

Outlawbikers in Nederland

Uitgave

Politie
Landelijke Eenheid
Dienst Landelijke Informatieorganisatie
Postbus 3016
2700 KX Zoetermeer

Woerden, april 2014

Copyright © 2014 – DLIO Woerden

Tweede druk: mei 2014

Foto omslag: Hollandse Hoogte

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen, alsmede behoudens voor zover in deze uitgave nadrukkelijk anders is aangegeven, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Politie.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de auteur(s), redactie en de Politie geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Inhoud

Outlawbikers in Nederland	1
1. Inleiding	11
1.1. Doelstelling en afbakening	12
1.2. Informatiebronnen	12
1.3. Leeswijzer/Opbouw van het rapport.....	13
2. Wat (en wie) zijn outlawbikers?	15
2.1. Outlaw motorcycle gangs en outlawbikers.....	16
2.2. De geschiedenis van outlaw motorcycle gangs	17
2.2.1. 1%-MC	18
2.3. Outlaw motorcycle gangs in Nederland.....	19
2.3.1. Animals MC	20
2.3.2. Bandidos MC	20
2.3.3. Black Sheep MC.....	21
2.3.4. Demons MC	21
2.3.5. Gringos MC	22
2.3.6. Rebel Crew MC	22
2.3.7. Rogues MC	23
2.3.8. Spiders MC.....	23
2.3.9. Veterans MC.....	23
2.3.10. Waardeloos MC.....	24
2.4. Raad van Acht.....	24
2.5. Sociodemografische beschrijving outlawbikers	26
2.5.1. Leeftijd, nationaliteit en woonsituatie.....	26
2.5.2. Werk en inkomen	28
2.5.3. Gezinsleven.....	33
2.5.4. Motorrijbewijs en motorbezit.....	35
2.5.5. Recapitulatie.....	38

3. Structuren, regels en gebruiken	41
3.1. Organisatiestructuur.....	41
3.1.1. Fullcolour-clubs	41
3.1.2. Supportclubs	42
3.1.3. Functies.....	46
3.1.4. Rechtspersonen	49
3.2. Regels.....	51
3.2.1. Toelatingsbeleid.....	51
3.2.2. Toetreding als chapter en patch overs	55
3.2.3. Out in good or bad standing	56
3.2.4. Clubhoppen	59
3.2.5. Algemene club- en gedragsregels.....	61
3.2.6. Clubhuis en vergaderstructuur	63
3.2.7. Contributie en clubinkomsten	65
3.2.8. Sancties en beloningen	66
3.2.9. Clubwapens.....	68
3.2.10. Defence Fund.....	69
3.2.11. Begrafenis(fonds).....	70
3.2.12. Clubactiviteiten	72
3.2.13. Sociale relaties	73
3.3. Imagomanagement	76
3.3.1. Dubbel imago	76
3.3.2. Met of zonder colours.....	79
4. Symboliek: colours & tattoos	81
4.1. Colours: patches en rockers	81
4.2. Clubkleuren	86
4.3. Tatoeages.....	86
5. Outlaw motorclubs in Nederland	89
5.1. Hells Angels MC (HAMC).....	90
5.1.1. Ontstaansgeschiedenis	90
5.1.2. Recente ontwikkelingen	93
5.1.3. Bijzonderheden	94
5.1.4. Support.....	95
5.1.5. Red Devils MC	96

5.2. Satudarah (SMC).....	97
5.2.1. Ontstaansgeschiedenis	99
5.2.2. Recente ontwikkelingen	100
5.2.3. Bijzonderheden	102
5.2.4. Support.....	106
5.3. No Surrender MC (NSMC).....	107
5.3.1. Ontstaansgeschiedenis en recente ontwikkelingen	108
5.3.2. Bijzonderheden	110
5.3.3. Support.....	112
5.4. Trailer Trash MC (TTMC).....	112
5.4.1. Ontstaansgeschiedenis	114
5.4.2. Recente ontwikkelingen	114
5.4.3. Trailer Trash en/of Travellers?	115
5.4.4. Bijzonderheden	115
5.4.5. Support.....	116
6. Internationale ontwikkelingen	119
6.1. Wereldwijde ontwikkeling: groei	119
6.2. Europese ontwikkelingen	120
6.2.1. Groei en nieuwkomers	121
6.2.2. Overige Europese trends	122
6.2.3. Europese incidenten (voornamelijk rond uitbreiding Satudarah)	123
6.3. Nederland als wereldspeler.....	124
7. Nederlandse ontwikkelingen.....	125
7.1. Nationale trends.....	125
7.1.1. Groei (over de grens)	125
7.1.2. Aantrekkingskracht en veranderend ledenbestand.....	127
7.1.3. Hoe zwart-wit is fullcolour?.....	133
7.1.4. Actief imagomanagement in de media	135
7.1.5. Einde alleenheerschappij Hells Angels	135
7.1.6. 'Brothers before bikes'	136

7.2.	Ontwikkelingen in overheidsoptreden en -inzet.....	137
7.2.1.	Reacties op overheidsinzet	140
7.3.	Recente incidenten en gebeurtenissen in Nederland.....	143
7.4.	Escalatie van conflicten in Nederland?	147
7.4.1.	Internationale conflicten in het verleden...	147
7.4.2.	Poldermodel of escalatie?	149
8.	Criminogene organisatie.....	155
8.1.	Criminele organisatie en/of verboden rechtspersoon	155
8.2.	Hobby of handel?	157
8.3.	Criminogene organisatie	162
8.3.1.	Criminogene gelegenheidsstructuur (sociaal).....	162
8.3.2.	Criminogene status: power of the patch...	163
8.3.3.	Criminogene status en fysieke intimidatie: power by numbers.....	164
8.3.4.	Criminogene gelegenheidsstructuur (praktisch).....	166
8.3.5.	Criminogene organisatiestructuur en -mores	167
8.4.	Contrastrategieën.....	170
8.4.1.	Zwijgen	170
8.4.2.	Intimidatie (doen zwijgen).....	172
8.4.3.	Onder de radar	173
8.4.4.	Afschermen communicatie	174
8.4.5.	Afschermen activiteiten	175
8.4.6.	Contra-observatie	176
8.4.7.	Corruptieve contacten	177
8.4.8.	Afschermen vermogen	177
8.4.9.	Advocaten	178
8.5.	Internationaal netwerk.....	178
8.6.	Relaties met criminogene subculturen	180

9. Geregistreerde criminaliteit.....	185
9.1. Justitiecontacten	186
9.2. Opsporingsonderzoeken.....	189
9.3. Omschrijving criminele activiteiten.....	192
9.4. Openbare orde.....	196
9.4.1. Outlawbikers onderling.....	197
9.4.2. Geweld of bedreiging jegens derden en de overheid.....	198
10. Slotbeschouwing.....	201
Bronnen.....	205
Literatuur.....	205
Websites.....	219
Uitzendingen.....	220
Bijlage 1: Onderzoeksmethoden	221
Kwalitatief	221
Literatuuronderzoek	221
Mediascan op beeldvorming	221
Mediascan op inhoud	221
Dossieranalyse.....	222
Interviews	222
Onderzoeksgroep.....	223
Vergelijkingsgroep.....	225
Criminele carrières	227
Sociodemografische kenmerken.....	229
Bijlage 2: Respondenten	231
Bijlage 3: Opsporingsonderzoeken	233
Bijlage 4: Mondiale groei.....	237
Bijlage 5: Geografische spreiding.....	241

Voorwoord

Binnen Nederland worden we de laatste jaren geconfronteerd met een forse groei van outlaw motorcycle gangs (OMG's). Een groei die, gelet op ontwikkelingen elders in Europa, niet uniek is, maar ons wel tot alertheid maant.

Outlaw motorcycle gangs zijn immers geen normale motorclubs, waar alleen het plezier van motorrijden centraal staat. Outlaw motorcycle gangs laten zich in ons land kennen door verstoringen van de openbare orde, waarbij geweld en bedreigingen niet geschuwd worden. De chapters hebben veel leden, die zich met (zware en ondermijnende) criminaliteit bezighouden en men stelt eigen regels boven en buiten de regels van de rechtsstaat. De chapters zijn daarmee een criminogene omgeving, waarin het makkelijk crimineel (internationaal) zaken doen is.

Daarmee ontstaat een fenomeen dat angst kan inboezemen bij burgers en ondermijnende effecten op de samenleving heeft.

Al deze ernstige verstoringen van de rechtsorde vragen om een integrale en daadkrachtige aanpak van de overheid. Door krachten te bundelen, informatie te delen en ons voortdurend te bezinnen op de effecten van de aanpak, werken politie, justitie, gemeenten en belastingdienst samen aan een veiliger Nederland.

De wereld van outlaw motorcycle gangs is een gesloten en moeilijk te doorgronden wereld. Dit kennisdocument biedt op basis van grondig onderzoek een goed beeld van die wereld. We willen hiermee de kennis over outlaw motorcycle gangs bij de politie en al haar partners vergroten. Het biedt hulp bij het duiden van wat we waarnemen en geeft een historisch en internationaal perspectief.

Het kan een bijdrage leveren aan een effectievere aanpak en draagt daarmee bij aan een veiliger Nederland. Ik hoop en vertrouw er op dat het dan ook volop gebruikt zal gaan worden.

Pim Miltenburg
Hoofd Operatiën eenheid Oost Nederland,
Aandachtsgebiedhouder OMG

1. Inleiding

Wij zijn geen criminelen. En toch zeker geen criminele organisatie, zoals beschreven wordt. Tenminste, daar zijn we nog nooit voor veroordeeld, laten we het zo zeggen.¹

- President Chapter Seaside, Satudarah MC

Bovenstaande uitspraak werd gedaan door een president van Satudarah in toelichting op de excuses die een advocaat namens hen eiste van de burgemeester van Middelburg. De burgemeester had Satudarah een '1%-club' genoemd en stelde dat "leden van deze clubs zich bezighouden met normoverschrijdend en crimineel gedrag" (Omroep Zeeland, 2013).

Het is geen zeldzaam verschijnsel meer in Nederland: outlawbikers die in de media verschijnen om hun standpunt te verkondigen, zoals in bovenstaand voorbeeld. Een aantal jaren geleden was dit bijna ondenkbaar geweest. Sinds de uitgave in 2010 van het kennisdocument 'Hells Angels en andere 1%-MC's in Nederland' (KLPD, 2010), is de situatie in MC-land in veel andere opzichten ook drastisch veranderd. De meeste bestaande clubs groeiden en er werden nieuwe opgericht. Buitenlandse clubs kwamen naar Nederland en Nederlandse clubs richtten chapters op over de grens. Bovendien staat deze groep sinds de brief 'Geïntegreerde aanpak outlawbikers',² die de minister van Veiligheid en Justitie begin 2012 stuurde, in de spotlights van de overheid. Het bestuur, de politie en het Openbaar Ministerie, maar ook bijvoorbeeld de Belastingdienst, komen met het onderwerp outlawbikers in aanraking. Hierdoor is een behoefte ontstaan aan een up-to-date beschrijving van het fenomeen outlawbikers. Dit kennisdocument voorziet in deze behoefte.

---

1 Dit verklaart president Dion Dinkelberg in een interview met Omroep Zeeland op 11 november 2013.

2 Kamerstuk 29 9211 nr. 59.

1.1. Doelstelling en afbakening

De doelstelling van dit rapport is *het bundelen van bestaande kennis en het vergaren van nieuwe kennis met betrekking tot outlawbikers in Nederland om dit vervolgens te kunnen delen met relevante overheidspartners.*

Het zwaartepunt ligt op de Nederlandse situatie. Waar relevant, zal gerefereerd worden aan buitenlandse ontwikkelingen.

De thema's die worden beschreven zijn grotendeels dezelfde als de onderwerpen die aan de orde kwamen in het voorgaande document, namelijk (het ontstaan van) de in Nederland gevestigde outlaw motorcycle gangs³ (OMG's), hun structuur en gedragsregels, criminogene kenmerken en (uit opsporingsonderzoeken bekende) criminele activiteiten. Hieraan is een kwantitatieve component toegevoegd die licht werpt op een eventueel strafrechtelijk verleden, de arbeidssituatie en enkele andere sociodemografische kenmerken.

1.2. Informatiebronnen

Het rapport wordt gevoed door twee datastromen. Het kwalitatieve gedeelte is gebaseerd op open bronnen onderzoek (onder meer (wetenschappelijke) literatuur, mediaberichten en websites) en een dossieranalyse van relevante opsporingsonderzoeken in de periode 2010-2013. Hiernaast zijn interviews gehouden met enkele sleutelfiguren bij de politie en het Openbaar Ministerie. Het kwantitatieve onderzoek bestaat uit een analyse van antecedenten in samenwerking met de Universiteit Leiden en een analyse van sociodemografische gegevens in samenwerking met overheidspartners. Deze gegevens zijn opgevraagd op basis van een door de infocel outlaw motorcycle gangs van de Landelijke Eenheid samengesteld bestand van outlawbikers.

---

³ Volgens de officiële Nederlandse spelling zou dit outlawmotorcyclegangs moeten zijn. In dit document is ervoor gekozen aan te sluiten bij de Engelse schrijfwijze die gangbaar is binnen de overheid.

Een uitgebreide beschrijving van de methoden van onderzoek en de geraadpleegde bronnen is te vinden in de sectie 'Bronnen' en Bijlage 1.

1.3. Leeswijzer/Opbouw van het rapport

Aangezien het rapport tevens als naslagwerk bedoeld is, worden sommige belangrijke elementen op meerdere plaatsen genoemd.

In hoofdstuk twee wordt beschreven welke outlaw motorcycle gangs in Nederland gevestigd zijn en worden enkele sociodemografische kenmerken van outlawbikers beschreven. De structuur van de outlaw motorclubs en algemene clubregels worden beschreven in hoofdstuk drie. De symboliek, met name met betrekking tot kleding, wordt beschreven in hoofdstuk vier. De geschiedenis en de huidige situatie van de vijf grootste outlaw motorcycle gangs in Nederland worden beschreven in hoofdstuk vijf. Internationale ontwikkelingen worden belicht in hoofdstuk zes. In hoofdstuk zeven worden de belangrijkste Nederlandse ontwikkelingen besproken. Een opsomming van de voornaamste gebeurtenissen en incidenten sinds 2010 staat in § 7.3. De criminogene factoren en waargenomen contrastrategieën worden beschreven in hoofdstuk acht. In hoofdstuk negen komt de geregistreerde criminaliteit aan de orde: eventuele justitiecontacten van outlawbikers en opsporingsonderzoeken met outlawbikers als verdachten. De slotbeschouwing volgt in hoofdstuk tien.

2. Wat (en wie) zijn outlawbikers?

Tot voor kort was het eenvoudig om het concept 'outlawbikers' af te bakenen. De overheid hanteerde de term 1%-MC's en de 1%-ers in kwestie definieerden zichzelf feitelijk door deze - voor hen - geuzenterm in de vorm van de *1%-patch* op hun kleding te dragen. Daarmee zetten zij zich af tegen de overige, conformistische 99% motorrijders (zie ook § 2.2.1.). Daarnaast waren al deze 1%-MC's verenigd in de Raad van Acht (*Dutch Council*, zie § 2.4.). Inmiddels hebben, al dan niet als gevolg van overheidsaandacht, enkele clubs de 1%- patch verwijderd. Daarnaast is de Raad van Acht opgeheven. Bovendien heeft de minister van Veiligheid en Justitie in 2013 aan de Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging toegezegd de termen 'outlaw motorcycle gangs' en 'outlawbikers' te gaan hanteren in plaats van 1%-MC, om de overige motorclubs niet te stigmatiseren.⁴

Met het hanteren van de nieuwe term outlaw motorcycle gangs, is wel de oude 1%-afbakening aangehouden. De leden van de voormalige Dutch Council waren zogeheten *fullcolour-clubs*. Deze onderscheiden zich van andere clubs doordat hun fullcolour-leden hesjes dragen met drie *backpatches*, te weten het logo van de club, een *toprocker* (halve boog met tekst) met daarin de naam van de club, een *bottomrocker* met daarin het specifieke *chapter* (afdeling) of de regio.⁵ De patch met de letters MC (Motor Club) wordt meestal niet als afzonderlijke patch geteld.⁶ Het verschil

---

4 Ministerie van Veiligheid & Justitie (2012, 17 augustus).

5 Ook internationaal gezien wordt de three piece backpatch als onderscheidend voor outlaw motorcycle gangs beschouwd (Respondent 1).

6 Sommigen tellen de patch met 'MC' wel en verwijzen dientengevolge naar de four piece back patch.

tussen hesjes met drie backpatches en alleen een logo (one-piece patch) komt naar voren op afbeelding 1.

Afb. 1. One-piece back patch en three piece back patch.
Bron: Hollandse Hoogte.

2.1. Outlaw motorcycle gangs en outlawbikers

Een outlaw motorcycle gang is een groep mannen die:

- affiniteit met motorrijden uitdraagt;
- een herkenbare, onderscheidende groepssymboliek heeft;
- niet vrij toegankelijk is voor buitenstaanders;

en waarvan aangetoond is of verondersteld wordt

- dat één of meerdere leden gedragingen vertonen en/of activiteiten ontplooiën die in strijd zijn met de wet en/of maatschappelijke normen;
- terwijl dit gedrag en/of deze activiteiten in of uit naam van de club, of met gebruikmaking van het clubimago en/of -structuur, worden uitgevoerd.

Een outlawbiker is een lid van een outlaw motorcycle gang.⁷

Outlaw motorcycle gangs worden ook wel aangeduid met de term outlaw motorclubs⁸ en 1%-MC's.

---

7 Uit bovenstaande definitie volgt niet dat elke individuele outlawbiker vanzelfsprekend crimineel actief is.

8 Volgens de officiële Nederlandse spelling zou dit outlawmotorclubs moeten zijn. In dit document is ervoor gekozen aan te sluiten bij de schrijfwijze die gangbaar is binnen de overheid.

Enkele kenmerken zijn op de meeste outlaw motorcycle gangs van toepassing. Om de grens tussen *ingroup* en *outgroup* af te bakenen, maken outlaw motorclubs gebruik van herkenbare kleding en symboliek. Het hesje met patches wordt *colours* genoemd.⁹ Colours geven aan bij welke club iemand hoort en welke status hij daarbinnen bezit (zie § 4.1. voor een uitgebreide beschrijving). Daarnaast hebben outlaw motorclubs een formele hiërarchische structuur. Het bestuur (kader) bestaat doorgaans uit een president, vice-president, treasurer, secretary, road captain en een sergeant-at-arms. Per club zijn hierop variaties mogelijk (zie § 3.1. voor een specifieke beschrijving). De clubs hebben clubregels met erecodes (zoals zwijgplicht) en een intern sanctiesysteem. Toetreden gaat gefaseerd en op voordracht van een volwaardig lid. Alleen mannen kunnen lid worden. Spontaan uittreden is niet gebruikelijk (zie § 3.2.3.). De meeste outlaw motorcycle gangs hebben meerdere chapters (lokale afdelingen) en een aantal is ook internationaal actief. Vaak worden club-activiteiten georganiseerd zoals motorritten (ride-outs) en club-avonden, die door leden en bevriende niet-leden (zoals leden van andere clubs) kunnen worden bezocht (zie § 3.2.12.).

2.2. De geschiedenis van outlaw motorcycle gangs

De outlawbikercultuur is ontstaan in de jaren twintig van de vorige eeuw in de Verenigde Staten. Na afloop van de Tweede Wereldoorlog groeide het aantal outlawbikers sterk (Veno, 2007). Met name (oud-)militairen, die na het einde van de oorlog niet goed meer konden aarden in de Amerikaanse maatschappij, en daarnaast het kameraadschap en de spanning van de actieve dienst misten, richtten verschillende motorclubs op. Bekende Amerikaanse outlaw motorcycle gangs zijn de in 1935 opgerichte Outlaws, de in 1948 opgerichte Hells Angels, de Gypsy Jokers,

---

⁹ In Engelstalige literatuur wordt ook wel van 'cuts' gesproken, naar de eerste hesjes die uit spijkerstof werden geknipt (Respondent 2).

de Pagans, de in 1966 in Texas opgerichte Bandidos en de Mongols. In Europa werden in 1963 de Blue Angels (Glasgow) en in 1972 Gremium (Mannheim) opgericht (KLPD, 2010).

2.2.1. 1%-MC

Bovenstaande clubs hebben lang het eerder genoemde 1%-MC logo gevoerd (zie afbeelding 2). De term 1%-er verwijst naar een uitspraak die een bestuurder van de American Motorcyclist Association (AMA) in 1947 zou hebben gedaan. Na een uit de hand gelopen evenement in het Amerikaanse Hollister, stelde deze dat 99% van alle motorrijders fatsoenlijke burgers zijn en slechts 1% als 'outlaw' kan worden bestempeld.¹⁰ De term '1%' wordt sindsdien als geuzenterm gehanteerd door motorclubs die willen uitdragen zich niet te willen conformeren aan de burgermaatschappij (KLPD, 2010). Volgens Quinn en Koch (2003) hebben de Hells Angels als eerste het 1%-logo weer afgeschaft,

Afb. 2. 1%-logo.
Bron: Politie.

omdat dit hen onder dezelfde noemer zou scharen als andere 1% MC's. Inmiddels hebben meerdere outlaw motorclubs het logo verwijderd, al dan niet om een associatie met criminaliteit te voorkomen. Vorig jaar zouden de Demons het 1%-teken hebben verwijderd na problemen met de werkgever van sommige leden, het ministerie van Defensie.¹¹ De Rogues zouden een 2%-patch dragen: een verwijzing naar de 2% die op choppers (*home built machines*) rijdt (Respondent 2). In Nederland is Satudarah één van

de weinige outlaw motorclubs die het 1%-logo nog voert. No Surrender MC heeft de patch nooit gedragen.

---

10 Overigens zou de AMA aangeven bekend te zijn met de terminologie, maar geen aanwijzingen te hebben dat een vertegenwoordiger van de vereniging deze uitspraak ook daadwerkelijk heeft gedaan (Dulaney, 2005).

11 Zij stapten om diezelfde reden uit de Raad van Acht (zie § 2.4.).

2.3. Outlaw motorcycle gangs in Nederland

In Nederland viel de oprichting van de outlaw motorcycle gangs niet samen met het einde van de Tweede Wereldoorlog. Pas in de jaren zeventig van de vorige eeuw werd in Amsterdam een prospect-chapter van de Hells Angels opgericht. In 1978 werd dit het achtste fullcolour-chapter van de Hells Angels in Europa (zie ook § 5.1.). De Rogues en de Demons volgden in 1979 en 1982. Satudarah bestaat vanaf 1990.¹² Eén van de relatief nieuwe clubs van Nederlandse origine is de in 2013 gestarte No Surrender MC. In 2013 kwam ook Red Devils MC naar Nederland. Begin 2014 gingen vervolgens vrijwel gelijktijdig twee voormalige supportclubs over op *de three piece back patch*: Waardeloos MC en Gringos MC. In maart 2014 kwam de internationale outlaw club Bandidos MC naar Nederland. Op 15 maart 2014 waren er vijftien outlaw motorclubs gevestigd in Nederland.¹³ Deze zogeheten three piece back patch clubs zijn:

- Animals MC
- Bandidos MC
- Black Sheep MC
- Demons MC
- Gringos MC
- Hells Angels MC
- No Surrender MC
- Rebel crew MC
- Red Devils MC
- Rogues MC
- Satudarah MC
- Spiders MC
- Trailer Trash MC
- Veterans MC
- Waardeloos MC

---

¹² Van niet alle clubs is het jaar van oprichting bekend.

¹³ Opname in deze lijst betekent niet per definitie dat de club strafrechtelijk is onderzocht en is vast komen te staan dat (leden van) de clubs criminele activiteiten ontplooiën.

De vijf grootste clubs zijn, op dit moment, Satudah MC, Hells Angels MC, No Surrender MC, Trailer Trash MC en Red Devils MC. Deze zullen uitgebreider aan de orde komen in hoofdstuk 5. Hieronder worden de overige in Nederland gevestigde outlaw motorclubs kort beschreven. De beschrijving is grotendeels gebaseerd op het 'Handboek Nederlandse Outlaw Motorcycle Gangs', dat zich gedeeltelijk baseert op de websites van de clubs zelf (DLR, 2014).

2.3.1. Animals MC

Afb. 3. Logo Animals MC.

De Animals hebben twee chapters. Het logo bestaat uit een motor met een bulldog als voorwiel. Op de bottomrocker staat de plaats van het chapter: Roermond of Wierden.

2.3.2. Bandidos MC

Afb. 4. Logo Bandidos MC.

De Amerikaanse Bandidos MC is in 1966 opgericht in Texas door een Vietnamveteraan en oud-marinier Donald Eugene Chambers (Barker, 2007). Op 3 maart 2014 hadden de Bandidos wereldwijd rond de 300 chapters, waarvan bijna de helft in Europa.¹⁴ De meeste chapters zijn gevestigd in de Verenigde Staten, Duitsland en Australië. Van oudsher staat Bandidos MC op vijandige voet met de Hells Angels (Barker, 2007).

---

¹⁴ Schatting op basis van gegevens van Europol uit september 2013 en verschillende sites van Bandidos op 3 maart 2014.

De Bandidos waren betrokken bij verschillende gewelddadige conflicten (zie § 7.4.1.). De clubkleuren van Bandidos zijn rood met een gouden achtergrond. Het logo is een mannetje met een sombrero, die een pistool in zijn ene en een machete in zijn andere hand houdt. Hun slogan is: "We are the people your parents warned you about". In maart 2014 kwamen de Bandidos naar Nederland met een probationary¹⁵ chapter Sittard. Vlak daarna volgde een tweede chapter in Alkmaar.

2.3.3. Black Sheep MC

Afb. 5. Logo Black Sheep MC.

Begin 2014 bestond outlaw motorclub Black Sheep uit vijf chapters. De club heeft 60 leden. Het clublogo bestaat uit een schapenschedel met slagtanden en grote hoorns. Op de bottomrockers staat: 'Netherlands'. De website opent met een bericht van hun advocaat waarin Black

Sheep MC aangeeft zich te houden aan de Nederlandse wet- en regelgeving en zich niet te herkennen in het label 'outlawbiker'. De Black Sheep hebben supporters. Deze zijn te herkennen aan een patch met support 219 of affiliated 219. Dit staat voor de 2e (B) en 19e (S) letter van het alfabet.

2.3.4. Demons MC

Afb. 6. Logo Demons MC.

Volgens hun internetsite is Demons MC opgericht in 1982 in de omgeving van Gouda.¹⁶ In 2007 hebben de Demons een tweede chapter opgericht in Raamsdonk. In 2012 is een deel van de leden *overgepatched*¹⁷

¹⁵ De Bandidos spreken van probationary chapters waar de overige outlaw motorcycle gangs van prospect chapters spreken (zie §3.2.).

¹⁶ Geraadpleegd op 29 januari 2014.

¹⁷ Zie 3.2.2. voor 'overpatching'.

(overgestapt) naar de Hells Angels. In november 2013 bestaat Demons MC uit één chapter waarvan voornamelijk (oud-) militairen lid zijn. Het logo van de club bestaat uit een hoofd met lange hoektanden die twee zuigers vasthoudt. Op de bottomrocker staat: 'Netherlands'. Het clubhuis staat in Goes.

2.3.5. Gringos MC

Afb. 7. Logo Gringos MC.

Gringos MC is recentelijk een volwaardige outlaw motorclub geworden. De Gringos waren een supportclub van de Rogues. Het clubhuis staat in Medemblik. Het logo wordt gevormd door een grote sombrero met daaronder een zonnebril en snor. In verschillende landen zijn outlaw motorclubs te vinden met de naam Gringos. Dit zijn meestal supportclubs van de Hells Angels (Barker, 2007).

2.3.6. Rebel Crew MC

Afb. 8. Logo Rebel Crew MC.

De Rebel Crew bestaat op 1 januari 2014 uit twee chapters: Bussum en Den Haag. Een ijzeren kruis met daarin een runeteken M vormt het logo. Op de bottomrocker staat Nederland.

2.3.7. Rogues MC

Afb. 9. Logo Rogues MC.

In 1979 is de motorclub Rogues opgericht en is daarmee één van de oudste outlaw motorclubs van Nederland. De club heeft twee chapters. Het logo bestaat uit een besnorde en bebaarde man met daarachter een wiel. Op de bottomrocker staat de plaats waar ze gevestigd zijn: Opmeer of Almere.

2.3.8. Spiders MC

Afb. 10. Logo Spiders MC.

De Spiders bestaan 26 jaar, zij hebben één chapter. Het logo is een combinatie van de Nederlandse vlag en de Confederate-vlag met daarop een spinnenweb. Op de bottomrocker staat de vestigingsplaats Delft.

2.3.9. Veterans MC

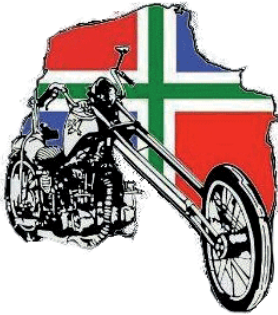

Afb. 11. Logo Veterans MC.

De Veterans bestaan uit veteranen die op missie zijn geweest. De Veterans zijn sinds 2005 een outlaw motorcycle gang. Ze hebben drie chapters. Het logo bestaat uit een schedel met een zwarte baret en daarop een Nederlandse vlag. Achter de schedel staan twee gekruiste zwaarden. Op de bottomrocker staat: 'Netherlands'. Veterans MC heeft supporters: '22 squad'. De supporters hebben hun wortels in het korps mariniers (KLPD, 2010).

2.3.10. Waardeloos MC

Waardeloos MC is een voormalige supportclub van de Hells Angels met één chapter. Het logo bestaat uit een chopper met op de achtergrond de contouren van de provincie Groningen en daarin de vlag van de provincie. Het clubhuis staat in Finsterwolde.

Afb. 12. Logo Waardeloos MC.

2.4. Raad van Acht

In 1996 werd de Raad van Acht opgericht. Deze raad wordt ook wel de Dutch Council of de Raad genoemd.¹⁸ De Raad zou zijn opgericht om conflicten zoals de ‘Great Nordic Biker War’ (zie §7.4.) te voorkomen in Nederland en te “zorgen voor rust en stabiliteit in de Nederlandse MC-wereld” (Onderzoek D). De Raad besliste bijvoorbeeld of een motorclub zichzelf een ‘MC’ mocht noemen, of een Front Patch MC een Full Colour MC mocht worden en, in dat licht, welke patches gedragen mochten worden. Een gesprek in 2010 tussen een prospect van een outlaw motorclub en zijn altijd aanwezige vriend illustreert dit (Onderzoek D):

A (grapt): *Ze noemen jou mijn hangaround. Ik zal wel een balkje voor je laten maken.*

B (grapt): *Dit moet dan wel door de Raad van Negen worden goedgekeurd!*

Daarnaast zou de Raad van Acht beslissen wie in welke gebieden actief is. Dit wordt geïllustreerd door een opsporingsonderzoek waarin een outlaw motorclub een andere motorclub wil dwingen zich bij hen aan te sluiten als supportclub. De kaderleden

---

¹⁸ In in beslag genomen documenten wordt ook gesproken van de Raad van Zes, de Raad van Zeven of de Raad van Negen, afhankelijk van het aantal MC's dat lid was op een zeker moment.

geven als reden voor hun poging tot overname: ‘Jullie “zitten in onze achtertuin” want in de Raad van Acht is besloten “dat Zuid-Holland van [de betreffende club] is”’. Het is overigens onbekend of de Raad daadwerkelijk een dergelijk besluit had genomen (Onderzoek G). Andere motorclubs of -verenigingen zouden zich meestal bij de beslissingen van de Raad van Acht hebben neergelegd om problemen te voorkomen (KLPD, 2010). Eind 2013 is de Raad na ruim 17 jaar opgeheven, nadat eerder de Demons en de Black Sheep eruitstapten. Satudarah was al in 2011 uit de Raad gezet, na onenigheid met de Hells Angels over hun vriendschappelijke contacten met Hells Angels-rivaal, Bandidos MC. In de jaren waarin de Dutch Council actief was, hebben in Nederland, in tegenstelling tot in de buurlanden, geen grote conflicten tussen de MC's plaatsgevonden. In de periode van de Raad van Acht was Hells Angels MC in Nederland de dominante outlaw motorclub. Het was de enige internationale outlaw motorcycle gang in Nederland en leek een doorslaggevende rol te spelen bij het nemen van beslissingen. De Hells Angels zouden via de Raad ook afdwingen dat zij de enige internationale outlaw motorclub in Nederland zouden blijven (KLPD, 2010). Met de opheffing van de Raad, lijkt ook de invloed van de Hells Angels te zijn afgenomen; zij hebben de status van enige internationaal actieve outlaw motorclub in Nederland niet kunnen behouden. Satudarah begon in 2012 met het oprichten van buitenlandse chapters en is momenteel in meer dan tien landen actief. Ook No Surrender ging in het jaar van oprichting direct de grens over. Overigens heeft No Surrender MC bij zijn oprichting, voor zover bekend, geen toestemming aan de Raad gevraagd om drie backpatches te mogen dragen. In de hoogtijdagen van de Raad zou dat waarschijnlijk niet mogelijk geweest zijn. Uit e-mailverkeer namens de Raad blijkt namelijk dat een logo op de achterkant van het hesje en het voeren van ‘MC’ voorbehouden is aan clubs die minimaal vijf jaar bestaan (Onderzoek A). Sinds de opheffing van de Raad is het aantal outlaw motorclubs in Nederland verder toegenomen. Onduidelijk is of nu nog toestemming wordt gevraagd en aan wie. Een

motorrijder die een logo met de tekst 'Kabaresi Maluku' op de achterkant van zijn jas droeg, verklaarde in 2013 toestemming te hebben van Satudarah en de Hells Angels om dit te dragen (Respondent 10). MC's die geen fullcolour MC zijn zouden in het verleden ook geld hebben moeten afdragen aan de Raad van Acht om een front patch te mogen dragen (KLPD, 2010). Onduidelijk is hoe dit na de opheffing van de Dutch Council vorm heeft gekregen.

2.5. Sociodemografische beschrijving outlawbikers

Naast gegevens over welke outlaw motorcycle gangs in Nederland actief zijn, is het interessant om individuele leden van deze outlaw clubs nader te bekijken: wie zijn zij sociodemografisch gezien en wijkt dat af van een willekeurige motorbezitter? Er is onder andere gekeken naar leeftijd, nationaliteit, inkomen en woonsituatie. Daarnaast is gekeken naar het bezit van een motorrijbewijs en motor. Deze gegevens zijn opgevraagd voor de in 2013 bij de infocel bekende outlawbikers en een vergelijkingsgroep van motorbezitters. De eersten kwamen in de politiestructuren voor door onder andere (verkeers-) controles, opsporingsonderzoeken en handhavingacties (zie bijlage 1 voor een beschrijving van de onderzoeksmethoden). Deze cijfers worden aangevuld met bevindingen uit de dossieranalyse van opsporingsonderzoeken.

2.5.1. Leeftijd, nationaliteit en woonsituatie

De groep bij de politie bekende outlawbikers (N=601) blijkt gemiddeld 43 jaar oud te zijn. De oudste biker is 69 jaar oud, de jongste 19 jaar oud. De meerderheid (58%) is tussen de 40-54 jaar oud, 25% is tussen de 30 en 40 jaar oud. Minder dan acht procent is jonger dan dertig. Ondanks de jongere aanwas bij clubs als Satudarah, een aanwas die overigens mogelijk nog niet geheel in deze steekproef is vertegenwoordigd, lijkt

lidmaatschap van een outlaw motorcycle gang op dit moment voornamelijk een aangelegenheid van 40-plussers. Lidmaatschap is daarnaast voornamelijk voorbehouden aan Nederlanders¹⁹: zevenennegentig procent van de bij de politie bekende outlawbikers heeft de Nederlandse nationaliteit.²⁰ Tweeënnegentig procent van de outlawbikers staat ook geregistreerd als woonachtig in Nederland, vijf procent woont in het buitenland en drie procent is ‘vertrokken onbekend waarheen’ volgens informatie van de Rijksoverheid. In een vergelijkingsgroep van motorbezitters (N=300) stond 97% als woonachtig in Nederland geregistreerd en was geen enkel persoon met een voor de overheid onbekende bestemming vertrokken (zie ook § 8.4.3.).

De outlawbikers blijken minder honkvast dan de vergelijkingsgroep van motorbezitters: tussen 2008 en 2012 verhuisden significant meer outlawbikers en zij verhuisden bovendien vaker.²¹ Ook emigreerden zij significant vaker: één op 20 outlawbikers verliet het land minstens één keer in die periode tegen één op de 100 motorbezitters uit de vergelijkingsgroep. Outlawbikers emigreerden het vaakst naar de buurlanden of Spanje. Opvallend is dat het percentage outlawbikers dat in de periode 2008 tot en met 2012 ‘vertrokken is onbekend waarheen’ (VOW) significant hoger is dan de vergelijkingsgroep²²: Elf procent van de outlawbikers vertrok minstens één keer naar een, voor de overheid, onbekende bestemming. Van de vergelijkingsgroep vertrok minder dan één procent in die periode met onbekende bestemming. VOW-ers zijn lastig of niet traceerbaar voor de Rijksoverheid waardoor zij, ook in het geval dat zij hiertoe wel verplicht zijn, geen belasting en andere schulden betalen.

---

19 Een Nederlander is een persoon met de Nederlandse nationaliteit. Een eventuele niet-Nederlandse herkomst van het lid of zijn (groot)ouders is daarin niet zichtbaar.

20 Vijf procent daarvan heeft ‘Nederlands’ als onderdeel van een dubbele nationaliteit.

21 Chi-kwadraat, $\chi^2 = (1, N=899) = 14.81, p < .001$ & T-toets, $t(885) = -6.69, p < .001$.

22 Chi-kwadraat, $\chi^2 = (1, N=899) = 31.19, p < .001$.

2.5.2. Werk en inkomen

Je moet wel wat financiële rek hebben. Als MC-National verdien je echt helemaal niks. Er wordt contributie betaald door de leden, daar onderhouden we het clubhuis van en betalen we drank van voor feesten. Verder zijn er geen inkomsten. Als je uit de MC-wereld inkomsten zou willen genereren, heb je het verschrikkelijk moeilijk, want iedereen houdt je in de gaten.

- General No Surrender (in De la Haye, 2013)

Het lidmaatschap van een outlaw motorcycle gang zou tijdrovend zijn, onder andere door taken zoals wachtlopen, maar ook door de verplichte clubactiviteiten en feesten, al dan niet in het buitenland (KLPD, 2010). Een bestuursfunctie is waarschijnlijk nog tijdrovender. In een afgeluisterd telefoongesprek werd gesteld dat iemand geen kaderlid kon worden omdat hij in loondienst was: “Alle kaderleden zijn zelfstandig” (Onderzoek D). In een ander chapter hebben enkele leden een dagtaak aan het uitvoeren van opdrachten voor de club, en in het bijzonder voor de president. Dit wordt door hen als ‘werk’ betiteld in onderlinge gesprekken. Het ‘werk’ bestaat onder andere uit de bewaking van de president en Satudarah clubhuizen, het rondrijden van de president en het huren van auto’s (Onderzoek H). In een mail die een kaderlid aan andere bestuursleden stuurde werd de door lid X opgegeven reden dat hij moest werken en niet mee kon naar het buitenland openlijk in twijfel getrokken en afgekeurd (Onderzoek D). Een Amerikaanse ex-Hells Angel verklaarde dat het bijna onmogelijk was om alle kosten voor het clublidmaatschap van een reguliere baan te betalen en dat de meeste leden daarom een aanvullend inkomen uit illegale activiteiten hadden (KLPD, 2010). In Nederland wordt gezien dat sommige outlawbikers (toegang tot) een hennepplantage hebben, mogelijk om het clubleven op een snelle manier te kunnen bekostigen (Respondent 1). In één onderzoek werd de omzet per kwekerij bijvoorbeeld op een paar miljoen euro geschat. Er waren meerdere kwekerijen (Onderzoek L). De financiële situatie verschilt overigens waarschijnlijk per chapter, aangezien in een ander onderzoek werd verklaard: “We zijn niet kapitaalkrchtig genoeg om elkaar te helpen. Er zou geld opzij gelegd worden omdat ik met mijn hand zat [gebroken tijdens

het ophalen van oud ijzer met clubgenoten], maar dat is nooit gebeurd” (Onderzoek O).

Van de bij de politie bekende outlawbikers zijn de inkomensgegevens opgevraagd. Hieruit blijkt dat in 2012 74% een inkomen had. Inkomen bestaat in dit geval uit loon uit arbeid (48%), een uitkering (24%) of pensioen of lijfrenten (2%). Zesentwintig procent ontving dus geen inkomen uit arbeid, uitkering of pensioen. Dit is niet zonder meer opmerkelijk te noemen: mogelijk betreft het ondernemers of personen met inkomen dat in Nederland niet belast is.²³ Desalniettemin is vast komen te staan dat zich onder de 26% ook leden bevonden van wie het niet hebben van inkomen wel degelijk opmerkelijk was: deze ‘windhappers’ worden hieronder besproken. Van de vergelijkingsgroep ontving 82% loon, waarvan 68% loon uit arbeid; 11% loon uit uitkering; 3% pensioen of lijfrenten en <1% wachtgeld van een overheidsinstelling. De outlawbikers met een geregistreerd inkomen verdienden gemiddeld € 31.079 bruto per jaar, de mediaan was € 28.826. De vergelijkingsgroep verdiende gemiddeld significant meer, namelijk € 49.021 bruto,²⁴ de mediaan was € 41.103.²⁵ Het gemiddelde inkomen van verdienende mannen in Nederland was € 36.600 in 2012 (www.statline.cbs.nl),²⁶ het modale inkomen van mannen en vrouwen samengenomen was dat jaar € 33.000 (www.cpb.nl). In tabel 1 is het inkomen per categorie aangegeven. In het geval van een negatief inkomen is er loonbeslag gelegd. Van de outlawbikers had in 2012 61% een inkomen onder modaal, van de vergelijkingsgroep motorbezitters was dit 33%. Tweeëndertig

---

23 In de tijdsspanne van het onderzoek was het niet mogelijk precies te achterhalen welk deel van het percentage onder welke verklaring valt.

24 T-toets, $t(290) = 4.34$, $p < .001$.

25 De mediaan is een centrummaat en is het midden van de verdeling van de inkomens. Anders dan het gemiddelde, is de mediaan niet gevoelig voor extreme scores (outliers).

26 Het CBS berekent over ‘personen in particuliere huishoudens’: één of meer personen die samen een woonruimte bewonen en zichzelf, dus niet-bedrijfsmatig, voorzien in de dagelijkse levensbehoeften. Dit in tegenstelling tot ‘institutionele huishoudens’, zoals verzorgingshuizen en penitentiaire inrichtingen.

procent van de outlawbikers met een geregistreerd inkomen had een inkomen onder het minimumloon,²⁷ tegenover zestien procent van de vergelijkingsgroep. Acht procent van de outlawbikers met een geregistreerd inkomen had een inkomen onder de bijstandsnorm,²⁸ tegenover zes procent van de vergelijkingsgroep.

Inkomenscategorieën (€)	Outlawbikers (%)	Vergelijkingsgroep (%)
-30.000 – 0	<1	<1
0	28*	18
1 – 8000	8	5
8000 – 15.000	8	3
15.000 – 45.000	44	39
45.000 – 500.000	11	34
>= 500.000	-	<1
Totaal	100	100

Tabel 1. Inkomenscategorieën van inkomen uit loon, uitkering, pensioen of lijfrenten.

* Het percentage van 28% wijkt af van de eerdergenoemde 26% zonder inkomen. Deze discrepantie schuilt in het feit dat deze informatie ontleend is aan twee verschillende bestanden: loonsoort en inkomen. Enkele personen bleken wel een loonsoort te hebben (bijvoorbeeld 'uitkering') maar daarvan € 0 te ontvangen.

Outlawbikers zijn van oudsher actief in criminogene branches. Dit zijn branches waar veel contant geld in omgaat, waarin zich veel personen bewegen die ook actief zijn in het criminele circuit of waarin zich criminele mogelijkheden voor doen. Voorbeelden van branches waar leden van outlaw motorcycle gangs onder meer actief zijn, zijn de horeca-, de beveiligings-, de prostitutie-, de motorsport-, de vechtsport-, de tattoobranche en growshops (KLPD, 2010). Deze werkzaamheden blijken echter niet altijd uit de officiële cijfers. Eén beveiligingsbedrijf had meerdere outlawbikers zwart in dienst, die dientengevolge op geen enkele loonlijst voorkwamen (Onderzoek D).

27 Gekozen is voor een grens van € 19.000 Staatscourant 2011, nr. 20082, 9 november 2011. Berekend (1446,60 per maand*12 maanden) +8% vakantiegeld = 18.748. Afgerond is het minimumloon € 19.000.

28 Deze norm ligt op € 8000 (www.rijksoverheid.nl).

Uit (de sociale verhoren²⁹) bij opsporingsonderzoeken komt vaak informatie naar voren over (voormalige) arbeidsbetrekkingen. Hieronder volgen enkele voorbeelden van sectoren en beroepen waarin leden werkzaam waren: de tattoobranche (eenmanszaak) (Onderzoek F & J), metaalhandel (eenmanszaak) (Onderzoek F), portier (Onderzoek B & F), gezagvoerder van een motorschip (Onderzoek B), autobedrijf (Onderzoek L), marktkoopman (Onderzoek G) en vrachtwagenchauffeur (als zzp-er) (Onderzoek L). Ook verklaarden verdachten van het geld van hun vriendin of vrouw te leven (Onderzoek G, televisie-interview Eén-op-Eén³⁰).

Voor het huidige rapport was het niet mogelijk te analyseren in welke branches de outlawbikers die in 2012 in loondienst waren werkzaam waren. Dit was wel mogelijk voor de outlawbikers die een eenmanszaak hadden. Drieëntwintig procent van de outlawbikers had een eenmanszaak tegenover 24% van de vergelijkingsgroep. De meest geregistreerde bedrijfstakken³¹ zijn weergegeven in tabel 2. Bedrijfstakken zijn onder te verdelen in branches. Van de outlawbikers die in de 'bouwnijverheid' werkzaam zijn, vallen de meesten onder de branche 'aannemingsbedrijf voor de burgerlijke utiliteitsbouw'. In de 'overige diensten verlenende bedrijven' zijn de meeste outlawbikers actief in de bedrijfstak 'klusjesmannen e.d.' en 'persoonlijke dienstverleningen'. De outlawbikers die een eenmanszaak hebben in de 'zakelijke dienstverlening', komen voornamelijk uit de branche 'bewakingsdiensten'. Tot slot is de branche 'handel in gebruikte personen auto's' de meest voorkomende branche in de bedrijfstak 'detailhandel'. Sterke conclusies kunnen hieraan niet verbonden worden: vanwege

---

29 Verhoren over het delict worden vaak voorafgegaan door een 'sociaal verhoor' ter kennismaking waarin onder andere de sociale situatie van de verdachte wordt besproken.

30 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

31 De percentages in de tabel tellen niet op tot 23% en 24% omdat sommige zaken onder meerdere bedrijfstakken zijn geregistreerd.

het grote aantal branches dat wordt onderscheiden,³² is het percentage zaken per genoemde branche hooguit 1 of 2%.

Bedrijfstak	Enmanszaken Outlawbikers (%)	Enmanszaken Vergelijkingsgroep (%)
Bouwnijverheid	5	4
Overige diensten verlenende bedrijven	4	4
Zakelijke dienstverlening	3	2
Detailhandel	3	5
Groothandel	2	2
Overige	9	10
Eindtotaal	25	26

Tabel 2. Bedrijfstakken van eenmanszaken.

De outlawbikers (24%) blijken significant vaker een uitkering te hebben ontvangen dan de vergelijkingsgroep (11%).³³ Er is dan gekeken naar de 'hoogst genoten inkomsten'³⁴ in 2012. Mogelijk ontvangt een hoger percentage van de personen een (aanvullende) uitkering. Deze uitkeringen waren dan lager dan de inkomsten die zij op andere wijze genereerden, waardoor deze personen niet zijn geteld als ontvanger van een uitkering. De weergave is dus een onderschatting. Ter vergelijking: in 2012 had 9% van de personen in Nederland een uitkering die in meer dan 40% van het inkomen voorzag, iets minder 4% van de Nederlanders was voor meer dan 80% van het inkomen afhankelijk van een uitkering (www.statline.cbs.nl). De meest voorkomende uitkeringen bij de groep outlawbikers zijn de uitkeringen in het kader van de wet werk en bijstand; de nieuwe werkloosheidswet en de wet op de arbeidsongeschiktheids

³² De Belastingdienst hanteert de definities van het Handelsregister van de Kamer van Koophandel.

³³ Chi-kwadraat, $\chi^2 = (1, N=899) = 20.94, p < .001$.

³⁴ Onder 'inkomsten' wordt hier verstaan: inkomsten uit arbeid, uitkering, pensioenen, lijfrenten en wachtgeld.

verzekering en particuliere verzekering ziekte, invaliditeit en ongeval.

Zoals boven werd aangehaald, is tevens gekeken naar het aantal 'windhappers'. Een windhapper is een natuurlijk persoon die geen kenbaar inkomen of vermogen heeft en zou 'leven van de wind' (zie bijlage 1). Windhappers hebben vaak inkomen uit criminele activiteiten of althans inkomen waarvan zij geen aangifte doen. Onder de outlawbikers zijn significant meer windhappers dan onder de vergelijkingsgroep.³⁵ Zeven procent (n=41) van de outlawbikers is als een windhapper aan te duiden, terwijl slechts drie procent (n=8) van de vergelijkingsgroep 'wind hapt'. Eén lid verklaarde aan een pseudokoper dat hij in verband met controle door de Belastingdienst zijn Corvette op naam van iemand anders had laten registreren (Onderzoek C). In een afpersingszaak werd door de Belastingdienst geconstateerd dat de verdachte al jaren geen inkomen had, maar er met zijn vriendin een luxe levensstijl op nahield (Onderzoek I). Een andere verdachte had geen legaal inkomen en zou volgens eigen zeggen in de schuldsanering zitten. Hij reed wel twee gepantserde BMW's, die op naam van zijn schoonvader stonden, en gaf veel geld uit aan clubactiviteiten (bijvoorbeeld aan benzine en VIP-tafels). Zijn medeverdachte had geen legaal inkomen, maar woonde wel in een huurwoning van € 1000 per maand (Onderzoek H). Ook in een ander onderzoek bleken verschillende leden geen (legaal) inkomen te hebben (Onderzoek D).

2.5.3. Gezinsleven

Van de outlawbikers is 16% getrouwd, in de vergelijkingsgroep is dit significant meer: 24%.³⁶ Het percentage met een duurzame relatie of dat samenwoont, blijkt hier niet uit. De meeste bikers (73%) hebben ten minste één kind gekregen, het grootste aantal

---

³⁵ Chi-kwadraat, $\chi^2 = (1, N=899) = 6.69, p = .01$.

³⁶ Chi-kwadraat, $\chi^2 = (1, N=899) = 7.92, p = .005$.

nazaten was vijf. Gemiddeld hadden ze twee kinderen. Dat is niet significant verschillend van de vergelijkingsgroep.

Het lidmaatschap van een outlaw motorclub trekt soms een zware wissel op het gezinsleven. Niet alle gezinsleden zijn blij met een keuze voor de club. Een vader verklaarde: “Alle kinderen zijn goed terecht gekomen, behalve mijn oudste zoon [...]. Die zit bij de Hells Angels” (Onderzoek C). Een partner verklaart dat de relatie de laatste twee jaar slecht gaat vanwege de club: “Ik zorg voor het kind en A leeft als een vrijgezel. Hierdoor werd het water ook een paar maanden afgesloten. Alles ligt aan die club.” In een later verhoor verklaart zij: “A is in de relatie erg veranderd. Sinds hij in contact is gekomen in 2010 met leden van MC Satudarah. Hij is hier erg fanatiek in en sinds die tijd is het misgegaan binnen onze relatie. A heeft mij thuis nooit iets verteld over de Satudarah.” (Onderzoek F). Een andere vriendin verklaart: “Ik wist dat B lid was van een motorclub. Hij praatte er niet veel over (...). B heeft tegen mij gezegd dat op de clubavond alleen mannen komen en geen vrouwen” (Onderzoek F). Een weergegeven gesprek illustreert de druk op de relatie (Onderzoek D):

C heeft steeds ruzie met zijn vriendin. Zij zegt dat ze heeft nagedacht en dat het misschien straks beter gaat als C fullmember is en dan meer tijd heeft en het financieel allemaal een beetje beter gaat. C heeft het erg druk. Hij moet onder andere de Trailer Trash en de Hells Angels bezoeken.

Tegen een lid dat aangaf niet op de clubavond te kunnen komen omdat hij thuis moest zijn voor gesprek met jeugdzorg, werd gezegd dat hij toch moest komen. Later kreeg deze biker een time-out en moest hij zijn clubgerelateerde spullen inleveren. Dit omdat hij te weinig aanwezig was geweest op de club en in plaats daarvan voor zijn gezin koos (Onderzoek N). Niet alle leden zijn bezig met het gezinsleven. Eén lid vertelt telefonisch dat hij bij een club is geweest en dat hij daar een vrouw heeft ontmoet ‘die in ruil voor een zak poeder wel met hem mee wil naar een hotel’. Hij was eerder ook al enthousiast over een bordeel dat ‘bijna niks kost’ en waar een outlaw motorclub de beveiliging doet

(Onderzoek L). Daarnaast wordt ook gezien dat iemand zonder consequenties niet naar een clubactiviteit gaat; één lid gaat in plaats daarvan met zijn kleinkind naar Ajax. Een ander kaderlid A blijft ook thuis “omdat hij bloedbonje heeft en niet wil dat zijn relatie in de zeik komt”. Zijn gesprekspartner zegt dat dat goed is. ‘Hij stuurt die twee nieuwe wel’. (Onderzoek K). Bovenstaande vriendin van A zegt dat haar ouders niet blij zijn dat “hij bij die club zit”. A wil niet dat men zich met hen bemoeit [met de club of met de relatie – wordt niet duidelijk]. A moet vervolgens ophangen. Het beltegoed is op (Onderzoek K).

Overigens lijken vrouwen geen grote rol te spelen in het clubleven of, eventueel, in de criminele activiteiten van de leden. In de huizen van een vriendin en een ex-vriendin van een verdachte werden wapens aangetroffen, bij één van hen ook een wiet-plantage (Onderzoek F). Ook hebben zij soms motoren op naam (Onderzoek N). Meerdere leden hebben daarnaast andere bezittingen op naam van hun vriendin laten registreren (o.a. Onderzoek E). In één onderzoek werden vrouwen uit diverse woonwagencenters ingezet op hennep te ‘knippen’ (Onderzoek L). Daarnaast werd een keer gezien dat een echtgenote een voorraad verdovende middelen bewaakte. Als vrouwen een rol spelen is dat meestal ‘in de rol van vermaak’ aldus een Respondent (3).

2.5.4. Motorrijbewijs en motorbezit

Tweeëntwintig procent van de outlaw motorclub-leden uit de onderzoeksgroep blijkt geen motorrijbewijs te hebben (rijbewijs AL en rijbewijs AZ). Dat geldt ook voor de fullcolour-leden. Vijfentwintig procent van de hangarounds heeft geen motorrijbewijs, van de fullcolour-leden is dit 23%. De prospects hebben relatief gezien de meeste motorrijbewijzen: 15% heeft géén motorrijbewijs.

Naast de 78% die bevoegd is motor te rijden, heeft 81% van de outlawbikers een certificaat voor het rijden van een bromfiets

(rijbewijs AM) en 77% heeft een autorijbewijs (rijbewijs B). Daarnaast is 13% bevoegd om een vrachtwagen te besturen (rijbewijs C1). Elf procent van de outlaw motorclubs heeft alleen een bromfietsrijbewijs en 12% van de outlaw motorclubleden heeft geen motor-, geen auto- en zelfs geen bromfietsrijbewijs.^{37,38}

Van de outlawbikers heeft 72% minstens één motor op naam; 28% heeft officieel gezien geen motor in zijn bezit. Vierentwintig procent van de outlawbikers bezat één motor. Twintig procent had twee motoren op naam. Een enkeling had meer dan twintig motoren op naam staan. Waarschijnlijk gaat dit om personen die bedrijfsmatig met motoren bezig zijn. Motorbezit en rijbewijsbezit zijn weergegeven in Tabel 3. Een krappe meerderheid van outlawbikers heeft zowel een motor als een motorrijbewijs (56%). Bijna een kwart heeft wel een rijbewijs, maar geen geregistreerd motorbezit. Interessant is dat 17% wel een motor bezit, maar hier niet op zou mogen rijden.

Motorrijbewijs & motorbezit	Outlawbikers %*
WEL motorrijbewijs en WEL motorbezit	56
WEL motorrijbewijs maar GEEN motorbezit	23
GEEN motorrijbewijs maar WEL motorbezit	17
GEEN motorrijbewijs en GEEN motorbezit	6
GEEN motorbezit	28
GEEN motorrijbewijs	22

Tabel 3. Motorrijbewijs en motorbezit van outlawbikers.

* Opgetelde percentages wijken soms af in verband met afronding.

Het is opvallend dat meer dan één op de vijf leden van een motorclub niet bevoegd is om motor te rijden. Overigens waren al eerder voorbeelden hiervan gezien, zelfs bij kaderleden.

37 <1% (N=3) van de outlawbikers zonder rijbewijs bezit een andere dan de Nederlandse nationaliteit. Mogelijk beschikken zij wel over een buitenlands rijbewijs.

38 Opgetelde percentages wijken soms af in verband met afronding.

De president van het chapter Satudarah Amsterdam reed op de RMS-dag³⁹ in 2012 op een trike (driewieler), bij gebrek aan een motorrijbewijs (zie afbeelding 13). Toen het betreffende chapter een prospect-chapter was, hadden twee van de twintig leden hun rijbewijs; bij de promotie tot fullcolour-chapter werden de leden door de nationals gemaand hun motorrijbewijs te halen (Respondent 6). Uit notulen van een regiovergadering blijkt dat fullcolour-members een datum krijgen om uiterlijk hun rijbewijs te halen. Als zij dit niet halen, worden ze 'teruggesneden tot prospect' (zie §3.2.8.) (Onderzoek H). Een verdachte verklaart over het halen van een motorrijbewijs (Onderzoek E):

Je moet in de tijd van supporter naar hangaround 1, naar hangaround 2, naar prospect je rijbewijs halen. Je bent niet verplicht om je motor te hebben. In principe wel, maar aangezien je je motorrijbewijs hebt, kan je een motor huren.

Dat de regels de laatste jaren zijn versoepeld blijkt uit het feit dat volgens notulen uit 2010 de presidents van Satudarah unaniem besluiten dat fullmembers een Harley Davidson moeten bezitten (Onderzoek D). In 2011 werd dit vervangen door 'een motor die zwaarder is dan 700cc' (Onderzoek F). Bij Trailer Trash MC is bezit van een motor en een motorrijbewijs een eis voor fullcolour-membership. Eén prospect vertelt in een telefoongesprek dat hij een Harley heeft moeten kopen om lid te kunnen worden. Dit kostte hem € 30.000 of € 50.000 [het exacte bedrag is onduidelijk in het gesprek]⁴⁰ (Onderzoek L). De sergeant-at-arms van een No Surrender-chapter was tijdens een opsporingsonderzoek bezig met het halen van zijn motorrijbewijs. In tapgesprekken vertelde hij overigens zonder rijbewijs motor te rijden (Onderzoek K). Ook bij verkeerscontroles blijkt dat niet iedereen in het bezit is van het juiste rijbewijs (Respondent 5).

---

39 Dit is de herdenkingsdag van de Republiek der Zuid-Molukken: Republik Maluku Selatan.

40 Ter vergelijking: op een recente prijslijst is het duurste model € 46.500, het goedkoopste € 9.880. www.nieuwsmotor.nl/motorprijzen/19060-harley-davidson-2014-prijslijst.html (2 april 2014).

Bij toetreding tot een motorclub zou het hebben van een motor één van de voorwaarden zijn om fullcolour-lid te worden (zie hoofdstuk 3). Uit bovenstaande gegevens blijkt dat ofwel deze eis is vervallen ofwel de motor in meer dan een kwart van de gevallen niet op naam van de eigenaar zou zijn geregistreerd. In de praktijk wordt wel gezien dat outlawbikers inderdaad rijden op een motor die zij niet officieel in eigendom hebben (Respondent 3 & 5). Of deze dan officieel gezien clubeigendom is of op naam van een derde staat, is niet bekend.

Afb. 13. Kaderleden van Satudarah Amsterdam op een 'trike' (driewieler) op de RMS-Dag.

Bron: Politie.

2.5.5. Recapitulatie

Gemiddeld gezien is de bij de politie bekende outlawbiker 43 jaar oud, heeft de Nederlandse nationaliteit en woont in Nederland. In 2012 was 48% in loondienst, ontving 24% een uitkering en had 23% een eenmanszaak. De meerderheid (60%) van de personen in loondienst of met een uitkering had een bruto-inkomen onder modaal en bijna één derde (32%) van de outlawbikers had een inkomen onder het minimumloon. Zeven procent van de outlawbikers is een windhapper, hetgeen vrij vertaald betekent dat zij –voor zover geregistreerd bij de overheid –geen aantoonbare inkomsten hebben waarmee ze in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Ongeveer 1 op de 6 bikers was getrouwd, driekwart

had één of meer kinderen. Eén op de vijf leden van een outlaw club heeft geen motorrijbewijs en meer dan een kwart heeft geen motor op naam.

Enkele uitkomsten hiervan zijn opvallend. Zoals genoemd is het opmerkelijk dat een aanzienlijk deel van de leden van een outlaw motorclub formeel niet mag motorrijden. Daarnaast is opvallend dat, aangenomen dat lidmaatschap van een dergelijke club inderdaad kostbaar is, een groot percentage outlawbikers relatief een laag inkomen heeft.

3. Structuren, regels en gebruiken

Hoewel het vanwege onderlinge verschillen niet mogelijk is om 'dé outlawbiker' of 'dé outlaw motorcycle gang' te beschrijven, zijn er wel gemeenschappelijke kenmerken te onderscheiden, bijvoorbeeld qua organisatievorm en gedragsvoorschriften. Deze gemeenschappelijke eigenschappen worden hieronder beschreven. Enkele van de grotere clubs wijken op bepaalde onderdelen af. Wanneer dit het geval is, wordt dat in hoofdstuk 5 nader toegelicht.

3.1. Organisatiestructuur

3.1.1. Fullcolour-clubs

Een outlaw motorclub bestaat uit meerdere lokale afdelingen genaamd 'chapters' (soms ook aangeduid als 'charters'). Een chapter ontleent zijn naam in de regel aan de streek, het land of de plaats waarin het actief is (bijvoorbeeld Hells Angels Amsterdam of Trailer Trash The North) of is een uiting van de identiteitsbeleving of afkomst van de leden (bijvoorbeeld Satudarah Travellers of No Surrender Los Rifinos). Een chapter bestaat uit minstens zes (niet-gedetineerde) leden, maar kan – inclusief prospects en hangarounds - wel veertig leden hebben (Respondent 11). Hoewel er officieel geen hiërarchie bestaat tussen chapters, wordt het oudste chapter (*mother chapter*) meestal gezien als het meest invloedrijke (KLPD, 2010). Dat er verschil is tussen chapters blijkt uit leden die toetredingseisen van chapters van dezelfde club evalueerden: sommige stonden bekend als strenger dan andere (Onderzoek L). Enkele outlaw motorclubs hebben naast de chapters een nationaal bestuur.

Een chapter beschikt doorgaans over een eigen clubhuis.⁴¹ Hier vindt de wekelijkse, besloten vergadering plaats (ook wel ‘church’ genoemd). Deelname aan deze vergadering is verplicht voor alle *members* en vindt plaats in de ‘memberroom’. Members zijn de bestuursleden (ook wel ‘kaderleden’ genoemd) en de fullcolour-leden van het chapter. Clubhuizen van outlaw motorclubs zijn niet vrij toegankelijk, alleen als je geïntroduceerd wordt door een lid is het mogelijk om toegelaten te worden (KLPD, 2010). Hoewel de chapters qua structuur, locatie en financiën vaak afgekaderde eenheden zijn, zijn relaties met de andere chapters belangrijk. Elkaars feesten worden bijvoorbeeld bezocht. Deze warme relatie wordt geïllustreerd door het feit dat leden elkaar onderling *brothers* noemen. Fullcolour-members zijn bij alle nationale en internationale chapters van hun club welkom, bijvoorbeeld voor onderdak.

3.1.2. Supportclubs

Een aantal outlaw motorclubs wordt ondersteund door één of meer supportclubs. Deze clubs verrichten hand- en spandiensten aan (de leden van) de outlaw motorclub. Zo is Outsiders MC een supportclub van de Hells Angels. Supportclubs kunnen de club als geheel ‘supporten’, maar ook ‘support’ zijn van een specifiek chapter. De meeste supportclubs zijn ook motorclubs, meestal zogeheten Front Patch MC’s. Zij mogen geen patches op hun rug dragen. In afbeelding 14 en 15 worden supportpatches weer-gegeven. Een telefoongesprek uit 2010 tussen een prospect en een vriend illustreert de verhouding tussen een outlaw motorclub en diens supportclubs (Onderzoek D).

A: *Er zijn drie officiële supportclubs. Z is de hoogste. Je kunt je aansluiten bij Supportclub Z, die hebben nog niet zoveel verplichtingen. En dan na een jaar overstappen naar MC X. Als je na drie maanden zegt dat zo’n club niks is, dan stap je er gewoon uit. Bij MC X kan dat niet. Ja, of in bad standing. Als je eenmaal dat balkje⁴² erop hebt, is het for life. Klaar.*

---

41 Hoewel recentelijk meerdere clubhuizen zijn gesloten door gemeenten (zie §7.2.).

42 A refereert hier naar de patches die je als member krijgt (zie §3.2.1.).

B: Heeft die andere club ook een proeftijd met balkjes enzo?

A: Nee, zij hebben zo'n rond ding voor op hun vestje, zij mogen niks op hun rug dragen. Je bent dan gewoon een supporter van Chapter X. Dus als Chapter X zegt dat je ergens moet gaan helpen, dan moet je dat doen. Het is niet MC X zelf, maar hulptrouwen. Ik ben nu soldaat en daar staan zij nog onder.

De meeste supportclubs zijn ook motorclubs, al zijn er uitzonderingen. Satudarah heeft supportcrews en een landelijke supportclub zonder motorrijders: Saudarah. Verschillende clubs kennen hiernaast individuele *supporters* van chapters. Supporters hebben geen officiële status, maar 'hangen rond' in de omgeving van de club en hebben toegang tot het clubhuis. Ze dragen vaak kleding of andere symbolen waaruit blijkt dat ze aanhangers zijn van de outlaw motorclub, zoals truien met daarop tekst, stickers en andere fanartikelen in dezelfde kleuren als de naam van de outlaw motorclub. Supportclubs of –chapters scharen zich achter de doelstellingen en ideeën van de outlaw motorclub die zij supporten (KLPD, 2010). De verplichtingen bij lidmaatschap van een supportclub zijn echter minder zwaar en de regels minder strikt. Dit is aantrekkelijk voor mensen die 'het echte clubleven' te zwaar vinden (Respondent 2).

Afb. 14.

Supportpatch Satudarah.

Afb. 15.

Supportpatch Hells Angels.

Dat een supportclub qua hiërarchie ondergeschikt is aan de fullcolour-club blijkt aan de activiteiten die zij ontplooiën, zoals assisteren bij feesten (Respondent 2). Bij een begrafenis van een Hells Angel zullen de Red Devils bijvoorbeeld de geparkeerde motoren van de Angels bij de begraafplaats bewaken. In de rouwstoet rijden de Hells Angels voorop en volgen daarachter pas de supportclubs. Supportclubs zouden ook gebruikt worden om grip te krijgen op criminele activiteiten in bepaalde regio's en als 'pool' om leden uit te rekruteren (KLPD, 2010). Daarnaast voeren supportclubs klussen uit voor outlaw motorclubs, zodat de laatste aan het oog van de politie onttrokken blijven (zie bijvoorbeeld § 5.2.4.) (Respondent 6). Overigens is, enigszins tegenstrijdig in dat kader, wel een regel voor support crews "uit respect voor Satudarah MC mag geen 'rotzooi' getrapt worden door de Support Crew" (Onderzoek D).

Daarnaast beschermen of 'beveiligen' supportclubs de fullcolour-leden:

In februari 2014 werd een vrouw door een Satudarah-lid geslagen in de horeca. Toen haar vriend wilde ingrijpen, kwam een Saudarah-lid daartussen staan. De portier die daarbij stond was een lid van Satudarah en die greep ook niet in. Later verklaarde hij dat hij niks had gezien.

- Wijkagent (Respondent 11)

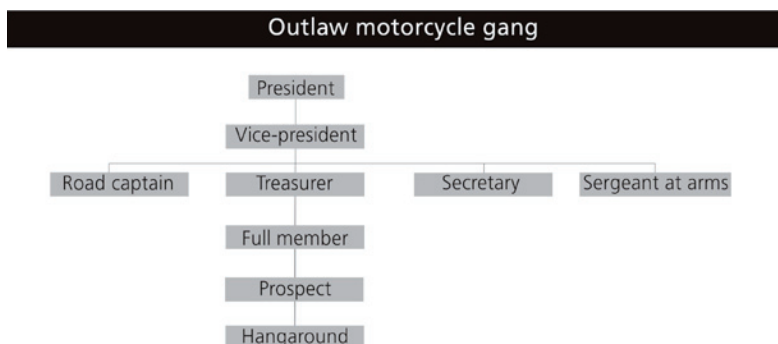
Ook zou een *out in bad standing* (§ 5.2.4.) van Satudarah uitgevoerd zijn door Saudarah (Respondent 1). Een support verklaarde "Kijk, als iemand van de club vraagt om achter hem aan te rijden, stel je geen vragen, maar doe je dat gewoon" (Onderzoek F).

Het voordeel dat de supportclubs bij deze constructie hebben, zou zijn dat zij bescherming genieten van de club waaraan zij gelieerd zijn. Zo zouden bijvoorbeeld recentelijk veel supportclubs zich aangemeld hebben bij de kleinere outlaw motorclubs om te voorkomen dat zij worden 'overgenomen' door een outlaw motorcycle gang in wiens filosofie en imago zij zich niet kunnen vinden (Respondent 10). In één geval probeerde een outlaw motorclub een kleinere motorclub onder dwang in te lijven. Meer dan 25 leden kwamen naar het clubhuis, zowel binnen als buiten het clubhuis namen zij posities in en stelden dat de club supportclub moest worden of het clubhuis werd 'afgefakkeld'. Als reactie wil de club een Hells Angels supportclub worden. De outlaw club zet echter andere sloten op het clubhuis en enkele van hen proberen zich als nieuw bestuur in te schrijven. Een getuige wil niet verklaren over de gebeurtenis omdat 'in het verleden andere grote clubs ook overnames gedaan hebben en de politie daar ook niks aan had kunnen doen' (Onderzoek G).

Supportclubs hebben niet altijd de ambitie door te groeien naar een fullcolourclub-status. Zij varen wel bij de huidige situatie. De Hells Angels hebben bijvoorbeeld een supportclub die voornamelijk bestaat uit allochtone portiers: volgens de internationale Hells Angels regels zouden deze leden überhaupt nooit fullmember kunnen worden (zie §3.2.1.) (Respondent 6). Het hebben van een supportcrew blijkt aan regels gebonden. In documenten van Satudarah stond hierover dat de support crew door een chapter in een nationale vergadering aangemeld moet worden en dat de support crew minimaal drie leden moet hebben van boven de 18. Een motorrijbewijs is niet verplicht. Het chapter is verantwoordelijk voor zijn support crew. Tot in detail wordt aangegeven aan welke kledingvereisten een support crew moet voldoen. Zo moet het ronde frontembleem 10 x10 cm zijn en linksvoor gedragen worden. De support crew moet bij Satudarah activiteiten van begin tot eind assisteren met minimaal 3 leden. Als meer support leden nodig zijn, kan om de inzet van support crews van andere chapters gevraagd worden (Onderzoek D).

3.1.3. Functies

Kenmerkend voor outlaw motorclubs is de hiërarchische, militaristische structuur. De oudere internationale clubs, zoals Hells Angels, hebben alleen een vaste functiestructuur binnen de lokale chapters. Zij hebben geen apart overkoepelend nationaal of internationaal bestuur zoals enkele jongere Nederlandse clubs als Satudarah en No Surrender dat hebben⁴³ (zie hoofdstuk 5 voor een beschrijving per club). De functies en bijbehorende rollen die de verschillende clubs kennen lijken sterk op elkaar en lijken geïnspireerd op de structuur die de Hells Angels hanteren (zie figuur 1). Om die reden wordt de desbetreffende chapterstructuur hier als uitgangspunt genomen. Afwijkingen worden ofwel kort benoemd of nader toegelicht in hoofdstuk 5.

Figuur 1. Chapterstructuur outlaw motorcycle gang.

Aan het hoofd van een chapter staat de **president**. Volgens Barker (2007) zijn er drie manieren om president te worden: door (fysieke, politieke of criminele) kracht, angst te zaaien bij de overige members of door middel van verkiezingen. Eén lid verklaarde dat hun president democratisch was verkozen (Onderzoek O).

De president heeft (in de regel) de meeste macht en is op de hoogte van alle (illegale) activiteiten van de members van het

43 De Hells Angels kennen wel de national president en national secretary, die het land vertegenwoordigen op internationale meetings.

chapter. Hij kan zijn veto uitspreken over besluiten van het chapter. Bij de meeste clubs rijdt hij voorop bij de *runs* (toertochten). De

Afb. 16. Functie-patch.
Bron: *Hollandse Hoogte*.

vice-president fungeert als zijn plaatsvervanger en neemt bij zijn afwezigheid het commando waar. Incidenteel zijn er chapters geweest waar de vice-president machtiger was dan de president, vooral waar de vice-president crimineel actief was. In dat geval is de president als een soort stroman vooral het (vriendelijke) gezicht naar buiten. Soms is degene die de dienst uitmaakt binnen een chapter zelfs helemaal geen kaderlid, vanwege de aandacht die een dergelijke functie met zich meebrengt (Respondent 4).

De functies van **secretary** (secretaris) en **treasurer** (penningmeester) worden soms door dezelfde persoon vervuld, vooral bij kleinere chapters. De treasurer beheert de financiën. Hij ontvangt lidmaatschapsgelden, int boetes en clubgelden. Verder beheert hij het 'defence fund'; een fonds om eventuele advocaatkosten te betalen en gedetineerde leden te ondersteunen (Onderzoek C, E & N). De secretaris stelt de wekelijkse notulen op en onderhoudt contacten met de overige chapters in binnen- en buitenland. In Canada is waargenomen dat hij daarnaast de persoonsdossiers van de leden beheert en onderhoudt (RCMP-gazette, 2007). De **sergeant-at-arms** ziet toe op de orde en discipline binnen het chapter, onder andere tijdens clubvergaderingen. Verder coördineert hij de beveiliging van het clubhuis en de uitvoering van opgelegde straffen. Zoals de naam van de functie doet vermoeden beheert hij ook wapens van de club. Dit is in Verenigde Staten wellicht een meer gebruikelijke functie dan in Nederland, waar wapenbezit verboden is. Een verdachte verklaarde over deze functie: "sergeant-at-arms staat

voor een bestuursfunctie binnen de motorclub. In die functie heb ik samen met andere bestuursleden binnen de club de taak om leden, die zich misdragen, op hun gedrag aan te spreken” (Onderzoek B). Een andere sergeant-at-arms verklaart over de inhoud van zijn functie: “het is iedereen de goede kant op sturen [...] het is een legerterm, het lijkt op wapens, maar het is gewoon een sociale functie. Het heeft niks met wapens te maken.” (Onderzoek C). Weer een ander verklaart over het feit dat hij op de hoogte was van een moord binnen de club: “Ze hebben mij erbij betrokken omdat ik sergeant-at-arms ben. Sergeant-at-arms is de hoogste in functie binnen een chapter”. Onduidelijk is of dat zijn gevoel is of de waarheid. De treasurer van hetzelfde chapter verklaart wel dat de sergeant in de ‘beslisboom’ op dezelfde lijn staat als de president en vice-president. Niet alle kaderleden zijn echter even belangrijk: “In mijn functie van treasurer had ik nooit iemand als een sergeant of vice-president of president voor mijn karretje kunnen spannen” (Onderzoek E). Volgens de Royal Canadian Mounted Police bepaalt de sergeant-at-arms de aanvalsstrategieën indien er conflicten zijn (RCMP-gazette, 2007). De president en de sergeant-at-arms worden altijd op de hoogte gehouden van criminele activiteiten die door (facties van) leden worden gepleegd, aldus een Amerikaanse misdaadanalist (Respondent 8). De **road captain** organiseert motorritten en zorgt daarbij voor de logistiek (bijvoorbeeld maaltijden en overnachtingen) bij deze ritten. Tijdens runs rijdt hij vooraan naast de president. De road captain controleert de technische toestand van de motoren van de leden (Barker, 2007). De president, vice-president, de secretary, de treasurer, de sergeant-at-arms en de road captain vormen het bestuur van het chapter. Op een patch aan de voorzijde van het vest wordt de functie weergegeven.

Onder het kader, komen de **fullmembers** of **fullcolour-members**. Zij staan in hiërarchie boven de **prospects**, die vervolgens weer boven de **hangarounds** staan (zie ook § 3.2.). De hiërarchische verhoudingen blijken in zijn algemeenheid uit de taken die hangarounds en prospects worden toebedeeld.

Soms worden algemene gezagsverhoudingen in de publieke ruimte waargenomen: “Ik hoorde dat een lid van de Satudarah tegen de overige leden riep dat zij bij elkaar moesten blijven. Verder schreeuwde hij een aantal bevelen met betrekking tot de verplaatsing naar de overige leden. Hij regelde duidelijk de verplaatsing en dat dit gezamenlijk zou gebeuren”, aldus de verklaring van een verbalisant (Onderzoek F).

Buiten de hiërarchie staan de **associates**. Dit kunnen voormalige leden zijn of compagnons. Voormalige leden mogen hun clublogo's blijven voeren mits zij de club in good standing hebben verlaten (zie § 3.2.3.), maar hoeven geen contributie meer te betalen. Ze mogen deelnemen aan feesten en moeten begrafenissen bijwonen. Ze mogen meerijden met ritten, waarbij ze achter de prospects rijden (KLPD, 2010). De tweede groep associates zijn compagnons. Volgens Barker (2007) zijn associates zeer belangrijk voor de uitvoering van illegale activiteiten van de individuele leden of facties binnen een chapter. Associates bieden toegang tot nieuwe netwerken, contacten en vaardigheden. Bijvoorbeeld om illegale goederen af te zetten maar ook om wit te wassen. Zo bezoeken personen uit het criminele circuit clubhuizen: Willem Holleeder kwam regelmatig naar clubavonden van de Hells Angels in Amsterdam (Burgwal, 2012). De geliquideerde Klepper, die postuum fullmember werd, omschreef Holleeder als ‘vriend van de club’ (Lensink en Husken, 2005).

3.1.4. Rechtspersonen

Naast chapters en clubs die aangemerkt kunnen worden als informele verenigingen, zijn sommige clubs en afzonderlijke chapters ook als rechtspersonen ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK). De kaderleden van de chapters komen niet noodzakelijkerwijs overeen met de bestuursfuncties in de KvK. Verschillende typen rechtspersonen worden gebruikt bij inschrijving. Enkele

voorbeelden van rechtspersonen van de grootste vijf outlaw motorcycle gangs worden hieronder genoemd. De Hells Angels lijken vooral stichtingen te hebben met als categorieën 'auto en motorsport' en 'hobbyclub'. De Hells Angels Zwolle hebben sinds 2002 een stichting met als omschrijving 'hobbyclub met als doelstelling het bundelen en organiseren van activiteiten van en voor jongeren/motorliefhebbers'. Stichting Hell's Angels⁴⁴ Amsterdam, die werd opgericht in 1975, heeft per 2013 ook een onderneming die handelt in vrijetijdsartikelen (merchandise), opslagruimte biedt en activiteiten op het gebied van motoren organiseert. Stichting Satudarah Motor Club werd opgericht in 1994 en heeft als omschrijving 'auto- en motorsport' en 'motorverenigingen'. No Surrender MC is gelieerd aan een 'vereniging met volledige rechtsbevoegdheid' uit 2010 genaamd 'Vereniging "Ons Belang"' te Zundert. De activiteiten vallen in de categorie 'overige belangenbehartiging' en zijn omschreven als 'Belangen behartigen en samenbrengen van woonwagewoners en Molukkers'. Waarschijnlijk stamt deze omschrijving nog uit de Satudarah-tijd van de No Surrender oprichter. In 2004 richtte Trailer Trash ook een 'vereniging met volledige rechts-bevoegdheid' op genaamd 'Travellers Tour Vereniging'. De vereniging heeft tot doel 'overige belangenbehartiging', meer specifiek 'het behartigen van de belangen van woonwagewoners en het behoud van hun reizende cultuur'. Daarnaast ontplooiën zij activiteiten op het gebied van 'niet-gespecialiseerde groothandel in consumentartikelen'. De Vereniging Motorclub Red Devils Sneek is een 'vereniging met volledige rechtsbevoegdheid' en werd in 2013 opgericht. De vereniging heeft als doelstelling het verenigen van liefhebbers van (zwaardere) motorfietsen.

---

44 Normaal gesproken spellen de Hells Angels hun naam zonder apostrof.

3.2. Regels

3.2.1. Toelatingsbeleid

Het toelatingsbeleid van outlaw motorcycle gangs is van oorsprong erg strikt. Voordat iemand fullcolour-lid kan worden moet hij een traject doorlopen dat meer dan een jaar in beslag neemt. Dit proces geeft het chapter voldoende tijd om te bepalen of het aspirantlid betrouwbaar is en uit hetzelfde hout is gesneden als de andere *brothers*. Sommige outlaw clubs, zoals de Hells Angels, volgen deze procedure waarschijnlijk nog steeds nauwgezet. Andere clubs zoals Satudarah en No Surrender, lijken een soepeler toelatingsbeleid te voeren. Zij hanteren echter nog wel dezelfde terminologie van toetredingsfasen. Deze fasen worden hieronder besproken. Toetreding van leden is een beslissing van het bestuur van een chapter, niet van de overkoepelende nationals (indien van toepassing) (Onderzoek E).

Alleen mannen kunnen lid worden van een outlaw motorcycle gang. Hells Angels MC zou alleen leden vanaf 21 jaar toelaten die bovendien blank zijn. De in Nederland aanwezige niet-blanke Hells Angels, leden van Molukse, Aziatische of Antilliaanse achtergrond, zouden als 'dirty white men' worden aangeduid, met andere woorden, feitelijk blank zijn (KLPD, 2010). Het lijkt erop dat de andere clubs deze leeftijdsgrens niet voeren.⁴⁵ Ook hebben zij geen restricties met betrekking tot de afkomst van de leden: No Surrender MC en Satudarah MC cultiveren hun multiculturele imago juist. Een lid van Trailer Trash MC gaf in een tapgesprek een voorkeur aan voor blanke mannen met een woonwagenachtergrond, maar sloot andere leden niet bij voorbaat uit (Onderzoek L).

Daarnaast zou voorafgaand aan het toetredingstraject met het oog op clubbelang gekeken worden naar de toegevoegde waarde

---

⁴⁵ Overigens is bij de politie een Hells Angels-prospect bekend van 20 jaar oud. Wellicht mag het lidmaatschapstraject al wel voor het 21ste jaar ingezet worden. Een andere verklaring is dat in Nederland de leeftijdsgrens niet geldt.

van het kandidaat-lid.⁴⁶ Zo gaf Cobalt-kroongetuige Angelo Diaz in 2009 in een televisie-interview aan dat de Hells Angels hem als lid wilden toelaten vanwege zijn contacten binnen de drugshandel via Curaçao (zie ook Van den Heuvel & Huisjes, 2009). Vanwege zijn netwerk zou hij een meerwaarde voor de club vertegenwoordigen. Wat de club voor een individu zou kunnen betekenen zou niet relevant zijn (KLPD, 2010). Het is overigens niet ondenkbaar dat er wel degelijk personen lid worden om hier voornamelijk persoonlijk beter van te worden (zie § 8.3.2). Het lijkt met de recente explosieve groei van Satudarah en No Surrender in elk geval niet aannemelijk dat momenteel aan een dergelijke strikte ballotage wordt vastgehouden.

Vordat iemand een lidmaatschapstraject ingaat, kan hij hangaroud worden van een chapter. Een hangaroud kent meestal al leden van de club. Een persoon die niet direct door een member geïntroduceerd kan worden, kan zichzelf introduceren als supporter van de club. Hij bezoekt dan de openbare bijeenkomsten en doet klusjes. Als er een vertrouwensband is ontstaan en het chapter acht de supporter geschikt, kan hij alsnog 'bevorderd worden' tot hangaroud. Voor de periode van hangaroud staat een half jaar tot een jaar. Sommige personen blijven hangaroud; zij willen geen verdere stappen richting lidmaatschap ondernemen omdat dit teveel verplichtingen met zich mee zou brengen (KLPD, 2010). Bij Satudarah en No Surrender duurt de hangaroudperiode overigens een stuk korter, of wordt deze zelfs helemaal overgeslagen (Respondent 1 & 2). Taken van een hangaroud zijn: wacht houden, bardienst draaien en chauffeurswerkzaamheden verrichten. Een hangaroud mag geen alcohol drinken, tenzij het kader er toestemming voor geeft. Hangarounds moeten vooral respect tonen aan members en zijn verplicht (op tijd) te komen bij clubaangelegenheden (Onderzoek D). Ze mogen geen patches op hun rug of andere clubsymbolen dragen. Zij dragen voorop hun jas een patch met 'hangaroud'

---

⁴⁶ Deze toetsing op clubbelang zou ook gelden voor hangarounds en associates.

en de naam van het chapter. Nieuwe hangarounds worden bij de leden aangekondigd, zo blijkt uit deze sms: “Bro’s, vanavond heeft A na z’n eerste intake z’n Frontflash ontvangen van de Pres. A zal als Ha1 beginnen bij [ons chapter]” (Onderzoek J).

Ook supporters mogen geen clubsymbolen dragen of zelfs gebruiken. De Hells Angels lijken zelfs speciale facebook-richtlijnen voor supporters te hebben met onder andere (Respondent 2):

NEVER- Post or possess images of Death Heads

NEVER- Use any term related to the Hells Angels that would cause a person to think you are attempting to pose as a member

Als een tweederde-meerderheid van de members akkoord is, kan een hangaround prospect worden. Bij Satudarah moet een prospect-to-be hiernaast slagen voor een examen over de (geschiedenis van de) club (zie ook § 5.2.). De prospect krijgt een fullmember als *mentor* die gedurende de toetredingsperiode verantwoordelijk blijft. Ook na toetreding blijft het mentorschap van toepassing, zij het in beperktere rol (KLPD, 2010). Tijdens de prospectfase wordt de persoon in kwestie ‘gescreend’. Het doel is om aan te tonen dat ‘je bent wie je zegt dat je bent’, bijvoorbeeld met oude klassenfoto’s en onderzoek naar familie (Respondent 1). De prospect moet hiertoe formulieren invullen met persoonlijke gegevens, werkgegevens en gegevens en foto’s van de familie inleveren (KLPD, 2010). Screenen zou infiltratie door opsporingsdiensten bemoeilijken. Het onderzoek wordt door de prospect zelf betaald. De Hells Angels en Satudarah zouden een dergelijke screening hebben- of in elk geval in het verleden hebben toegepast. Ook van andere internationale outlaw clubs is een dergelijke screening bekend (Respondent 1). Of dezelfde mate van screening met het huidige tempo van uitbreiding nog steeds wordt gehanteerd bij Satudarah, is niet bekend. Een verdachte spreekt in onderstaand fragment wel van een screening, maar lijkt iets anders te bedoelen:

Je wordt gescreend. Of je je contributie kan betalen of je een motor of een motorrijbewijs hebt. Je komt binnen als niets, als hangaroud, je bent eigenlijk een soort knechtje voor de eerste tijd. (Onderzoek E).

De prospectperiode beslaat standaard een jaar maar kan per club in lengte verschillen. Een Hells Angel verklaarde hierover: “Twee jaar lang achter de bar staan, members ophalen en thuis brengen midden in de nacht” (onderzoek O). Bij Satudarah zijn kortere periodes waargenomen (Respondent 1 & 2). Prospects en hangarounds moeten dag en nacht klaar staan om opdrachten uit te voeren die de members hen geven. Vaak zijn dit activiteiten als wacht houden bij een feest. In veel gevallen mogen zij daarbij geen alcohol drinken (Onderzoek D & L). Een prospect spreekt hierover met zijn vriendin (Onderzoek D):

[...] ze zijn hier van de Hells Angels op bezoek en nu moeten alle jongens, net als ik, die net binnen zijn, moeten wacht lopen. Ik sta nu bij het hek met andere jongens, en maak je niet druk want ik mag geen bier drinken, ik moet alert zijn.

Een prospect mag op de voorkant van zijn hesje een patch met ‘prospect’ en de naam van het chapter dragen. Als backpatch zijn de MC-patch en de bottomrockers toegestaan (zie ook afbeelding 23, § 4.1.).

Bij een unanieme positieve stemming, kan een prospect bevorderd worden tot fullcolour-member en mag daarmee alle patches, rockers en clubsymbolen dragen. Fullmembers van de Hells Angels moeten de Engelse taal machtig zijn, één ‘overseas’ (bezoek aan evenement van een buitenlands chapter) per jaar maken, en een Harley Davidson rijden. De motor wordt eigendom van de club.⁴⁷ Niet bij elke Nederlandse outlaw club is motorbezit een harde toelatingseis. Daarnaast blijkt ook een deel van de leden geen motorrijbewijs te bezitten (zie § 2.5.4.).

Toetreding tot de outlaw motorclub No Surrender MC was, met name in de opstartfase, een stuk gemakkelijker dan hierboven

---

⁴⁷ Met uitzondering van de in 2011 naar Hells Angels overgepachtte clubs (zie ook § 3.2.2.).

beschreven. “Als ik geëist had dat iedereen bij No Surrender eerst een jaar had moeten rondhangen voordat ze lid werden, had ik een jaar in mijn eentje met zo’n vestje rondgelopen. Dat schiet natuurlijk niet op”, aldus de oprichter (De la Haye, 2013). Dat No Surrender waarschijnlijk ook niet uitgebreid screent, blijkt uit het feit dat de president leden uit de club moet zetten die activiteiten ontplooiën die toch niet binnen het clubbeleid passen (‘No Surrender zet alle Limburgers uit motorclub’, 2014).

3.2.2. Toetreding als chapter en patch overs

Naast de individuele hangarounds en prospects, zijn er ook hangaround- en prospectclubs en hangaround- en prospect-chapters. Dit zijn clubs of individuele chapters die uiteindelijk een volwaardig (fullcolour) chapter willen worden van een outlaw motorcycle gang. De toetredingsperioden en vereisten zouden gelijk zijn aan die van individuen. In één onderzoek is waargenomen dat een chapter een mentor had (Onderzoek L). Deze clubs en chapters kunnen bestaande (front patch) MC’s zijn of helemaal nieuwe chapters (zoals de chapters Den Bosch en Syndicate van Satudarah op dit moment). Overigens zijn er ook voorbeelden bekend van chapters die niet eerst deze fasen doorliepen, maar direct fullcolour-chapters zijn geworden. Dit is met name het geval bij No Surrender MC, maar ook bij Satudarah MC, bijvoorbeeld bij de Deense en Duitse Satudarah-chapters (Respondent 2).

In het geval een bestaande (outlaw) motorclub deel gaat uitmaken van een andere outlaw motorcycle gang, heet dit een *patch over* of *overpatching*. Een voorbeeld is het Mongols MC Nomad-chapter van Réunion, dat overpatchte naar Satudarah (Respondent 2). Een patch over van een frontpatch-club of supportclub naar een outlaw motorclub is het meest gebruikelijk in Nederland. Een patch over van de ene naar de andere outlaw motorcycle gang wordt niet altijd goed ontvangen (Respondent 2). In het bovenstaande geval werd er overigens niet zichtbaar

gereageerd. Sterker nog, een aantal Duitse Mongols MC chapters patchten ook over naar Satudarah, en in ieder geval één daarvan stapte vervolgens over naar No Surrender MC (Respondent 2). Het credo dat de keuze voor een club een keuze voor het leven is doet blijkbaar niet altijd opgeld meer. Wel gelden nog enige restricties: een overpatching naar Satudarah wordt in principe alleen gedaan door clubs die 'anti-Hells Angels' zijn, zoals de Mongols of de Outlaws (Respondent 1).

In Nederland hebben de laatste jaren enkele opvallende massale patch overs plaatsgevonden. Nadat Satudarah in 2011 uit de Raad van Acht was gezet, boden de Hells Angels aan de resterende clubs overpatching naar de Hells Angels aan. Hierbij werden de voorwaarden versoepeld; er hoefde minder contributie betaald te worden, er was geen Harley-verplichting en de motor bleef bovendien eigendom van het lid zelf. Ook hoefde men geen jaarlijkse 'overseas' te maken. De leden zouden meteen fullcolour-member worden. Onder andere Confederates MC en een deel van Demons MC patchten over. De Nederlandse Hells Angels ontvingen hiervoor een berisping van de Amerikaanse Angels (Respondent 1). Mogelijk was deze versoepelde toetreding inderdaad geen goed idee: in het jaar van overpatching werd namelijk een groot deel van de nieuwe Hells Angels, de Confederates, aangehouden wegens wapenbezit en -handel en drugsbezit en -handel. Veel van deze personen zijn in 2013 in eerste aanleg veroordeeld (Respondent 1). In 2013 kwamen de Red Devils naar Nederland. Deze officiële support-MC van de Hells Angels patchte meerdere supportclubs van de Hells Angels over, waaronder de Northern Brothers en Southern Pride (Respondent 2).

3.2.3. Out in good or bad standing

Volgens in beslag genomen notulen van de voormalige Dutch council kan een fullcolour-member een outlaw motorcycle gang op drie manieren verlaten: left the club (in good standing), out the

club, of out the club in bad standing. Als een lid de club in goed overleg verlaat, moet hij indien hij clubtatoeages had, de datum van zijn uittreding op zijn lichaam laten tatoeëren, eventueel met de toevoeging – G S – (Onderzoek A). De plichten die het ex-lid had (zoals geheimhouding), moet hij blijven vervullen (KLPD, 2010). Het ex-lid is welkom op feesten van outlaw motorclubs en mag persoonlijke vriendschappen hebben met zijn voormalige brothers. Hij mag zich echter gedurende een jaar niet aanmelden bij een andere fullcolour-club (Onderzoek A). Theoretisch bestaat de mogelijkheid dat het lid kan terugkeren bij de club, hoewel in notulen van een chapter stond. “Zowel voor Good Standing als voor Bad Standing geldt: één maal uit, nooit meer in!” (Onderzoek D). In principe komt een out in good standing bijna nooit voor (KLPD, 2010; televisie-interview Eén-op-Eén⁴⁸). De General van No Surrender zette onlangs wel vrij makkelijk een chapter uit de club in good standing: “Dat betekent dat we verder geen ruzie met ze hebben, maar wel dat ze op zoek moesten naar een nieuwe club” (NOS, 17 maart 2014). Het chapter stapte over naar de Bandidos.

Een member kan uit de club gezet worden als hij niet meer in de club past qua gedrag en na waarschuwingen geen verbetering laat zien. Eventueel is hij al eens ‘teruggesneden’ (zie § 3.2.8.) of “suspendet[d] from colours”. Het lid mag zich een jaar lang niet laten zien op clubavonden van welke club dan ook. Ook moet hij persoonlijke contacten met de club beperken. Daarnaast mag hij geen lid meer worden van een andere fullcolour of front patch MC. Het ex-lid moet zijn tatoeages verwijderen ofwel ‘out in (jaartal)’ toevoegen. Daarnaast moeten alle clubgerelateerde spullen worden ingeleverd (Onderzoek A).

Een *out in bad standing* is een straf die wordt opgelegd na het verbreken van de regels of het schenden van vertrouwen,

---

48 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

bijvoorbeeld door het afleggen van een verklaring aan de politie. “Een member heeft zich in de club dusdanig misdragen dat de veiligheid en het voortbestaan van de club direct in gevaar is [zijn]” (Onderzoek A). Een verdachte geeft als andere reden op “Als je jezelf verrijkt ten nadele van de club” (onderzoek O). Ook lijkt het erop dat leden (in bad standing) uit de club kunnen worden gezet als zij iets doen wat het clubimago schade toebrengt: een Hells Angel werd uit de club gezet nadat kinderporno bij hem was aangetroffen (Onderzoek C; NOS, 8 maart 2012) en het ‘afpakken van de zorgtoeslag van een gehandicapt kind’ resulteerde in het gedwongen vertrek van enkele No Surrender leden (‘No Surrender zet alle Limburgers uit motorclub,’ 2014). Normaal gesproken is voor het besluit tot een out (in bad standing) een meerderheid van de chapterleden vereist, bovenstaand voorbeeld van No Surrender duidt echter op een eenmansactie van de general. Leden die in detentie zitten kunnen op dat moment niet in bad standing uit de club gezet worden. Een bad standing is in principe onomkeerbaar, hoewel een klein deel van uit de club gezette nomads later zou zijn toegelaten als full colour member bij een ander chapter (KLPD, 2010).

Leden die in bad standing de club verlaten mogen geen contact meer onderhouden met hun ex-brothers. Bij de Hells Angels wordt het vertrek van een member aan alle chapters wereldwijd gecommuniceerd. Ook mogen zij geen lid meer worden van een andere front patch of full colour motorclub. Alle clubgerelateerde tatoeages moeten verwijderd worden en alle spullen met een verwijzing naar de club (kleding, motor) moeten ingeleverd worden. Van aan de club gerelateerde zakelijke belangen moet afstand gedaan worden. Daarnaast kan een geldboete opgelegd worden en/of geweld gebruikt worden. Een recentelijke out in bad standing bij No Surrender kwam het lid te staan op een boete van € 5000 en het inleveren van de motor. Of deze in eerste instantie door de club of de persoon in kwestie was betaald is niet duidelijk. Over het inleveren van de colours werd niet gesproken (Respondent 7). In een Satudarah-chapter werd besloten dat bij

een bad standing voortaan € 5000 moet worden betaald. “Dan wordt je motor niet meer afgepakt” (Onderzoek J). Willem van Boxtel zou in 2004 in bad standing uit de door hem opgerichte club gezet zijn.⁴⁹ Hij verkocht enkele dagen na zijn gedwongen vertrek het Hells Angels café Excalibur. Later werd dit op naam gezet van een vriendin van een Amsterdamse Hells Angel (KLPD, 2010). Ook de clubtatoeages op zijn armen zou hij niet meer hebben (Husken & Lensink 2007). Bij Satudarah en No Surrender hebben verschillende leden in bad standing de club verlaten. In één opmerkelijk geval tipten drie leden de president van een ander chapter dat hun president hem geript zou hebben. Na een ‘interne rechtszaak’, werden zij door de nationals in bad standing uit de club gezet (Respondent 6). Op dit moment zou een out in bad standing overigens niet meer in alle gevallen dezelfde betekenis hebben als vroeger (Respondent 3). Ook worden de consequenties niet meer als vanzelfsprekend aanvaard: enkele leden die uit Satudarah zijn gezet doen vervolgens aangifte van bedreiging en vernieling (ingegooid ruiten). Uit één aangifte blijkt dat een bad standing gepaard is gegaan met een overval, een boete van € 5000, het inleveren van zijn jasje en mishandeling (Respondent 2).

3.2.4. Clubhoppen

In principe kiest een lid een club voor het leven, zo blijkt bijvoorbeeld uit de afkortingen AFFA (Angels Forever, Forever Angels), STTS (Satudarah Tetap, Tetap Satudarah), BFFB (Bandidos Forever, Forever Bandidos). Een overstap naar een andere outlaw club wordt niet op prijs gesteld. Een lid dat ‘een out (in bad standing)’ heeft gekregen, kan in principe niet bij een andere outlaw motorclub terecht. Dat is niet alleen zo omdat het vertrekkende lid interne kennis over de club meeneemt naar een andere club, er zou ook een sterke band moeten zijn met de

---

⁴⁹ Hij gaf in een interview aan in eerste instantie akkoord te zijn gegaan met het verlaten in good standing. Hoe dit in een bad standing is verworden, blijkt daar niet uit (De La Haye, 2013).

brothers van de club. In het televisieprogramma Eén-op-Eén⁵⁰ vergeleek één van de Satudarah nationals het broederschap onlangs met het huwelijk. “Een huwelijk beëindig je ook niet zomaar”. In een telefoongesprek in 2012 bespreekt een lid van Trailer Trash MC dat voormalige Hells Angels-supporters zich niet kunnen aansluiten bij zijn club. Dit zou bevestigd zijn door ‘de officieren van de Raad van Acht en door de firsts’.⁵¹ Hij wil zich aan deze regel houden ‘omdat het nu rustig is in het land’. ‘Het is een regel dat je geen voormalige leden van een andere club aanneemt. Satudarah heeft dit wel gedaan en daarom zijn er problemen met Satudarah’ (Onderzoek L).

Bovenstaande regels worden niet (meer) strikt gevolgd. Meerdere ex-Hells Angels rijden nu bij No Surrender MC. De oprichter zei hierover “Wie heeft ooit gezegd dat als je in bad standing uit een club wordt gezet niet meer terug mag keren in het MC-wereldje? Wie maakt die regels? Ikke niet. De Hells Angels?” (De la Haye, 2013b). Ook wordt er veel gehopt van Satudarah MC naar No Surrender MC. National Henk Kuipers hopte van een Hells Angels supportclub naar Satudarah (Leistra, 2011), naar No Surrender. Enkele maanden voor zijn overstap zei hij nog over No Surrender: “Iedereen heeft het recht op een eigen club. Wij zien dat niet als concurrentie. Wij zijn Satudarah, wij leven Satudarah en we blijven Satudarah” (De Hoogh, 2013). Prominente leden nemen soms anderen mee in hun kielzog. Zo nam bovenstaande Satudarah National meerdere leden mee naar No Surrender. Zij ontvingen hiervoor een *bad standing after the fact* (Televisie-interview Eén-op-Eén).⁵² De ex-leden moeten hun club-gerelateerde spullen inleveren en tatoeages verwijderen (Respondent 10). Of dit gebeurd is, is niet bekend. Eerder al had Klaas Otto meerdere Satudarah-leden meegenomen naar

---

50 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

51 Firsts zijn de nationale leiding van Trailer Trash MC (zie §5.4.).

52 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

zijn toen startende No Surrender. Begin maart 2014 kwam er een nieuwe overstapmogelijkheid bij met Bandidos MC. Ex-Hells Angel nomad Harrie Ramakers hopte na zijn bad standing in het kader van de Limburgse moorden, via No Surrender, waar hij president was van een chapter tot hij een out in good standing kreeg, naar het eerste Bandidos chapter in Nederland (De Hoogh, 2014). Ook van dit chapter is hij president. Naast individuen zijn ook niet alle chapters clubtrouw: hierboven werden al enkele 'outlaw naar outlaw patch overs' aangehaald.

3.2.5. Algemene club- en gedragsregels

Outlaw motorcycle gangs hebben kenmerkende club- en gedragsregels. Niet alle outlaw motorclubs zullen exact dezelfde regels hanteren. In deze paragraaf wordt een aantal regels uitgelicht waarvan aannemelijk is dat ze mutatis mutandis voor de meeste outlaw motorclubs gelden. De regels schrijven vooral gedrag voor dat de hiërarchische clubverhoudingen respecteert en een houding waarbij het clubbelang te allen tijde prevaleert. Onderwerpen waarop in beslag genomen 'MC wereldregels' bijvoorbeeld betrekking hebben zijn (letterlijk) "protocol; respect; mannenwereld; colours en motor niet aanraken; brother is een speciale term". Daarnaast werden de volgende onderwerpen behandeld: "zwijgplicht; geen harddrugs; colours zijn heilig en trek je voor niemand uit; clubrangen gaan boven privébetrekkingen; memberroom niet toegankelijk voor buitenstaanders zonder officieren; hangarounds en prospects geen alcohol; bij hand geven beginnen bij hoogste in functie" (Onderzoek G).

De Hells Angels hanteren wereldwijd dezelfde regels (World Rules), waarin bijvoorbeeld algemene vereisten voor het oprichten van een chapter en dragen van clubemblemen staan vermeld. Daarnaast zijn er specifieke Europe Rules. Enkele voorbeelden uit beide zijn:

- Een land moet door ten minste twee personen vertegenwoordigd zijn op de Worldmeeting op straffe van een boete van \$ 2000 (WR)
- Bij de Worldmeeting geldt het principe van één man één stem (WR)
- Als een prospect tot fullmember is gestemd terwijl hij in de gevangenis zit, krijgt hij zijn colours als hij op huisbezoek is of als hij wordt vrijgelaten (WR)
- Alle members moeten 100 Zwitserse francs betalen aan de Europese treasurer, tenzij ze langdurig gedetineerd zijn of in het ziekenhuis liggen (ER)
- Alle chapters moeten vertegenwoordigd zijn op de Euro bijeenkomsten op straffe van \$ 500 (ER)
- De kosten van de World Run Of Euro Run mogen niet hoger zijn dan 200 Zwitserse francs per persoon. Elk lid of prospect betaalt, los van of zij daadwerkelijk komen.

Hiernaast zijn er bylaws voor prospects en prospectclubs, waarin enkele specifiek op prospects van toepassing zijnde reglementen staan. Ook zijn er speciale regels voor hangarounds. Overigens dateren bovenstaande voorbeelden uit een inbeslagname uit 2005 (KLPD, 2010).

In documenten van Satudarah (Onderzoek D) werd vermeld dat lidmaatschap niet voor een ieder was weggelegd omdat het de nodige discipline vereiste. Daaronder werd opgesomd:

- *Verplichte clubavonden*
- *Bezoek chapters andere regio's*
- *Verplichte ritten*
- *Bezit Harley Davidson*

Een in beslag genomen notitie stelt: “Clubleden moeten 24 uur per dag telefonisch bereikbaar zijn. Tevens is iedereen verplicht om de mails die men ontvangt van de club binnen redelijke tijd te beantwoorden! (dus niet dagen later!)” (Onderzoek E).

Specifieke regels ten aanzien van de hiërarchie staan in een document dat prospects van Satudarah uit hun hoofd moeten leren (Onderzoek F):

Wat is de volgorde van groeten?

- *Je begint altijd met de hoogste in rang.*
- *Als je een terrein oploopt of clubhuis betreed, en je komt members tegen, groet je die als eerste, je kijkt de member/officier in de ogen! staat er een officier erbij logisch dat je deze als eerste begroet, daarna de member!*

In vergaderingen worden soms situaties geëvalueerd en wordt vervolgens besloten hoe de club in het vervolg zal handelen. Een voorbeeld uit notulen illustreert dit (Onderzoek D):

Er was een meningsverschil tussen SMC en derden waarbij SMC benadeeld werd. Wat had er moeten gebeuren afhankelijk van de zwaarte: Niet te lang praten, dit eventueel stoppen met klappen. De gebeurtenis altijd melden aan de desbetreffende aanwezigen (Security, Officieren en Members) hierna een besluit nemen.

Outlaw motorcycle gangs houden hun regels bij voorkeur geheim (Onderzoek E):

Verlies van dit reglement is hinderlijk en heeft een sanctie tot gevolg. De inhoud van dit reglement is vertrouwelijk!! Dus alleen bedoeld voor Satudarah MC leden.

Het lijkt erop dat sommige regels strenger worden gehandhaafd dan andere. Hoewel de meeste clubregels het gebruik van drugs verbieden, verklaren meerdere verdachten in verschillende onderzoeken bijvoorbeeld over zichzelf of andere leden dat zij drugs gebruiken.

3.2.6. Clubhuis en vergaderstructuur

Chapters hebben vaste wekelijkse clubavonden waarop de members, prospects en hangarounds aanwezig moeten zijn. Op die dag vindt meestal ook de clubvergadering plaats in de memberroom. Hierbij mogen alleen members aanwezig zijn. Dat de vergaderingen echt besloten zijn, blijkt uit de voorwaarde dat alle telefoons uit moeten staan, op straffe van een boete (Respondent 10). In vergadering worden zaken besproken als wijzigingen in bestuursfuncties en leden, contributiebetaling, evenementen, gedetineerde leden en politieacties (KLPD, 2010).

De Hells Angels houden naast de wekelijkse lokale chapter-vergaderingen, maandelijkse nationale vergaderingen (National Officers Meeting). Daarnaast vindt vier keer per jaar de European Officers Meeting (EOM) plaats en twee keer per jaar de World Officers Meeting (WOM). Eén WOM valt samen met de World Run (zie § 5.1.) (KLPD, 2010). Naast de Hells Angels, hebben ook de Bandidos een World Run. Ook andere clubs zijn dan welkom, hoewel zij niet bij alle onderdelen aanwezig mogen zijn (Respondent 2). Satudarah heeft onder andere clubmeetings, meetings van de presidents ('pressenmeetings') en jaarmeetings (Onderzoek D). Satudarah heeft daarnaast maandelijkse regio-vergaderingen (Onderzoek H). Opvallend is dat leden van Satudarah en No Surrender meestal met de auto naar deze jaarmeetings gaan (Respondent 2). Bij één chapter kwamen de leden altijd met de auto naar de club. Naar evenementen, feesten van andere chapters en het bezoeken van broeders in de gevangenis, gingen zij wel op de motor. Trailer Trash MC gaat ook met de auto naar clubavonden. Naar eigen zeggen om geen overlast te veroorzaken (Onderzoek L).

Elk chapter heeft normaal gesproken een clubhuis; hier vinden de clubavonden, vergaderingen en feesten plaats. Recentelijk hebben gemeenten 21 clubhuizen gesloten en daarnaast 17 keer de vestiging van clubhuizen voorkomen door maatregelen van het lokaal bestuur (zie ook § 7.2.) (LIEC/RIEC, 2013). De clubhuisloze chapters komen waarschijnlijk samen in horecagelegenheden of in woonhuizen. Het chapteroverkoepelende nationale bestuur dat sommige clubs hebben, heeft geen eigen clubhuis en gebruikt dat van één van de chapters. In de verschillende ruimtes van het clubhuis hangen clubsymbolen en relikwieën die verwijzen naar de geschiedenis van het chapter en de club. Vaak is er ook een 'in memoriam' ruimte voor gestorven leden. Soms hangen er ook verwijzingen naar andere clubs: logo's van bevriende clubs en persiflages op logo's van 'vijandige clubs' (Onderzoek D). Clubhuizen hebben vaak een bar (indien de horecaverunning is verleend) en een garage voor de motoren.

Clubhuizen zijn meestal beveiligd. Dikwijls is er een omheining en toegangspoort en hangen er beveiligingscamera's en bewegings-sensoren. Ook zijn er 'jammers' aangetroffen⁵³ (Onderzoek D). Dit zijn (illegale) apparaten die de telecommunicatie in de directe omgeving verstoren. Het clubhuis wordt ook fysiek beveiligd door fullcolour-members, prospects, hangarounds of leden van supportclubs die 'wacht houden'. Bij feesten wordt er meer beveiliging ingezet. Bovenstaande maatregelen zouden vooral getroffen worden om rivaliserende clubs of politie op afstand te houden. De gemiddelde fullcolour-club vreest waarschijnlijk niet voor 'reguliere inbrekers' (KLPD, 2010).

3.2.7. Contributie en clubinkomsten

Er zijn indicaties dat lidmaatschap van een outlaw motorcycle gang duur is. In totaal zou het duizenden euro's per jaar kosten. Dergelijke bijdragen zijn wellicht moeilijk te bekostigen met een reguliere baan (zie § 2.5.) (KLPD, 2010). Uitgaven zijn onder andere de contributie, het verplicht gaan naar een buitenlandse run (voor Hells Angels en Bandidos) en het bezitten van een Harley Davidson. Die laatste eis hebben veel clubs in Nederland losgelaten (zie § 3.2.1.). Ook gaan de van oorsprong Nederlandse clubs niet verplicht naar ride-outs in het buitenland.

De contributie blijkt per chapter te verschillen. Bij een Satudarah chapter betaalden de leden in 2010 € 150 contributie per maand per persoon. Hiernaast betaalde men € 50 per jaar aan het begrafenisfonds en een onbekend bedrag aan 'het fonds voor de colours' (Onderzoek F). Bij een ander chapter bedraagt de contributie € 50 per maand en voor supporters € 25 (Onderzoek N). Uit een sms bleek weer een ander bedrag: "Bro's, er moeten nog 2 SMC-kwartaalbetalingen afgerekend worden bij Treasurer X! Dit komt neer op € 40,- per individu" (onderzoek J). Bij de Hells Angels moeten de kaderleden, leden en aspirantleden

---

53 Overigens zijn ook in huizen van outlawmotorclub-leden jammers aangetroffen (Onderzoek A).

€ 50 contributie per maand betalen, supporters zijn vrijgesteld. Overigens verstrekt de club ook leningen aan leden (Onderzoek C; Respondent 10). In een ander onderzoek wordt verklaard dat bij het betreffende Hells Angel chapter € 75 contributie wordt betaald. Bij Trailer Trash kost 'support zijn' € 50 per maand. Hangarounds, prospects en full colour members betalen € 500 per drie maanden (onderzoek G).

Een onvrijwillige vorm van contributie werd betaald door een beveiligingsbedrijf dat portierswerkzaamheden in de horeca uitvoerde. Dit bedrijf moest 'sponsorgelden' overmaken aan een stichting ten behoeve van het clubhuis van een chapter (Onderzoek N). In een telefoongesprek vertelt een prospect van de ene club dat de andere club voor twee ton per jaar een seksclub afperst (Onderzoek L). Of dit de waarheid is, is niet bekend.

Andere inkomsten die de club heeft komen voort uit de verkoop van supportwear, feesten, inzamelingsacties. Sommige clubs maken mogelijk winst met de verkoop van drank in het clubhuis: "Ik heb één keer in de maand bardienst. X is een commerciële kroeg. Er moet winst gemaakt worden", aldus een member (Onderzoek C).

3.2.8. Sancties en beloningen

Wanneer leden van outlaw motorcycle gangs clubregels overtreden, volgen er sancties. Deze kunnen bestaan uit een geldboete, zoals bij het niet verschijnen voor verplichte evenementen. Bij een grove schending van de regels, kan iemand in status gedegradeerd worden, bijvoorbeeld van prospect naar hangaround. Dit heet 'terugsnijden'. De patches die een prospect mag dragen worden dan verwijderd (Respondent 2). In één chapter van Satudarah moet je vervolgens ook weer opnieuw 'geslagen' worden, ditmaal door het kader (Onderzoek H). Een lid kan ook worden gedegradeerd in bestuursfunctie: bijvoorbeeld van vice-president naar treasurer. In een onderzoek

werd waargenomen dat een prospect tot hangaround zou worden gesneden, waarna hij naar een ander chapter werd gestuurd (Onderzoek J). In een ander onderzoek wordt gesproken over sancties zoals 'colours inleveren, jasje inleveren' en degradatie binnen de club. Eén lid werd in status teruggezet omdat hij op een clubweekend dronken was geworden en gedreigd had iemand 'te steken'. Ook is er sprake van (dreiging met) geweld en intimidatie tegen leden die zich niet aan regels houden (Onderzoek L).

In één onderzoek (E) werden sanctieregels aangetroffen:

1e constatering : waarschuwing

2e constatering : sanctie of € 25,00 boete

3e constatering : sanctie of € 50,00 boete

4e constatering : het snijden van colours

Het opleggen van sancties dient door de President in de vergaderruimte te worden opgelegd! Hier is geen discussie meer over mogelijk.

De ergste sanctie is uiteraard een out in bad standing. Hoewel de drievoudige moord op de Hells Angels Nomads in 2004 ook de uitvoering van een strafoplegging zou zijn geweest (KLPD, 2010). Een in beslag genomen bolhamer zou speciaal dienen om straffen mee uit te voeren (zie §4.1. en afbeelding 17). Ook minder extreme vormen van geweld zouden als sanctie gebruikt worden. In het algemeen zouden sancties gecoördineerd worden door de sergeant-at-arms en uitgevoerd door de mentor van het te straffen lid (KLPD, 2010).

Beloningen zouden gegeven worden in de vorm van patches. Onduidelijk is of dat nu nog steeds zo is (zie § 4.1.). Het bevorderen naar een hogere status (van hangaround naar prospect) of van rang (van normaal lid tot bestuurslid) is in sommige gevallen ook een vorm van beloning.

3.2.9. Clubwapens

Begin jaren '90 zouden de Nederlandse Angels hun vuurwapens moeten inleveren bij de sergeant-at-arms. Later zouden leden vuurwapens toch discreet bij zich mogen dragen, behalve op het clubterrein (KLPD, 2010). Outlaw motorclubs zouden hun wapens overigens vaak niet in het clubhuis zelf verbergen, maar in een voertuig in de buurt van het clubhuis of in de grond, aldus een buitenlands ex-lid (Respondent 1). Recentelijk werden inderdaad wapens in de grond aangetroffen bij enkele Bandidos (L1, 28 maart 2014).

Bij opsporingsonderzoeken worden vaak verschillende soorten wapens en toebehoren aangetroffen. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld boksbeugels, munitie, messen, knuppels, hakbijlen, handvuurwapens, jachtgeweren, geluiddempers, luchtdrukwapens, stroomstootwapens, kogelwerende vesten, peppersprays (Onderzoek A tot en met G, J, L & N). Ook zijn zware wapens zoals machinegeweren, handgranaten en kneedbare explosieven met ontstekers aangetroffen (Onderzoek G). In één onderzoek werd een vuurwapen gevonden in een speciaal hiervoor gemaakt vakje onder de motorkap. De verdachten in datzelfde onderzoek reden in gepantserde auto's (Onderzoek L).

Dat wapens geen uitzondering zijn blijkt ook uit de volgende sms (Onderzoek J):

Bro's,regels voor vanavond [...] 1:Geen wapens e.d.op zak.2:Neem paspoort of i.d.mee. 3: Probeer zo veel mogelijk met elkaar mee te rijden.4:Vest uit tot plaats van bestemming.

Een kapikane verklaarde in een verhoor “Bij Satudarah wordt niet geaccepteerd dat je samen eet en een wapen bij je hebt. Dat is not done”; waarmee hij feitelijk aangeeft dat het bij andere gelegenheden wel acceptabel zou zijn (Onderzoek E). In een ander onderzoek bleek uit een tapgesprek dat degene die normaal de wapens beheerde er op dat moment niet bij kon. De overige leden hadden de sleutels afgenomen omdat de man zich in een labiele fase bevond (Respondent 4; Onderzoek C).

3.2.10. Defence Fund

Het *Defence Fund* ondersteunt gearresteerde en gedetineerde fullcolour-membres. Hieruit worden advocaatkosten betaald en wordt de familie financieel bijgestaan. Het Defence Fund zou alleen van toepassing zijn voor arrestatie en detentie in het kader van criminele activiteiten die gerelateerd zijn aan de club als geheel (KLPD, 2010). Een (voormalig) nationaal bestuurslid van Satudarah bevestigt het bestaan van een dergelijk fonds “Als wij hier horen dat één van ons is aangehouden, regelen we een advocaat en zorgen we voor de familie. Dat doen broeders voor elkaar” (De Hoogh, 2013). Leden in detentie worden overigens niet alleen financieel ondersteund, maar ook mentaal met correspondentie en bezoek van brothers.

Het Defence Fund wordt gevuld door contributiebetalingen van de leden en de opbrengst van speciale feesten: jailhouseparties (Respondent 2). Ook (een deel van) de winst uit de verkoop van clubgerelateerde gadgets zou naar het Defence Fund gaan (KLPD, 2010).

In in beslag genomen notulen uit 2013 staat het punt “Gedetineerde[n] allemaal € 300 per maand”, wat zou kunnen betekenen dat gedetineerden met € 300 per maand ondersteund worden (Onderzoek D). In een brief waarin de Travellers aangeven uit Satudarah te willen stappen wordt gerefereerd aan het ‘beleid van de overheid om alle motorrijders op te sluiten’.

Vervolgens wordt gezegd dat je dan 'maar beter bij de eerste 5 gearresteerden kan zitten omdat er in de hoofdkas maar genoeg geld zit voor 5 gezinnen' (Onderzoek F). Bij een ander chapter kregen gedetineerden € 100. Ook stond in een document: "De nationals die vast komen te zitten moeten uit de hoofdkas worden betaald. Mocht je vast komen te zitten voor de club dan wordt het wel vergoed uit het noodfonds" (Onderzoek N). Bij een ander chapter is er sprake van een op te richten defence fund voor leden die langer dan een maand in detentie zitten. Dit zou een tientje per maand per lid gaan kosten (Onderzoek L)

Opmerkelijk is dat een member financieel ondersteund werd tijdens zijn voorarrest wegens poging tot doodslag op een prospect van zijn eigen club. Het slachtoffer had een geldschuld bij het verdachte lid. Het lijkt hier niet te gaan om een delict uit naam van de club. Wel zei de verdachte zelf dat hij "zwaar groen licht" had gekregen van de club om de persoon in kwestie 'aan te pakken', aldus zijn letterlijke woorden in een telefoongesprek met zijn vriendin (onderzoek N).

Overigens wordt voorafgaand aan een jaarvergadering door één van de bestuursleden opgemerkt dat veel leden die uit de gevangenis komen, hebben laten weten dat ze tijdens hun detentie vrijwel nooit geld hebben ontvangen (Onderzoek M).

In de rechtszaal zitten geen clubleden als steun wanneer een lid wordt veroordeeld voor zijn eigen criminele activiteiten. Overigens nemen leden zelf soms ook afstand van de club in de rechtszaal: zij verklaren dan dat zij er van hun partner niet meer bij mogen horen (Respondent 9).

3.2.11. Begrafenis(fonds)

De begrafenis van een fullcolour-member kan een clubaangelegenheid zijn. Het lid wordt dan in het clubhuis opgebaard. In de begrafenistoet van de rouwkamer naar de

begraafplaats wordt de kist begeleid door de clubleden en leden van bevriende clubs, die allen in colours rijden (zie figuur 18) (KLPD, 2010).

Afb. 18. Clubbegrafenis. Bron: Hollandse Hoogte.

Uit in beslaggenomen notulen blijkt dat bij een chapter leden een 'Akte van Wens' moeten ondertekenen. "Feitelijk is de keuze of een Satudarah uitvaart, of geen Satudarah uitvaart". Het gaat dan onder andere om opgebaard worden in het clubhuis, het dragen van de kist, een foto aan de memorial wand en of andere clubs welkom zijn. Het lid moet deze wensen zelf aan zijn familie communiceren. Ook blijft het lid verantwoordelijk voor het budget (Onderzoek D). Bij een ander chapter moesten leden jaarlijks € 50 inleggen voor het begrafenisfonds. Dit gold tevens zowel voor de hangarounds als voor het kader ('de officieren') (Onderzoek F). Ook Trailer Trash MC heeft een formulier waarop leden kunnen aangeven óf en wat ze na hun dood willen dat geregeld wordt door de club. Dit gaat dan bijvoorbeeld om mogelijkheden als een vlag met colours op de kist, begeleiding van de kist door de club en een nachtwake bij het clubhuis (Onderzoek G).

3.2.12. Clubactiviteiten

Uit een inventarisatie van het type clubactiviteiten van outlaw motorclubs in Nederland op basis van kalenders en berichten op internetsites blijkt dat minder dan een kwart van de activiteiten te maken heeft met motorrijden (Respondent 2). De motorcomponent komt vooral terug in de zogenaamde *ride-outs*. Dit zijn geplande tourtochten van een chapter of van meerdere chapters. Per jaar wordt een aantal ritten georganiseerd (Onderzoek F). De Hells Angels spreken van *runs*: motorevenementen waarbij leden van diverse chapters bij elkaar komen. Een run kan op chapter-, landelijk, Europees en wereldniveau worden georganiseerd. Een run of een ride-out kan ervaren worden als een vorm van machtsvertoon van de outlaw motorclub aan de omgeving: men rijdt in groten getale, bij voorkeur in colours en op een Harley Davidson (KLPD, 2010). Bij een run of een ride-out wordt soms dicht achter elkaar gereden in een specifieke formatie die overeenkomt met de hiërarchie binnen de club en (eventueel) supportclubs. Dat dit niet makkelijk is, blijkt uit het feit dat er wel eens ongelukken gebeuren of valpartijen zijn (Respondent 2). In Amsterdam wordt waargenomen dat voornamelijk No Surrender motorritten maakt, de Angels en Satudarah praktisch niet (Respondent 6).

Het grootste gedeelte van de clubactiviteiten lijkt, naast de wekelijkse clubavonden, te bestaan uit het houden en bijwonen van (openings)feestjes en evenementen. “Als prospect van de Satudarah moet A twee avonden per week naar het clubhuis van de motorclub. Elke dinsdag en vrijdag is A vanaf 19.30 in het clubhuis” aldus een partner van een verdachte (Onderzoek F). Chapters van outlaw motorclubs geven vaak feesten. Hierbij zijn meestal ook leden van andere chapters of bevriende clubs welkom. Soms worden ook vrouwen (partners) uitgenodigd. Dit wordt dan specifiek aangekondigd. Speciale feesten zijn de ‘promo’s’, waarbij nieuwe leden worden verwelkomd in de club. Elke club heeft hier zijn eigen rituelen en regels voor. Ook worden soms inzamelingsacties voor goede doelen georganiseerd.

Andere evenementen waar outlawbikers vanzelfsprekend vaak aanwezig zijn, zijn motorbeurzen en Harleydagen. In het verleden is het een aantal keer voorgekomen dat burgemeesters geen toestemming hebben verleend voor het organiseren van een Harleydag binnen hun gemeente. De reden hiervoor waren spanningen tussen outlaw motorclubs en de vrees voor conflicten (zie ook § 7.2.).

3.2.13. Sociale relaties

Binnen de club

Sociale relaties binnen de club zijn belangrijk, zowel binnen het chapter als tussen de chapters. In een aangetroffen document wordt uitgelegd: “Doordat je je broeders respecteert en altijd klaar staat voor elkaar, ontstaat er een echt broederschap die [dat] je nergens anders zult vinden” (onderzoek E). Om de banden warm te houden worden feesten van chapters in binnen en buitenland (verplicht) bezocht. Soms zijn ook vrouwen welkom. Dit blijkt uit een gesprek dat een partner van een outlawbiker voert met een derde (Onderzoek J):

[.] gaat naar een feestje vanavond, hij is nu aan het werk en komt wel eten. Hij gaat naar een clubfeest, verleden week was dat in Bergen op Zoom, deze week is dat in Dinteloord. In het clubhuis. Alle vrouwen zijn er dan, goeie dj's zijn er, altijd lekkere Molukse hapjes. Het is echt een leuk feest.

Bij het ‘prospect slaan’ van Satudarah kwamen ook buitenlandse gasten, zowel op de motor als met het vliegtuig (Respondent 5). Ook kunnen chapters een beroep doen op de inzet van elkaars support crew bij het organiseren van feesten (Onderzoek D). Daarnaast werd gezien dat het kader zijn best deed om de broederschap te bestendigen met sms-berichten (onderzoek J):

Bro's, naar aanleiding van de spontaan getoonde inzet gisteravond, Complimenten daarvoor! Dit laat zien dat we een steeds hechter team worden. Betekent wel dat er nog van alles moet gebeuren voor 7 januari. Respect, Brothers. LAWAMENA HAULALA.

Bro's, vandaag ondergaat de vriendin van X HA1 'n zware operatie. Stuur X even 'n sms ter ondersteuning!

Ook in een ander chapter worden leden aangemoedigd in een sms namens de president (Onderzoek D):

Bro's ben supertrots op onze prospects en FM. Allen strak gelopen. Allen [chapter]-waardig. STTS Pres [chapter]

Tussen clubleden onderling bestaan soms spanningen, bijvoorbeeld over de macht binnen de club (Respondent 2 & 3). In een afgeluisterd telefoongesprek werd het volgende besproken: (Onderzoek J):

Hij is heel smerig bezig. Ik hoor allemaal dingen, hij denkt dat die jongens in de club allemaal achter hem staan, maar hij vergeet dat bijna iedereen een hekel aan hem heb [heeft], en die jongens bellen mij gewoon op en die vertellen alles aan mij.

Daarnaast blijkt de band tussen de broeders niet heilig: twee leden van hetzelfde chapter raakten in gevecht omdat X een relatie was begonnen met de echtgenote van Y. Dit werd overigens gezien als een overtreding van de clubregels en X zou daarop zijn ondergedoken. Ook duikt in eerste instantie de vrouw in kwestie onder uit angst voor represailles van haar man of de club (Onderzoek N). In een ander onderzoek schoot een fullcolour-member op een prospect (Onderzoek N). Uit een tapesprek blijkt dat verdachte A, lid van chapter A, bij chapter B in elkaar is geslagen door leden van het chapter B. Volgens C was A vervelend geweest tijdens zijn bezoek aan chapter B en heeft een lid van het chapter B hem daarom een “klap voor z'n bek gegeven”. Hierop zegt de president van A: “stomp hem maar verrot” [Onduidelijk is wie gestompt moet worden] (Onderzoek O).

Tussen clubs

Naast hun eigen supportclubs hebben clubs vaak vriendschappelijke relaties met andere (buitenlandse) outlaw motorcycle gangs. Zij bezoeken elkaars feesten en evenementen. In het algemeen geldt dat de Hells Angels voornamelijk met hun eigen supportclubs (waaronder Red Devils) relaties onderhouden. De overige outlaw motorclubs worden vaker op elkaars feesten

gezien (Respondent 2). In discussiepunten voor de jaarmeeting van SMC werd het volgende gesteld (Onderzoek D):

Onbekende clubs benaderen is een autonome beslissing van de desbetreffende Chapter(s). De Chapter zal de Security breed altijd op de hoogte stellen. Wij zijn een neutrale club, wij maken zelf uit met wat voor onbekende of bekende clubs wij omgaan.

Hoewel het tot op heden in Nederland niet gekomen is tot een geweldadige escalatie (zie 7.4), is er wel sprake van een zekere rivaliteit tussen de clubs, met name op het niveau van individuele leden. Een Hells Angels-lid twitterde naar aanleiding van een zoeking in een clubhuis van Satudarah dat 'de politie waarschijnlijk een gigantische hoeveelheid homoporno vindt' (Respondent 4). Over het algemeen wordt aangenomen dat op hoger niveau de verstandhoudingen redelijk zijn. Op de tribune van de Amsterdam Arena schudden de president van No Surrender Amsterdam en de president van Satudarah Beverwijk elkaar bijvoorbeeld vriendschappelijk de hand (RTV Noord-Holland, 19 augustus 2013).

Soms worden op chapterniveau spanningen tussen clubs gesignaleerd, met name bij chapters die in dezelfde stad zitten (Respondent 2). In Amsterdam zitten zowel de Hells Angels, Satudarah als No Surrender, soms leidt dit tot conflicten maar meestal laten de clubs elkaar met rust (Respondent 6). Hetzelfde wordt in een andere stad met veel clubs waargenomen (Respondent 11). Dat rekening wordt gehouden met wie waar komt, blijkt uit het volgende gesprek:

X: Die vrienden van mij die hebben [zijn] hier een motorclub begonnen, hè. Die zijn van die Belgische MC. Dat zijn ook gewoon 400 man in België joh: de Z.

Y: De Z? Nee, die ken ik niet.

X: Nou die zijn hier in Y een Chapter begonnen maar die Gremiums zitten daar ook in en zaterdag is de opening maar ik ben ook uitgenodigd en ik wordt ieder keer gebeld door een of andere Fransman, die heb ik leren kennen hierzo en die zit ook bij de Gremiums. En nou belt hij me net weer van kom nou alsjeblieft zaterdag want mijn president wil met je praten, weet je wel. Hij wil effe één op één met je praten dus ik ga maar effe kijken. Maar die Hells Angels zijn er ook. Ik zei: wedden dat die ook komen. Hij zegt:nee daar hebben we niks mee. Ik zeg 1000 procent dat die komen. Die staan daar gewoon met 10-15 man op dat feest. Let maar op. Hij belde

op hij zegt ja ze hebben gebeld dat ze langskomen zaterdag. Dus zaterdag tussen 5 en 6 heb ik met die jongen afgesproken. Ga ik er effe naar toe. Ik weet niet wat ze willen. Misschien voor dadelijk als wij een Chapter op gaan zetten hier, weet je wel.

De relatie tussen de clubs zijn soms wat ambivalent: in een Satudarah-clubhuis worden posters gevonden met 'Anti 81 society', 'Put your foot down' en een laars die het logo van de HAMC vertrapt, een poster met 'AHAMD' (All Hells Angels Must Die). Overigens wordt er daarnaast een 'in memoriam' poster van een overleden Angel aangetroffen (Onderzoek D).

3.3. Imagomanagement

Imago is belangrijk voor outlaw motorcycle gangs. Hiermee onderscheiden zij zich van andere outlaw motorclubs en van de rest van de maatschappij. Daarnaast kan een (gewelddadig) imago van pas komen bij bepaalde beroepen, zoals uitsmijter of beveiligers, en draagt het bij aan geloofwaardigheid in het criminele circuit (Katz, 2011).

3.3.1. Dubbel imago

De outlaw motorcycle gangs dragen een dubbel imago uit. Enerzijds dat van de vrije jongens die zich niet conformeren aan de maatschappij. Dit blijkt onder andere uit sommige leuzen of uitspraken als "It's better to reign in hell than to serve in heaven" en "We don't know no masters above us" (Respondent 2). Anderzijds benadrukken zij gewone clubs te zijn en distantiëren zij zich van criminele activiteiten. Volgens die boodschap zijn zij 'brave burgers'. Zo zegt een Satudarah National in een interview huisvader te zijn (Televisie-interview Eén-op-Eén).⁵⁴ Met name wanneer zij zich als groep manifesteren wordt het eerste beeld uitgedragen. Als zij in formatie rijden (bij een ride-out of begrafenis) of zich in een groep verplaatsen in een binnenstad, wijken

---

⁵⁴ Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

mensen als vanzelf. Een uitzondering hierop zijn de collectieve liefdadigheidsacties, waarmee juist maatschappelijke betrokkenheid wordt uitgedragen, zoals bij een geldinzameling voor zieke jongetjes. Meerdere outlaw motorclubs participeerden in deze actie (Respondent 10; Omroep Brabant, 8 augustus 2013).

Soms wordt de dubbele boodschap in één keer uitgezonden: in een reportage over Satudarah werd een gevechtstraining gefilmd, waarbij uitgelegd werd dat dit alleen bedoeld was voor zelfverdediging (Televisie-uitzending 'De week van Filemon').⁵⁵

In het verleden kwamen outlaw motorclubs minder prominent in de media. Tegenwoordig zijn zij dagelijks nieuws. De algemene trend is dat zij zich steeds proactiever opstellen, hoewel er grote verschillen zijn tussen clubs. De Hells Angels zijn altijd mediaschuw geweest en treden niet actief naar buiten. Zij hebben daarentegen in het verleden wel met bedreiging en geweld gereageerd op publicaties. In 2004 voelden zij zich genoodzaakt zich publiekelijk te verdedigen tegen het beeld dat de media schetsten en gaven een televisie-interview. Als de Hells Angels een interview geven, bepalen zij de voorwaarden (Politieacademie, 2014). Op sociale media treden zij niet actief naar buiten: de (algemene) Nederlandse Twitteraccount van de Hells Angels wordt niet gebruikt en op Facebook zetten ze slechts feitelijke informatie, zoals wanneer er nieuwe chapters zijn geopend. Een uitzondering was de reactie op het nieuws dat er op de computer van de penningmeester kinderporno was gevonden. Een Hells Angels-lid twitterde toen dat: de politie zich hier niet druk om hoefde te maken". Met andere woorden, zij zouden zelf maatregelen nemen. Van andere delicten distantiëren de Hells Angels zich nooit publiekelijk (Respondent 4). Satudarah lijkt ook geen hechte relatie te hebben met de media: de meeste interactie die de club heeft bestaat uit pogingen om in de ogen van clubleden onterechte aantijgingen van het OM recht te zetten.

---

⁵⁵ Wesselink F. (verslaggever) (2012, 27 november). De week van Filemon. Hilversum. BNN.

Een voorbeeld hiervan is de claim dat het bij door de politie in het clubhuis aangetroffen wapens om showmodellen zou gaan. Eén keer leverden leden twee mappen administratie in omdat de politie die bij een zoeking in beslag zou zijn vergeten te nemen. De krant berichtte daarover “Zo willen zij aantonen dat er niets mis is met de financiële onderbouwing van hun clubhuis” (Onderzoek N). Daarnaast reageren zij altijd als ze van mening zijn dat Satudarah-leden onterecht gelinkt worden aan een politie actie. Ook benadrukken zij het individuele karakter van criminele activiteiten: het zijn geen clubaangelegenheden (Politieacademie, 2014). Desalniettemin hebben Satudarah-leden wel interviews gegeven in bladen en op televisie.

Daarnaast werd een televisieprogramma uitgenodigd voor een inkijkje in het clubleven van Satudarah. De algemene boodschap die zij uitdragen is die van een sociale club motorliefhebbers. Social media worden niet op clubniveau gebruikt: er zijn geen landelijke Twitter- en Facebookaccounts (Politieacademie, 2014). No Surrender MC daarentegen heeft vanaf het begin een speciale relatie met de media. In het jaar van oprichting van zijn club wint Klaas Otto Panorama's Echte mannen-trofee voor het oprichten van een motorclub in crisistijd en het samenbrengen van culturen. No Surrender geeft aan terughoudend te zijn ten opzichte van de media omdat de pers zaken vertekent. Toch geeft de general van de club regelmatig interviews, met name in Panorama. Ook nodigen zij een nieuwszender van dezelfde mediagroep uit voor een reportage in het clubhuis. No Surrender stelt niets te verbergen te hebben en wil met de uitzending het criminele beeld dat de media neerzetten bijstellen (Politieacademie, 2014). Dat de reportage wordt gemaakt door een misdaadjournalist en wordt uitgezonden op RTL-Crime lijkt in strijd met die boodschap. No Surrender MC is een actieve social mediagebruiker. De club heeft een algemene Twitteraccount en bijna elk chapter heeft een eigen Facebookpagina. Zij *posten* regelmatig foto's. Ondanks de goede intenties die uit de eerste *posts* spraken, staan de sites vol krachttermen van verschillende gebruikers (Politieacademie,

2014). Trailer Trash is bijna niet vertegenwoordigd in de traditionele media. Ook in de sociale media treden zij niet veel naar buiten. De club heeft geen Twitteraccount. Sinds 2012 hebben ze een Facebookpagina. Hierop worden vooral de visie en het gemeenschapgevoel van de club benadrukt.

Media-aandacht voor de clubs, die zonder actieve bijdrage van henzelf tot stand komt, gaat veelal over mogelijke conflicten tussen clubs en daarmee gepaard gaande verstoringen van de openbare orde in Nederland, maar ook in de buurlanden. Daarnaast wordt veel geschreven over criminele activiteiten, arrestaties en gevangenisstraffen. De berichtgeving is in dat opzicht niet positief (Politieacademie, 2014). Hiervan zijn de leden zich bewust, zo blijkt uit de volgende verklaring (Onderzoek E):

Wij hebben binnen de club een regel dat wanneer iemand iets doet dat niet door de beugel kan, dan dient hij dat te melden aan zijn meerdere, [...]. Dit is zo afgesproken omdat we onze jasjes niet in gevaar willen brengen. Zeker op dit moment, we staan er al slecht voor in de media.

3.3.2. Met of zonder colours

Uit opsporingsonderzoeken blijkt dat de outlawbikers er bewust voor kiezen sommige activiteiten wel of juist niet in colours te ontplooiën. Soms vragen zij hiervoor toestemming aan een kaderlid. In één onderzoek werd overlegd met de president in het clubhuis of een geschil over geld vereffend mocht worden door middel van een schietpartij. De conclusie was dat dit akkoord was, maar dat de colours uit moesten (Respondent 4; Onderzoek N). Een lid sms't zijn sergeant-at-arms "Vriend heb wat problemen hier mag ik hier knokken met me vestje aan of hebben ze dat liever niet". Later wordt een ander privé-incident geëvalueerd: "Als één van ons een klap krijgt dan meteen actie maar privé-dingen en geld lenen moeten op een andere manier worden opgelost want daar wil ik "ons" niet aanhangen", aldus de sergeant-at-arms (Onderzoek K). In hetzelfde onderzoek zegt een lid dat hij wat gaat drinken. De ander vraagt: "met vestje?". In een later gesprek concluderen ze dat ze "juist met colours" gezien

moeten worden (Onderzoek K). Ook in een ander chapter speelt dit (Onderzoek D):

A spreekt met B over dat een Saudarah-lid is aangehouden bij een vechtpartij in de nacht. B zegt dat A dit wel moet melden. Dat de 'pres en de serg' er niet zijn en dat dit dan bij hem gemeld had moeten worden - dat hij dat niet van anderen moet horen. Vervolgens zegt B dat ze het nog een keer moeten rechtzetten. A zegt dat hij samen met een paar goede jongens de stad in gaat om de Satudarah te profileren. B zegt dat dit inderdaad een keer moet: niet om te provoceren maar om te profileren.

Een andere manier op het imago te beschermen is het laten uitvoeren van sommige (illegale) taken door supportclubs. Als leden van de supportclub gearresteerd worden, schaadt dit niet rechtstreeks de outlaw club zelf (Respondent 6). Leden van supportclubs zouden daarom ook vaker betrokken zijn bij geweldsincidenten: zij schermen de andere leden af. Dit doen de supporters omdat zij zich willen bewijzen (Respondent 11) (zie ook § 3.1.12. en § 8.3.5.).

Een wijkagent neemt waar dat leden van buiten de stad vaak niet in colours lopen in het centrum (Respondent 11). Dat bewust met het gebruik van de colours wordt omgegaan blijkt ook uit de volgende sms (Onderzoek J):

Bro's, aanpassing van programma vwb morgenavond: 19.15 u verzamelen bij het Wokrestaurant, Colours meenemen maar niet aantrekken in het Wokrestaurant. We gaan na het Wokken naar Chapter X ipv de kroeg van Y. X Security.

In één onderzoek vertelt de verdachte een nieuw lid dat hij nu hij fullcolour-member is 'een jasje heeft en dat niemand dat mag dragen'. Als ze dat wel doen, moet hij ze in elkaar slaan (Onderzoek L). Opmerkelijk genoeg wordt het imago dat aan de colours kleeft niet in alle gevallen streng bewaakt. Zo werd een Hells Angel in colours gezien op een elektrische snorfiets, zaten twee Satudarah-leden samen in colours op een brommer en stond een security van No Surrender in full colours in de trein (Respondent 2).

4. Symboliek: colours & tattoos

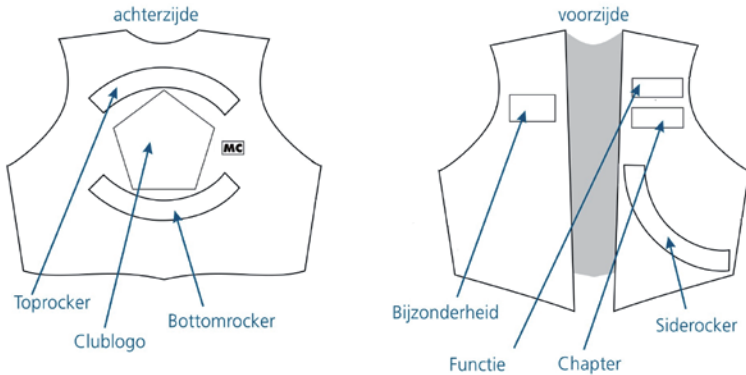
De unieke betekenis van de symbolen is voor outlawbikers van levensbelang, omdat deze een uiting zijn van hun positie, status en macht.

- KLPD, 2010

4.1. Colours: patches en rockers

Outlawbikers zijn duidelijk te herkennen aan hun onderscheidende kleding. Iedere outlawbiker heeft een 'vest' of 'hesje' genaamd 'colours'. Colours zijn mouwloze vesten van leer of spijkerstof met daarop insignes (zie figuur 2). In Nederland draagt een ruime meerderheid van de outlawbikers vooral leren, zwarte colours. Op het vest zijn op de voorzijde en op de achterzijde patches en rockers aangebracht. Rockers zijn halve ronde bogen stof met tekst terwijl patches rechthoekige lapjes met tekst zijn. De status van de drager schrijft voor welke patches en rockers gedragen mogen worden. Het is mede daarom niet toegestaan om dit vest uit te lenen of het vest van een ander lid te dragen. Zelfs het aanraken van colours zou kunnen worden gezien als respectloos gedrag. Te allen tijde moet een outlawbiker zijn vest, desnoods met geweld, verdedigen (Onderzoek E & G; KLPD, 2010).

De rug of achterzijde van de colours staat links in figuur 2 afgebeeld. In het midden staat het **clublogo** (centre patch of club patch). Het clubembleem is het belangrijkste symbool van de club; het straalt vaak kracht en agressie uit en is onlosmakelijk verbonden met de identiteit en status van de club. Outlaw motorclubs hebben een voorkeur voor schedels, wapens, vlaggen, hoeden of helmen als onderdeel van hun logo (zie § 2.3.). Naast het clubembleem staat een patch met daarop **MC**, de afkorting voor motorclub. Alleen leden van een outlaw motorcycle gang dragen deze patch.

Figuur 2. Colours.

Op de **toprocker** staat de naam van de outlaw motorclub. Op de **bottomrocker** staat de naam van het chapter, het land of de regio waar het chapter gevestigd is. Bij Satudarah en No Surrender kan, enigszins verwarrend, op de bottomrocker ook de herkomst van de drager worden weergegeven (zie afbeeldingen 19 en 20).

*Afb. 19.
Colours Satudarah.
Bron: Politie.*

*Afb. 20.
Colours Hells Angels.
Bron: Politie.*

Op de voorzijde staan linksboven (voor de drager) patches in de clubkleuren (zie afbeelding 21). Op de bovenste patch staat meestal de clubnaam, daaronder de naam van het chapter en indien van toepassing de bestuursfunctie van de

biker (bij No Surrender zijn de laatste twee ook wel andersom waargenomen; eerst de functie, dan het chapter: No Surrender MC | Central | Security).

Afb. 21. Patches linksboven.
Bron: Politie.

Afb. 22a.
Patches rechtsboven.
Bron: Politie.

Afb. 22b.
Patches rechtsboven.

Afb. 22c.
Patches rechtsboven.

Aan de rechterzijde voor de drager worden 'bijzonderheden' weergegeven (zie afbeelding 22a-c). In het verleden konden Hells Angels bijzondere patches verdienen met gewelddadig gedrag. Deze patches zijn de Dequiallo patch voor gepleegd geweld tegen politieambtenaren, de Filthy Few patch voor een gepleegde moord namens de Hells Angels en de Hammerteam patch voor degene die bestraffingen hebben uitgevoerd met een hamer (zie § 5.1.3.) (KLPD, 2010). Nederlandse outlawbikers dragen deze patches bijna niet meer. In 2004 werd een bolhamer in beslag genomen met daarop Filthy Few en de naam van de Hells Angel die hem

in bezit had (zie afbeelding 17). Deze hamer werd gebruikt om bestraffingen of mishandelingen mee uit te voeren (Respondent 1). Dat de term nu nog speelt blijkt uit een gesprek dat een lid heeft met een pseudokoper. De laatste verklaart hierover (Onderzoek C):

X legde me uit dat de Filthy Few badge een beloning is voor het doden van iemand [...]. Hij vertelde me dat hij de Filthy Few badge niet heeft, hij heeft het nooit hoeven doen, zijn taak is om orders aan anderen te geven om het te doen.

Ook draagt een aantal leden tatoeages die dezelfde betekenis hebben. De term Filthy Few wordt ook weergegeven met het getal 66, naar 'f', de zesde letter van het alfabet. Ook is het getal 666 gesignaleerd, wat vermoedelijk Filthy Few Forever betekent (KLPD, 2010). Voor zover bekend maken de andere Nederlandse outlaw motorcycle gangs geen gebruik van deze patches. Satudarah draagt het 1% teken op deze plaats. Ook is de patch '1919'⁵⁶ aan de rechterkant gezien. Andere voorbeelden zijn vlaggen van het land van herkomst van de drager bij No Surrender en Satudarah, patches met 'Red Light Crew' en 'Tattoo Crew' en een patch met 'Korps Marine Veteraan'. Op de voorzijde kunnen ook metalen patches worden gedragen. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om een metalen versie van het clublogo. De meeste clubs dragen ook **siderockers**. Op de siderocker kan de naam staan van een bevriend chapter. Bij Satudarah MC en No Surrender MC hebben de siderockers een andere betekenis: bij deze clubs staat de naam van het chapter op de siderocker. Bij een aantal clubs kan de speciale functie van een lid ook op een side-rocker worden weergegeven, bijvoorbeeld 'nomad', 'malessy' of 'kapikane'.

Alleen aan fullcolour-members van fullcolour-clubs is het toegestaan om de drie genoemde backpatches te dragen. Een hangaround mag een patch dragen met de chapternaam en een patch met het woord 'hangaround'. Een prospect draagt

---

⁵⁶ Dit nummer refereert naar een specifiek chapter: 1919 staat bijvoorbeeld voor 'SS', chapter Southside. Chapter Amsterdam is 1913, naar het 13e chapter dat werd opgericht.

doorgaans de bottomrocker, een patch met de clubnaam en een patch met 'prospect' (zie afbeelding 23). Een weergegeven gesprek tussen een lid en een derde illustreert dit proces (Onderzoek D):

A heeft nu een balkje met [chapter], daarna krijgt hij weer een balkje met Satudarah MC, dan moet hij wachten en dan krijgt hij een klein vierkantje met Maluku MC, en als hij die heeft is hij prospect en daarna fullmember. Er staat 1,5 jaar voor. Er worden geen uitzonderingen gemaakt: "Zelfs [prominent lid] heeft alles moeten doorstaan".

In de periode dat de Raad van Acht actief was, controleerde de Raad of er geen andere verenigingen in Nederland waren die driedelige colours ("three piece back patch") droegen (zie ook § 2.4.). Omdat outlawbikers zich bewust zijn van het feit dat opsporingsambtenaren hen identificeren op basis van hun rockers, worden incidenteel "nep-rockers" gebruikt. Bij de rechtszaak naar aanleiding van het Acroniem-onderzoek⁵⁷ droegen een aantal Nederlandse Hells Angels siderockers met onder andere Cote-d'Azur. Daarnaast zouden de Amerikaanse Hells Angels ook 'forever' of 'universe' als bottomrocker gebruiken om snelle identificatie te voorkomen (KLPD, 2010).

Afb. 23. Prospect- en fullcolour-hesjes. Bron: ANP.

57 Acroniem is een opsporingsonderzoek dat zich richtte op de vraag of de Hell Angels MC als criminele organisatie kon worden aangemerkt. In de zaak werd het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk verklaard. In het vorige kennisdocument werd veelvuldig uit dit onderzoek geput.

4.2. Clubkleuren

Outlaw motorclubs onderscheiden zich, naast door het gebruik van een ander logo, van elkaar door verschillende vaste kleurencombinaties te dragen. Voor de vijf grootste backpatch-clubs in Nederland is de combinatie als volgt:

- Hells Angels MC: rood - wit
- No Surrender MC: zwart - wit
- Red Devils MC: wit - rood
- Satudarah MC: zwart - geel
- Trailer Trash MC: bruin - wit

Supportclubs maken gebruik van dezelfde kleurstelling als de club die zij supportten (zie afbeeldingen 15 en 16). Alleen gebruiken zij de kleuren omgekeerd: supporters van de Hells Angels maken bijvoorbeeld gebruik van witte letters tegen een rode achtergrond.

De Hells Angels maken daarnaast gebruik van een speciaal lettertype. Dit lettertype is gepatenteerd. Overigens is ook het logo van de Hells Angels wereldwijd gepatenteerd. Elk lid zou hiervoor jaarlijks een bijdrage moeten betalen (KLPD, 2010).

4.3. Tatoeages

Eén verdacht fullcolour-member was ten tijde van het opsporingsonderzoek een tattooshop aan het opzetten want “de meeste motorrijders hebben toch wel een tatoeage met de colours” (Onderzoek F). Een groot deel van de outlawbikers heeft inderdaad tatoeages. Veel van deze tatoeages zijn clubgerelateerd. Verschillende Satudarah-leden hebben het logo op hun rug getatoeëerd. Er zijn Hells Angels die de rockers op hun rug hebben getatoeëerd zoals ze op de achterzijde van hun vest staan. Dit zou overigens pas mogen nadat je vijf jaar full colour member bent. Bij Satudarah zou het mogen vanaf dat je fullmember bent (Onderzoek H). Daarnaast worden ook patches als tatoeage aangebracht (zie § 4.1.). Uit eerbetoon zouden sommige leden de naam en sterfdatum van hun overleden ‘brothers’ op hun lichaam

getatoeëerd hebben. Ook algemene *outlaw statements* worden als tatoeage gezet. Een Nederlandse Hells Angel had de letters ACAB (All Cops Are Bastards) op zijn knokkels getatoeëerd (Onderzoek A).

Een niet direct clubgerelateerde tatoeage komt voor bij een groep die door de media 'tattookillers' is gedoopt. De rugtatoeage van Chinese tekens betekent 'wees daadkrachtig'. Onder de leden van Satudarah en hun nationals bevinden zich personen met deze tatoeage (Leistra, 2010).

5. Outlaw motorclubs in Nederland

In dit hoofdstuk worden de (begin 2014) vijf grootste outlaw motorclubs in Nederland beschreven: Hells Angels, Satudarah, No Surrender, Trailer Trash en Red Devils. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal fullcolour- en support-chapters (chapters van supportclubs) van deze outlaw clubs in Nederland op dit moment (zie tabel 4). Prospect- en hangaround-chapters zijn onder fullcolour-chapters geschaard.

	Full colour	Support	TOTAAL
Satudarah	34	17	51
No Surrender	24	1	25
Hells Angels	17	*	17*
Red Devils	11	0	11
Trailer Trash	5**	13	18
TOTAAL	91	31	122

Tabel 4. Fullcolour- en support-chapters in Nederland.

Bron: Websites van de OMG's.⁵⁸

* Veel voormalige supportclubs van de Hells Angels zijn overgepatcht naar de Red Devils MC maar niet allemaal; Big Red Machine is bijvoorbeeld een HAMC supportclub in Amsterdam. Omdat er geen zicht is op het precieze aantal support-chapters is dit voor de Hells Angels niet ingevuld.

** De infocel vermoedt dat Trailer Trash MC zijn website niet regelmatig bijwerkt. Inmiddels zouden er acht verschillende fullcolour-chapters zijn waargenomen (Respondent 2). Aangezien de aantallen chapters bij de overige clubs zijn gebaseerd op de websites van de clubs zelf, wordt in dit geval ook de website van TT aangehouden.

⁵⁸ De gegevens zijn afkomstig van de websites van de clubs, geraadpleegd op 3 maart 2014.

Per outlaw motorclub worden onder meer de ontstaans- geschiedenis, recente ontwikkelingen en supportclubs besproken. Aangezien de Red Devils zich pas recentelijk in Nederland vestigden en tevens ‘fullcoloursupport-club’⁵⁹ zijn van de Hells Angels, worden zij in de passage over de Hells Angels besproken. De meeste clubs zijn ook internationaal actief. De landen waarin zij actief zijn, staan weergegeven in een tabel in bijlage 4 en op wereldkaarten in bijlage 5.

5.1. Hells Angels MC (HAMC)

Hells Angels MC⁶⁰ is een internationale outlaw motorclub, opgericht in 1948 in San Bernardino in de Verenigde Staten. De Hells Angels maken op hun website melding van de aanwezigheid van meer dan 400 chapters wereldwijd, waarvan 17 in Nederland (affa.hells-angels.com) (zie figuur 3 en 4; bijlage 4 en 5).

Afb. 24. Logo Hells Angels MC.

5.1.1. Ontstaansgeschiedenis

De Hells Angels MC ontstond vlak na de Tweede Wereldoorlog in de Verenigde Staten. De eerste leden waren oud-militairen die na de oorlog niet meer konden aarden in de Amerikaanse samenleving. Ze richtten verschillende motorgroepen op om het gemis aan kameraadschap en spanning van de actieve

---

59 Een zelfstandige full colour support MC is feitelijk een contradictio in terminis. Voor zover bekend komt dit alleen voor bij de Red Devils MC.

60 In dit rapport wordt de foutieve spelling zonder apostrof overgenomen aangezien de Hells Angels deze schrijfvorm zelf hanteren op hun officiële website. (Overigens heeft de Stichting Hell's Angels Amsterdam de apostrof weer wel opgenomen in de statutaire naam bij de Kamer van Koophandel.)

dienst vorm te geven (zie § 2.2.). In 1948 leidde dit tot de Hells Angels Motorcycle Club. Het in 1957 opgerichte Oakland chapter van Sonny Barger bleek van doorslaggevende betekenis. Hij introduceerde clubregels en patenteerde het Hells Angels-logo. Het Oakland chapter werd daarmee het zogenaamde mother chapter: alle kwesties die de Hells Angels als geheel aangaan moeten lopen via dit chapter. Vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw werden door de Hells Angels ook chapters opgericht buiten de Verenigde Staten (KLPD, 2010).

De Nederlandse Hells Angels MC is ontstaan uit een club brommerrijdende jeugd in Amsterdam, die voor veel overlast zorgde in het publieke domein (Volkskrant, 2005). Zonder toestemming van de Amerikaanse Hells Angels, maakten de Nederlanders gebruik van de naam 'Hells Angels'. Als de eerstgenoemden hierachter komen, reizen ze naar Amsterdam om kennis maken. Ze besluiten de Nederlanders toestemming te geven en in 1978 wordt Hells Angels Holland een feit (Marsden & Sher, 2008). Het Amsterdamse chapter van de Hells Angels Holland groeit uit tot een invloedrijk chapter in West-Europa, volgens sommigen zelfs het meest invloedrijke chapter van Europa (het zogenaamde Europese mother chapter). Deze status zou in 2009 zijn overgegaan naar het Duitse chapter Hannover, mogelijk als gevolg van de verscherpte aandacht die de Amsterdamse Hells Angels destijds kregen van politie en overheid (KLPD, 2010). Binnen Nederland is Amsterdam nog wel het bepalende chapter (Respondent 6).

Figuur 3. HAMC Chapters in maart 2011. Bron: Politie.

*Figuur 4. HAMC Chapters in maart 2014. Bron: Politie.
(Vanwege de nieuwe status van Curaçao wordt dit chapter niet meer tot Nederland gerekend).*

Het logo van de Hells Angels is een schedel met een gevleugelde helm (zie afbeelding 24). De Nederlandse Hells Angels dragen als bottomrockers 'Holland'. Bij Hells Angels verwijzen de siderockers niet altijd naar het chapter waar men toebehoort, maar zijn het veelal *friendship rockers* met chapternamen van bevriende chapters (Respondent 1). Hun eigen chapternaam dragen ze op de linkerborst. Het logo en het lettertype zijn internationaal gepatenteerd. Gebruik ervan door derden wordt steevast aangevochten door hun advocaten (Kovaleski, 2013).

5.1.2. Recente ontwikkelingen

De Hells Angels zijn altijd de drijvende kracht geweest achter de recentelijk opgeheven Raad van Acht, het overlegorgaan van de Nederlandse outlaw motorclubs, zo blijkt uit in beslag genomen notulen (Onderzoek A). Ten tijde van de Raad waren zij (veelal) de grootste motorclub én enige internationale outlaw motorclub in Nederland. Zij hadden een doorslaggevende stem.

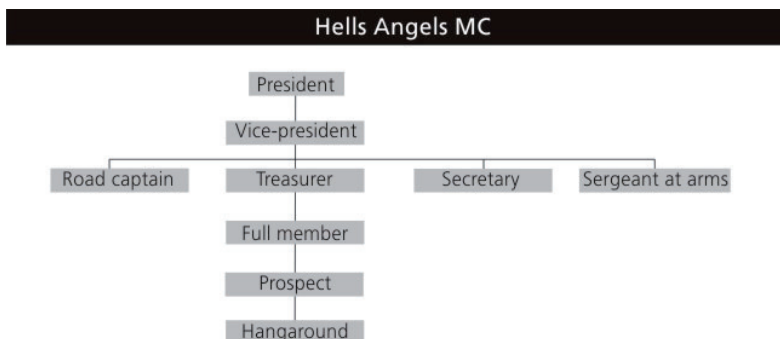
Eind mei 2011 namen de Angels in één weekend een aantal outlaw motorclubs over, waaronder Dutch Council-leden Confederates MC en (een gedeelte van de) Demons MC.

Hierdoor groeiden ze in één weekend met 8 chapters (Algemeen Dagblad, 2011). Na deze opmerkelijke 'patch over', groeide de Hells Angels niet meer (zie § 3.2.2.).

In 2012 wordt het clubhuis van het chapter Amsterdam aan de Wenckebachweg na vijftien jaar procedures en overleg met de gemeente Amsterdam gesloten. De gemeente koopt de Hells Angels uit voor vier ton (Seegers, 2011). In diezelfde maand legt de president van chapter Amsterdam, Daniel Uneputti, na acht jaar zijn functie neer (AT5, 2012). In mei 2013 wordt zijn opvolger, Theo Huisman, in bad standing uit de club gezet (Van den Heuvel & Kuijpers, 2013).

5.1.3. Bijzonderheden

De structuur van de chapters binnen de Hells Angels is in hoofdstuk 3 als voorbeeld gebruikt aangezien veel andere outlaw motorcycle gangs deze functieverdeling als uitgangspunt hebben genomen (zie figuur 5). Zoals de meeste internationale outlaw motorclubs, heeft Hells Angels MC geen aparte nationale structuur. Wel worden binnen Hells Angels per land een nationale president en secretaris/penningmeester gekozen die het land vertegenwoordigen tijdens internationale bijeenkomsten, aldus notulen van een World Meeting en European Meeting (Onderzoek B). De nationale secretaris is verantwoordelijk voor het overbrengen van de besluiten die de clubs tijdens deze vergaderingen op topniveau nemen, en voor het beheer van informatie over nationale leden, zoals hun rangen, adressen en telefoonnummers (Onderzoek C; Respondent 2). Hells Angels MC organiseert vier keer per jaar *officers meetings* op Europees niveau en twee keer per jaar op mondiaal niveau, waarbij elk land vertegenwoordigd moet zijn. Op deze vergaderingen wordt uit verschillende landen het clubnieuws gebracht zoals de nieuwe chapters, nieuwe fullcolour-leden en uitkomsten van rechtszaken (Respondent 1 & 2). De vergaderingen van de Hells Angels vinden meestal tegelijk met andere evenementen plaats, zoals feesten of de World Run. Bij de World Run moeten alle chapters aanwezig zijn met ten minste twee afgevaardigden, anders volgen boetes (Onderzoek C; Respondent 2).

Figuur 5. Clubstructuur Hells Angels MC.

Hells Angels MC heeft World Rules, die verzameld zijn in het Rule Book. Hierin staan alle wereldwijd geldende regels voor leden (Onderzoek B). Het is overigens opvallend dat van de Hells Angels doorgaans weinig statuten, notulen en overige documenten worden aangetroffen bij zoekingen (Respondent 1).

Zoals besproken in hoofdstuk 4, hebben de Hells Angels een paar bijzondere onderscheidingen die als patch of tatoeage worden gedragen (zie afbeeldingen 22a en b). Twee daarvan zijn de 'Filthy Few' en de 'Dequiallo'. De Filthy Few (ook wel Filthy SS Few genoemd) wordt gedragen door Hells Angels die, in het bijzijn van twee of meerdere leden, iemand hebben vermoord namens de club. Ook een mediabericht kan overigens als bewijs dienen (Respondent 1). Binnen het voormalige Nomads chapter waren verschillende leden drager van deze patch en/of tatoeage. De Filthy Few-patch wordt nu bijna niet meer gedragen, vaker wordt 666 (Filthy Few Forever) gebruikt. De tatoeages worden nog wel gezien bij leden van Hells Angels (Respondent 1). De Dequiallo patch wordt gedragen door leden van Hells Angels die geweld hebben gepleegd tegen de politie, bijvoorbeeld door zich tegen een arrestatie te verzetten. In Nederland zijn enkele leden van het chapter Amsterdam dragers van deze patch (Respondent 2). De vaak geziene lettercombinatie AFFA staat voor 'Angels Forever, Forever Angels'.

5.1.4. Support

Supportclubs van de Hells Angels maken gebruik van de afkorting OSC 81. OSC staat voor Official Support Club en het getal 81 voor de 8^e en 1ste letter van het alfabet, de H en de A. Enkele supportclubs van de Hells Angels zijn Support 81, Red and White en The Big Red Machine. Red and White en The Big Red Machine verwijzen naar de clubkleuren van de Hells Angels. Clubs met een naam zonder verwijzing dragen een patch met 'support 81' erop om aan te geven dat ze naast hun eigen identiteit de Hells Angels steunen (Respondent 2).

Afb. 25. Support Hells Angels.

De Hells Angels verkoopt 'supportkleding'. Dit doen ze online maar ook in een winkel in Amsterdam. Naast bovengenoemde supportclubs, heeft Hells Angels MC ook een zelfstandige internationale outlaw motorclub als supportclub: Red Devils MC.

5.1.5. Red Devils MC

Red Devils MC is in 2001 opgericht door de Hells Angels. Deze club is een zelfstandige outlaw motorclub en daarnaast een officiële supportclub van de Hells Angels. De Red Devils zijn wereldwijd actief. Het zou internationaal gezien 'het voetvolk

Afb. 26. Logo Red Devils.

van de Hells Angels' zijn in gewelddadige conflicten (Respondent 1). Sinds de vestiging in Nederland in 2013, zijn enkele bestaande Nederlandse Hells Angels supportclubs, zoals Northern Brothers, Sweetlake

Choppers, MC Sneek, Flying Eagels, Red Skulls, MC Boreas en Southern Pride, overgegaan naar de Red Devils, waardoor Red Devils MC snel groeide (zie figuur 6) (Respondent 2). Op dit moment heeft de Red Devils MC acht fullcolour-chapters, twee prospect-chapters en een hangaround chapter in Nederland (www.reddevilsnicholland.nl; Respondent 2).

Figuur 6. RDMC Chapters in maart 2014. Bron. Politie.

Het Red Devils-logo bestaat uit een vlamme schedel met hoorntjes (zie afbeelding 26). Op de bottomrocker staat het land waar ze gevestigd zijn (bijvoorbeeld: Holland).

5.2. Satudarah (SMC)

Afb. 27. Logo Satudarah.

Satudarah MC is een Nederlandse outlaw motorclub met Molukse wortels. Sinds 2012 is Satudarah internationaal actief met chapters in Europa, Azië, Afrika en Zuid-Amerika (zie bijlage 4 en 5). Begin 2014 had Satudarah volgens hun website 79 chapters, waarvan 34 gevestigd in Nederland (worldwide.satudarah-mc.nl). Hiervan zijn er 30 full colour- en vier prospect-chapters. Daarmee zijn ze momenteel de grootste outlaw motorclub van Nederland (zie afbeelding 7 en 8).

Figuur 7. SMC Chapters in maart 2011. Bron: Politie.

Figuur 8. SMC Chapters in maart 2014. Bron: Politie.

5.2.1. Ontstaansgeschiedenis

Satudarah werd “in 1990 opgericht door negen bikers, 7 Molukse en 2 Hollandse jongens” (‘Uniform Kennis Docu’, in beslag genomen in Onderzoek D). Oorspronkelijk waren de leden van Satudarah voornamelijk Molukkers. Het logo van de Satudarah symboliseert “bloed die [dat] zwart en wit bij elkaar brengt.” Satudarah is “Maleis voor 1 bloed (1 familie)”: afkomst en religie zijn niet van belang (zie afbeelding 27). De tooi met negen veren is een eerbetoon aan de negen oprichters die ‘de malessy’ worden genoemd (Onderzoek D). Van oudsher dragen de leden van SMC ‘Maluku’ op hun bottom rocker, naar hun Molukse afkomst. Toen Trailer Trash MC zich bij Satudarah voegde in 2009, droegen de betreffende leden “Trailer Trash” als bottomrocker. Satudarah heeft door de enorme groei momenteel een multicultureel ledenbestand. Tegenwoordig staat op de bottomrocker ofwel de (etnische of subculturele) herkomst van de drager (bijvoorbeeld: Trailer Trash, Holland, Tunesia) ofwel het land waar het chapter ligt waar de drager lid van is (bijvoorbeeld: Germany, Indonesia). Leden van het landelijk bestuur van de club, ‘nationals’ genoemd, dragen soms bottomrocker met ‘World’, wat zou aangeven dat ze een wereldwijde functie hebben (KLPD, 2010; Respondent 2).

Ondanks dat lidmaatschap niet voorbehouden is aan Molukkers, moeten de nieuwe leden de Molukse geschiedenis leren om bij de club te mogen. Deze staat samengevat in een (in beslag genomen) document van Satudarah getiteld ‘Uniform Kennis Docu’. Bij toetreding van Trailer Trash werd hieraan ook de geschiedenis en symboliek van de ‘zigeuners en reizigers’ toegevoegd. Aspirant-leden moeten hierover een examen afleggen (Onderzoek D; Respondent 6). Daarnaast is de club elk jaar op 25 april aanwezig op de RMS-dag (herdenking van de Republiek der Zuid-Molukken: Republiek Maluku Selatan). Het motto van Satudarah is: ‘Geef respect en je krijgt respect’ (Onderzoek E). De strijdkreet luidt “Lawamena Haulula” (“Jaga muka sapa pele kita sapa bersih”). Hiervan zijn in hun eigen documenten meerdere vertalingen

gevonden. De twee meest voorkomende zijn: “Wij lopen vooruit en zullen nooit achterom en terugkijken en als er een obstakel is die [dat] onze weg blokkeert, zullen wij dit obstakel van ons pad verwijderen en de weg schoonvegen!” (Onderzoek D) en “Wij lopen vooruit en zullen nooit achterom en terugkijken, al kost het ons bloed” (Onderzoek E).

5.2.2. Recente ontwikkelingen

Satudarah MC heeft jarenlang deel uitgemaakt van de Raad van Acht. Halverwege 2011 is Satudarah uit dit overlegorgaan gezet, vermoedelijk vanwege onenigheid met de Hells Angels over de contacten die Satudarah onderhield met rivalen van Hells Angels MC: Bandidos MC en Gremium MC. Satudarah noemde deze ontwikkeling op hun eigen site: “niet bevorderlijk voor de stabiliteit en rust in de Nederlandse motorwereld” (worldwide.satudarah-mc.nl/national). Nadat Satudarah uit de Dutch Council is gezet, is de club explosief gegroeid qua chapteraantallen en leden. Satudarah groeide in de afgelopen 4 jaar van 9 naar 79 chapters.

Zoals eerder genoemd, sloot Trailer Trash MC zich in 2009 aan bij Satudarah. De nieuwe leden vormden binnen Satudarah het chapter Travellers. Nadat Satudarah in 2011 uit de Dutch Council werd gezet, besloot een deel van het chapter Travellers weer uit Satudarah te stappen. De reden hiervoor zou zijn dat Satudarah zou hebben beloofd niet uit de Dutch Council te stappen, maar volgens de vertrekkende Travellers had “Satudarah het hier wel op aan laten komen”, zo blijkt uit een mailwisseling. Daarnaast gaven zij aan dat Satudarah geen democratie meer is en dat de leiding (nationals) beslissingen neemt die niet door heel Satudarah worden gedragen (Onderzoek F). De ontevreden leden van het chapter Travellers besloten om hun oude club, Trailer Trash MC, nieuw leven in te blazen. Het andere deel van het chapter Travellers is bij Satudarah gebleven. Zij gebruiken nog altijd de bottom rocker ‘Trailer Trash’ en de chapternaam/siderocker ‘Travellers’. Naast het chapter Travellers zijn enkele andere Satudarah chapters opgericht die de bottom rocker ‘Trailer Trash’

gebruiken. Dit zijn de chapters Maro Djipen, Pikeys, Yenisches, El Gitano en Rejago. Al deze namen verwijzen naar het zigeuner- of woonwagenleven (Respondent 2).

In 2012 is Satudarah begonnen met het oprichten van chapters in het buitenland. Daarmee is Satudarah een internationale outlaw motorclub geworden. Op dit moment heeft Satudarah onder meer chapters in Duitsland, België, Denemarken, Zweden, de Antillen, Thailand, Singapore, Maleisië, Java, Réunion, Spanje, Suriname en Zwitserland. De komst van Satudarah naar Duitsland in 2012 zorgde voor onrust en gewelddadige confrontaties. In februari 2013 vond in Duisburg een gevecht plaats tussen leden van Hells Angels en Satudarah. Door de Duitse politie werden messen, honkbalknuppels en een geladen pistool gevonden. In de periode erna vindt nog een aantal gewelddadige incidenten plaats waarbij personen worden neergestoken of neergeschoten (Vugts, 2013). In december 2013 nam Satudarah een aantal Duitse chapters van Mongols MC en Gremium MC over. Mongols MC is een grote outlaw motorclub met ongeveer 120 chapters, waarvan de meeste chapters liggen in de Verenigde Staten. Gremium MC is een Duitse outlaw motorclub met in 2013 ongeveer 150 chapters, waarvan het merendeel in Duitsland (Persoonlijke communicatie Europol, 28 november 2013). In februari 2014 raakten in Kopenhagen leden van de Hells Angels en Satudarah met elkaar slaags. Hierbij werden ook messen en vuurwapens gebruikt (Politirapporten, 2014). Naar aanleiding van de gewelddadige incidenten zijn verschillende personen van beide clubs in voorlopige hechtenis genomen (Politiken, 2014). Volgens de Deense krant Politiken is begin maart vrede gesloten tussen beide clubs (Politiken, 2014).

In januari 2014 stapte een prominente National van Satudarah, Henk Kuipers, over naar No Surrender MC. Hierbij nam hij naar eigen zeggen een honderdtal leden van Satudarah mee (NOS, 22 januari 2014). Volgens een national van Satudarah waren dit

er een stuk minder (televisie-interview Eén-op-Eén⁶¹). De reden voor deze overstap zou onvrede met het beleid van Satudarah zijn. Op basis van mediaberichten lijkt deze overstap weinig commotie te hebben veroorzaakt bij Satudarah (De Hoogh, 2014). Wel kregen de vertrekkende leden alsnog een bad standing (televisie-interview Eén-op-Eén⁶²). Opvallend is dat Kuipers uit voorzorg zijn huis liet beveiligen (Van Wely, 2014).

5.2.3. Bijzonderheden

Satudarah wijkt qua organisatiestructuur af van de overige (inter)nationale outlaw motorclubs; de club heeft een landelijk bestuur genaamd 'de nationals' met daarin de functies malessy, kapikane en nomad (zie figuur 9). Alle onderliggende chapters van Satudarah hebben overigens een eigen, lokaal bestuur met de bekende, in § 3.1.3 beschreven structuur bestaande uit een president, vice-president, treasurer, secretary, sergeant-at-arms en road captain (KLPD, 2010; De la Haye, 2013). De rol van de nationals is het clubbeleid bepalen, advies geven aan chapters, eventuele problemen tussen Satudarah en andere outlaw motorclubs oplossen en de chapters informeren over (inter)nationale ontwikkelingen (Onderzoek D & F). Een verdachte verklaart als volgt (Onderzoek E):

Even voor de duidelijkheid: ik ben national en heb een landelijke rol in adviseren over de chapters. Nationals waren in het verleden de oprichters van de club. Het is nu eigenlijk een eretitel of erefunctie. Ik ben dus geen lid van een chapter zelf. Ik ondersteun chapters tijdens de opbouw, steun ze met raad en daad en breng de normen en waarden bij. Ik heb niets met de dagelijkse leiding van de chapters te maken. De normen en waarden zijn redelijk universeel in de motorwereld over de wereld. Het verschil met de Satudarah is dat het meer een familie-eer en -zaak is. Bestuursleden blijven bij de Satudarah dan ook veel langer bestuurslid dan bij andere motorclubs.

---

61 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

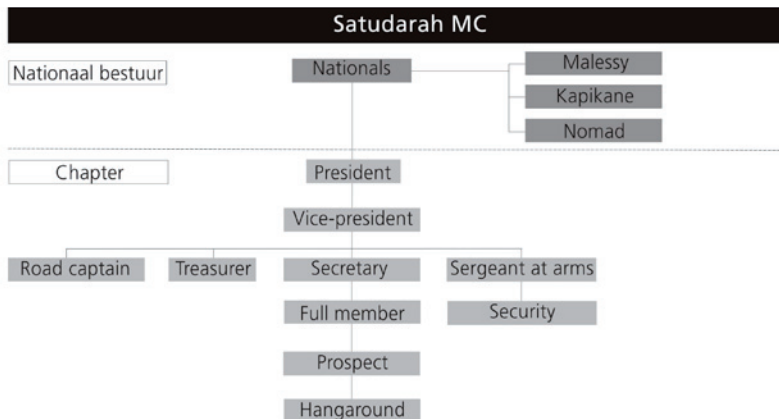
62 Ibid

De malessy waren de oprichters van de Satudarah en vormden de eerste leiders (Onderzoek F). Oorspronkelijk waren er negen malessy, nu zijn daarvan nog vier over (Onderzoek N). Kapikane betekent 'strijder'. De rol van kapikane is het ondersteunen van de malessy. Kapikanen fungeren als spreekbuis tussen de malessy en de presidenten van de verschillende chapters. Daarnaast heeft elke kapikane een eigen (internationale) regio onder zich (De Hoogh, 2014). Dit blijkt ook uit een reactie van een Satudarah-national op het vertrek van Kuipers "Henk heeft echt wel goed werk gedaan, maar hij moet niet doen alsof hij verantwoordelijk is voor de internationale uitbreiding. Iedere Kapikane heeft een eigen regio. Henk had het gedeelte Scandinavië, Spanje en een stukje Duitsland onder zich" (Nieuwe Revu, 2014). De titel 'kapikane' is net als de titel 'malessy' voor het leven (Onderzoek E). Nomads zijn feitelijk prospect-kapikane. Bij voldoende geschiktheid kunnen nomads bevorderd worden tot kapikane (Onderzoek E). Binnen de nationals bestaat een duidelijke hiërarchie. Dit blijkt uit één van de regels uit gevonden statuten waarin staat: "Bij binnenkomst altijd beginnen met groeten bij de hoogste rang! (Malessy, Kapikane, Nomad enz.)" (Onderzoek E). Daarnaast is binnen de nationals een regio-verdeling gemaakt. Dit houdt in dat enkele nationals verantwoordelijk zijn voor respectievelijk de regio's Oost, West en Zuid (Onderzoek E). Hoe dit zich verhoudt tot de eerder genoemde (internationale) regioverdeling bij kapikanen is niet duidelijk.

Een tweede afwijking van de standaardstructuur van outlaw motorclubs is de functie *security*. Met uitzondering van No Surrender, kennen overige MC's deze functie niet. De personen met deze rol zijn verantwoordelijk voor de beveiliging tijdens feesten en ride-outs (KLPD 2010). Blijkbaar zijn zij ook op de hoogte van wie wanneer aanwezig is, zo blijkt uit een sms:

Bro's, zoals bij de meesten inmiddels bekend is ben ik met ingang van woensdag jl. benoemd tot Security [...]. Dat betekend [betekent] in de eerste zin dat alle afmeldingen nu niet alleen aan X worden [door]gegeven, maar ook aan mij (Onderzoek J).

Figuur 9. Clubstructuur Satudarah MC.

Satudarah heeft een specifieke toetredingsprocedure met verwijzing naar het Molukse verleden. De traditie bestaat onder andere uit het lopen van een lange afstand 's nachts, die de reis van de Molukken naar Nederland symboliseert, en uit het slaan van prospects met lederen vestjes. De gedachte hiërarchie zou zijn dat de nieuwe leden “de pijn en het verdriet moeten voelen die de Molukse voorouders hebben moeten ondergaan” (Onderzoek E). Daarnaast moeten, zoals genoemd, nieuwe leden een vragenlijst met antwoorden uit hun hoofd leren over onder andere het ontstaan van Satudarah, de verschillende functies binnen Satudarah en daarin actieve personen (Onderzoek F). Satudarah blijkt ook onderscheid te maken tussen hangarounds: een persoon kan ‘Hangaround 1’ of ‘Hangaround 2’ zijn (Onderzoek E). Satudarah heeft geen ere-patches zoals de Hells Angels. Wel hebben zij een eigen variant van ‘AFFA’. De afkorting STTS staat voor ‘Satudarah Tetap, Tetap Satudarah’ en betekent ‘Satudarah voor altijd, voor altijd Satudarah’.

Om de genoemde recente expansie te kunnen faciliteren, werd op punten afgeweken van de oorspronkelijke toetredingsregels (Onderzoek D). Er werden bijvoorbeeld stappen overgeslagen

in de procedure van hangaround naar fullmember of dit werd versneld doorlopen. Ook zijn chapters direct als ‘fullcolour’ toegetreden zonder eerst een prospect-chapter te zijn geweest (Respondent 2). Daarnaast hoeven leden van Satudarah niet meer verplicht op een Harley Davidson te rijden. Ook andere motoren zijn toegestaan (Onderzoek F). Opvallend is dat één van de supportclubs van Satudarah, ‘Saudarah’, helemaal geen motorverplichting heeft. In Denemarken heeft Satudarah Kopenhagen een lokale streetgang opgenomen als een nieuw chapter (Jakobsen, 11 november 2013).

Onder de leden van Satudarah en onder de Nationals, bevinden zich personen die behoren tot de groep die in de media de ‘tattookillers’ wordt genoemd. Zij hebben allen dezelfde tatoeage op hun rug met in Chinese tekens de woorden ‘wees daadkrachtig’. In juli 2012 zijn vier leden van deze club ‘tattookillers’ in eerste aanleg veroordeeld voor een liquidatiepoging.⁶³ Deze vier, die overigens geen MC-lid zijn, worden in de media omschreven als “huurmoordenaars, een moordcommando” (NOS, 12 juli 2012).

Satudarah is een multiculturele outlaw motorclub en profileert zich ook zo. Bij het oprichten van de club in 1990 waren veel leden van Molukse afkomst of getrouwd met een Molukse vrouw. Anno 2014 is de club volledig multicultureel met onder meer (etnisch) Molukse, Turkse, Marokkaanse, Surinaamse, Antilliaanse en Nederlandse leden – en daarnaast de onlangs toegevoegde buitenlandse chapters op verschillende continenten (Respondent 2).

---

⁶³ Rechtbank Amsterdam, ECLI:RBAMS:2012:BX1952.

5.2.4. Support

Satudarah MC heeft support-motorclubs en daarnaast de 'streetgang-achtige'⁶⁴ Saudarah. De chapters zelf hebben supportcrews en soms individuele supporters. Begin 2014 had Satudarah 17 supportclubs, waarvan één in het buitenland. De supportclubs hebben een eigen identiteit maar dragen een patch waarop staat dat ze de Satudarah 'supporten'. De supportcrews hebben een cirkelvormige patch aan de voorkant van hun hesje met daarop 999 (naar de negen veren, negen oprichters en de 999 eilanden waaruit de Molukken bestaan, Onderzoek D) en de naam van het chapter waarvan ze supporter zijn (afbeelding 14). Ook dragen ze een siderocker met de chapternaam.

De kleurstelling is tegengesteld aan die van Satudarah: gele letters op een zwarte ondergrond. Saudarah is supportclub van Satudarah maar zelf geen motorclub. Ze dragen de MC-patch dan ook niet. Saudarah zou doorgroeimogelijkheden bieden naar Satudarah. Saudarah leunt qua identiteit en presentatie sterk op Satudarah en gebruikt, in tegenstelling tot de andere supportclubs, dezelfde kleurstelling: zwarte letters op een gele ondergrond. Hun logo verschilt echter per chapter (zie figuur 28) (Respondent 2). Hoezeer zij als onderdeel van de club worden gezien blijkt uit het feit dat mails van de Nationals tegelijk naar zowel naar Satudarah als Saudarah-leden worden verzonden. Saudarah zou de geweldstak van Satudarah zijn: een recente out in bad standing werd door de nationals geregisseerd en door Saudarah uitgevoerd (Respondent 1). Recentelijk werden één Satudarah lid en drie Saudarah leden aangehouden op verdenking van poging tot afpersing (Politie, 27 maart 2014; Respondent 10).

---

64 In dit document wordt de term streetgang gebruikt naar internationaal voorbeeld, bij gebrek aan passendere Nederlandse terminologie. Nederland kent geen streetgangs in de klassieke zin des woords. Enkele elementen uit een internationale definitie zijn: een sterke sociale binding en eigen identiteit, duidelijk leiderschap, controle over een bepaald gebied en het ontplooiën van overlastgevende of criminele activiteiten (Turner, Garrett & Atkinson, 2011).

Afb. 28. Logo Saudarah.

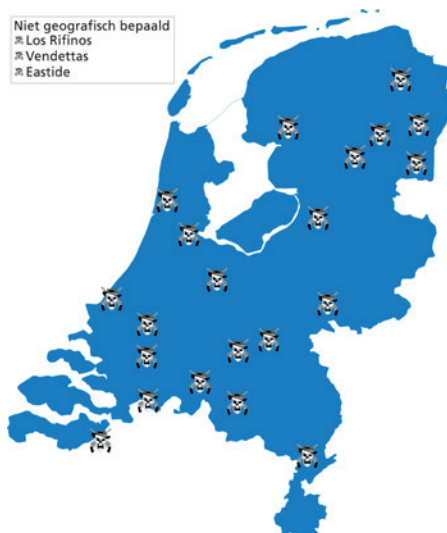
Iedereen kan supportwear van Satudarah aanschaffen (Onderzoek F). De verkoop hiervan geschiedt onder andere via Facebook en verkooppunten in de clubhuizen.

5.3. No Surrender MC (NSMC)

Afb. 29. Logo No Surrender MC.

No Surrender MC is een Nederlandse outlaw motorclub, opgericht in 2013. Met vijf buitenlandse chapters in België, Duitsland, Turkije en Spanje is No Surrender een internationale outlaw motorclub (zie bijlage 4 en 5). Begin 2014 had No Surrender 28 chapters (zie figuur 10) (nosurrendermc.nl/charters).

Figuur 10. NSMC chapters in maart 2014. Bron: Politie.

5.3.1. Ontstaansgeschiedenis en recente ontwikkelingen

No Surrender MC werd in februari 2013 opgericht door een voormalig lid van Satudarah, Klaas Otto. Bij Satudarah bekleedde hij eerst de functie van president van een chapter en daarna de functie van nomad binnen de nationals. De reden voor de breuk met Satudarah is, naar eigen zeggen, onvrede met het beleid van Satudarah (Van den Heuvel, 2013).⁶⁵ Volgens een respondent wilde hij een aparte status binnen Satudarah als ‘malessy’ van het Trailer Trash chapter. De andere malessy zijn het hier niet mee eens. Otto organiseert – buiten medeweten van de rest van Satudarah – toch een eigen promo. Als reactie hierop wordt het hele chapter uit Zundert uit de club gezet. Vrijwel het hele chapter stapt over naar het startende No Surrender (Respondent 2). Klaas Otto neemt meerdere leden van Satudarah mee en nodigt daarnaast mensen uit die hij van vroeger kent (Respondent 2).

⁶⁵ Heuvel J. van den. (2013, 5 december). De keiharde werkelijkheid achter No Surrender. Hilversum: RTL.

No Surrender groeit snel en onder de nieuwe leden bevinden zich, naast voormalige leden van Satudarah, ook voormalige leden van de Hells Angels, zoals de oprichter van Hells Angels Holland, Willem van Boxtel. Opvallend daarnaast is het (tijdelijke) lidmaatschap van een drietal personen van wie in brede kring bekend is dat zij zich bewegen in het criminele circuit: Willem Holleeder, Dick Vrij en Danny Kuiters (NOS, 25 februari 2013). Mede door deze laatste vier leden genereert No Surrender vanaf het begin veel media-aandacht. Ook trekt het blijkbaar leden aan, zo blijkt uit sms-verkeer tussen een fullcolour-lid en een derde: (Onderzoek K).

A: *Ik wil dat je lid wordt van mijn club.*

B: *Kan alleen als ik VIP ben hè.*

B: *Wat voor club, heb ik even gemist.*

A: *Je bent mijn broer kut. De motorclub van Holleeder.*

Holleeder, Vrij en Kuiters verlaten de club echter weer snel. Volgens de oprichter van No Surrender ligt de oorzaak daarvan in kleine meningsverschillen (Van den Heuvel, 2013). In januari 2014 is een national van Satudarah, Henk Kuipers, overgestapt naar No Surrender. Hierbij heeft hij naar eigen zeggen een honderdtal leden van Satudarah meegenomen (NOS, 22 januari 2014), volgens Satudarah zou het minder zijn (televisie-interview Eén-op-Eén⁶⁶; Respondent 10). Ook de reden voor Kuipers' overstap zou te maken hebben met het beleid van Satudarah.

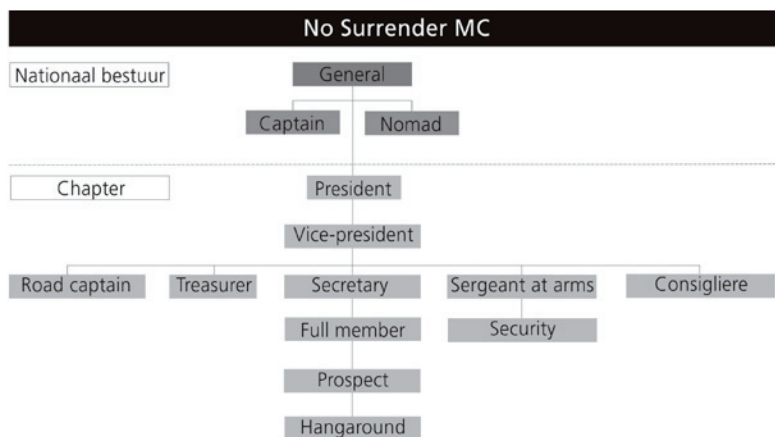
Het logo van No Surrender bestaat uit een schedel met een cowboyhoed waarachter 2 revolvers te zien zijn. Op de bottomrockers staat de naam van land waar het chapter is gevestigd, zoals 'Holland' of 'Spain'. Ook kan hier de (etnische of subculturele) herkomst van de drager staan zoals 'Trailer Trash' of zelfs het recentelijk waargenomen 'Maluku' (Respondent 2).

---

66 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

5.3.2. Bijzonderheden

No Surrender MC heeft een aantal functies en patches die nieuw zijn in de motorwereld. Allereerst doopte oprichter Klaas Otto zichzelf general, first captain en first nomad. No Surrender kent ook 'gewone' captains en nomads. Eind 2013 werden er acht aangesteld voor de dagelijkse leiding (De la Haye, 2013c). Samen vormen zij het bestuur van No Surrender (Van den Heuvel, 2013). De clubstructuur met een chapteroverstijgend leidinggevend kader vertoont gelijkenis met Satudarah's clubopbouw en hun dagelijks bestuur van Nationals. De uitzondering is de 'general' die hier nog bovenstaat. Klaas Otto zei hier zelf over: "In tegenstelling tot Satudarah en Hells Angels, heeft No Surrender maar één National en dat ben ik. Ik hoef dus alleen met mezelf te discussiëren" (De la Haye, 2013b). Ook heeft NSMC de functie *consigliere*. Deze functiebenaming wordt zowel op patches als op siderockers gedragen (Respondent 2). De exacte functieomschrijving hiervan is niet bekend. Het lijkt een verwijzing naar de maffia waarin de consigliere een vertrouweling en raadgever is van de leider. Het bestuur van No Surrender draagt geen chapternaam maar 'Holland' op hun siderocker.

Figuur 11. Clubstructuur No Surrender MC.

No Surrender MC is in korte tijd enorm gegroeid. Mogelijk speelt mee dat No Surrender bij de oprichting veel publiciteit heeft gegenereerd. Dat uitbreiding van de club een doel op zich is blijkt uit het clublied, waarin de volgende passage staat: “so large with an unstoppable force, and the best motorclub in the world” (De la Haye, 2013c). In de opstartfase hoefden nieuwkomers niet eerst het gebruikelijke traject van hangaround en prospect te doorlopen. Het is de bedoeling dat het in een later stadium wel minimaal een jaar zal duren om full member te worden (De la Haye, 2013b). Een onderdeel van het inwijdingsritueel van No Surrender MC is het tot ‘prospect slaan’: het slaan van nieuwe leden met opgerolde leren hesjes van de club (Van den Heuvel, 2013). Dit inwijdingsritueel is niet standaard in de motorwereld en lijkt te zijn overgenomen van de Satudarah. De symbolische verwijzing naar de strijd van de Molukse voorouders is hierbij waarschijnlijk niet van toepassing.

No Surrender is een multiculturele club. Zo is er het chapter ‘Losrifinos’ met Marokkaanse en Turkse leden die, volgens de oprichter van No Surrender, klaargestoomd worden om in een later stadium de mentoren te zijn van 150 jonge Marokkaanse en Turkse mannen (Het Parool, 16 mei 2013; De la Haye, 2013b). Het chapter in Zundert heeft een gebedsruimte. No Surrender cultiveert het multiculturele imago en benadrukt verbindend te zijn tussen moslims en niet-moslims. No Surrender heeft daarnaast veel woonwagenbewoners onder haar leden. De oprichter is, naar eigen zeggen, een ‘echte kamper’. De naam van het chapter in Zundert, Ciganos, betekent volgens Klaas Otto ‘zigeuner’ (De la Haye, 2013). Een andere groep die ruim vertegenwoordigd is onder de leden zijn bodybuilders en freefighters. In de opstartfase heeft Dick Vrij onder deze groep geworven (Respondent 1).

Zoals eerder genoemd, heeft No Surrender MC een groot aantal voormalige leden van andere outlaw motorclubs, zoals de Hells Angels en Satudarah, onder zijn leden; niet in de laatste plaats de oprichter zelf (zie § 3.2.4.). Een andere opvallende overstapper is de oprichter van Hells Angels Holland en ex-president van

chapter HAMC Amsterdam, Willem van Boxtel. Deze voormalige Hells Angel is nu opnieuw president van het chapter Amsterdam, zij het voor No Surrender (Het Parool, 20 juni 2013). Nog een opvallende voormalige Angel is een ex-nomad en tevens één van de Filthy Few (Respondent 1) die destijds verdachte was in het Cobalt-onderzoek⁶⁷ (KLPD, 2010). Hij was binnen No Surrender de president van een chapter in Limburg (De Limburger, 20 juli 2013), maar stapte in maart 2014 over naar de Bandidos. Recentelijk maakte een prominente national van Satudarah, Henk Kuipers, de overstap naar No Surrender. Het toelaten of overnemen van ex-leden van andere outlaw clubs werd eerder altijd gezien als een faux pas in de MC-wereld (zie § 3.2.4.).

5.3.3. Support

Via Facebook is supportwear van No Surrender te koop. Begin maart 2014 was op de site van No Surrender één supportclub te zien: MTP Ortega.

5.4. Trailer Trash MC (TTMC)

Afb. 30. Logo Trailer Trash MC.

Trailer Trash MC is een Nederlandse outlaw motorclub waarvan de leden voornamelijk afkomstig zijn uit de woonwagenwereld (Husken & Lensink 2011). In de periode van 2009 tot 2011 waren de leden van Trailer Trash MC als chapter lid van Satudarah MC. Begin 2014 had Trailer Trash 5 chapters (zie figuur 12 & 13).⁶⁸

67 Cobalt is het opsporingsonderzoek naar aanleiding van de moord op drie Hells Angels Nomads in Oirsbeek in 2004. In het vorige kennisdocument werd veelvuldig uit het dossier van dit onderzoek geput. Het onderzoek eindigde in vrijspraak.

68 De infocel vermoedt dat Trailer Trash MC zijn website www.trailertrash.nl niet regelmatig bijwerkt. Inmiddels zouden er acht verschillende full colour chapters zijn waargenomen door politieambtenaren (Respondent 2). Aangezien de aantallen chapters bij de overige clubs zijn gebaseerd op de websites van de clubs zelf, wordt in dit geval ook de website van TT aangehouden. Het chapter 'Firsts' is niet verbonden aan een geografische locatie en wordt daarom niet weergegeven op de kaarten.

Figuur 12. TTM Chapters in maart 2011. Bron: Politie.

Figuur 13. TTM Chapters in maart 2014. Bron: Politie.

5.4.1. Ontstaansgeschiedenis

In 2004 richtten woonwagenbewoners uit Den Haag 'Trailer Trash MC' op. De term Trailer Trash is een denigrerende benaming die in de Verenigde Staten wordt gebruikt om bewoners van trailerparken aan te duiden. De term wordt in Nederland klaarblijkelijk als geuzennaam gebruikt door woonwagenbewoners. In 2009 stapte Trailer Trash over naar Satudarah MC. In plaats van de dan gangbare bottom rocker met Maluku, mogen de nieuwe leden de bottom rocker 'Trailer Trash' dragen en worden zij als Trailer Trash chapters apart genoemd op de website. Het chapter dat in 2009 gevormd wordt, heet Travellers (Respondent 2). In juni 2011 besluit een deel van de leden van het chapter Travellers om de Satudarah te verlaten en blaast hun oude club, Trailer Trash MC, nieuw leven (zie § 5.4.2.) (Onderzoek F).

Het logo van Trailer Trash bestaat uit een doodskop met 2 'woonwagenbewonersvlaggen' (zie afbeelding 30). De blauw/groene vlakken in de vlag symboliseren de hemel (blauw) en aarde (groen) waartussen de zigeuners zich bewegen met de woonwagen. Het rode wiel met zestien spaken staat symbool voor het zigeunerleven dat altijd in beweging is (Onderzoek E). De oorspronkelijke oprichters van de Trailer Trash zijn te herkennen aan de siderocker 'The First' (Respondent 2).

5.4.2. Recente ontwikkelingen

Zoals uitgebreider beschreven in § 5.2 over Satudarah, besluit in juni 2011 een deel van de leden van het chapter Travellers van Satudarah MC om uit de club te stappen (§ 5.2.2.) (Onderzoek F). Het ontevreden deel van het chapter Travellers besluit om hun voormalige club, Trailer Trash, weer nieuw leven in te blazen. Het andere deel van het chapter Travellers blijft bij de Satudarah en blijft ook de bottomrocker Trailer Trash en de chapternaam/siderocker Travellers gebruiken.

5.4.3. Trailer Trash en/of Travellers?

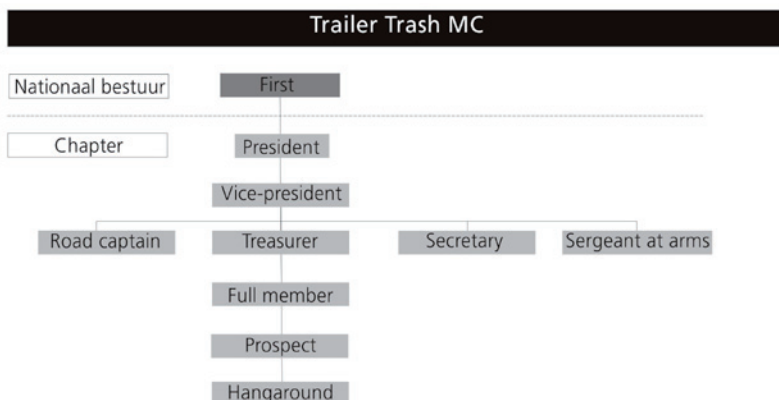
Naast het chapter Travellers, zijn er andere chapters binnen Satudarah opgericht die de bottomrocker Trailer Trash gebruiken. Dit zijn bijvoorbeeld de chapters Maro Djipen, Pikeys, Yenisches, El Gitano en Rejago (zie § 5.2.). Al deze namen verwijzen naar het zigeuner- of woonwagenleven. Leden van Satudarah kunnen daarnaast de Trailer Trash bottomrocker dragen zonder dat ze uit één van deze chapters komen. Hetzelfde geldt voor leden van No Surrender. Bij deze clubs duidt de bottomrocker immers soms ook de herkomst van de drager aan. Het grote verschil tussen beide is dat de Trailer Trash MC de naam 'Travellers' als bottomrocker gebruikt, terwijl de Satudarah MC dit doet als siderocker voor de chapernaam. Trailer Trash MC gebruikt zelf vanzelfsprekend geen bottomrocker met 'Trailer Trash'. Bovenstaande leidt vaak tot verwarring. Trailer Trash MC wordt regelmatig onjuist aangeduid als 'Trailer Trash Travellers' (Respondent 2).

5.4.4. Bijzonderheden

Trailer Trash MC heeft een leidinggevend kader genaamd 'firsts' dat chapteroverstijgend is. Dit zijn de oprichters van de club (zie figuur 14). Zij hebben de rol van dagelijks bestuur; ze controleren en corrigeren de chapters en hebben geen vaste locatie (Respondent 2). Een andere opvallende rol is 'roadblocker'. Roadblocker is geen vaste, dagelijkse functie maar wordt bij toerritten aangewezen (Onderzoek G; Respondent 2). De personen met deze rol zijn verantwoordelijk voor de veiligheid op de weg en hebben als taak de wegen te blokkeren.⁶⁹

---

⁶⁹ Het blokkeren van de openbare weg is overigens in strijd met de Wegenverkeerswet. Op grond van artikel 5 is het namelijk verboden voor een ieder om zich zodanig te gedragen dat gevaar op de weg wordt veroorzaakt of kan worden veroorzaakt of dat het verkeer op de weg wordt gehinderd of kan worden gehinderd.

Figuur 14. Clubstructuur Trailer Trash MC.

In beslag genomen documenten van Trailer Trash MC geven blijkt van een groot scala aan regels waar leden zich aan moeten houden. Het is daarbij opvallend dat de voorzichtigheid waarmee je een MC-lid dient te benaderen een terugkerend thema is, evenals het geweld dat gepaard gaat met het overtreden van de regels (Onderzoek G). Trailer Trash MC heeft een clublid waaruit blijkt dat de club boven de eigen familie gaat: “ik kom niet meer thuis vandaag, de club is mijn huis vandaag, sorry en volgende week doe ik het weer” (‘YouTube, Trailer trash mc officiële videoclip’). Tot slot heeft Trailer Trash, afgaande op de foto’s op hun site, een eigen ‘fighting crew’ die bij vechtsporten uitkomt in tenues van Trailer Trash (www.trailertrash.nl).

5.4.5. Support

Trailer Trash MC heeft veel support-chapters, er zijn zelf meer support-chapters dan eigen chapters. Begin maart 2014 had Trailer Trash 13 support-chapters. Het is onduidelijk of deze chapters (‘Support Spikecity’ en ‘Support Suriname’ bijvoorbeeld) behoren tot één supportclub of losse clubs zijn met één chapter die alleen verenigd zijn door het supportlogo. De support-chapters dragen een cirkelvormig logo op de rug met ‘Trailer Trash Supportclub’. Het logo stelt een woonwagen voor, met

voorop een schedel voorzien van vlammen. Daarnaast verkoopt Trailer Trash via de website supportwear.

6. Internationale ontwikkelingen

Op dit moment telt Nederland vijf internationale outlaw motorclubs. Drie hiervan zijn opgericht in het buitenland en vestigden zich op een later moment in Nederland (Hells Angels MC, Red Devils MC en Bandidos MC). De andere twee zijn van oorsprong Nederlandse clubs die recentelijk chapters in het buitenland zijn gaan oprichten: Satudah MC en No Surrender MC. Ondanks de focus op de Nederlandse situatie, kunnen internationale ontwikkelingen van invloed zijn op de situatie hier. Daarnaast is het interessant om te zien in hoeverre de in Nederland waargenomen ontwikkelingen uniek zijn voor Nederland of onderdeel van een op internationaal niveau veranderend beeld. Om die redenen worden de wereldwijde en Europese ontwikkelingen hieronder aangestipt.

6.1. Wereldwijde ontwikkeling: groei

In de afgelopen jaren zijn outlaw motorclubs wereldwijd gegroeid. Hierbij gaat het zowel om groei van grote internationale clubs als van nationale clubs (Europol, 2013). Deze groei wordt op continentniveau weergegeven in tabel 5. (Een tabel op landniveau is opgenomen als bijlage 4. Een geografische weergave van de vijf internationale clubs die in Nederland actief zijn staat in bijlage 5.) Zowel de grootste Europese outlaw motorclubs als de motorclubs die ook in Nederland actief zijn, zijn in de tabel opgenomen (Europol, 2013; KLPD, 2010). Het overzicht is een benadering van de realiteit: niet alle Europese clubs zijn vertegenwoordigd. Daarnaast kunnen de aantallen op websites gedateerd zijn en zijn cijfers van overheidsinstanties soms schattingen. Het is niet altijd duidelijk of alleen full colour- of ook prospect- en hangaround-chapters zijn meegeteld. Desalniettemin laat de tabel een duidelijke trend zien.

	Outlaws		Hells Angels		Bandidos		Gremium		Satudarah		No Surrender		Red Devils	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014
Europa	124	138	121	240	91	136*	90	119	9	66		28	54	99
Noord - Amerika	101	124	104	115	102	103*				1			2	8
Zuid - Amerika			9	17		1*		2		1			6	4
Afrika			5	6									3	5
Azië	4	7		1	7	19		3		11			1	1
Oceanië	17	20	13	19	20	48							3	3
TOTAAL	246	289	252	398	220	307	90	124	9	79		28	69	120

Tabel 5. Aantal chapters wereldwijd. Bron: Europol, KLPD en clubwebsites.⁷⁰

Uitgaande van de cijfers in tabel 5 valt op dat de groei in Europa, op de Outlaws na, de afgelopen jaren groter was dan de groei in Noord-Amerika. Uit de overzichtstabel in bijlage 4 blijkt dat vooral de Hells Angels en Bandidos recentelijk veel chapters hebben gevestigd in voor hen daarvoor onbekende landen. Wereldwijd groeiden de Hells Angels absoluut gezien het hardst met 146 nieuwe chapters. In relatieve zin groeide Satudarah veruit het hardst: Satudarah werd meer dan acht keer zo groot in de afgelopen vijf jaar; de club ging van 9 naar 79 chapters. De Red Devils verdubbelden bijna: zij gingen van 69 naar 120 chapters.

6.2. Europese ontwikkelingen

In deze paragraaf worden enkele door Europol gesignaleerde ontwikkelingen besproken. Daarnaast wordt kort aandacht besteed aan de reacties die de Europese uitbreiding van Satudarah veroorzaakte.

⁷⁰ De gegevens uit 2009 zijn ontleend aan het kennisdocument uit 2010 en een inventarisatie van Europol uit september 2009. De gegevens onder '2014' zijn afkomstig van de websites van de clubs, geraadpleegd op 3 maart 2014. De gegevens van Bandidos met een * zijn afkomstig uit een inventarisatie van Europol uit september 2013.

6.2.1. Groei en nieuwkomers

Zoals eerder reeds opgemerkt, is het aantal chapters van outlaw motorclubs in Europa sterk gestegen in de afgelopen jaren (zie tabel 6). Dit komt door een drietal factoren. De eerste is de groei van de vier grote al eerder aanwezige outlaw motorclubs, Hells Angels, Bandidos, Outlaws en Gremium. Daarnaast groeiden lokale clubs zoals Satudarah. Tot slot hebben nieuwe outlaw motorclubs uit Australië (Rebels MC), Canada (Rock Machine MC) en de Verenigde Staten (Mongols MC) zich in Europa gevestigd. Europol ziet als voornaamste reden voor deze expansie het vergroten van het potentiële criminele marktaandeel van de outlaw clubs in kwestie. Dit zou name gefaciliteerd worden door het openen van chapters op nieuwe, strategische locaties. Een andere ontwikkeling die Europol signaleert is dat outlaw motorclubs chapters openen in gebieden waar al andere outlaw motorclubs gevestigd zijn. Dit zou geïnterpreteerd kunnen worden als provocatie (Europol, 2013).

	Outlaws		Hells Angels		Bandidos		Gremium		Satudarah		No Surrender		Red Devils	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014
West - Europa	53	55	34	59	11	12*			9	41		26	14	22
Midden - Europa	45	52	42	91	42	65	73	93		16			32	58
Zuid - Europa	5	7	18	37	5	9*	17	24		7		2		14
Noord - Europa	11	18	26	42	33	43*				2			8	5
Oost - Europa	10	6	1	11		7*		2						
TOTAAL	124	138	121	240	91	136	90	119	9	61		28	54	99

Tabel 6. Europese groei. Bron: Europol, KLPD en clubwebsites.⁷¹

⁷¹ De gegevens uit 2009 zijn ontleend aan het kennisdocument uit 2010 en een inventarisatie van Europol uit september 2009. De gegevens onder '2014' zijn afkomstig van de websites van de clubs, geraadpleegd op 3 maart 2014. De gegevens van Bandidos met een * zijn afkomstig uit een inventarisatie van Europol uit september 2013.

6.2.2. Overige Europese trends

Naast de groei van outlaw motorcycle gangs, signaleert Europol een andere ontwikkeling: de huidige cultuur van outlaw motorclubs wordt steeds minder geassocieerd met het gebruik van motoren en de *biker lifestyle* (Europol, 2013). Mogelijk is dit niet alleen een Europese trend: de Marokkaanse Bandidos supportclub Skulls of Sahara MC stelt in de omschrijving op hun Facebookpagina: "Like [in] the biggest clubs in the world, the Brotherhood is the main pillar in the club, the bike is just as [a] common passion". De ontwikkeling is ook zichtbaar in de recente rekrutering van leden bij streetgangs en het gebruik van streetgangs. The Hells Angels hebben bijvoorbeeld in Denemarken 'AK81' (Altid Klar 81) opgericht, hetgeen staat voor 'altijd (gevechts)klaar Hells Angels'. Dit zou een gewapend antwoord zijn op 'gang conflicten' over criminele markten in Denemarken. Naast leden van streetgangs, zouden Outlaw Motorcycle Gangs rekruteren onder leden van *prison gangs*, rechts-extreme groepen, hooligans en militairen (vanwege specialistische kennis en vaardigheden) (Europol, 2013). Tot slot lijken de outlaw motorclubs de laatste jaren meer leden te werven onder etnische minderheden (Respondent 1 - 4 en 7). Dit blijkt bijvoorbeeld uit de Turks-Marokkaanse chapters van No Surrender MC, en chapters van Gremium MC en Mongols MC (Persoonlijke communicatie Europol, 28 november 2013).

Een interessante ontwikkeling op overheidsniveau is het 'uitstapbeleid' dat in Denemarken wordt ontwikkeld: "We zullen met extra geld voorkomen dat jongeren in zulke verachtelijke milieus terechtkomen. Zij die uit de bendes stappen, willen we helpen", aldus de Deense minister van justitie Morten Bodskov ('Denen willen Satudarah weren', Brabants Dagblad, 2013).

6.2.3. Europese incidenten (voornamelijk rond uitbreiding Satudarah)

Vanaf 2012 is Satudarah een internationale outlaw motorclub geworden door chapters op te richten in het buitenland, onder meer in Duitsland, Spanje, Scandinavië en Indonesië. De uitbreiding naar Duitsland zorgde voor spanningen met de Duitse Hells Angels. In februari 2013 vond in Duisburg een gevecht plaats tussen leden van Hells Angels en Satudarah. Door de Duitse politie werden messen, honkbalknuppels en een geladen pistool gevonden. In de periode daarna vond nog een aantal gewelddadige incidenten plaats waarbij personen van die clubs werden neergestoken en neergeschoten (Het Parool, 2013).

Ook de uitbreiding van Satudarah naar Denemarken in 2013 stuitte op weerstand bij andere outlaw motorclubs. In Denemarken is ongeveer tien jaar geleden een vredesakkoord gesloten tussen Hells Angels en Bandidos. Een onderdeel daarvan is dat in Denemarken geen nieuwe outlaw motorclubs welkom zijn (Respondent 2). In februari 2014 kwamen in Kopenhagen leden van de Hells Angels en Satudarah met elkaar in gevecht. Hierbij werden ook messen en vuurwapens gebruikt (Politirapporten, 23 februari 2014). Naar aanleiding van de gewelddadige incidenten zijn verschillende personen van beide clubs in voorlopige hechtenis genomen (Politiken, 2014). Een naar de Satudarah MC overgestapte Deense ex-Hells Angel, Ole Bonnesensgade, gaf daarop in een sensatiekrant aan te willen dat de clubs met elkaar in overleg zouden gaan om afspraken te maken (Mistrati & Fisher, 2014). Volgens de Deense krant Politiken is begin maart vrede gesloten tussen beide clubs. Mogelijk waren er bij de vredesbesprekingen ook leden van de Bandidos aanwezig (Politiken, 2014).

In de nacht van 13 op 14 november 2013 is het clubhuis van de Hells Angels in Zwijndrecht, België, uitgebrand. Het parket van Antwerpen vermoedt dat de brand is aangestoken. Het is

onbekend wie de daders zijn.⁷² Voor zover bekend, is door de Angels niet gereageerd.

Hoewel het gros van het geobserveerde geweld plaatsvindt binnen de context van de territoriale strijd tussen outlaw motorclubs onderling en tussen outlaw motorclubs en lokale criminele groepen, ziet Europol de neiging tot het gebruik van extreem geweld als een bedreiging voor de publieke veiligheid (Europol, 2013).

6.3. Nederland als wereldspeler

In het verleden was Nederland nooit een opvallende speler in de internationale outlaw motorcycle-wereld voor wat betreft onrust in het publieke domein, zoals bijvoorbeeld Australië of Denemarken dat zijn. Het Amsterdamse chapter van de Hells Angels was overigens wel jarenlang toonaangevend in Europa. Na de incidenten die de komst van Satudarah veroorzaakte in het buitenland, staat Nederland in West-Europa inmiddels wel op de kaart (Respondent 1). Op wereldniveau zijn Satudarah en No Surrender echter geen belangrijke spelers: zij vallen in het niet bij bijvoorbeeld de Hells Angels (Respondent 4 & 6). Op de wereldkaarten in Bijlage 5 is inzichtelijk gemaakt in welke landen de internationale clubs die ook in Nederland gevestigd zijn, nog meer actief zijn. Overigens is de invloed van de Hells Angels in de Verenigde Staten op de chapters in Europa afgenomen. Zo worden hier incidenteel niet-blanke leden toegelaten. De Hells Angels Amsterdam heeft ook een supportclub die bijna alleen maar uit allochtone leden bestaat. Het internationale 'broederschap' bestaat nog wel (Respondent 6).

---

⁷² www.vandaag.be, 14 november 2013.

7. Nederlandse ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden op het gebied van outlaw motorcycle gangs vanaf het verschijnen van het vorige kennisdocument in 2010 tot heden, maart 2014. Ook wordt de veranderde houding van de overheid besproken. Vervolgens worden enkele belangrijke of opmerkelijke incidenten opgesomd. Veel van de incidenten, veranderingen, trends en ontwikkelingen zijn in eerdere hoofdstukken al aan de orde gekomen en worden hier samengevat. Tot slot wordt de aannemelijkheid van (escalatie van) gewelddadige conflicten tussen outlawbikers in Nederland beschouwd.

7.1. Nationale trends

De Nederlandse outlawbiker-scene is volop in beweging. Enkele ontwikkelingen zijn op wereldwijd en Europees niveau waargenomen en in hoofdstuk 6 besproken, andere lijken voornamelijk in Nederland te spelen.

7.1.1. Groei (over de grens)

De groei van outlaw motorcycle gangs is een Europese en wereldwijde trend. De uitbreiding die Nederlandse outlawbikergemeenschap de afgelopen vier jaar doormaakte is niettemin opmerkelijk. Het aantal chapters van de vijf grootste outlaw motorcycle gangs in Nederland vervijfvoudigde (zie tabel 7). De bestaande clubs groeiden niet alleen, maar er kwamen ook veel nieuwe outlaw motorclubs bij. No Surrender MC werd opgericht, de Red Devils en de Bandidos kwamen naar Nederland en Trailer Trash MC splitste zich (deels) weer af van Satudarah. Daarnaast promoveerden Gringos MC en Waardeloos MC van 'front' naar

'backpatch' MC. Ook werden clubs van Nederlandse origine voor het eerst internationaal actief.

	2009	2014
Satudarah	9	34
Hells Angels	9	17
No Surrender	-	24
Red Devils	-	11
Trailer Trash	-	5
Totaal	18	91

Tabel 7. Groei in Nederland.

Bron: KLPD, Europol, clubwebsites.⁷³

De enorme groei van de bestaande outlaw clubs in Nederland is zowel het resultaat van overpatching van bestaande chapters en clubs als van het oprichten van geheel nieuwe chapters. Na het gedwongen vertrek van Satudarah uit de Raad, patchten de Hells Angels andere clubs over en groeiden daarmee explosief. Hierna stagneerde de groei. Satudarah begon in rap tempo nieuwe chapters te openen in binnen- en buitenland en doet dat nog steeds. Samen voegden de clubs meer dan dertig chapters toe op Nederlands grondgebied. Er kwamen daarnaast drie nieuwe (internationaal actieve) clubs bij, die gezamenlijk meer dan 35 Nederlandse chapters toevoegden: No Surrender MC, Red Devils MC en Bandidos MC. Figuur 15 en 16 geven de verandering weer die heeft plaats gevonden tussen maart 2011 en maart 2014.

---

⁷³ De gegevens uit 2009 zijn afkomstig uit het vorige kennisdocument en een inventarisatie van Europol van september 2009. De gegevens onder 2014 zijn afkomstig van de websites van de club, geraadpleegd op 3 maart 2014.

7.1.2. Aantrekkingskracht en veranderend ledenbestand

Uit de beschreven groei blijkt dat de outlaw clubs een zekere aantrekkingskracht bezitten. Satudarah en No Surrender zijn twee van de clubs die extreem snel groeiden en groeien. Volgens een prominent No Surrender-lid 'staan mensen in de rij om lid te kunnen worden' (Respondent 2). Ook Satudarah voert naar eigen zeggen geen actief wervingsbeleid: aspirant-leden komen zichzelf melden (Respondent 10, televisie-interview Eén-op-Eén⁷⁴). Dit geldt zowel voor individuele leden in Nederland als voor buitenlandse chapters die willen overpatchen. Zo zouden de sergeant-at-arms van Clowntown (Duisburg) en enkele Deense ex-leden van outlaw clubs zichzelf aangemeld hebben (Respondent 1 & 2). Mogelijk trekt de media-aandacht die de clubs genieten nieuwe leden aan. Dat is althans de verklaring die Satudarah zelf geeft (Respondent 10). Mogelijkerwijs speelt ook dat Satudarah het beeld van broederschap en geborgenheid actiever uitdraagt: zij lijken een warmere club dan bijvoorbeeld de Hells Angels, aldus andere outlawbikers (Respondent 1). Overige motivaties zouden kunnen zijn dat Satudarah in Duisburg lef getoond heeft en dat een aantal nationals over een internationaal netwerk beschikt. Deze factoren zouden belangrijk zijn in de (internationale) outlaw motorclub-scene (Respondent 6). Een analist van de politie is overigens van mening dat de clubs wel degelijk actief werven: zij lijken verwickeld in een populariteitsstrijd om de meeste leden (Respondent 6).

Naast meer leden, hebben outlaw clubs tegenwoordig andere leden. Dit is onder meer een gevolg van het versoepelde toelatings- en uittredingsbeleid. Was toetreding vroeger alleen op voordracht, een jarenlang proces, én met verregaande verplichtingen zonder weg terug, tegenwoordig kan fullcolour-toetreding een stuk sneller. Daarnaast is het ook mogelijk

---

74 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

Figuur 15. Outlaw motorcycle gangs in maart 2011. Bron: Politie.

Figuur 16. Outlaw motorcycle gangs in maart 2014. Bron: Politie.

geworden een club zonder al te veel repercussies te verlaten. Dit maakt clubs toegankelijker voor leden die niet bereid zijn enorm te investeren. Andersom lijkt een versoepelde selectie aan de poort ervoor te zorgen dat meer mensen kunnen toetreden die onder een strenger regime misschien niet geschikt waren bevonden. Niet alle leden zijn blij met de uitbreiding van de club. Uit notulen van Satudarah bleek dat sommigen de periode van een maand voor de stap van 'wannabe naar prospect' te snel vonden. Daarnaast stelden zij zich vragen bij de toelatingscriteria in zijn algemeenheid. Bovendien werd benoemd dat 'het werven van onstabiele mensen zorgt voor instabiliteit binnen de club' (Onderzoek F). Ook enkele leden van Trailer Trash MC hebben discussie over toelatingseisen. De achtergrond is dat zij recentelijk van Satudarah waren afgesplitst. Een eerder gesprek ging over het feit dat Satudarah hun leden [van Trailer Trash] wierf en dat het bij Satudarah mogelijk was prospect te worden zonder contributie te betalen. Het zouden volgens de Trailer Trash-leden overigens niet de 'serieuze leden' zijn die overstappen (onderzoek L).

A: Maar waar we wel over moet denken, B, is dat als we echt een paar mensen erbij willen hebben, moeten we misschien toch ook even of tijd verkorten of doen. Een goed ventverhaal, ze binnentrekken, andere leuke reizigerjongens heb ik het over, hè.

B: Ja.

A: Maar dat moeten we dan wel gaan doen anders gaat het bij ons ook niet goed komen.

B: Nee, niet goed we zijn al zeven jaar..hebben 42 leden. Waarom zou het niet goed komen? Ja als we machtsstrijd...uh.. om nou beter te worden als [dan] iemand anders dan moeten we ook die gekken aantrekken, maar ik wil normale jongens.

A: Nee, maar we willen wel [niet te verstaan] we willen wel groeien natuurlijk.

Hiernaast wordt de motorcomponent minder belangrijk: ook mensen zonder motor(rijbewijs) kunnen zich aanmelden, met name bij supportgroepen als Saudarah (zie § 2.5.4. en § 5.2.4.). Deze streetgangs, van waaruit je zou kunnen doorgroeien, hebben meestal jongere leden dan de motorclubs. No Surrender en Satudarah lijken sowieso jongere leden te hebben dan de Hells Angels (Respondent 2 & 6). Ook de Red Devils zijn relatief

ouder omdat zij bestaande clubs overpachtten (Respondent 2). Daarnaast lijkt de oude garde meer intern gericht: met name de nieuwe leden willen met hun lidmaatschap op een actieve manier stoer naar buiten treden (Respondent 6).

Een andere duidelijke verandering is de toetreding van etnische minderheden. Hells Angels MC laat in principe alleen blanke mannen toe. Hoewel daar in Nederland niet altijd streng aan vastgehouden is, is dit wel het imago dat wereldwijd wordt gepropageerd. De twee huidige grootste outlaw gangs in Nederland zijn de multi-etnische clubs Satudarah MC en No Surrender MC. Met een open uitnodiging aan alle etniciteiten en culturen, hebben zij een tot dan toe onbekende wervingspool aangeboord. Beide clubs bieden zelfs ruimte voor het uitdragen van de individuele afkomst van de leden in de bottomrockers, zolang dat niet tot frictie kan leiden. Uit in beslag genomen notulen bleek dat een bestuurslid in gesprek was met een groep Koerdische personen, die wat hem betreft wel een vlaggetje of een patch met Koerdistan mochten dragen als ze zich daarmee bij de club zouden aansluiten. De overige Nationals wilden geen bottomrockers met 'Koerdistan' omdat "je anders teveel op het politieke vlak gaat zitten" (Respondent 2; Onderzoek F). Overigens zijn de clubs als geheel wel multicultureel, maar wordt binnen de chapters zelf vaak etnische clustering waargenomen (Respondent 6).

Outlaw motorcycle gangs hebben altijd banden gehad met (personen uit) het criminele circuit. De contacten met Holleeder, Endstra en Klepper zijn daarvoor illustratief. Leden of groepen leden zijn daarnaast actief op de criminele markt. Recentelijk traden echter personen uit het criminele circuit toe als lid die eerder nauwelijks affiniteit met motoren leken te hebben. De *power of the patch* (§ 8.3.2.) kan voor crimineel actieve personen een belangrijke reden zijn lid te (willen) worden van een outlaw motorclub (Barker, 2011). Andersom kan het, vanuit de club gezien, voordelig zijn om personen met een gewelddadige of

criminele reputatie bij de club te betrekken om zo het clubimago verder te versterken.

De aantrekkingskracht die outlaw motorclubs hebben op toetreders is voor deze rapportage niet specifiek onderzocht. Een aantal factoren kan niettemin beredeneerd worden op grond van wat bekend is over outlaw motorcycle gangs, in combinatie met enkele uitspraken van hun leden. Ten eerste hebben de clubs zowel een zeer uitgesproken, stoer, gewelddadig, lak-aan-de-maatschappij-imago als een sterke 'in- versus outgroep'-oriëntatie met daarbij behorende sociale cohesie. Dit imago wordt door het gedrag van de bikers, de media en de verscherpte aandacht van politie en justitie gevoed. Lidmaatschap kan aantrekkelijk zijn voor personen die dit imago en deze structuur aansprekend vinden, die zich niet identificeren met de maatschappij en een tegenreactie willen geven of respect willen afdwingen, of voor personen die deel willen uitmaken van een groter geheel (in casu: het broederschap). Een lid van een outlaw motorclub 'hoort duidelijk ergens bij' en het collectief dragen van colours in de openbare ruimte boezemt in het algemeen ontzag in (of jaagt angst aan). Eén fullcolour-member zei in een afgeluisterd telefoongesprek het "waan-zinnig" te vinden om lid te zijn: als hij zijn jasje aanhad, keek iedereen hem na (Onderzoek L). Ook zijn er duidelijke regels waaraan men zich moet houden en worden gezamenlijke activiteiten gepland. Tevens wordt er op een zekere manier voor elkaar gezorgd. Daarnaast kan lidmaatschap interessant zijn voor mensen die van spanning houden: er zijn vaak incidenten met politieaandacht. Een ex-kickbokser en nieuw No Surrender-lid vertelt: "Ik miste de adrenaline na m'n vechtsportcarrière. Die krijg ik hier een beetje terug" (De la Haye, 2013b). Volgens Watson (1980) trekt de hypermasculiene bikercultuur inderdaad personen aan met een voorkeur voor geweld en non-conformisme. Zelf verwoordde een (toenmalig) kaderlid van Satudarah het als volgt:

We zijn in de afgelopen jaren ontzettend gegroeid en er komen steeds meer leden bij. De meesten willen zich op een of andere manier afzetten tegen de maatschappij. Dan zoeken ze broederschap bij een motorclub. Justitie krijgt daar ook nooit grip op. In Canada zijn al meer dan honderd moorden gepleegd die verbonden worden aan een motorclub en zelfs daar bestaan ze nog.

- Henk Kuipers (De Hoogh, 2013)

In hetzelfde interview vertelt hij lachend dat een motorjack, behalve ongewenste aandacht van justitie, ook voordelen biedt: “Ze laten me op de een of andere manier altijd voor bij de kassa”.

7.1.3. Hoe zwart-wit is fullcolour?

De enorme expansie die de outlaw motorclubs de afgelopen jaren hebben doorgemaakt wordt onder meer gevoed door een soepeler toetredingsbeleid en heeft gevolgen voor de interne doorgroei-mogelijkheden. Hierin verschillen clubs overigens onderling. Zo worden de Hells Angels gezien als de best georganiseerde, meest gedisciplineerde club in Nederland, met het kleinste aantal leden dat overstapt naar andere motorclubs. De prospect-periode bij de Hells Angels duurt ongeveer een jaar (KLPD, 2010). Dit geldt, gelet op de snelle aanwas van (fullcolour-)leden, niet voor No Surrender en Satudarah. No Surrender MC was binnen een jaar na oprichting één van de grootste, zo niet de grootste outlaw motorclub in Nederland.⁷⁵ Het ziet er naar uit dat men aan de ene kant in zeer korte tijd fullcolour-lid, president van een chapter of zelfs national kan worden (Respondent 6; Onderzoek D). Een bestuursfunctie binnen een outlaw club kan zelfs vervuld worden door personen zonder motorrijbewijs (zie afbeelding 13). Aan de andere kant gaat de snelle groei ook gepaard met meer uitvallers en overstappers. In aangetroffen documenten van de Raad van Acht staat dat het niet is toegestaan om over te stappen naar een andere motorclub gedurende een jaar na het verlaten van de club in good standing (zie ook § 3.2.3.). Wie de club op een andere manier verlaat zou helemaal nergens meer lid mogen worden (Onderzoek A).

---

⁷⁵ Omdat ledenlijsten niet door de politie kunnen worden opgevraagd is niet bekend hoeveel leden elke club precies heeft. Lidmaatschap is daarentegen niet geheim: leden zijn natuurlijk publiekelijk herkenbaar door de clubsymboliek.

Deze regel wordt niet nageleefd: veel leden clubhoppen (zonder overstaptijd)– al dan niet *en groupe* (§ 3.2.4).

Het bereiken van een fullcolour-status is dus niet meer voorbehouden aan de *happy few* die volhardend investeren. Soms worden personen uit het niets meteen fullcolour-member (Respondent 7). Ook kan een lid makkelijker weer afstand doen van deze status. Feitelijk hebben de colours daarmee ‘inflatie’ ondergaan. De colours zelf hebben overigens ook verandering ondergaan: de bottomrocker staat niet meer altijd voor het chapter of diens vestigingsplaats, maar steeds vaker voor de afkomst van de drager (zie § 4.1.) (Respondent 2).

Door de snelle aanwas van nieuwe leden binnen deze motorclubs lijkt de sociale cohesie en loyaliteit niet alleen binnen een chapter maar ook tussen de verschillende chapters minder hecht. Niet meer alle Nederlandse clubleden kennen elkaar. Daarnaast kan niet meer alles op clubniveau gecoördineerd worden. In een tapgesprek blijken chapterleden naar twee feesten tegelijk te moeten op dezelfde avond. Er wordt vervolgens besloten dat per chapter alle leden naar een regiofeest moeten en dat een delegatie van leden naar de landelijke evenementen gaat (Onderzoek M).

Het is waarschijnlijk dat het bestuur niet meer dezelfde mate van controle heeft over het gedrag van de leden als voorheen, nu de binding aan de club niet meer zo sterk geconsolideerd is door het lange en strenge toetredingstraject en de selectieprocedure minder streng is. De stelling in het vorige kennisdocument dat het lidmaatschap van een outlaw club in principe een keuze voor het leven is, doet geen opgeld meer (KLPD, 2010). Met veel nieuwe leden, die een verschillende mate van broederschap en loyaliteit ervaren, zijn outlaw motorcycle gangs niet meer dezelfde gesloten gemeenschap als zij ooit waren (Respondent 1). Overigens lijken zij zich daar ook zelf van bewust. Twee leden spreken erover dat de media zoveel aandacht voor ze heeft en

'dat dat vervelend is, ook al vinden sommige leden die aandacht vast wel leuk'. Vervolgens gaat het om soepele toetreding en de mogelijkheid dat ze geïnfiltreerd worden door de politie (onderzoek L):

A: *Ja, nou, dat bedoel ik. Krijg je binnen dan, allemaal van die pannenkoeken.*

B: *Ja.*

A: *Of je krijgt een paar stillen [agenten] binnen, weet je wel. Pleur op.*

B: *Die zullen er waarschijnlijk wel tussen zitten. Misschien zijn ze al binnen.*

A: *Ja, daarom. Ja, ik had verwacht dat jij er eentje was.*

B: *Ja, dat had gekund.*

A: *[lacht] Hebben ze je al geld gegeven?*

B: *Ja, ik kan het wel gebruiken. Dus als er [niet te verstaan] meeluisteren, ik ben te koop.*

A: *Ja, teringlijer.*

B: *[lacht]*

A: *Vuile NSB'er, gatver jech, ga je bek spoelen joh, [lacht] zwijn.*

7.1.4. Actief imagomanagement in de media

Outlawbikers zijn erg imagobewust (zie § 3.3. en § 4.1.). Aan de ene kant dragen zij een beeld uit dat angst moet aanjagen, aan de andere kant willen zij ook sympathiek bevonden worden, zowel in het publieke domein als in de media. Van oudsher zijn outlaw motorcycle gangs mediaschuw: zij interacteerden vroeger bijna niet actief met de media en schermden 'het clubleven' af. Recentelijk braken enkele clubs met deze traditie. Zij gaven interviews in bladen en op televisie en gaven een inkijkje in de clubrituelen. Een overstappend lid organiseerde zelfs een persconferentie. Ook bezwaren en aanklachten als gevolg van overheidsoptreden worden doorgaans via de media gecommuniceerd, zowel via de klassieke media als de social media.

7.1.5. Einde alleenheerschappij Hells Angels

Tot voor kort maakten de Hells Angels in Nederland de dienst uit. Hells Angels MC was de voorzitter van de Dutch Council, met een doorslaggevende stem in alle beslissingen (KLPD, 2010). Ook waren zij de enige internationaal actieve club in Nederland.

In het verleden was de MC-wereld in een Nederland “een Hells Angels-feestje” (Respondent 1). Eerder werd al geconstateerd dat de Hells Angels een minder dominante positie innamen – mogelijk als gevolg van de verscherpte politieaandacht en de rechtszaken begin deze eeuw (KLPD, 2010). Momenteel lijken de Hells Angels de alleenheerschappij te zijn verloren: het is zijn niet langer de grootste club in Nederland en ook niet meer de enige van internationale origine. De regels die in de tijd van de Raad van Acht golden, gelden niet meer. Op provocerende clubwisselingen reageren de Nederlandse Hells Angels momenteel doorgaans nauwelijks. Een uitzondering hierop was de komst van een grote groep Hells Angels naar Sittard na de vestiging van het eerste Bandidos-chapter in deze stad. Het is niet duidelijk of het beperkt reageren voortkomt uit strategie of uit onmacht. Hoe de precieze machtsverhoudingen werkelijk liggen in de outlawbiker-scene is niet bekend. Er zijn aanwijzingen dat de bestuurskaders van de verschillende grote clubs afstemming met elkaar zoeken als de situatie erom vraagt (Respondent 2 & 10). In de media domineren Satudarah en No Surrender in elk geval.

7.1.6. ‘Brothers before bikes’

Outlaw motorclubs zijn begonnen als clubs voor motorrijders. Op dit moment is motorrijden nog steeds belangrijk, maar het is niet meer het hoofddoel van alle outlaw motorclubs. Tweeëntwintig procent van de bij de politie bekende outlawbikers had geen motorrijbewijs en achtentwintig procent van hen had geen motor op naam. Er zijn meerdere personen gepromoveerd tot kaderlid, zelfs tot president van een chapter, terwijl zij op dat moment niet bevoegd waren om motor te rijden. Het lijkt er op dat het behoren tot het broederschap belangrijker is geworden dan de liefde voor motoren. Dat komt ook tot uiting in het feit dat nu ook clubs (of groepen) die geen motorclub zijn, supportclub kunnen worden van een outlaw motorcycle gang. In een gesprek tussen een lid en een aankomend lid wordt het afnemende belang van motorrijden geïllustreerd (Onderzoek L):

A: *Ja maar je komt straks wel bij een motorclub hè, dus houdt daar rekening mee. Als het een beetje regent gaan wij niet rijden.*

B: *Nee hè.*

A: *Het is geen tourvereniging die door weer en wind...*

7.2. Ontwikkelingen in overheidsoptreden en -inzet

Toen tijdens onderzoek Cobalt in 2004 de vice-president van het chapter naar het politiebureau kwam en onder vernieling van een bloempot en een monitor eiste dat een getuigenverhoor werd afgebroken, besloot de politie de eis in te willigen. De outlawbiker had inmiddels mensen die voor de deur stonden te wachten naar binnengewent. Om escalatie te voorkomen werd de vice-president niet aangehouden (KLPD, 2010). Het is zeer de vraag of nu op dezelfde wijze zou zijn gereageerd op dit incident. De overheid lijkt de teugels namelijk aan te trekken waar zij die eerder wellicht teveel heeft laten vieren: met name de Hells Angels hebben in het verleden de ruimte gekregen zich te ontwikkelen in het criminele circuit (Respondent 4). Blokland, Soudijn & Teng (nog te verschijnen) onderscheiden enkele ontwikkelingsfasen in de houding van de overheid tegenover outlaw motorcycle gangs. In de beginjaren van de eerste clubs waren er diverse confrontaties met de politie in het kader van overlast en vernieling. De gemeente is niettemin welwillend en subsidieert zelfs de motorclub die later uit zal groeien tot de Hells Angels, zodat zij een clubhuis kunnen bouwen. In de tweede fase, die in de jaren tachtig ingaat, stelt de overheid zich terughoudend op: als de zichtbare overlast beperkt blijft, wordt er niet ingegrepen. Er komen wel geruchten dat de outlawbikers zich bezighouden met verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit. Succesvolle vervolgingen blijven echter uit. Vanaf de eeuwwisseling treedt een derde fase in waarin met name politie en justitie meer aandacht krijgen voor outlaw motorcycle gangs en repressiever gaan optreden. Aanleiding hiervoor zijn onder andere een vierdubbele moord in 2000 en een driedubbele moord in 2004. Ook de prominente aanwezigheid van de Hells Angels

op begrafenis van (postuum lid) Sam Klepper baart opzien. Als in 2005 een geplande zoeking uitlekt, worden outlawbikers definitief als bedreiging voor de rechtsorde gezien (Blokland, Soudijn & Teng, nog te verschijnen). Een vierde fase lijkt in te zijn gegaan vanaf 2011, wanneer steeds groter wordende outlaw clubs in Nederland onderling spanningen beginnen te krijgen. De fase van de integrale overheidsaanpak van outlawbikers krijgt definitief vorm met de brief van de minister begin 2012, waarin hij aankondigt een halt toe te roepen aan normoverschrijdend gedrag en ondermijnende criminaliteit. In deze aanpak moeten politie, Openbaar Ministerie en het bestuur eenheid vormen (Ministerie van Veiligheid & Justitie, 2012, 30 januari en 17 augustus).

In deze huidige aanpak wordt de outlaw-problematiek zowel strafrechtelijk, bestuurlijk als fiscaal benaderd. De speerpunten van de aanpak zijn: prioriteit voor strafrechtelijke vervolging; focus op clubhuizen; het niet faciliteren van outlaw bikerevenementen; het bestrijden van de invloed van outlaw motorcycle gangs in de horeca; het bestrijden van de invloed binnen beveiligingsbedrijven; het bestrijden van de invloed op harde kern voetbalhooligans; het aanpakken van windhappers en een focus op leden van outlaw motorclubs in overheidsdienst (Ministerie van Veiligheid & Justitie, 2012, 30 januari en 17 augustus). Hieronder worden enkele voorbeelden besproken van de (bestuurlijke) uitvoering van deze overheidsaanpak. De strafrechtelijke inspanningen komen aan de orde in hoofdstuk 9.

Tussen 2011- 2013 zijn 5 evenementen afgelast die door outlaw motorcycle gangs werden georganiseerd of waarbij zij betrokken waren. In 11 gevallen werd bij voorbaat geen vergunning verleend. De reden hiervoor waren spanningen tussen outlaw motorclubs en de vrees voor conflicten. Recentelijk hebben gemeenten 21 clubhuizen gesloten en daarnaast 17 keer de vestiging van clubhuizen voorkomen door maatregelen van het lokaal bestuur. Het totaal aantal clubhuizen groeide in die

periode met 10, het aantal chapters groeide in die periode harder: er kwamen er ongeveer 25 bij (LIEC/RIEC, 2013). De Belastingdienst deed een groot aantal fiscale onderzoeken en pakte meer dan 20 windhappers aan (LIEC/RIEC, 2013).

Ook in het verkeer worden outlawbikers vaker gecontroleerd. Bij evenementen of feesten worden soms grootschalige verkeerscontroles georganiseerd. Een unithoofd van de Dienst Infra geeft aan bij outlawbikers vaker dan gemiddeld opvallende dingen aan te treffen zoals wapens, verdovende middelen, gestolen motoren of geen rijbevoegdheid (Respondent 5). Dertig motorrijders van motorclub No Surrender zijn in augustus 2013 voor en tijdens een toertocht door Noord-Holland bekeurd door de politie. Het totaalbedrag van de bekeuringen loopt op to € 10.000. De agenten constateerden 50 overtredingen zoals het niet stoppen voor rood licht en het inhalen over een dubbele doorgetrokken streep (Nederlands Dagblad, 12 augustus 2013).

Ondanks het feit dat outlawbikers publiekelijk uitdragen zich niet te conformeren aan de maatschappelijke normen, heeft een aantal van hen gekozen voor een baan bij de overheid. De minister stelt dat het uitoefenen van een overheidsfunctie en het lidmaatschap van een outlaw motorcycle gang in vele gevallen onverenigbaar is (Ministerie van Veiligheid & Justitie, 2012, 17 augustus). In juli 2013 heeft het Rijk de circulaire “Ongewenste privécontacten”⁷⁶ uitgebracht. Ambtenaren in rijksoverheidsdienst dienen zich te onthouden van lidmaatschap van en nauwe contacten met een outlaw motorclub “omdat de goede functievervulling en/of het vertrouwen in het ambt en aanzien van de overheid kan worden geschaad”. Een inventarisatie leverde op dat ten minste 44 outlawbikers een baan hadden bij de overheid.⁷⁷ Juridisch gezien vormt lidmaatschap geen grond voor ontslag. Vijf outlawbikers namen na gesprekken ontslag

---

⁷⁶ Staatscourant 2013, 21530.

⁷⁷ Uitzonderd leden die werkzaam zij bij het Ministerie van Defensie.

(LIEC/RIEC, 2013). Uit de ontstaansgeschiedenis van de Hells Angels blijkt de speciale band die (oud-)militairen met outlaw motorcycle gangs hebben. Meerdere militairen en veteranen zijn lid van een outlaw motorclub, met name van de Veterans en de Demons. Militairen, vooral zij die samen op missie geweest zijn, vormen een hechte gemeenschap. Overlap met de hechte gemeenschap van outlawbikers kan onwenselijk zijn vanwege loyaliteitsconflicten, toegang tot materieel en vaardigheden. Op een zitting verschenen bijvoorbeeld militairen in uniform in de rechtszaal om de verdachte, een voormalig militair, te ondersteunen. Zij zijn hiervoor later berispt (Respondent 4). Een verdachte die sergeant-at-arms was bij een outlaw motorclub was sergeant-majoor bij de Koninklijke Landmacht, in de functie van schietinstructeur. Hij werd in hoger beroep veroordeeld voor afpersing en wapenbezit (Onderzoek B).

7.2.1. Reacties op overheidsinzet

Enkele jaren geleden werd nauwelijks gereageerd op overheidsoptreden. Sinds dit is geïntensiveerd, komen er wel reacties. Outlaw motorcycle gangs “worden schijtziek van de stelselmatige campagne van justitie” (De Hoogh, 2013). Regelmatig wordt in de media geklaagd over onjuiste berichtgeving vanuit justitie en stigmatisering van de clubs door de overheid. Ook doen outlawbikers aangifte van smaad. De oprichter van No Surrender deed aangifte omdat een burgemeester hem bestempeld zou hebben als ‘crimineel’ en ‘onderwereld’ (Kapteijns, 2014). Eerder eiste Satudarah al excuses van een burgemeester (Omroep Zeeland, 2013⁷⁸). De website van de Black Sheep opent met een bericht van hun advocaat waarin zij aangeven zich te houden aan de Nederlandse wet- en regelgeving en zich niet te herkennen in het label ‘outlawbiker’.⁷⁹ Tegen eerder genoemde bekeuringen

---

78 Uitzending 11 november 2013.

79 www.blacksheepmcnetherlands.com.

met een totaalbedrag van € 10.000 zou No Surrender collectief bezwaar hebben gemaakt (De la Haye, 2013a).

In directe confrontaties met de overheid zijn de reacties juist milder geworden. Tijdens verkeerscontroles is er minder agressie. Mogelijk omdat de outlawbikers gewend zijn geraakt aan controles of omdat zij door de overheidsaandacht niet meer zo anoniem zijn als vroeger (Respondent 5). Tijdens een tagesprek zei een verdachte hierover “Die politie was gisteren weer vervelend jongen. Ja jongen. Echt jongen. Als dat in X was gebeurd; de politie was gelijk al in elkaar geslagen.” (Onderzoek N). Om de anonimiteit enigszins terug te winnen, rijden outlawbikers minder in colours of komen zij in gehuurde busjes naar feesten, aldus een respondent (Respondent 5). Daarnaast anticiperen zij op controles. In meerdere onderzoeken werd sms-verkeer onderschept in de trant van ‘Er is controle. Neem je rijbewijs/papieren mee’ (Onderzoek M, Respondent 2). Volgens een wijkagent houden de oudere leden de jongere wat dit betreft in toom: een national maande een jonger lid tot rust die agressief werd omdat hij werd beboet (Respondent 11).

Ook bij zoekingen stellen outlawbikers zich rustiger op. De hogeren in rang houden, indien nodig, de overige leden in toom (Respondent 1). Volgens een hooggeplaatst Satudarah-lid weten alle clubs dat zij in een strijd met de overheid aan het kortste eind trekken: “Jullie zijn de wet in Nederland, dus jullie zijn de baas”. Het lid zegt een dialoog te prefereren (Respondent 10). Soms nemen leden afstand van de club in de rechtszaal. Hierbij geven ze aan dat ze van hun partner niet meer bij de club mogen horen, aldus een Officier van Justitie (Respondent 9).

Ook de bestuurlijke overheidsaanpak zorgt voor reacties. In een clubhuis werd een horecavergunning aangetroffen die stond op naam van een vrouw die in KvK tevens bestuurslid is van de motorvereniging. Zij verklaarde van beide registraties niet op de hoogte te zijn. De outlaw club heeft in dit geval een

stroman ingezet, waarschijnlijk met het oog op het gemakkelijker verkrijgen van een vergunning (Onderzoek O). Ook uit een ander opsporingsonderzoek blijkt dat als er problemen zijn met de vergunningverlening, er wordt voorgesteld om een verkooppunt voor motoren in te richten met daarbij een bar (Onderzoek M). In één geval wordt een erg uitgebreide instructie gevonden om een clubhuis van Satudarah te verhullen voor gemeente en politie: De bedenker van de constructie noemt zichzelf 'vriend van kapikane - bijzondere wetten'.

Geheid zal er politie/een wijkagent op bezoek komen. Deze mag best even kijken, zorg ervoor dat alles er netjes uit ziet. En wat van belang is, is dat je wel de spullen en/of middelen die voor jouw "bedrijf / corporatie" nodig is, bv poetsmiddelen, wel in t pand aanwezig zijn. [...] Ook kan de gemeente gauw eens een kijkje willen komen nemen, deze gasten moet je lekker weren en zijn niet welkom [...] Wat ook erg van belang is, is dat je zo weinig mogelijk papierwerk en administratie van SMC op de locatie bewaard en/of heb liggen. Dit kan natuurlijk weer aanduiden dat er gewoon een clubhuis zit. Wel even kijken of er inkomsten zoals bv een uitkering in geding kan komen bij t inschrijven als een bestuurslid van de corporatie.

Ook wordt hierbij de naam van een notaris genoemd die kan helpen en van een boekhouder die ervoor zorgt 'dat alles op nul komt bij de Belasting'. (Onderzoek E). In een ander chapter wordt gebruikt gemaakt van een facilitator die moet helpen een clubhuis te regelen op naam van een goed doel, zonder herleidbaarheid naar Satudarah. De man is in België en Nederland veroordeeld vanwege respectievelijk een opiumdelict en het doen van valse Belastingaangiften in combinatie met deelname aan een criminele organisatie (Onderzoek H). Bij een op te richten chapter, wilden de toekomstige leden een hulpstichting opzetten. Die stichting kon dan ook dienst doen als clubhuis (Onderzoek D).

7.3. Recente incidenten en gebeurtenissen in Nederland

In deze paragraaf worden de opmerkelijkste of belangrijkste gebeurtenissen op het gebied van outlaw motorclubs chronologisch weergegeven.

2010

De relatie tussen Hells Angels en Satudarah verslechtert, als de Hells Angels het contact met Bandidos gaan verbieden (Respondent 2, Onderzoek A). In discussiepunten voor een geplande jaarmeeting stelt een chapter zichzelf de vragen waarom zij “een soort van koude oorlog met de Hells Angels hebben”. Het antwoord is: “Een belangrijke reden is dat SMC zich niet [niks] laat opleggen en onze eigen identiteit behouden” (Onderzoek D).

2011

Halverwege 2011 wordt Satudarah uit de Raad van Acht gezet. Satudarah noemde deze ontwikkeling zelf “niet bevorderlijk voor de stabiliteit en rust in de Nederlandse motorwereld.” (satudarahmc.nl). In de periode direct na de breuk tussen de Satudarah en de Dutch Council maken zowel de Satudarah als de Hells Angels een explosieve groei door in leden- en chapteraantal, onder andere door het ‘overpatchen’ van bestaande clubs en het oprichten van nieuwe chapters. De Hells Angels patchten bijvoorbeeld Dutch Council-leden Confederates MC en (een deel van) Demons MC over (zie § 3.2.2.).

Nadat Satudarah in 2011 uit de Dutch Council wordt gezet, stapt een deel van het chapter Travellers om die reden uit Satudarah (Onderzoek F). De vertrekkende leden van het chapter Travellers besluiten om hun oude club, Trailer Trash MC, nieuw leven in te blazen. Het andere deel van het chapter Travellers blijft bij Satudarah.

In reactie op speculaties in de media over een mogelijke oorlog tussen Satudarah en de Hells Angels, geven Daniel Uneputty (toenmalige president Hells Angels Amsterdam) en Xanterra Manuhutu (National Satudarah) elkaar in september een publiekelijke knuffel op het Waterlooplein bij een protest tegen afgelaste Harleydagen.

2012

In 2012 wordt Satudarah een internationale outlaw motorclub door het oprichten van chapters in het buitenland, in eerste instantie in Duitsland. Daarmee zijn de Hells Angels niet meer de enige internationale outlaw motorcycle gang die in Nederland is gevestigd. De politie houdt rekening met een reactie van de Hells Angels. Die blijft uit.

2013

In 2013 verschijnen er twee nieuwe internationale outlaw clubs in Nederland. Allereerst wordt de motorclub No Surrender MC opgericht door een voormalig lid van Satudarah, Klaas Otto. Deze motorclub had direct de aandacht van politie en media, onder andere door het binnenhalen van (prominente) voormalige leden van Hells Angels en niet MC-gerelateerde personen uit het criminele circuit (zie § 5.3) (NOS, 25 februari 2013). Ook vestigde de bestaande internationale motorclub Red Devils MC zich in Nederland in 2013. In korte tijd was Nederland ongeveer tien chapters van de Red Devils rijker, onder andere door overpating van bestaande Hells Angels supportclubs.

Een andere belangrijke gebeurtenis is de opheffing van de Dutch Council (Respondent 2; www.bikerstarke.nl). Dit bericht is op enkele internetpagina's te vinden, maar is (nog) nooit in een officiële verklaring naar buiten gebracht. Voor de opheffing zouden meerdere oorzaken aan te wijzen zijn. Sommige kleinere outlaw motorclubs kregen problemen met hun werkgever, omdat zij geassocieerd werden met de grotere outlaw motorclubs. Zij verlieten daarop de Raad van Acht (demonsmc.org, 2012).

Daarnaast zou de Dutch Council voornamelijk zijn opgericht om eventuele spanningen tussen de outlawbikers in Nederland te reguleren. Aangezien in 2013 twee van de grootste outlaw motorclubs in Nederland, Satudarah en No Surrender, geen deel uitmaakten van de Dutch Council, had deze overlegstructuur wat dat betreft geen meerwaarde meer (Respondent 1).

2014 (tot maart)

In januari 2014 is een aantal personen van Satudarah overgestapt naar No Surrender onder leiding van national Henk Kuipers (NOS, 22 januari 2014) uit kennelijke onvrede met het beleid van Satudarah. Tijdens een 'persconferentie' die wordt georganiseerd door de nieuwe No Surrender-leden willen deze laatstgenoemden niet praten over de reden waarom ze zijn overgestapt. Satudarah reageert op de commotie met een televisie-interview (televisie-interview Eén-op-Eén⁸⁰). Rond 10 maart 2014 zette No Surrender MC alle leden van het Limburgse chapter Southside in good standing uit de club (L1, 10 maart 2014). De leden van dit chapter sloten zich op 15 maart 2014 aan bij de Bandidos als probationary (prospect) chapter Sittard (NOS, 17 maart 2014). Daarmee werd het eerste chapter van Bandidos in Nederland geopend. Kort na de bekendmaking van het eerste Bandidos-chapter, werd een handgranaat gegooid naar het huis van diens president (Volkskrant, 27 maart 2014). De Bandidos zouden volgens de NOS nog voor de zomer vier nieuwe chapters willen openen in Nederland. Deze chapters zouden aan de Duitse grens worden gevestigd (NOS, 17 maart 2014). Volgens de president van No Surrender gaat Bandidos MC binnenkort een chapter openen in Amsterdam (Het Parool, 27 maart 2014).

De komst van de Bandidos leidt tot onrust in de weken na de oprichting van het eerste chapter. Op 19 maart 2014 zijn ruim honderd leden van Hells Angels in colours afgereisd naar Limburg

---

80 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

waar ze prominent aanwezig waren op de jaarmarkt in Sittard. Uit vrees voor een confrontatie tussen de Hells Angels en de Bandidos, kondigde de burgemeester een noodbevel af. Hij concludeerde dat de Hells Angels waarschijnlijk een statement af hadden willen geven dat zij ook nog in Zuid-Limburg actief zijn. De politie had uit voorzorg extra agenten ingezet in het centrum van Sittard. Er zijn geen ongeregelde heden geweest en na overleg met de politie is de groep weer vertrokken uit Sittard (Nederlands Dagblad, 19 maart 2014).

Op 22 maart 2014 wordt opnieuw een handgranaat gegooid tegen het huis van de president van Bandidos Sittard. Naar aanleiding van de ontstane onrust na dit incident, besluit de burgemeester om de woning te sluiten. Op 26 maart 2014 wordt ook het nieuwe clubhuis van de Bandidos Sittard gesloten. De president van Bandidos Sittard verzet zich daartegen en wordt, met drie anderen, aangehouden. Bij de aanhouding worden verschillende wapens aangetroffen en in beslag genomen. Op 26 maart wordt ook het tweede chapter van Bandidos in Nederland opgericht. Dit chapter heet Alkmaar en is gevestigd in Heerhugowaard (Volkskrant, 27 maart 2014). Na verder onderzoek bij het clubhuis in Geleen zijn nog meer vuurwapens in beslag genomen. Enkele van die wapens waren op het perceel van het clubhuis onder de grond verstopt (L1, 28 maart 2014). Op advies van de politie hebben de burgemeesters van Laarbeek en Valkenswaard besloten om de vergunningen voor respectievelijk een motorweekend en een Harleydag in te trekken (ED, 27 maart 2014). In de nacht van 28 op 29 maart 2014 zijn bij het clubhuis van Bandidos Alkmaar, in Heerhugowaard, houten pallets in brand gestoken. Het is onbekend door wie deze brand is aangestoken. De schade was beperkt (Algemeen Dagblad, 29 maart 2014).

7.4. Escalatie van conflicten in Nederland?

Een kwestie die de overheidsdiensten en media bezighoudt is of het in Nederland ook zal komen tot een gewelddadig conflict tussen outlaw clubs. Territoriale conflicten tussen outlawbikerclubs komen wereldwijd gezien sinds 1950 voor, feitelijk vlak na de oprichting van de eerste clubs. Sindsdien hebben zich meerdere gewelddadige conflicten tussen (chapters van) outlaw motorclubs voorgedaan. Veno (2007) benoemt de militaire achtergrond van de outlaw motorclubs als factor in de eerste conflicten. Aan de andere kant kan de controle over criminele markten ook een belangrijke oorzaak zijn van de strijd (Veno, 2007).

7.4.1. Internationale conflicten in het verleden

Tot aan de jaren '70 van de vorige eeuw vonden de conflicten tussen outlaw motorclubs vooral plaats op het niveau van lokale chapters (Quinn en Forsyth, 2011). De conflicten werden voornamelijk uitgevochten buiten het publieke domein. In Australië en Engeland zouden er zelfs aangewezen locaties zijn waar de gevechten plaatsvonden. Sindsdien is aard en ernst van de gevechten veranderd. De clubs zijn hun gevechten steeds meer gaan uitvechten in het publieke domein, wat onder meer geleid heeft tot meer aandacht van de politiek en politie voor de outlaw motorclubs (Veno, 2007). Een aantal conflicten tussen outlaw motorclubs in het buitenland is geëscaleerd tot 'biker wars'. Hieronder worden drie ervan beschreven.

In september 1984 leidde een lopend conflict tussen de Comanchero's MC en Bandidos MC tot een zeer gewelddadig gevecht bij een café in Milperra, Australië. De oorzaak van dit conflict, later het 'Milperra Massacre' genoemd, lag in een splitsing binnen de Comanchero's in 1983 waarbij door de vertrekkende leden het eerste chapter van de Bandidos in Australië werd opgericht. Op 2 september 1984 werd door de clubs een treffen geïnitieerd op een openbaar parkeerterrein

waarbij leden van beide clubs elkaar te lijf gingen met pistolen, messen en honkbalknuppels (Stephenson, 2007). Dit gevecht resulteerde in meer dan 20 gewonden en 7 doden, waaronder een veertienjarig meisje. Zeven leden van de Comanchero's zijn veroordeeld tot levenslange gevangenisstraffen en 16 leden van Bandidos tot 14 jaar gevangenisstraf.⁸¹

De gewapende strijd tussen de Hells Angels en Bandidos in Quebec begon in 1994 toen de Hells Angels de controle over de drugsmarkt overnamen van de Rock Machine (Barker 2007). In de daaropvolgende oorlog, die duurde tot 2001, werden door beide partijen veel explosieven gebruikt. Volgens de Royal Canadian Mounted Police Gazette werden er in de periode van 1992 tot 1997 241 bommen tot ontploffing gebracht in Quebec. Volgens de politie werden die bommen vooral gemaakt door ongeschoolde amateurs, waardoor ze veel schade konden aanrichten (Veno, 2007). In augustus 1995 kwamen door een bomaanslag voor het eerst ook onschuldige slachtoffers om het leven, onder wie een elfjarige jongen. Deze gebeurtenis genereerde veel publieke aandacht wat vervolgens resulteerde in politieoptreden (Veno, 2007). De oorlog is in 2001 uiteindelijk gestagneerd na grootschalig optreden door de politie en de uitvaardiging van meer dan 130 aanhoudingsbevelen. Volgens Barker heeft de oorlog in de periode van 1994 tot en met 2001 geresulteerd in 160 moorden, 175 pogingen tot moord, 200 gewonden en 15 vermissingen (Barker, 2007). De oorlog tussen de Hells Angels en de Rock Machine (toen inmiddels onderdeel van de Bandidos) in Quebec wordt gezien als de langste en meest gewelddadige oorlog tussen outlaw motorclubs tot op heden (Veno, 2007).

Het enige grote Europese conflict is de 'Great Nordic biker war'. In de jaren '90 van de vorige eeuw breidden zowel de Hells Angels als de Bandidos zich uit en verspreidden zich in

---

81 www.news.bbc.co.uk.

Denemarken en de rest van Scandinavië (Marsden & Sher, 2008). Beide clubs hadden interesse in dezelfde drugsmarkt en bijbehorend territorium, waardoor al snel conflicten tussen de clubs ontstonden (Leinfelt & Rostami, 2012). Dit leidde in eerste instantie tot gewelddadig gedrag tussen de supportclubs van beide partijen (Marsden & Sher, 2008). Later onttaarde dit in het beschieten van elkaars clubhuizen met anti-tankraketten (Marsden & Sher 2008). De Deense Hells Angels en Bandidos ondervonden dat deze bikeroorlog veel geld kostte en daarnaast leidde tot weerstand vanuit de Deense bevolking. In 1996 werden daarom onderhandelingen gestart tussen beide clubs. Volgens de gegevens van de politie zijn, als gevolg van de gewelddadigheden tussen de clubs, tussen 1994 en 1997, 11 mensen gestorven. Daarnaast hebben 74 mensen een moordpoging overleefd en zijn meer dan honderd mensen ernstig gewond geraakt (Marsden & Sher 2008). Bij de vredesovereenkomst in 1997, werd het Scandinavische territorium en bijbehorende markt onderling verdeeld tussen de Hells Angels en de Bandidos (National commissioner of police, 2002).

7.4.2. Poldermodel of escalatie?

In de afgelopen jaren zijn er in Nederland enkele ontwikkelingen, incidenten en de facto provocaties geweest waaruit een groter conflict had kunnen ontstaan. Ten eerste waren er de spanningen tussen Satudarah en de Hells Angels vanwege de warme contacten tussen Satudarah en Hells Angels-rivaal Bandidos MC. Een openbare knuffel tussen de leiders moest de publieke zorg doen afnemen. Vervolgens werd Satudarah uit de Dutch Council gezet. Vlak daarna richtte Satudarah chapters op over de grens, terwijl de Hells Angels geen andere internationale outlaw club in Nederland naast zich zouden tolereren. Een reactie van Hells Angels MC bleef uit. Niet lang daarna werd No Surrender MC opgericht. No Surrender zorgde voor een reeks provocaties aan het adres van de Hells Angels en Satudarah en treedt de klassieke MC-regels in Nederland met voeten. Deze club droeg

vanaf het begin een MC-outfit met backpatches waarvoor normaal gesproken aan de Raad van Acht toestemming gevraagd had moeten worden. Er zijn geen aanwijzingen dat dit ook gebeurd is. Het zou alleen gemeld zijn. Daarnaast nam No Surrender MC prominente ex-Hells Angels op in zijn ledenbestand. Vlak na oprichting stormden enkele No Surrender-leden bovendien Hells Angels-kroeg Excalibur in en mishandelden een lid.⁸² De reden hiervoor zou een eerdere mishandeling van een No Surrender-lid zijn (Respondent 10). No Surrender richt vervolgens ook chapters op in het buitenland. Daarnaast neemt No Surrender MC prominente Satudarah-leden over, één ervan verbrand bij de overstap de colours en clubsymbolen van Satudarah. Bovendien is in de tussentijd het overlegorgaan ter voorkoming van conflicten, de Dutch Council, opgeheven. Ook komt een vierde internationale club Nederland binnen: de Red Devils. Aangezien Nederland klein is, komen clubs al snel in elkaars territorium. In de meeste grote steden (bijvoorbeeld Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) zijn nu chapters van vier verschillende outlaw motorcycle gangs gevestigd. Eén keer togen de Hells Angels naar Leeuwarden om met geweld duidelijk te maken dat zij daar geen No Surrender-chapter tolereren. De meest recente nieuwkomer in Nederland is Bandidos MC. Zij richtten tot nu twee chapters op. De dag na oprichting van het eerste chapter in Sittard werd een explosief gegooid naar het huis van de president. In dezelfde week vond een explosie plaats in de straat. De Hells Angels manifesteerden zich in de week na oprichting in groten getale op de jaarmarkt in Sittard. Op het aantasten van elkaars eer en territorium is verder echter tot nu toe niet met collectief geweld gereageerd. Een kapikane van Satudarah zegt hierover dat het overnemen van territoria in Nederland niet speelt maar 'dat ze gewoon vlaggetjes willen planten' (Respondent 10). "Wij kijken alleen naar onszelf. Het maakt ons verder niet uit wie zich allemaal in Nederland vestigt" bevestigt een andere kapikane (De Hoogh, 2014).

---

82 Een mogelijke verklaring voor het uitblijven van een reactie is dat het betreffende chapter ten tijde van het incident intern verdeeld was (Respondent 6).

De vraag is waarom de situatie niet is geëscaleerd. Hierbij spelen een aantal mogelijke factoren. Om te beginnen hanteerden de outlaw motorclubs tot voor kort 'het poldermodel' in de Raad van Acht. In dit kader hadden de bestuursleden van de verschillende clubs persoonlijk contact, werd overlegd en werd gebied verdeeld. De contacten die toen zijn gelegd worden waarschijnlijk nu nog gebruikt om conflicten te de-escaleren of zaken af te stemmen. Mogelijk speelt ook dat Nederland een klein land is en de Nederlandse motorwereld nog kleiner. Als er iets gebeurt, zijn de politie en de media meestal meteen op de hoogte (Respondent 6). Waarschijnlijk kennen daarnaast veel (bestuurs) leden van verschillende clubs elkaar persoonlijk. Desgevraagd geven bestuurders van de grotere clubs in Nederland doorgaans aan elkaar te kennen en niet uit te zijn op of gebaat te zijn bij conflict (Respondent 10; De la Haye, 2013; televisie-interview Eén-op-Eén⁸³). Een voorbeeld hiervan is een ruzie tussen een No Surrender-lid en een Satudarah-lid om een vrouw. Een confrontatie werd voorkomen toen een aantal bestuursleden van Satudarah het conflict deëscaleerden (Respondent 11).

Een groot aantal buitenlandse conflicten was het gevolg van ruzie of concurrentie over criminele afzetmarkten. Mogelijk is er in Nederland nauwelijks sprake van concurrerende (criminele) activiteiten tussen de outlaw motorclubs. Daarnaast zou het kunnen dat de komst van nieuwe motorclubs geen verschuivingen teweeg heeft gebracht in de verdeling van criminele markten. De (oude en) nieuwe clubs patchten veel clubs over, hetgeen betekent dat er symbolisch wel nieuwe spelers op de markt zijn qua naam, logo en patches, maar dat de onderliggende leden dezelfde zijn. Wellicht zijn de bestaande criminele netwerken of samenwerkingsverbanden in tact gebleven. Daarnaast is het mogelijk dat zij een andere variant van het poldermodel

---

83 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

toepassen en ook op dit gebied samenwerken (Respondent 1). Uit een opsporingsonderzoek kwamen bijvoorbeeld contacten naar voren tussen een Hells Angel en een Satudarah-lid waarvan aannemelijk was dat deze tot doel hadden samen illegale activiteiten te ontplooiën (Onderzoek D). In een ander onderzoek werkten leden van Satudarah en Trailer Trash samen (Onderzoek L).

Tot slot staan outlaw clubs nu al in de belangstelling van de overheid. Bij aanwijzingen voor gewelddadig treffen rukt de politie uit en worden evenementen afgelast. Wanneer conflicten escaleren zou dat kunnen leiden tot nog meer toezicht en/of het verbieden van nog meer evenementen of zelfs het verbieden van chapters en clubs. Het is in het belang van de outlaw motorcycle gangs en hun leden om dit te voorkomen, zowel wanneer de motivatie voor het lidmaatschap ligt in het vergroten van criminele kansen als in het uitoefenen van een hobby met gelijkgestemden. In het geval nog meer evenementen afgelast worden door openlijke escalaties, verliezen zij daarnaast de steun van 'motorrijdend Nederland' (Respondent 6).

In België en Duitsland is het onrustig en zijn er onlangs incidenten geweest waarbij vuurwapens werden gebruikt ('Duitse Politie onderzoekt Satudarah', 2013). Ook in Denemarken ging het recent mis tussen de Hells Angels en Satudarah, hoewel inmiddels vrede is gesloten (Politiken, 2014). Een logische vraag die de buitenlandse conflicten oproepen is of deze ook kunnen overslaan naar Nederland. Met name wanneer deze clubs van origine Nederlands zijn, wordt misschien een reactie in het moederland verwacht. Andersom speelt met de komst van de Bandidos een internationaal machtsveld op Nederlands terrein. De vraag hierbij is met name of Nederlandse clubs zullen voorkomen dat de wereldwijde strijd tussen Hells Angels en Bandidos zich ook hier zal manifesteren. Het grootste risico lijkt nu te schuilen in leden van omliggende landen die hun broeders (gevraagd of ongevraagd) gewapend 'te hulp komen'. Een andere

risicofactor schuilt in de groei die de clubs in Nederland hebben doorgemaakt. Met een dergelijk tempo van uitbreiding en laagdrempelige toetreding is de sociale cohesie en controle minder. Het bestuur heeft niet dezelfde absolute zeggenschap meer over de leden. Daarnaast is geworven onder groepen die bekend zijn met het gebruik van geweld, zoals vechtsporters en hooligans. Dit is een risico, want individuele uitpattingen in colours kunnen door anderen geïnterpreteerd worden als provocaties op clubniveau.

Vooralsnog lijkt het erop dat provocaties worden verhinderd door de overheid, onderling gladgestreken of misschien op andere wijze opgelost door de leidinggevende kaders. Blijkbaar zijn de belangen die de outlaw clubs hebben bij het voorkomen van escalatie (en een daarmee gepaard gaand geïntensiveerd overheidsoptreden) op dit moment groter dan de eer die moet worden verdedigd. Vooralsnog prevaleert het poldermodel. Afgaande op uitspraken van prominente outlawbikers, zijn zij zelf voornemens dit zo te laten. Gezien het feit dat de outlaw bikerwereld in beweging, vaak onvoorspelbaar en internationaal ingebed is, kan de mogelijkheid van een gewelddadig conflict in Nederland echter niet uitgesloten worden.

8. Criminogene organisatie

Naast zorg over de openbare orde in het geval outlaw motorclubs in gewapend conflict met elkaar raken, heeft de overheid ook aandacht voor de ondermijnende werking op de maatschappij die betrokkenheid bij (georganiseerde) criminaliteit met zich meebrengt. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de criminogene factoren die voortvloeien uit de structuur en cultuur van outlaw motorcycle gangs. In het volgende hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de geregistreerde betrokkenheid van outlawbikers bij (georganiseerde) criminaliteit.

8.1. Criminele organisatie en/of verboden rechtspersoon

In de (internationale) wetenschappelijke literatuur worden outlaw motorcycle gangs bestempeld als criminele organisaties (Blokland, Soudijn & Teng, nog te verschijnen). De Canadese provincie Manitoba merkte de Hells Angels onlangs ook officieel aan als criminele organisatie (www.cbc.ca). In Nederland zijn tot op heden geen veroordelingen geweest waarbij een motorclub als criminele organisatie werd aangemerkt. Het openbaar ministerie heeft eenmaal outlawbikers, in dit geval Hells Angels, aangeklaagd als deelnemers van een criminele organisatie op grond van artikel 140 Wetboek van Strafrecht (Onderzoek Acroniem). Het ging hierbij om vier bestuursleden en acht fullcolour-leden van de stichting Hells Angels te Amsterdam. De rechter heeft deze zaak echter nooit inhoudelijk beoordeeld aangezien het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk werd verklaard vanwege de aanwezigheid van telefoongesprekken met advocaten in het dossier.⁸⁴ De verdachte Hells Angels, die geen straffen of maatregelen opgelegd kregen, dienden een verzoek tot schadevergoeding in naar aanleiding

---

⁸⁴ Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2007:BC0685.

van de hun opgelegde voorlopige hechtenis.⁸⁵ Deze verzoeken werden grotendeels afgewezen door de Rechtbank (Respondent 4). Overigens werd een vervolgens geëiste schadevergoeding voor onrechtmatig handelen door de Staat ook niet toegekend aan stichting Hells Angels. De rechtbank oordeelde dat ondanks de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie in de zaak tegen de individuele Hells Angels, uit de stukken van de strafzaak niet bleek dat sprake was van onschuld van de stichting. De rechtbank stelde vast dat in die zaak wel degelijk sprake was van een redelijk vermoeden van schuld, in de zin van artikel 27 Wetboek van Strafvordering.⁸⁶ Het Hof Amsterdam heeft deze uitspraak bekrachtigd.⁸⁷

Hiernaast heeft het Openbaar Ministerie verzoekschriften ingediend bij zes rechtbanken om zeven rechtspersonen van de Hells Angels te laten ontbinden wegens strijd met de openbare orde (artikel 2:20 BW). In eerste aanleg, hoger beroep en cassatie is echter geoordeeld dat het grondbeginsel van vrijheid van vereniging en vergadering een groot goed is en beperking daarvan terughoudend moet worden toegepast.⁸⁸ In bovengenoemde procedures was de rechtsprekende macht van oordeel dat niet kon worden vastgesteld dat de gedragingen van derden (in dit geval: de (bestuurs)leden) konden worden beschouwd als gedragingen van de rechtspersoon. Hierbij speelde mee of de bestuurders en leden die de strafbare feiten hadden gepleegd, ook waren veroordeeld. Dit was destijds niet het geval bij de Hells Angels in Harlingen.⁸⁹ Recentelijk merkte het OM twee rechtspersonen van verschillende outlaw motorcycle gangs aan als verdachten: een vereniging werd verdacht van wapenhandel

---

85 Een gewezen verdachte kan binnen drie maanden nadat de strafzaak tegen hem/haar is geëindigd een verzoek indienen om schadevergoeding vanwege ondergane voorlopige hechtenis en/of advocaatkosten en/of reiskosten indien aan hem/haar geen straf of maatregel is opgelegd.

86 Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2009:BL0639.

87 Hof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2011:BU8921.

88 Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2009:BI1124.

89 Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2009:BI1124, JOR 2009/222.

en stichting werd verdacht van het in bezit hebben van jammers (Respondent 4).

Overigens houdt het label 'criminele organisatie' de outlawbikers onderling ook bezig. In een telefoongesprek met een derde, waarvan onduidelijk is of dit een outlawbiker betreft, antwoordt een fullcolour-member op de stelling dat 'Opstelten zegt dat ze een criminele organisatie zijn': "Dat waren we al" (Onderzoek L).

8.2. Hobby of handel?

Veno (2007) betoogt dat outlaw motorclubs niet worden opgericht om illegale goederen en diensten te leveren. Maar hij twijfelt er niet aan dat veel leden betrokken zijn bij illegale activiteiten. Over outlawbikers bestaan doorgaans twee verschillende beelden. Barker en Human (2009) beschreven het als volgt:

The continuing controversy surrounding 1 percent motorcycle clubs has been: are the clubs united by a love of biking and brotherhood or gangs predominated by criminals and criminal behavior.

Quinn en Forsyth (2011) stellen, in navolging van Wolf (1991), dat de waarden van outlawbikers op een continuüm geplaatst kunnen worden. De twee uiterste waarden zijn 'conservatief' en 'radicaal'. Conservatieve bikers richten zich primair op broederschap, 'het vrije leven' en motorrijden. Voor de radicale bikers staat het (crimineel) gewin voorop. Volgens Quinn en Forsyth (2011) hangen de meeste outlaw bikerclubs zowel conservatieve als radicale waarden aan. Na verloop van tijd zullen of de conservatieven of de radicalen de overhand krijgen in een chapter (Blokland, Soudijn & Teng, nog te verschijnen). Burgwal (2012) observeert dat in het verleden de (Amsterdamse) Hells Angels in twee kampen te verdelen waren: één groep die geen onrust wilde, opdat hun zaken in alle rust door konden gaan (radicalen); en een groep die avontuur wilde en lak aan de maatschappij had (conservatieven).

Volgens Barker en Human (2009) heeft een aantal chapters van outlaw motorclubs zich in de Verenigde Staten, Canada en Australië wel degelijk ontwikkeld tot criminele organisaties. Bij deze clubs vormen criminele activiteiten eerder de norm dan de uitzondering. Maar, nuanceren de onderzoekers, dit impliceert niet noodzakelijkerwijs dat andere outlaw motorclubs of alle (buitenlandse) chapters van deze motorclubs criminele organisaties zijn. Quinn en Koch (2003) stellen ook dat de verschillende outlaw motorclubs niet moeten worden gezien als een homogeen geheel. Niet alleen iedere club, maar ook ieder chapter van een club is uniek. Binnen clubs en chapters ontstaan door vriendschappen en rancune verschillende facties, zowel conservatieve als radicale facties (KLPD, 2010). Deze facties kunnen daarnaast om praktische redenen gevormd worden. Radicale facties maken gebruik van de reputatie, middelen en netwerken van de outlaw motorclub bij hun criminele activiteiten (Quinn & Forsyth, 2011). Criminele activiteiten zouden vaak het werk zijn van een factie, die dan feitelijk als een crimineel samenwerkingsverband binnen een club of chapter fungeert. Eén respondent, die meerdere opsporingsonderzoeken naar outlawbikers heeft geleid, onderschreef de tweedeling: er zijn waarschijnlijk criminele samenwerkingsverbanden actief binnen chapters, of deels binnen het chapter en deels daarbuiten. Soms brengt een nieuw lid zelfs zijn gehele criminele samenwerkingsverband binnen het chapter (Respondent 3 & 9). Daarnaast zijn er ook personen lid met een hang naar vrijheid, die graag motorrijden en hun mond houden over de andere brothers (Respondent 3). Een Officier van Justitie nam waar dat in zijn zaken veelal criminele activiteiten gepleegd werden door individuele leden van het chapter. De kaderleden, die een aantal geweldplegers om zich heen hadden verzameld, pleegden daarbij de zwaardere feiten. Overige leden pleegden kleinschaligere criminaliteit, die zij vervolgens met behulp van de club hoopten uit te breiden (Respondent 9).

Binnen een chapter worden er nauwelijks vragen gesteld over elkaars (illegale) activiteiten. Volgens Quinn en Forsyth (2011) wordt het ontplooiën van illegale activiteiten ook niet gesanctioneerd door het chapter. Een Amerikaanse ex-Hells Angel verklaarde dat iedereen binnen de club de colours voor eigen, criminele doeleinden gebruikte en dat dit binnen de club werd geaccepteerd (KLPD, 2010). Een lid van de nationale leiding van Satudarah bevestigt in een interview dat het begaan van strafbare feiten clublidmaatschap niet in de wegstaat en dat hierop geen maatregelen vanuit de club volgen (televisie-interview Eén-op-Eén⁹⁰). Ook de No Surrender-general ziet geen problemen: Hij wil niet dat mensen in colours buiten de wet treden, maar “wat mensen doen wanneer ze hun jack uittrekken moeten ze zelf weten” (Verwer, 2014). De illegale activiteiten worden mogelijk zelfs als nuttig gezien voor de club omdat ze zowel financiële middelen als logistieke mogelijkheden generen, aldus Quinn en Forsyth (2011). Als leden buiten de club een illegale handel hebben opgezet, houden zij deze ook wel voor zichzelf. Criminele winst wordt dan niet gedeeld. Desalniettemin kunnen individueel actieve leden nog wel gebruik maken van zowel de sociale als praktische mogelijkheden die de club of het chapter biedt: zij kunnen gebruik maken van het clubimago en het chapter kan worden gebruikt als afzetmarkt voor illegale goederen en diensten, bijvoorbeeld verdovende middelen, vuurwapens en (illegale) prostituees (Respondent 9; Quinn & Forsyth, 2011). Bij de oprichting van een chapter in Duitsland door een Nederlandse outlaw motorclub werden zelfs specifiek afspraken gemaakt over het afnemen van verdovende middelen (Respondent 9). De Commissie Van Traa beschouwde de Hells Angels Amsterdam in de jaren '90 als de spil van een internationaal netwerk dat zich bezighield met de handel in verdovende middelen (Fijnaut & Bovenkerk, 1996). Spapens (2012) wijst op betrokkenheid bij wapenhandel en protectiepraktijken op de Amsterdamse Wallen.

---

90 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

Ook heeft berichtgeving in de media over outlaw motorcycle gangs bijna altijd betrekking op wetsovertredingen. Zo probeerde Trailer Trash MC onder dreiging motorclub Pegasus over te nemen. De eersten werden gearresteerd voor afpersing. Tevens werden wapens (handgranaten, explosieven en een automatisch geweer) en een hennepplantage aangetroffen (Leidsch Dagblad, 2013). Een Satudarah-lid is veroordeeld tot tien jaar cel wegens poging tot moord op een aspirantlid van zijn club. Volgens de Officier van Justitie had hij groen licht voor de moordpoging van zijn organisatie en was hierover overleg gevoerd in het clubhuis. De verdachte heeft bekend (De Twentsche Courant/Tubantia, 2013). Ook wordt Satudarah herhaaldelijk in verband gebracht met de handel in verdovende middelen ('Opdoeken Satudarah dichterbij', 2012; 'Leden Satudarah in drugslijn', 2012). Een opvallend bericht is dat twee van moord verdachte Satudarah-leden volgens de Duitse Justitie betrokken zouden zijn bij een grootscheepse Duitse cyberbankoverval. Zij deden in Duitsland bankopnames met geprepareerde pinpassen. De cyberoverval werd geregisseerd vanuit Oman met wereldwijde vertakkingen. Er werd 30 miljoen euro gepind in 27 landen in 24 uur tijd (Boere en Van der Wal, 2013). Een prominente Red Devil is eind 2013 opgepakt op verdenking van mishandeling, bedreiging en diefstal (Pekelder Streekblad, 2013). Een kaderlid van No Surrender werd veroordeeld voor het beramen van een overval op een undergroundbanker in Parijs⁹¹. Door de aanwezigheid van Holleeder, Vrij en Kuijters bij de start van No Surrender MC, werd deze club vanaf het begin al meer geassocieerd met criminaliteit dan met motorrijden. De Nederlandse Politie leverde de laatste jaren flinke opsporingsinspanningen op het gebied van outlawbikers. Er liepen in de periode 2010-2013 meer dan dertig opsporingsonderzoeken (zie § 9.2.). Satudarah-voorman Manuhutu vergeleek zijn club onlangs echter met iedere andere hobbyvereniging en beziet criminele activiteiten als acties

---

91 Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2013:9124

van individuele leden (televisie-interview Eén-op-Eén⁹²). En hoewel de oprichter van de Hells Angels Holland (en inmiddels president van No Surrender Amsterdam), eens stelde dat “zij geen padvindders zijn”, wordt betrokkenheid bij georganiseerde criminaliteit steevast ontkend (Blokland, Soudijn & Teng, te verschijnen). Volgens de oprichter van No Surrender MC worden geen criminele activiteiten vanuit de club gepleegd (Verwer, 2014). Een No Surrender-kaderlid typeerde de activiteiten van de club in een verhoor als “gezellig motorrijden”. Opmerkelijk is dat hij zelf niet over een motorrijbewijs beschikte (Onderzoek K).

Niet alle outlaw motorcycle gangs kunnen over één kam geschoren worden. De vraag uit het begin van deze paragraaf, of de hobby of handel domineert bij outlawbikers, kan niet in zijn algemeenheid voor alle Nederlandse clubs beantwoord worden. Geen enkele specifieke outlaw motorcycle gang werd door de Nederlandse rechter als criminele organisatie aangemerkt. Ook kan niet gesteld worden dat alle outlawbikers, chapters of clubs crimineel actief zijn. Het leidt echter geen twijfel, zo blijkt onder meer uit bovenstaande media-berichten, dat verschillende leden actief zijn op de illegale markt, waarmee in ieder geval een relatie tussen outlaw motorcycle gangs en het criminele circuit gelegd is. Dat dit geen incidenten zijn van atypische leden, blijkt onder andere uit veroordelingscijfers (zie § 9.1.). Outlaw motorclubs hebben daarnaast enkele gezamenlijke kenmerken die criminaliteitsbevorderend kunnen werken, zoals de organisatiestructuur en gedragsregels (waaronder contrastrategieën). De combinatie met de sociale toegang tot criminele contacten (meerdere outlawbikers zijn immers veroordeeld voor betrokkenheid bij criminaliteit, zie § 9.1.), zorgt voor alertheid bij politie en justitie.

---

92 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

8.3. Criminogene organisatie

Een outlaw motorclub kan een afgeschermd omgeving vormen waarbinnen geschikte mededaders en contacten kunnen worden gevonden, terwijl formeel en informeel toezicht afwezig is of kan worden geneutraliseerd (Huisman en Jansen, 2012; Kruisbergen e.a., 2012). Canadees auteur en oud-biker Daniel Wolf schreef hierover:

It is a society capable of enforcing internal discipline, including an iron-clad code of silence. [...] Uncompromising commitments of brotherhood generate cohesion, mutual dependence and a sense of shared common fate. The lengthy socialization required to become a legitimate 'biker' and the two years of proving oneself as a probationary member in order to become a member make the infiltration of the club by the police a virtual impossibility.

- Wolf (1991) in KLPD, 2010

8.3.1. Criminogene gelegenheidsstructuur (sociaal)

De sociale omgeving van outlawbikers maakt het gemakkelijker om toe te treden tot de georganiseerde criminaliteit (Kruisbergen e.a., 2012). Een belangrijk deel van de outlawbikers heeft immers ervaring op het gebied van criminaliteit, aldus Quinn en Forsyth (2011) (zie ook §8.3.3.). Kleemans en De Poot (2007) beschreven met betrekking tot sociale gelegenheidsstructuur een casus waarin lidmaatschap van een motorclub genoemd werd als belangrijke schakel voor het betrokken raken van verschillende personen bij internationale vrouwenhandel. Een Officier van Justitie gaf aan dat sommige nieuwe leden van outlaw motorclubs vermoedelijk inderdaad lid waren geworden om hun (kleinschalige) criminele activiteiten te kunnen uitbreiden. In de praktijk bleken de grotere criminele ondernemers hun winsten niet zonder meer te delen. Eén lid klaagde in een tapgesprek dat hij niet kon meeprofiteren van de activiteiten (Respondent 9). Outlaw motorclubs werven daarnaast zelf mannen met bepaalde vaardigheden of contacten (Huisman en Jansen, 2012). Het hoeft niet alleen te gaan om criminele vaardigheden of contacten, het kan ook mannen met bijvoorbeeld financiële, juridische of technische vaardigheden betreffen (Quinn en Koch, 2003).

8.3.2. Criminogene status: power of the patch

De symbolen van outlawbikers (rockers, colours, patches en tatoeages) stralen macht uit en werken intimiderend in het publieke domein (Huisman en Jansen, 2012). Een deel van de outlawbikers koestert het imago van gevaarlijke, onvoorspelbare en gewelddadige mannen (Quinn, 2001). In Nederland, maar ook in andere West-Europese landen, hebben outlawbikers een beruchte reputatie. Lidmaatschap van een outlaw motorclub boezemt vaak ontzag of angst in (Kruisbergen e.a., 2012). Volgens Held (2011) maken criminele leden bewust gebruik van het beeld dat over outlaw motorclubs bestaat. Hij stelt dat dit beeld een basisvoorwaarde vormt voor het crimineel zakendoen. Ook volgens Wierup en Olsson (2013) maken het vest en de reputatie van de organisatie het mogelijk om zaken te doen die anders niet mogelijk waren. Huisman en Jansen (2012) onderschrijven de constatering dat lidmaatschap van een outlaw motorclub een logische stap kan vormen voor personen uit het criminele circuit of mannen die toegang willen krijgen tot dit circuit. Het lidmaatschap levert voor hen nieuwe gelegenheden op. Tevens kan gebruik gemaakt worden van de bescherming die de club biedt en van de dreiging die uitgaat van de club. Zij verwijzen naar Felson, die stelt:

The patch means muscles and everyone behind it, with the patch comes the power. Most strikingly, unvoiced intimidation is very effective, is enduring and is perfectly legal.

Dat de *power of the patch* naast als impliciete dreiging ook als expliciet dreigmiddel wordt ingezet, blijkt uit de volgende voorbeelden. Eind 2013 werd een man aangehouden op verdenking van afpersing. Hij zou tegen zijn slachtoffer hebben gezegd: “Ik kom hier nu vriendelijk langs, maar ik had ook meteen met een masker op en op mijn motor langs kunnen komen om je door je hoofd te schieten.” Daarbij gaf hij aan lid te zijn van de Satudarah “dus de man moest maar niet naar de politie gaan” (Vugts, 2013). Het is niet bekend of de persoon in kwestie op dat moment daadwerkelijk lid was van Satudarah. In een afpersingszaak wordt tegenover het slachtoffer benadrukt

dat de verdachte vice-president is van een motorclub. Ook wordt bedreigd met verkrachting van zijn vrouw door leden van deze motorclub (Onderzoek I). Een vonnis van de rechtbank Den Haag illustreert de kracht van het imago:

De bijeenkomst onttaardde al snel in een ruzie, waarbij verdachte en zijn twee mededaders hebben geprobeerd de drie aangevers door bedreigingen te bewegen tot de afgifte van enkele tienduizenden euro's. Ook hebben zij - in een poging hun woorden kracht bij te zetten - diverse rake klappen en schoppen uitgedeeld.[..]. Ook is geprobeerd de aangevers te intimideren door onder meer een hesje van een motorclub te laten zien, door te schermen met het feit dat één van de mannen net een lange gevangenisstraf had uitgezeten, [...].⁹³

Een verdachte verklaarde omtrent zijn colours: “Ik draag mijn kleding alleen op clubavonden. Dit omdat mensen bang zijn bij het zien van kleding” (Onderzoek F). Een ander lid droeg zijn colours ook alleen op clubaangelegenheden: “want anders moet je er gelijk op losslaan als je beledigd wordt en dat wil ik helemaal niet” (Onderzoek E). Ook kunnen outlaw motorclubs als middel van intimidatie ingezet worden door derden: na een schietincident bij een tankstation waar geen enkele club partij in was, kwamen zes leden in colours bij één van de conflictpartijen ‘langs’ (Respondent 7).

8.3.3. Criminogene status en fysieke intimidatie: power by numbers

Eén van de krachten van een outlaw motorcycle gang is de kracht van de groep. Het gevoel (of de houding) van broederschap maakt dat een conflict met één ervan, een conflict met de hele groep inhoudt. Bovendien is erg duidelijk wie bij de groep hoort, voor zowel binnen- als buitenstaanders. Brothers die dezelfde symbolen dragen kunnen rekenen op elkaars steun – ook al kennen zij elkaar niet persoonlijk. Dat alleen maakt een outlawbiker iemand om rekening mee te houden: in de publieke ruimte, in het criminele circuit of als overheidsdienaar. Daarnaast hebben de meeste outlawbikers een intimiderend uiterlijk. Een

---

⁹³ Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2013:BY8786.

prominente biker zegt in een interview gekscherend altijd te worden voorgelaten bij de kassa met zijn motorjas (De Hoogh, 2013). Tegen een hele groep outlawbikers die een (sociale) norm overtreedt, zal bijna niemand protesteren.

De kracht van de groep wordt op meerdere vlakken ingezet: in de publieke ruimte, bij clubrivaliteit, als dreigende macht bij criminele activiteiten of bij confrontaties met de overheid. In het Cobalt-onderzoek kwam de vice-president van het chapter naar het politiebureau. Toen de gang van zaken omtrent een getuigenverhoor hem niet zinde, wenkte hij vervolgens personen die buiten stonden te wachten naar binnen. De politie besloot daarop het verhoor af te breken (KLPD, 2010). Ook in andere gevallen wordt bedreigd met 'power by numbers'. Een respondent van Dienst Infra (voormalige Dienst Verkeer) gaf aan dat tijdens grootschalige verkeerscontroles intimiderend geschreeuwd is en hardop gecalculeerd "met hoeveel zijn wij en met hoeveel zijn jullie?". Ook zeiden deze outlawbikers tegen politieambtenaren, die buiten hun dienst in hun woonplaats liepen, dat zij hen herkenden van controles (Respondent 5).

Eén lid van een outlaw motorgang werd bij een horeca-gelegenheid niet in colours toegelaten (wel als hij zijn colours zou uitdoen). De volgende dag komt hij terug met een groep van tien leden en prospects in colours waarbij de portiers (met de dood) worden bedreigd. De portiers doen geen aangifte (Onderzoek F). In een andere stad werden ook twee leden gewezen op de huisregels waarin stond dat toegang in colours geweigerd werd. Eén ervan zei hier op "dat het clubhuis vol leden zat en dat zij met honderd leden terug zouden komen". Daarop kwamen twintig leden in colours, die de portier opzij duwden en zich verspreidden in de uitgaansgelegenheid (Onderzoek N). Twee andere personen werden aangevallen door een groep van negen personen met kleding met daarop logo's van een outlaw motorclub. Deze slachtoffers deden wel aangifte: van zware mishandeling, poging tot doodslag en diefstal met geweld

(Onderzoek F). Een outlawbiker zegt in een afgeluisterd telefoongesprek dat hij wordt beschermd door de club, bijvoorbeeld als hij klappen krijgt (Onderzoek L). Een slachtoffer van afpersing verklaarde dat hij erachter kwam dat één van de verdachten (vice-president) over een heel leger kon beschikken (Onderzoek I). Uit een opsporingsonderzoek blijkt dat de leden zich zeer bewust zijn van hun uitstraling als zij gezamenlijk in colours door de binnenstad lopen. Een verdachte verklaart hierover tijdens een verhoor 'dat dit [het manifesteren in de binnenstad] de toekomst is als hun clubhuis wordt gesloten' (Onderzoek N).

Ook bij confrontaties tussen motorclubs onderling zorgen zij ervoor voldoende *numbers* te hebben. Een voorbeeld is de recente manifestatie in Sittard van honderd Hells Angels in reactie op de vestiging van de Bandidos. De Nederlandse Bandidos, die daar één chapter hebben, lieten zich niet zien. Ook bij de verdenking van poging tot inlijven van een club als supportclub, waarbij outlawbikers met dertig leden naar het in te lijven clubhuis zouden zijn gegaan, waren deze laatsten flink in de meerderheid (Onderzoek G).

De recente groei van de bestaande en nieuwe motorclubs in Nederland kan misschien in het licht van *power by numbers* gezien worden. Bij deze uitbreiding wordt niet zo zeer gezocht naar bepaalde kwaliteiten als wel naar kwantiteit. Een andere theorie, die door een ex-Hells Angel en ex-Bandido naar voren werd gebracht op een recente conferentie voor opsporingsambtenaren in de Verenigde Staten, is dat het aanwerven van grote aantallen leden een 'gordijn' creëert dat de inner circle (die delicten pleegt) kan afschermen van de overheid (Respondent 1).

8.3.4. Criminogene gelegenheidsstructuur (praktisch)

De meeste chapters beschikken over een clubhuis.

Clubhuizen van outlawbikers zijn in veel gevallen uitgerust met een verstevigde entree, alarminstallatie, incidenteel zelfs

CCTV. Soms zijn clubhuizen uitgerust met kogelvrije ramen, bewegingssensoren en prikkeldraad (Huisman & Jansen, 2012; Quinn & Forsyth, 2011). Ook werden in verschillende clubhuizen jammers aangetroffen (Onderzoek D). Naast deze beveiligingsmaatregelen, is ook de toegang tot clubhuizen gereguleerd. In in beslag genomen notulen stond met betrekking tot de toegang tot het clubhuis: "Mensen die aan de poort komen: eerst fouilleren en laten zien wie de baas is hier. Dat zijn wij! Zonder goedkeuring niet binnen laten" (Onderzoek F). Deze maatregelen voorkomen dat er formeel toezicht kan worden uitgeoefend op de (activiteiten van de) clubs. De loyaliteit tussen de leden en de tolerantie ten aanzien van criminele activiteiten, zorgt daarnaast voor een afwezigheid van informeel toezicht of sociale controle. Om die redenen is een clubhuis bij uitstek geschikt voor het houden van besprekingen met een crimineel oogmerk.

8.3.5. Criminogene organisatiestructuur en -mores

Outlaw motorclubs hanteren geschreven en ongeschreven clubregels. Het doel van deze regels is het afdwingen van uniformiteit en loyaliteit; ze dienen dan ook strikt gevolgd te worden (KLPD, 2010). Het naleven van deze regels zorgt ervoor dat tussen de leden en de maatschappij een sociale afstand ontstaat: de bikergemeenschap is een gesloten gemeenschap. Naast het propageren van een dichotoom wereldbeeld, bieden motorclubs geborgenheid (Bovenkerk, 2010). Dit versterkt het wij-zij gevoel en leidt tot een sterkere cohesie en loyaliteit tussen de leden onderling (Quinn, 2001; KLPD, 2010; Quinn en Forsyth, 2011; Huisman & Jansen, 2012). Er staan strenge straffen op het overtreden van de regels. Omdat leden zich moeten houden aan dezelfde regels ontstaan universele waarden binnen een club (KLPD, 2010). Toe- en uittreding van outlaw motorclubs is gereguleerd. In de regel wordt een aspirantlid geïntroduceerd door een fullcolour-member waarna een screening plaatsvindt (KLPD, 2010). Vervolgens zal de kandidaat zich moeten bewijzen, onder andere door zijn loyaliteit aan de club te tonen. Tussen de

verschillende outlaw motorclubs bestaan overigens verschillen (§ 3.2). Omdat het lidmaatschap sterk gereguleerd is en de bikers zich moeten houden aan clubregels, ontbreken zogenaamde interne toezichthouders. Een outlawbiker verraadt zijn broeder doorgaans niet (Huisman en Jansen, 2012). Bij loyaliteitsconflicten gaat de club voor: het naleven van de clubregels en het verdedigen van de clubwaarden gaat boven het naleven van de wet (Respondent 3).

Daarnaast biedt een outlaw motorclub een netwerk waaruit criminele partners geworven kunnen worden. Aangezien het in het illegale circuit veelal niet mogelijk is om vraag- en aanbod publiekelijk te adverteren, gebeurt dit via vertrouwensrelaties. Daar outlaw motorcycle gangs screenen bij toelating, maakt dit dat alle - ook niet persoonlijk bekende - fullcolour-leden gezien kunnen worden als 'te vertrouwen' zakenpartners. De aanduiding *brother* onderstreept de vertrouwensrelatie. De formele structuur waarin bestuursleden op de hoogte zijn van het gedrag en vaardigheden van hun chapterleden, maakt dat op een efficiënte en aan het oog onttrokken manier verbindingen gelegd kunnen worden. Dit kan zowel gaan om bepaalde vaardigheden of praktische hulpmiddelen als om het vinden van leveranciers en afnemers. Zo werden voor een afpersing leden van twee verschillende chapters ingezet die door de president met elkaar in contact waren gebracht. Een gesprek over wie de afpersing moet doen ging als volgt: "Nou ja, goed, dat kan X wel doen. X doet het wel, heb laatst al een keer met hem gedaan." Wanneer X vervolgens niet te bereiken is: "anders moet ik Rotterdam gaan bellen ofzo, weet je wel, maar liever houd ik het binnen de perken" (Onderzoek B, Respondent 4). Bij de productie van synthetische drugs waren 7 van de 11 leden van het criminele samenwerkingsverband lid van een outlaw motorclub. Er waren leden van drie verschillende chapters betrokken (waaronder 2 presidents) en daarnaast een national. De gezagsstructuur in de club werd ook gevolgd bij het ontplooiën van de criminele activiteiten. (Onderzoek D) Ook in een ander onderzoek kwamen

de betrokken verdachten uit drie verschillende chapters, hoewel het zwaartepunt bij één chapter lag. Ongeveer de helft van de verdachten betrof kaderleden (Onderzoek C).

De militaristische, hiërarchische structuur stelt ook in staat om in korte tijd veel mankracht te organiseren, op wat voor gebied dan ook. De kaderleden hebben een zekere mate van zeggenschap over de activiteiten en actieradius van de leden. In één opsporingsonderzoek werden leden ingezet om simpele klusjes te klaren voor hogeren in functie: zij moesten chemicaliën ten behoeve van de productie van synthetische drugs gaan ophalen (Onderzoek D). Een ander voorbeeld is een lid aan wie tijdelijk de toegang tot de wapenvoorraad werd ontzegd: hij zou zich volgens zijn brothers in een labiele fase bevinden (Respondent 4; Onderzoek C). Eén lid sprak een opsporingsambtenaar aan in de binnenstad en gaf aan dat hij, als security, alle mannen onder controle heeft. Als er problemen met Satudarah waren, kon de ambtenaar hem bellen (Onderzoek H). De hiërarchie binnen een club wordt ook tijdens verkeerscontroles waargenomen: als de leidinggevenden praten, zwijgen de overige leden (Respondent 5). De hiërarchische positie ten opzichte van supportclubs leent zich voor afscherming van de club. Verschillende respondenten namen waar dat supportclubs (gewelds)klussen op zich namen en daarbij de outlaw club zelf buiten schot van de politie hielden (Respondent 6 & 11).

In de Verenigde Staten is waargenomen dat de vertrouwensrelaties zelfs cluboverstijgend zijn: op hoger niveau zouden outlaw clubs samenwerken bij het ontplooiën van criminele activiteiten (Respondent 1). De soepele toetreding en daarmee gepaard gaande snelle groei van sommige clubs is hierbij overigens niet per se een voordeel: er zijn wel meer sociale relaties die mogelijkheden bieden, maar deze relaties zijn ook een stuk minder hecht. Daarnaast zijn de extreem snel uitbreidende clubs nauwelijks aan te sturen (Respondent 6), ook zijn de nieuwere leden minder hiërarchisch ingesteld (Respondent 7).

8.4. Contrastrategieën

In de geanalyseerde opsporingsonderzoeken bleken outlawbikers gebruik te maken van contrastrategieën. De meeste hiervan worden doorgaans ook waargenomen bij 'reguliere' criminele samenwerkingsverbanden.

8.4.1. Zwijgen

Binnen de georganiseerde misdaad is geheimhouding vanzelfsprekend erg belangrijk. Outlaw motorclubs beschikken over afgesloten locaties, hebben een sterke sociale cohesie, hanteren een code van stilzwijgen richting de buitenwereld en beschikken over een gewelddadige reputatie. Dat biedt een groot voordeel voor het plegen van georganiseerde criminaliteit (Kruisbergen e.a. 2012).

Binnen outlaw motorclubs geldt, net als binnen de Italiaanse maffiagroeperingen, een *omerta*. Bij een huiszoeking van een Hells Angel in 2005 zijn documenten aangetroffen over hoe te handelen bij een aanhouding (KLPD, 2010). Drie punten die vermeld stonden zijn:

- Wat belangrijk is: dat je je mond houdt;
- Zeg niks voordat jouw advocaat met je heeft gesproken;
- Als je zo nodig toch een verklaring moet afleggen, leg dan geen belastende verklaring af ten ongunste van anderen.

Overigens is hierin wel verschil tussen de oude garde en de recente aanwas: de nieuwe leden zijn minder strikt (Respondent 1). Ook zijn zij eerder geneigd te getuigen: het lidmaatschap is minder waard nu je makkelijker lid kunt worden (Respondent 3)

Verdachten beroepen zich steevast op hun zwijgrecht (Respondent 9): "Ik ga me net als bij de andere verhoren beroepen op mijn zwijgrecht" (Onderzoek D). Sommigen gaan wel een sociaal gesprek aan. Eén verdachte weigert zelfs geluid te maken en knikt of schudt alleen maar (Onderzoek F). Andere

leden specificeren dat zij zich met betrekking tot clubvragen op hun zwijgrecht beroepen (Onderzoek B; Respondent 3; Onderzoek C). Eén verdachte beriep herhaaldelijk op zijn zwijgrecht:

Normaal gesproken doen wij over [club x] geen uitspraken [...] Sowieso inhoudelijk over de club heb ik niks te zeggen. Privé maakt mij niet uit. Over clubzaken ga ik niet praten. [...] Ik wil inhoudelijk over de club geen mededelingen doen. [...] Ik heb er geen mening over die ik naar buiten uit, die ik jullie ga mededelen [...] Uit ervaring weet ik dat er binnen de club vaak afspraken gemaakt worden over het wel en niet praten met de politie (Onderzoek C).

Een outlawbiker specificeert: “Ik vind dat het clubbelang gaat boven de waarheid. Het is net zoals mijn familie” (Onderzoek O). Een fullcolour-member A heeft een hennepplantage in het huis van de vriendin van degene die hem destijds heeft voorgedragen bij outlaw motorcycle gang Z, fullcolour-member B. Nadat de plantage ontdekt is, verklaren B en zijn vriendin dat A de onderhuurder was. Als A ontdekt dat B ‘tegen hem verklaard heeft’, wordt B mishandeld en in bad standing uit de club gezet (Onderzoek O).

In één onderzoek wordt de erecode gebroken (onderzoek E). De kapikane legt een verklaring af nadat blijkt dat zijn DNA is aangetroffen op een mes dat is gevonden bij het stoffelijk overschot. Hierna gaan ook de lageren in rang verklaren:

Ik wil nog even zeggen over de erecode, dat toen ik hoorde dat A de erecode, als hoogste kapikane, had doorbroken, was ik blij. Ik kan tegen mezelf zeggen dat ik dat ook kan doen en al helemaal doordat ik 4 maanden in psychische problemen heb gezeten.

Een verdachte verklaart wat hij moest doen nadat hij de moord gepleegd had:

Ik moest mij rustig houden [...] Ik heb hem daarna gevraagd of hij een goede advocaat kan regelen voor mij, mocht ik hem nodig hebben. Ook dat kon niet. Hij kon niets voor mij regelen. Als ik werd gepakt vooral niets zeggen en mij beroepen op mijn zwijgrecht. [...] Sterker nog de [kapikane] heeft mij gevraagd het land te verlaten. Ik heb het letterlijk aan [hem] gevraagd of ik mij moet aangeven. Dit moest ik niet.

Meerdere getuigen gaan eerst toestemming vragen:

Ik zal er niet om heen draaien. Morgen heb ik een meeting met twee andere hoge leden dat staat los van hetgeen waarvoor ik hier nu ben. Ik wil eerst met hen overleggen of ik van de erecode kan afstappen. Ik hoop dat u dat begrijpt. Ik ben zelf sergeant-at-arms bij [chapter X] van [club X]. Voor mij is deze erecode erg belangrijk. Ik heb hiervoor gekozen en neem het erg serieus. Na het overleg wil ik met u praten.

En de president van een ander chapter:

Ik heb binnen [club X] te maken met een erecode. Ik kan nu niet zelf beslissen of ik deze code kan en mag breken voor deze zaak. Ik wil het aan mijn meerdere binnen [club X] voorleggen. Als ik toestemming krijg om de code te breken dan wil ik mijn verhaal gewoon open aan jullie vertellen.

Later belt hij terug. “Ik heb van mijn meerdere groen licht gekregen om mijn verklaring te doen”.

8.4.2. Intimidatie (doen zwijgen)

Naast het feit dat het belangrijk is dat leden geen verklaringen afleggen, is het belangrijk dat derden geen belastende informatie naar voren brengen. De outlaw clubs zijn hierin zeer effectief. In veel onderzoeken weigeren getuigen of slachtoffers te verklaren uit angst voor wat een outlaw motorclub hen of hun gezin zou kunnen aandoen (Onderzoek B & C & F & G).

Een verbalisant verklaarde: “Ik hoorde dat de portier tegen mij zei dat deze man tegen hem had gezegd dat hij hem kapot zou maken en daarbij een vuurwapen had getoond dat hij onder zijn lederen jas verborg”. Later op die avond is er nogmaals contact geweest tussen Satudarah-leden en de portiers. Eén van de outlawbikers pakte toen het hoofd van een portier beet en zei daarbij “het komt wel goed hè, anders komt het wel goed op de sportschool”. De portiers in kwestie doen geen aangifte en nemen ontslag (Onderzoek F). Een slachtoffer zegt in een telefoongesprek tegen een vriend: “Aan de andere kant, een aangifte doen, dat zie ik toch ook niet zo zitten, als ik het risico loop dat het wel de Hells Angels zijn die ik hier elke dag voor de deur heb staan. Ik bedoel: er zijn een hoop mensen waarmee ik het

gevecht wil aangaan, maar toch niet met de hele Hells Angels, dat gaat toch veel te ver” (Onderzoek B). Een medeverdachte, die zelf geen lid is, verklaart: “Ik wil niet verklaren omdat ik bang ben voor de Hells Angels” (Onderzoek C)

Een member voert een telefoongesprek met een vrouw. Hij heeft een vals paspoort laten maken voor € 1000 voor iemand van de club. Hij is het paspoort kwijtgeraakt maar kan de politie niet bellen omdat het een vals paspoort is. Hij zegt dat hij die vrouw daarvan de schuld gaat geven [tegenover wie is onduidelijk] en dat als zij naar de politie gaat, hij haar ‘in elkaar gaat slaan en van de trap af gooien’. Hij zegt dat zij maar een ander paspoort moet gaan regelen, desnoods steelt ze die van haar zus (Onderzoek L).

8.4.3. Onder de radar

Zoals genoemd in de sociodemografische beschrijving, vertrekken relatief veel outlawbikers met een voor de overheid onbekende bestemming. Zij zijn niet of moeilijker traceerbaar door de overheid, waaronder de politie. Zij betalen bijvoorbeeld geen belasting, maar kunnen ook geen uitkering aanvragen, indien zij daar recht op zouden hebben. Vier verdachten in een opsporingsonderzoek stonden geregistreerd als geëmigreerd terwijl zij feitelijk in Nederland woonden. Twee ervan schreven zich tijdens het onderzoek in in Nederland om het motorrijbewijs bij de gemeente op te kunnen halen. Daarna schreven zij zich weer uit (Onderzoek D). Ook van andere leden is gezien dat zij in Nederland verbleven, maar niet hier als woonachtig geregistreerd stonden. Ook woonden verdachten vaak op een ander adres dan waarmee zij in de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) stonden geregistreerd (o.a. Onderzoek D & H).

Andere wijzen waarop de outlawbikers ‘onder de radar’ proberen te blijven, is door gebruik te maken van huurauto’s of auto’s van derden. In één onderzoek wordt de autohuur van € 6000 contant

betaald. Ook worden opvallend veel andere zaken contant betaald. Een hoofdverdachte, die overigens geen geregistreerde baan heeft, koopt gedurende het opsporingsonderzoek twee Harleys, die hij contant betaalt. Ook zijn maandelijkse huur van € 1500 betaalt hij contant. Bij een andere verdachte wordt meer dan een ton aan contant geld aangetroffen in de afzuigkap en in het plafond (Onderzoek D).

8.4.4. Afschermen communicatie

Communicatie wordt op meerdere manieren afgeschermd. Leden van verschillende chapters gebruikten jammers om telefoonverkeer af te schermen, zowel thuis als in het clubhuis (Onderzoek D & L & N). Ook hebben leden in korte tijd veel verschillende telefoonnummers (Onderzoek D, L & N) en één-op-één-telefoons (Onderzoek D). Eén verdachte belde in drie jaar tijd van elf verschillende nummers. Overigens werd dit ook collectief geregeld; in het clubhuis stond op een bord: “Ieder die niet betaald heeft voor nieuw tel. dinsdag 15 euro meenemen” (Onderzoek N). Daarnaast geven ze elkaar tips zoals het aanzetten van harde muziek zodat de politie de gesprekken niet kan horen. Ze hebben hierbij overigens het vermoeden dat de politie apparatuur heeft om de muziek weg te filteren (Onderzoek N). Vaak houden leden er rekening mee dat ze afgeluisterd worden. Zij gebruiken dan versluierd taalgebruik of besluiten de boodschap uit te stellen tot een later moment. Er zijn veel persoonlijke ontmoetingen op plaatsen als ‘bij de zoete soep’ en ‘bij het water’ (Onderzoek D). Tijdens de jaarvergadering moet iedereen zijn telefoon uitzetten (Onderzoek M). Een verdachte verklaart de gang van zaken nadat hij iemand neergeschoten had: “Vervolgens hebben wij de telefoons uitgedaan”. Hij specificeert: “Als Satudarah-lid word je standaard getapt en dus kan niets over de telefoon” (Onderzoek E). Een andere verdachte waarschuwt zijn gesprekspartner dat zijn [van de verdachte] telefoon afgeluisterd wordt (Onderzoek D).

Een vriend verklaart: “De Hells Angels houden allemaal rekening met het feit dat er getapt wordt. We maken daar ook wel eens geintjes over onder elkaar” (Onderzoek O).

Enkele andere voorbeelden zijn:

- “Ga maar niet teveel, want er zitten weer luistervinken op dat ding. Daar wordt je toch echt gallisch van, van die lui” (Onderzoek L);
- “en dat mogen de kankerlijers horen die nu aan het aftappen zijn, dat als de Harleydag morgen niet doorgaat, dat hij naar Tilburg, Breda, overal naar toe gaat. Dan kunnen ze fucking pas dingen schrijven in de krant” (Onderzoek D);
- [tegen een minnares] “niemand weet van onze relatie behalve de jongens van de KLPD die meeluisteren” (Onderzoek D).

Als over criminele activiteiten wordt gesproken, gaat dit door middel van ‘versluierd taalgebruik’. In één onderzoek was men vermoedelijk (grondstoffen voor de productie van) drugs aan het testen en wordt erover gesproken of ‘het figuur van de vrouw wel of niet goed is’. Overigens gaat dit niet altijd goed (Onderzoek D):

A vertelt B dat ‘hij mensen heeft die een monster willen kopen en er dan een grote bestelling komt’.

B: Hohoho, wat zeg jij nou toch allemaal?

A: Wat een sukkel ik hè.

8.4.5. Afschermen activiteiten

Outlaw motorclubs zetten soms supportclubs in voor het uitvoeren van illegale taken die mogelijk in het oog lopen, zoals geweldpleging. Zo blijft de outlaw motorclub buiten beeld. Op eenzelfde manier zetten fullcolour-members prospects en hangarounds in bij risicovollere activiteiten, als bijvoorbeeld drugskoerier of stroman. Een theorie is dat het kader zich op dezelfde wijze weer een stap verder van de zichtbare illegale activiteiten distantieert.

8.4.6. Contra-observatie

Uit meerdere factoren blijkt dat outlaw motorclubs in de gaten houden hoe de politie hen in de gaten houdt. Eén verdachte verklaart (Onderzoek F):

Ik snap niet waarom jullie niet betrokken zijn bij het onderzoek, en toch het verhoor doen. Jullie proberen de club in kaart te brengen. Ik maak gebruik van mijn zwijgrecht. Jullie maken maar je eigen verhaal. Het KLPD. Wij hebben ook info en jullie proberen onze club onderuit te halen. Ik beroep me dus op mijn zwijgrecht.

In interne documenten stond over een bepaalde clubsamenkomst *“politie was duidelijk aanwezig met surveilleren maar hield gepaste afstand”* (Onderzoek F). Ook in een ander voorbeeld werd geobserveerd. Een verbalisant verklaarde (Onderzoek F).

“Op het moment dat ik de verplaatsing zag [een groep in colours in het centrum] merkte ik dat er ineens een aantal jongere manspersonen in burger gekleed opvallend dicht bij mij en mijn collega's stonden. Zij hadden opvallend veel belangstelling voor ons optreden en handelen. Ik kreeg sterk het gevoel dat wij, als politieambtenaren, geobserveerd werden. Tijdens de dienst heb ik rond andere surveillance-eenheden van de politie ook dergelijke “observanten” zien staan.

In meerdere onderzoeken beschikken leden over sweepers om af luisterapparatuur te kunnen detecteren (L & M & O). Een week voor de jaarvergadering werd het clubhuis ‘gescand’ (Onderzoek M). Een woonwagen van de voorzitter was beveiligd met camera’s (Onderzoek L). Bij een zoeking worden (slecht nagemaakte) legitimatiebewijzen van de FIOD gevonden (Onderzoek G). In het kader van een ander onderzoek worden handboeien van het KLPD gevonden. Die zou de verdachte gekregen hebben van een vriend die als burger voor defensie werkte, aldus zijn verklaring (Onderzoek O).

Als de president van een chapter ter ore komt dat de politie zoekingen bij Satudarah aan het doen is, stuurt hij uit voorzorg mensen op pad om ‘administratie op te ruimen’. Eén van de personen kan niet alle ‘mappen’ vinden. De president beschrijft dat de map ligt op de hoofdsteun achter het clubkussen. Later wordt op die plek een vuurwapen in beslag genomen (Onderzoek D).

8.4.7. Corruptieve contacten

In het verlengde van bovengenoemde contra-observatie, proberen outlawbikers op andere manieren te weten te komen hoeveel de overheid, en in de meeste gevallen de politie, weet.

In één onderzoek belt veteraan A van het korps mariniers met marinier B over 'dat het alweer bekend was dat club X op bezoek was geweest bij hen'. Ze hebben het erover of het "die wouten bij ons [club van B] zijn geweest" – 'maar dat zou ook voor henzelf ongunstig zijn. Of dat de wouten hen gevolgd hadden. De boys' hadden in ieder geval een berichtje voorbij zien komen op het bureau' (Onderzoek K).

In een ander onderzoek wordt gesproken over een ex-werknemer van de Belastingdienst en een 'mannelijke' bij de gemeente. De precieze toedracht is onduidelijk (Onderzoek L). Eén van de hoofdverdachten, A, heeft een seksuele relatie met een vrouw die werkzaam is bij de politie. 'Officieel' hebben zij geen relatie meer; zij ontvangt wel geld van hem. Zij hebben samen een zoon. In politiestructuren bevrucht de vrouw meerdere malen A en diens voertuigen. De vrouw is inmiddels ontslagen (Onderzoek D).

8.4.8. Afschermen vermogen

In het geval van een veroordeling kan beslag gelegd worden op goederen die verkregen zijn uit crimineel vermogen. In dat geval loont het om goederen en vermogen op naam van een stroman te zetten. Een member vertelt aan de telefoon dat hij met een aantal leden van de club naar huis aan het rijden was, dat ze 270km/u reden en toen werden achtervolgd door de politie. Hij zegt dat ze eigenlijk gewoon hadden willen doorrijden omdat de auto toch op iemand anders' naam staat (Onderzoek L). Eerder was al genoemd dat een lid verklaarde aan een pseudokoper dat hij in verband met controle door de Belastingdienst zijn Corvette op naam van iemand anders had laten registreren (Onderzoek C). Ook stonden diverse motoren niet op naam van degene die er

daadwerkelijk gebruik van maakte. Een zeilboot stond op naam van een vriend van een verdachte X. De boot was betaald in verschillende termijnen door verschillende personen, waaronder verdachte Y en twee vrouwen die bekenden waren van Y. Eén van die vrouwen was eerder overigens ook geregistreerd bezitter van een motor van verdachte X (Onderzoek N). Een andere verdachte had twee gepantserde BMW's die op naam van zijn schoonvader stonden (Onderzoek H).

8.4.9. Advocaten

Opvallend is dat sommige outlaw motorclubs of hun leden vaste advocaten hebben. Het Openbaar Ministerie heeft bijvoorbeeld een brief ontvangen van een advocaat die zich positioneerde als 'de advocaat van Satudarah' (Respondent 4). In een andere rechtszaak was er geen huisadvocaat voor de hele club, maar wel een advocaat die alle bestuursleden vertegenwoordigde. Een vrouw die, na een inbeslagname door politie, verdacht werd van *rippen* door de outlawbiker die bij haar zijn *stash* had gestald, moet een bewijs van inbeslagname bij de politie op gaan vragen en sturen naar een specifiek advocatenkantoor. Na zijn aanhouding wil de outlawbiker een consult "met zijn advocaat" (Onderzoek A).

De president van een chapter nodigt de politie uit in het clubhuis om samen met hem en zijn advocaat over de incidenten te praten. De raadsman zegt erover: "ik ben daar ook wel eens geweest, in het clubhuis in X. Je hebt namelijk feestavonden waarbij anderen zijn uitgenodigd" (Onderzoek F).

8.5. Internationaal netwerk

Internationale bindingen bieden extra kansen voor het ontplooiën van (illegale) activiteiten. Een gemakkelijke toegang tot belangrijke bronlanden en doorvoerlanden van (verboden) goederen en middelen bieden betere criminele gelegenheden

(Kleemans e.a., 1998). Internationale outlaw motorclubs vormen een globaal netwerk waarin leden van verschillende chapters gebruik kunnen maken van elkaars contacten, ondersteuning en faciliteiten (Barker, 2007, Kruisbergen e.a., 2012 en Huisman en Jansen, 2012). In bijlage 5 zijn wereldkaarten opgenomen met daarin de landen waarin de in Nederland gevestigde outlaw motorcycle gangs nog meer actief zijn. Volgens Trethewey en Katz (2007) maken de Bandidos, de Hells Angels en de Outlaws gebruik van hun internationale netwerk om hun criminele activiteiten uit te breiden naar andere landen. Europol (2013) vermoedt zelfs dat de expansiedrift van grote outlaw motorclubs gericht is op het versterken van hun positie op bepaalde criminele markten. Een Illinois State Police officer stelde in dat kader: "Biker gangs are the only sophisticated organized crime groups that we export from the United States" (Trethewey en Katz, 2007).

Internationale outlaw motorclubs zijn, door de verschillende chapters, buitengewoon geschikt om grensoverschrijdende (criminele) projecten uit te voeren en zodoende barrières tussen landen te slechten. Zo bestaat er een plicht om leden van de eigen outlaw motorclub te helpen of te faciliteren (KLPD, 2010). Uit verklaringen van ex-Hells Angels is gebleken dat een Hells Angel altijd kosteloos bij (members van) een ander chapter kan verblijven. Zo verschool een lid van een Canadees chapter zich in Amsterdam (KLPD, 2010). In een paar onderzoeken konden aanwijzingen worden gevonden dat een nieuw chapter in het buitenland was geopend om import van de verdovende middelen te faciliteren. Leden van het chapter Caribbean Brotherhood importeerden bijvoorbeeld samen met Nederlandse Hells Angels cocaïne naar Nederland (Barker, 2007; Van den Heuvel en Huisjes, 2009; KLPD, 2010). Een Duits Satudarah-lid verklaarde dat het chapter in Spanje was opgericht met het oog op een drugslijn (Respondent 9). Een relatie tussen een Duits en een Nederlands chapter van een outlaw motorclub werd gebruikt om het eerste van wapens te voorzien (Respondent 4). Met het oog op motorrijden zijn ook de nieuwe chapters van Satudarah op Curaçao en in

Suriname een opmerkelijke keuze. Deze plaatsen zouden zich niet bij uitstek lenen voor motorrijden. Mogelijk spelen hier criminele belangen, aldus een respondent (6). Van een Hells Angel, die een vrouw gijzelde omdat hij aannam dat zij een voorraad drugs had geript, bleek dat hij in de twee jaar ervoor op bezoek was geweest bij het Caribbean chapter en bij het Zuid-Afrikaanse chapter. Ook was hij naar de Worldrun in Moskou geweest (Onderzoek A).

Een opvallende ontwikkeling bij een aantal outlaw motorclubs is de sterke toename van leden met verschillende etniciteiten. Dit is opmerkelijk omdat outlaw motorclubs traditioneel gezien etnisch homogeen waren samengesteld (zie onder meer Barker, 2007). De nieuwe leden kunnen zowel sociale als geografische barrières slechten. Kleemans en anderen onderscheiden drie barrières (2002):

- tussen verschillende landen;
- tussen verschillende etnische groepen;
- tussen 'onderwereld' en 'bovenwereld'.

Door deze barrières zijn bepaalde (delen van) criminele netwerken niet of nauwelijks met elkaar verbonden. Bij illegale activiteiten is het lastig om deze verbindingen te leggen zonder connecties. Voor criminele samenwerking is immers een vertrouwensbasis vereist, die meestal voorkomt uit sociale relaties. Etnische minderheden hebben logischerwijs meer internationale bindingen dan veel autochtone Nederlanders (Kleemans e.a., 1998). Door deze internationale bindingen kunnen er extra kansen ontstaan om (illegale) zaken uit te voeren (KLPD, 2010). Dat deze nieuwe kansen daadwerkelijk benut zijn is (nog) niet waargenomen.

8.6. Relaties met criminogene subculturen

In Huisman & Jansen (2012) worden outlaw motorcycle gangs zelf aangeduid als een subcultuur waarvan de leden actief zijn in het criminele circuit. Nederland kent enkele andere subculturen die, bijvoorbeeld vanwege hun geslotenheid of

geweldscomponent, als criminogeen kunnen worden bestempeld. Voorbeelden hiervan zijn kampers, vechtsporters en hooligans. De outlaw motorcycle gangs overlappen soms met deze subculturen of onderhouden er relaties mee. Dit is op zich niet verbazingwekkend: (sommige van) deze groepen zetten zich, net als outlawbikers, af tegen 'de reguliere maatschappij' (Respondent 6)

Vechtsport en vechtsportgala's worden vaak geassocieerd met criminaliteit. Steeds meer gemeenten stellen daarom strenge eisen aan sportgala's of besluiten ze te verbieden (Van der Veen, 11 mei 2013). Uit politiegegevens blijkt dat outlawbikers vechtsportgala's bezoeken. Hierbij wordt ook gezien dat ze viptafels huren. Uit een krantenartikel uit 2010 blijkt dat het daar ging om tafels die voor de prijs van € 3.500 werden verhuurd (Vugts, 2010). Daarnaast zijn op de site van Trailer Trash MC *fighting tenues* te zien met het logo van Trailer Trash MC en is een bekende vechtsporter sergeant-at-arms geweest van No Surrender (Schutten, 2013). In de opstartfase wierf hij actief nieuwe leden in de vechtsportwereld (Respondent 1). Sinds 2007 voerden Black Label Fighting Management & Advies en Team Hardcore samen het management over enkele freefighters (KLPD, 2010). De trainer van de vechtsporters is een lid van No Surrender. Net als de man achter Team Hardcore; voormalig freefighter Henk Kuipers. Hij was tot januari 2014 één van de nationals bij Satudarah en daarvoor een supporter van Hells Angels. Black Label Fighting werd in 2007 opgericht door een toenmalig lid van Hells Angels.⁹⁴

Ook beveiligingsbedrijven bij vechtsportgala's zijn te liëren aan outlaw motorclubs (Van der Veen, 2013). Eén Satudarah-lid organiseert kickboks-gala's. Een kickbokser (zelf geen lid) zou bij het betreden van de ring begeleid worden door Satudarah (Onderzoek H). Bij een vechtsportgala in Lelystad in september

---

⁹⁴ Volgens de KvK is Kuipers op dit moment niet meer gelieerd aan één van deze bedrijven.

2013 was Satudarah dominant aanwezig. Elf fullcolour-leden zaten aan vip-tafels naast de ring. Tijdens één van de wedstrijden gooiden enkele leden van Satudarah plastic stoeltjes in de ring waarop de wedstrijd moest worden stilgelegd (Respondent 10).

Huisman & Jansen (2012) relateren daarnaast kampers aan (georganiseerde) criminaliteit. Ook in verschillende zaken, die het WODC bestudeerde voor de Monitor Georganiseerde Criminaliteit, komen bewoners van woonwagenkampen op enige wijze terug, zowel als verdachte(n) als als contacten van criminele samenwerkingsverbanden. De overlap tussen kampers en outlawbikers is onmiskenbaar. Bij Trailer Trash MC is het 'reizigersselement' het meeste prominente onderdeel van de clubidentiteit. Daarnaast hebben Satudarah en No Surrender Trailer Trash-chapters. Ook in de rechtspersonen die gelieerd zijn aan deze clubs wordt een verwijzing gemaakt naar woonwagenbewoners.

Een deel van de voetbalsupporters kan aangemerkt worden als hooligan. Van Ham en anderen (2013) selecteerden meer dan tweehonderd 'notoire ordeverstoorders' in samenwerking met het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV) en concludeerden dat zij het meest voor openlijke geweldpleging in vereniging, diefstal en mishandeling geregistreerd stonden in het Justitieel Documentatie Systeem (JDS). In onder meer Denemarken zijn hooligans als outlawbikers gerekruteerd. Ook in andere landen zijn daar aanwijzingen voor. In Nederlandse voetbalstadions worden bij wedstrijden regelmatig outlawbikers in colours gezien. Sommige outlawbikers onderhouden contacten met harde kern supporters. Vooralsnog lijkt er echter geen sprake te zijn van structurele verwevenheid tussen outlaw motorclubs en de harde kern van eredivisievoetbalclubs (Respondent 10); er is echter wel toenadering. Er bestaan indicaties dat supportclubs van de motorclubs zich bezighouden met de handel in verdovende middelen 'op de tribune'. Zij zouden dan leden van de harde kern als afzetmarkt gebruiken (Respondent 6). Uit onderzoek bleek dat

er veel contact is tussen Satudarah en de p-side van FC Twente (Respondent 3). Ook bij besloten clubrituelen zoals 'prospect slaan' waren hooligans aanwezig (Respondent 5). Saudarah Amsterdam bestaat voor een groot gedeelte uit Ajax-hooligans (Respondent 6). No Surrender is gezien op de tribune van FC Utrecht (Respondent 2) en Amsterdam (Respondent 6). De Hells Angels hebben van oudsher seizoenskaarten voor Ajax maar verschijnen niet in colours (Respondent 6). In notulen over een nieuw op te richten chapter, noemde Satudarah PSV-supporters expliciet als wervingspool voor nieuwe leden (Onderzoek D). Een lid verklaarde over een ander lid en een prospect: "[...] hele dikke vrienden. Ze wonen ook bij elkaar en ze waren dag en nacht samen. Die twee zijn ook ADO hooligans en ze kennen elkaar al heel lang". Tot slot vond de omhelzing tussen de president van No Surrender en de Satudarah plaats in de Amsterdam Arena (Respondent 5). Overigens gaan leden van verschillende motorclubs die tot de harde kern van dezelfde voetbalclub behoren gewoon vriendschappelijk met elkaar om (Respondent 6).

Er bestaat ook overlap met het 'criminele circuit'. Meerdere leden die bekend zijn bij de politie vanwege gewelds- of opiumdelicten hebben zich aangesloten bij een outlawmotorclub, aldus een wijkagent (Respondent 11). Ook in Amsterdam zijn meerdere personen die door de politie aangemerkt zijn als "Amsterdamse Crimineel" lid van de verschillende clubs (Respondent 6). Daarnaast valt bij verkeerscontroles op dat personen die wegens criminele activiteiten bekend zijn bij de politie lid zijn van een outlaw motorcycle club (Respondent 5). Ook is waargenomen dat bestaande criminele samenwerkingsverbanden onder de vlag van een outlaw motorcycle gang activiteiten zijn gaan ontplooiën. De club fungeert dan als 'rugdekking' (Respondent 7). Publiekelijk bekend zijn de banden met outlaw clubs van personen die al jaren actief zijn in het Nederlandse criminele circuit. Hun invloed wordt geïllustreerd in het volgende artikel (Telegraaf, 29 juni 2013):

Aanklagers Plooy en Bos beschouwen K. echter als een grote vis, met Holleeder en Vrij als bovenmaatse bijvangst. De kans is niet ondenkbeeldig dat 'De Neus' volgende maand weer vrijkomt, hoewel hij zich wel zal moeten verantwoorden voor zijn veronderstelde rol bij het afpersen van de inmiddels afgezette president van de Hells Angels, Theo Huisman. Dick Vrij wordt aangewreven dat hij zich daarbij schuldig heeft gemaakt aan poging tot doodslag. ...[...] De politie ziet het anders [dan de verklaring van K. dat lidmaatschap No Surrender van de drie een vriendendienst was aan Klaas Otto]. Het lidmaatschap van de drie moest de buitenwereld duidelijk maken dat de nieuwe motorclub een confrontatie met Hells Angels en Satudarah niet uit de weg zou gaan. Al snel lekten in de pers foto's uit van Willem Holleeder in een leren jack van No Surrender. Hoewel de drie Amsterdammers snel weer van het toneel verdwenen en Willem van Boxtel naar voren werd geschoven als opvolger, was het gewenste effect bereikt: No Surrender stond op de kaart als een club met power.

In de ogen van de politie wendden Holleeder, Vrij en K. daarna ook hun invloed aan om onrust te zaaien bij de Hells Angels. Vanwege een financieel conflict uit het verleden werd Angels-president Theo Huisman ter verantwoording geroepen. Huisman kreeg zelfs een vernederend pak slaag en werd gedwongen zijn biezen te pakken. Tijdens een door de recherche geobserveerde ontmoeting met leiders van de Hells Angels eisten K., Vrij en Holleeder ook het vertrek van Harry Stoeltie, de op dat moment vastzittende machtigste man van de club. Het is voor de recherche een bewijs van de invloed van Danny K. om een dergelijke eis te kunnen stellen.

Overigens zijn de rollen voor Stoeltie inmiddels omgedraaid. Terwijl K., Holleeder en Vrij in beperking zaten en geen contact met de buitenwereld mochten onderhouden, kwam Stoeltie voorwaardelijk vrij. Hij stelde direct orde op zaken bij de Hells Angels en is inmiddels weer in genade aangenomen. Zo snel kan het gaan in de onderwereld.

9. Geregistreeerde criminaliteit

(Inmiddels voormalig) Satudarah National Henk Kuipers stelt dat er waarschijnlijk meer leden van de VVD vastzitten dan leden van Satudarah (De Hoogh, 2013). Een andere national vergelijkt de outlaw motorclub met iedere andere hobbyclub (televisie-interview Eén-op-Eén⁹⁵). “Wij zijn door justitie nou eenmaal in de etalage gezet”, aldus Kuipers (De Hoogh 2013). Outlawbikers liggen inderdaad onder het vergrootglas van justitie en politie. Criminaliteitscijfers over de geprioriteerde groep ontbreken echter tot op heden. Naar aanleiding van alle berichtgeving rondom outlawbikers werden Kamervragen gesteld. In november 2011 vraagt Kamerlid Hennis-Plasschaert bij de behandeling van de Veiligheid en Justitiebegroting aan de desbetreffende minister hoeveel ‘outlawbiker-criminelen’ er de afgelopen twee jaar zijn vervolgd, veroordeeld en waarvoor (Blokland, Soudijn & Teng, te verschijnen). In het antwoord van de minister, bekend als ‘Brief geïntegreerde aanpak outlawbikers’ (Ministerie van Veiligheid & Justitie, 2012a), worden geen exacte cijfers gegeven. De brief geeft wel aan dat leden van bepaalde outlaw motorcycle gangs verhoudingsgewijs vaak in beeld komen bij politie en OM in verband met diverse criminele feiten, om vervolgens in te gaan op de plannen om dergelijke motorclubs aan te pakken (Blokland, Soudijn & Teng, te verschijnen). In een krantenartikel uit 2013 wordt gesteld dat 30 tot 50% van de leden van outlaw motorclubs een strafblad hebben. Binnen het leidinggevende kader zou het zelfs om 80% gaan (Vugts, 2013). Nadere details, zoals het soort delict, ontbreken echter (Blokland, Soudijn & Teng, te verschijnen). In onderstaande paragrafen wordt een overzicht gegeven van

---

95 Jinek E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

de geregistreeerde criminaliteit gepleegd door outlawbikers. Eerst worden individuele justitiecontacten en vervolgens strafzaken besproken. Het is geen volledig overzicht. Niet alle outlawbikers zijn immers bij de politie bekend; het is dus niet mogelijk de 'populatie van outlawbikers' als geheel te analyseren. Bovendien is er veel beweging. Daarnaast zijn ook niet alle strafzaken waarin een outlawbiker verdachte was, bekend. Tot slot zijn alleen rechercheonderzoeken bekeken. Eenvoudigere zaken, zoals openbare orde incidenten, zijn buiten beschouwing gelaten. In de registratie van delicten door justitie zit overigens een vertraging: er zit tijd tussen het plegen van het delict, de afwikkeling ervan door justitie en de opname in het Justitieel Documentatie Systeem (JDS). Het is mogelijk dat recent gepleegde delicten daardoor nog niet zijn geregistreerd. Daarnaast ontstaat natuurlijk alleen zicht op geregistreeerde strafbare feiten; een groot aandeel van de gepleegde criminaliteit wordt niet opgehelderd en niet altijd worden bekende daders vervolgd (Blokland, Soudijn & Teng, te verschijnen). Mogelijk is dat bij outlawbikers versterkt van toepassing: eerder in het rapport zijn voorbeelden genoemd van personen die geen aangifte durfden te doen (Onderzoek B, C, F & G)

9.1. Justitiecontacten

In samenwerking met de Landelijke Eenheid, heeft de Universiteit Leiden de antecedenten van de op dat moment bij de politie bekende outlawbikers geanalyseerd (Blokland, Soudijn & Teng, te verschijnen) en vergeleken met een willekeurige steekproef van 300 motorbezitters (zie bijlage 1 voor een beschrijving van de onderzoeksmethoden). De tot juli 2013 geregistreeerde justitiecontacten van 601 outlawbikers werden opgevraagd. De cijfers kunnen niet gegeneraliseerd worden naar alle outlawbikers omdat het geen willekeurige steekproef betreft. Overigens is het niet zo dat slechts personen in het bestand zijn opgenomen die bekend zijn van eerdere strafbare feiten; het overgrote deel van de leden is - mede door hun kenmerkende kleding - tijdens

bijvoorbeeld verkeerscontroles als outlawbiker geïdentificeerd door een politiebeambte (zie bijlage 1).

Het merendeel van de bij de politie bekende outlawbikers heeft een strafblad: 82% komt tot juli 2013 ten minste eenmaal voor in het JDS, van de vergelijkingsgroep heeft 33% een strafblad.⁹⁶ Wanneer gekeken wordt naar het soort zaken waarvoor de outlaw motorclubleden uit de steekproef in aanraking kwamen met justitie dan blijkt ongeveer de helft van degenen met een strafblad in ieder geval een verkeersdelict, een vernieling of misdrijf tegen de openbare orde en gezag te hebben begaan. Meer dan veertig procent blijkt ten minste één keer veroordeeld voor een geweldsdelict of een vermogensdelict (zonder geweld), en ruim twintig procent voor ten minste één overtreding van de Opiumwet⁹⁷ (zie tabel 8 en zie bijlage 1 voor een beschrijving per delictcategorie). Wanneer verkeersdelicten niet meegerekend worden, blijven de percentages met antecedenten voor beide groepen overigens gelijk. Met andere woorden, geen enkele persoon had een strafblad alleen tengevolge van het plegen van een verkeersmisdrijf. Ruim éénderde (36%) van de veroordeelde outlawbikers is tenminste eenmaal veroordeeld tot een vrijheidsstraf, van de referentiegroep was dit 8%.

---

96 Ter vergelijking: een recente analyse van HKS-gegevens liet zien dat voor het geboortecohort 1984, 23% van de in Nederland geboren mannen ten minste één HKS-registratie opliep voor het 23ste levensjaar (Blokland, Grimbergen, Bernasco & Nieuwbeerta, 2010). Gezien de leeftijdssamenstelling van de vergelijkingsgroep, is het percentage van 33% met een JDS-contact in de vergelijkingsgroep niet heel opmerkelijk.

97 De percentages tellen niet op tot 82 en 33% omdat men voor meer dan één delict veroordeeld kan zijn.

Delictcategorie	% ten minste één veroordeling Outlawbikers*	% ten minste één veroordeling Vergelijkingsgroep
Verkeer	52%	16%
Vernieling/Openbare Orde	49%	9%
Geweld	47%	9%
Vermogen	45%	11%
Opiumwet	23%	1%
Vermogen met geweld	11%	1%
Zeden	3%	>1%
Overig	37%	5%

Tabel 8. Delictcategorieën van veroordelingen.

* Toelichting cijfers: van alle outlawbikers in de steekproef is 52% ten minste éénmaal veroordeeld voor een verkeersdelict.

Ruim één op de vier (28%) outlawbikers met een strafblad in de steekproef heeft meer dan tien veroordelingen op naam en kan daarmee als 'veelpleger' worden aangeduid (Boerman, van Tilburg & Grapendaal, 2002; Ferwerda, Kleemans, Korf & van der Laan, 2003). Zeven procent van de vergelijkingsgroep valt binnen deze definitie. Terwijl de outlawbikers met meer dan tien registraties 22% van de totale steekproef uitmaken, zijn ze verantwoordelijk voor 60% van de totale geregistreerde criminaliteit van de outlawbikers uit de steekproef. De outlawbikers met antecedenten kwamen voor het eerst in aanraking met justitie toen ze gemiddeld 29 jaar oud waren. Daarmee zijn zij relatief 'late starters' (Blokland, Soudijn & Teng, te verschijnen).

Eind juli 2013 (het moment van het bevragen van het JDS) is het voor de crimineel actieve leden uit de steekproef van outlawbikers gemiddeld ruim 5 jaar geleden dat zij voor het laatst in aanraking kwamen met justitie. 43% van de crimineel actieve outlaw motorclub-leden werd voor het laatst veroordeeld tussen

2010-2013⁹⁸. Tussen de verschillende outlaw motorcycle gangs bestaan overigens belangrijke verschillen: het percentage leden met een strafblad, de aard van de door de leden gepleegde delicten en de ernst van de gepleegde feiten zoals dat blijkt uit het percentage leden dat ooit veroordeeld werd tot een vrijheidsstraf is niet voor alle clubs hetzelfde. Aangezien de data voorafgaand aan de analyse zijn geanonimiseerd, kunnen hierover geen specifieke uitspraken per club gedaan worden.

9.2. Opsporingsonderzoeken

Politie en justitie hebben de aanpak van de criminaliteitsproblematiek met betrekking tot outlaw motorcycle gangs geprioriteerd. Dit leidde onder meer tot extra aandacht voor het opsporen en vervolgen van strafbare feiten gepleegd door outlawbikers. Onderstaande tabel geeft het aantal opsporingsonderzoeken weer waarin in de periode 2010-2013 door de politie opsporingshandelingen werden verricht. Het jaar van aanmelding bij het OM kan vóór deze periode liggen. Het criterium voor opname is dat een outlaw motorcycle ganglid verdachte is (fullcolour of prospect). Verdachten in hetzelfde onderzoek die niet lid waren van een outlaw motorclub, worden niet vermeld in de tabel. De lijst is niet uitputtend. Het betreft alleen opsporingsonderzoeken van de Landelijke Eenheid en onderzoeken waarop de landelijke infocel outlaw motorcycle gangs door de overige eenheden is geattendeerd. Daarnaast omvat de lijst alleen complexere rechercheonderzoeken die enkele maanden of jaren duren.⁹⁹

---

98 Gemiddeld is het tijdsverloop tussen de pleegdatum en de registratiedatum bij de outlawbikers tien maanden. Daarnaast kost het registreren in JDS en de export naar OBJD tijd. Het percentage van 43% is dus een onderschatting van het aantal dat in deze tijdspanne een delict pleegde waarop een veroordeling zou volgen. Delicten die vanaf medio 2012 zijn gepleegd zijn immers in een extractie van OBJD van juli 2013 nog niet allemaal verwerkt.

99 De LIEC/RIECs rapporteren ter vergelijking dat in ongeveer dezelfde periode 74 strafrechtelijke onderzoeken liepen of hadden gelopen. Zij hanteren een andere definitie (LIEC/RIEC, 2013).

Eenvoudige strafbare feiten of incidenten waarop een rechterlijke uitspraak is gevolgd, zijn niet in de lijst opgenomen. Onderzoeken in de opsporingsfase zijn wegens mogelijke schade aan opsporingsbelangen buiten beschouwing gelaten. In zestien strafzaken werd in hoger beroep of eerste aanleg veroordeeld en in vier vrijgesproken.¹⁰⁰ In vijf zaken zijn verdachten gedagvaard en in zes onderzoeken zijn aanhoudingen verricht. Vijf opsporingsonderzoeken zijn afgebroken. Dit kan verschillende redenen hebben. Voorkomende oorzaken zijn gebrek aan capaciteit vanwege inzet op een andere geprioriteerde zaak, onvoldoende bewijs of het overlijden van de verdachte.

Status onderzoek	Strafbare feiten	Aantal verdachten	Aanmelding OM
Veroordeling (hoger beroep)	WvS (belediging, bedreiging)	1	2011
Veroordeling (hoger beroep)	Opiumwet, WWM, WvS (mishandeling)	9	2011
Veroordeling (hoger beroep)	WvS (bedreiging, afpersing, gijzeling)	1	2011
Veroordeling (hoger beroep)	WvS (witwassen)	1	2011
Veroordeling (hoger beroep)	WWM, WvS (afpersing, dwang)	4	2011
Veroordeling (eerste aanleg)	Opiumwet, WWM, WvS (valsheid in geschrifte, deelname criminele organisatie)	6	2011
Veroordeling (eerste aanleg)	Opiumwet	1	2011
Veroordeling (eerste aanleg)	WvS (gijzeling, afpersing)	2	2011
Veroordeling (eerste aanleg)	WvS (poging doodslag), WWM	1	2012
Veroordeling (eerste aanleg)	WvS (bedreiging), WWM	1	2012
Veroordeling (eerste aanleg)	Opiumwet, WWM	1	2012
Veroordeling (eerste aanleg)	WvS (mishandeling, huiselijk geweld)	1	2012
Veroordeling (eerste aanleg)	WvS (mishandeling)	1	2012

¹⁰⁰ Mogelijk zijn niet alle veroordelingen onherroepelijk en kan de status van het onderzoek nog wijzigen in een later stadium. In één zaak werd voor enkele feiten veroordeeld en voor een ander vrijgesproken.

Status onderzoek	Strafbare feiten	Aantal ver-dachten	Aan-melding OM
Veroordeling (eerste aanleg, hoger beroep is aanhangig)	WvS (opzettelijke vrijheidsberoving, bedreiging, poging zware mishandeling, vernieling)	1	2013
Veroordeling (eerste aanleg)	WvS (doodslag, wegwerken lijk)	3	2013
Veroordeling (WWM); Vrijspraak (doodslag) (in hoger beroep)	WvS (doodslag), WWM	1	2012
Vrijspraak (hoger beroep is aanhangig)	Opiumwet	1	2010
Vrijspraak	WvS (afpersing, bedreiging)	1	2011
Vrijspraak	WvS (afpersing)	1	2011
Gedagvaard	Opiumwet, WvS (witwassen)	-	2010
Gedagvaard	WvS (mishandeling)	-	2011
Gedagvaard	WvS (overval, bedreiging)	-	2012
Gedagvaard	Opiumwet, WvS (afpersing)	-	2013
Gedagvaard	WWM	-	2013
Aanhoudingen verricht	Opiumwet, WvS (afpersing)	-	2009
Aanhoudingen verricht	WvS (mensenhandel)	-	2012
Aanhoudingen verricht	WvS (afpersing)	-	2012
Aanhoudingen verricht	WvS (bedreiging, dwang)	-	2013
Aanhoudingen verricht	WvS (zware mishandeling)	-	2013
Aanhoudingen verricht	WvS (levensdelict)	-	2013
Onderzoek gestopt	WvS (zware mishandeling)	-	2011
Onderzoek gestopt	WvS (afpersing)	-	2011
Onderzoek gestopt	WvS (huisvredebreuk, openlijk geweld), WWM	-	2012
Onderzoek gestopt	WWM, Opiumwet	-	2013
Onderzoek gestopt	WvS (afpersing)	-	2013

Tabel 9. Opsporingsinspanningen Nationale Politie (niet uitputtend).

Zoals genoemd, zijn in de afgelopen jaren in ten minste 16 zaken één of meer leden van outlaw motorbendes veroordeeld. In tabel 9 staat een overzicht van de soort delicten waarvoor in de strafzaken werd veroordeeld. Hierbij is per strafzaak geturfd, het is geen overzicht van het aantal veroordeelde personen per delicttype. Voor drie typen misdrijven werden de outlawbikers het meest veroordeeld: geweldsdelicten, opiumdelicten en wapendelicten. Ook in de zaken waarin is gedagvaard of aangehouden waren de delicten met een gewelds- of dreigingscomponent (zoals afpersing) veruit het grootst, gevolgd door opiummisdrijven. Een enkele keer is witwassen ten laste gelegd. Eénmaal werd mensenhandel ten laste gelegd.

Delict(categorie)	Aantal strafzaken met delicttype ⁵
Wet wapens en munitie	7
(Zware) mishandeling	4
Bedreiging	4
Opiumwet	4
Afpersing	4
Gijzeling, opzettelijke vrijheidsberoving	3
(Poging) doodslag	2
Overig	8

Tabel 10. Aantal strafzaken per delicttype (alleen veroordelingen).

9.3. Omschrijving criminele activiteiten

Uit bovenstaande tabel blijkt dat outlawbikers het meest voor gewelds-, opium- en wapendelicten worden veroordeeld. De beschrijvingen van de voor analyse gebruikte opsporingsonderzoeken geven een beeld van de gepleegde criminele activiteiten (zie bijlage 1). Het gros van de geweldsdelicten is het gevolg van uit de hand gelopen conflicten. Dat geldt ook voor de doodslag en de poging tot doodslag. Het slachtoffer van

de doodslag had een gesprek over toetreding tot een outlaw motorclub maar had tevens een conflict met een lid van die club. Dit conflict escaleerde waarbij het slachtoffer werd doodgeschoten. Twee andere leden van de outlaw motorclub hebben vervolgens geholpen met het 'opruimen' van het lijk.¹⁰¹ Voor het doodschieten is een onvoorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd van 10 jaar. Ook bij de poging doodslag verliep een ontmoeting niet naar wens van de latere dader, waarna de dader een wapen ophaalde en vervolgens van dichtbij drie keer op het slachtoffer schoot. De dader is tot zeven jaar gevangenisstraf veroordeeld.¹⁰² Conflicten hebben niet altijd een complexe aanleiding. Eén lid van een outlaw motorgang werd bij een horecagelegenheid niet in colours toegelaten. Twee dagen later komt hij terug met een grote groep leden van de club waarbij de portiers (met de dood) worden bedreigd. Deze portiers dienen vervolgens hun ontslag in bij dit café. Zij doen geen aangifte van bedreiging. In deze zaak wordt de huidige Generaal van No Surrender, destijds Satudarah, veroordeeld voor het bedreigen van een portier en een politieman.¹⁰³

Een criminele activiteit die in veel van de bestudeerde opsporingsonderzoeken een rol speelt is afpersingsprotectie. Hells Angel Paul de Vries, die in 2004 is vermoord in het Hells Angels-clubhuis, wordt in Van den Heuvel & Huisjes (2009) aangehaald met betrekking tot eenvoudig geld verdienen:

...de Vries vertelde dat het Hells Angel zijn geld kostte, en dat er dus wegen gevonden moesten worden om de clubkas te spekken.... "Wat jullie moeten doen is protectie aanbieden", zei de Vries, Zo hebben wij dat in Limburg gedaan, "zo doen alle chapters dat."

- Van den Heuvel & Huisjes, 2009.

---

101 Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2013:18647.

102 Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2013:3145.

103 Rechtbank Breda, ECLI:NL:RBBRE:2012:BX0932.

In acht opsporingsonderzoeken zijn er aanwijzingen voor afpersing. Dit wijst erop dat afpersing nog altijd een belangrijke inkomstenbron vormt voor outlawbikers. Van afpersing wordt zelden aangifte gedaan. De daders weten immers bijna altijd waar het slachtoffer en diens familieleden wonen (Van der Leest en Moerenhout, 2012). Bovendien bestaan outlaw motorcycle gangs uit meer leden dan alleen de afpersers in kwestie, en vaak ook uit verschillende chapters. Na aangifte en eventuele aanhouding en vervolging van daders, blijft er zo nog altijd een dreiging uitgaan de niet-gedetineerde leden. In drie onderzoeken zijn bikers veroordeeld voor afpersing. Afpersing door leden van outlaw motorgangs gaat vaak gepaard met (ernstig) geweld. Zo moest een man tienduizenden euro's afdragen aan de daders. Twee van de drie daders waren lid van een outlaw motorclub. Om hun claim kracht bij te zetten hebben de daders het slachtoffer ernstig mishandeld en bedreigd onder verwijzing naar de club (zie § 8.3.2.). De twee betrokken outlawbikers zijn veroordeeld tot onvoorwaardelijke gevangenisstraffen van 24 en 30 maanden.¹⁰⁴ In een andere afpersingszaak moest een mede-eigenaar zijn eigendomsrechten van een horecagelegenheid overdragen. Om dit te bewerkstelligen hebben de daders het slachtoffer mishandeld en bedreigd met nog meer geweld. Vier verdachten zijn tot vijf maanden gevangenisstraf veroordeeld, het gaat om drie leden van een outlaw motorclub en een hangaroud.¹⁰⁵ Nadat de politie bij een huiszoeking verdovende middelen in beslag had genomen is een vrouw met een jong kind gegijzeld. De verdachten geloofden niet dat de verdovende middelen in beslag waren genomen en verdachten de vrouw mogelijk van rippen. Om de verdovende middelen of bewijs van de huiszoeking te verkrijgen hebben de verdachten ernstige bedreigingen geuit aan het adres van het slachtoffer: "Ik verdrink je kind in jouw bijzijn" en/of "Ik snijd jou en je kind in stukken en dump jullie".

---

¹⁰⁴ Rechtbank 's-Gravenhage, ECLI:NL:RBDHA:2013: BY8786.

¹⁰⁵ Hof Arnhem, parketnummer: 21-002149-12.

In hoger beroep is de hoofdverdachte tot vier jaar gevangenisstraf veroordeeld.¹⁰⁶

Verschillende leden van een chapter hielden zich gezamenlijk bezig met onder meer het kweken, verhandelen en vervoeren van hennepplanten en hennepstekken. De leden van dit chapter zijn voor deze handel veroordeeld als criminele organisatie. De twee hoofdverdachten zijn veroordeeld tot onvoorwaardelijke straffen van respectievelijk tien maanden en vijf jaar. Andere leden kregen voorwaardelijke straffen, werkstraffen en boetes.¹⁰⁷ De georganiseerde hennepteelt is overigens een markt waarop outlawbikers van oudsher actief zijn (Respondent 1). Ook van een ander chapter is gebleken dat meerdere leden zich bezighouden met de georganiseerde hennepteelt. Deze leden beschikken over een eigen netwerk voor deze handel. Dit netwerk bestaat uit andere leden, hangarounds, prospects maar ook uit personen die niets met de club te maken hebben. Het clubhuis blijkt een zeer geschikte plek te zijn om zaken te doen (Respondent 10).

Bij de overtredingen van de Wet Wapens en Munitie gaat het om de handel in of het voorhanden hebben van verschillende soorten wapens en munitie. Over het algemeen betreft het wapenbezit. In bijna elk opsporingsonderzoek worden wapens in beslag genomen van slag- en steekwapens tot machinegeweren (zie §3.2.9.). Eén keer werden chapters onderling verdacht van handel (Respondent 4).¹⁰⁸

---

¹⁰⁶ Hof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2013:BY9416.

¹⁰⁷ Rechtbank Midden Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2013:BZ2074 / BZ2078 / BZ6253 / BZ6279 / BZ6238 / BZ6247 / BZ7242 / BZ2062.

¹⁰⁸ De rechter heeft hierover nog geen uitspraak gedaan.

9.4. Openbare orde

Hoewel wetsovertredingen in de vorm van openbare ordeverstoringen niet de focus zijn van dit rapport, is het een onderwerp dat niet ongenoemd kan blijven. Outlawbikers zijn erg zichtbaar in de publieke ruimte door hun kleding, maar ook vanwege het feit dat zij zich graag in groepen verplaatsen, bij voorkeur met veel geluid. Dit is het aspect van outlaw motorcycle gangs waar burgers de meeste last van ondervinden. Veel berichtgeving in de media richt zich dan ook op aan outlaw motorcycle gangs gerelateerde onrust in binnensteden, met name in relatie tot de horeca. Als gevolg van de negatieve invloed van incidenten door leden van outlaw motorclubs in de horeca, heeft de burgemeester van Den Bosch bijvoorbeeld besloten om mensen met een hesje van een motorclub te weigeren in de horeca (Telegraaf, 28 november 2013). Al eerder klaagden horecaondernemers over intimidatie en afpersing (Van der Linden, 2011). Ook een vakblad voor de beveiligingsbranche signaleert dat motorclubs grip proberen te krijgen op de beveiligingsbranche (Van der Linden, 2012). Een wijkagent bevestigt dat zich jaarlijks tientallen incidenten voordoen in de binnenstad die gerelateerd zijn aan outlaw motorgangs en waarvan overigens vaak geen aangifte wordt gedaan. Veelal betreft het geweldsincidenten waar supportclubs bij betrokken zijn (Respondent 11). Daarnaast staan outlaw motorclubleden, in dienst van een beveiligingsbedrijf, als portier aan de deur bij een aantal horecagelegenheden. Bij enkele cafés staan leden als 'tweede ring'. Er staat dan een beveiligiger aan de deur, en achter de deur staat een outlawbiker (Respondent 11). Een verbalisant observeerde het volgende: *"Ik zag dat de gehele groep leden van de Satudarah binnen in het café stonden. Een kort moment later zag ik dat ook hier weer de vaste portier bij de deur weg was en vervangen was door twee leden van de Satudarah"* (Onderzoek F).

Hieronder volgen enkele incidenten waarbij outlaw clubs onderling of in conflict met derden of zelfs de overheid, de openbare orde (ernstig) verstoorden.

9.4.1. Outlawbikers onderling

In de nacht van 29 op 30 juli 2011 begaf een groep van ongeveer 80 Hells Angels zich met veel machtsvertoon naar het Leidseplein in Amsterdam (AT5, 30 juli 2011). De volgende dag vertrok een groep van ongeveer 80 leden van Satudarah naar Amsterdam. Deze groep werd door de politie gecontroleerd en tegengehouden. Uit vrees voor een confrontatie tussen de clubs had de burgemeester een noodbevel uitgevaardigd; degenen die niet in Amsterdam woonden, moesten de stad verlaten onder begeleiding van de politie. De tegengehouden leden van Satudarah keerden zich hierop tegen de politie en er werd met tafels, stoelen en flessen gegooid. Ook werd fors geweld gebruikt tegen de politie en raakten vier politieagenten gewond. Een ME-peloton van de politie, dat in stad was vanwege de wedstrijd Ajax-Twente, moest assisteren. Vijftig leden werden aangehouden (Volkskrant, 2 augustus 2011). Door de politie werden daarna ter plaatse twaalf messen aangetroffen en in de tuinen daarachter werden twee vuurwapens gevonden. Twee van de verdachten bleken een kogelwerend vest te dragen (Het Parool, 31 juli 2011).

In maart 2013 zouden leden van No Surrender het café Excalibur van Hells Angels in Amsterdam hebben bestormd waarbij ze een lid van Hells Angels zouden hebben mishandeld (BlikopNieuws, 12 april 2013). De eigenaar van Excalibur deed aangifte van vernieling en diverse klanten deden aangifte van mishandeling. Excalibur is de kroeg die de Hells Angels hebben overgenomen van een voormalige Hells Angel, Willem van Boxtel, nadat hij in bad standing uit Hells Angels is gezet. Sinds 2013 is hij lid van No Surrender (Vugts, 2013).

9.4.2. Geweld of bedreiging jegens derden en de overheid

In Leeuwarden is een taxichauffeur anderhalf uur lang met een mes bedreigd door een lid van Satudarah. Die persoon is later aangehouden op verdenking van vrijheidsberoving en bedreiging. Satudarah bevestigde dat het hier ging om een lid van de club (Von Hebel, 2013).

In het najaar van 2013 heeft de gemeente van Groningen een poolcentrum gesloten nadat daar een massale vechtpartij had plaatsgebonden tussen leden van Satudarah MC en andere bezoekers. Volgens ooggetuigen raakte vrijwel het gehele interieur van de zaak zwaar beschadigd (Van der Laan, 2013). Een vader en zoon, lid en support van Satudarah, zijn veroordeeld voor het mishandelen van een café-eigenaar en een agent. Hierbij werd de café-eigenaar meerdere malen geslagen en nadat hij op de grond viel nog een paar keer geschopt. Als de vader en zoon vervolgens aangehouden worden door een agent, wordt deze bij de keel gegrepen. Als hij om bijstand wil vragen wordt zijn apparatuur vernield (RTV Oost, 28 mei 2013). In februari van 2014 worden leden van Hells Angels aangehouden voor mishandelingen in Leeuwarden (Bouma, 2014) en in Alkmaar (Algemeen Dagblad, 28 februari 2014). Bij het laatste incident is ook een politieagent mishandeld. Een prominente Red Devil is eind 2013 opgepakt op verdenking van mishandeling, bedreiging en diefstal. Een man had aangifte gedaan, omdat naar zijn zeggen de outlawbiker hem onder druk zijn paspoort en bankpas had afgenomen. Daarmee zou de verdachte goederen hebben gekocht en contracten hebben afgesloten. Bij een ander incident sloeg de Devil een fietser van zijn fiets, mishandelde hem en maakte hem zijn fiets en mobiele telefoon afhandig. In een derde incident greep de man een agente bij haar keel toen zij twee ruziënde vrouwen uit elkaar wilde halen (Pekelder Streekblad, 2013).

Een teamleider van de Landelijke Recherche observeert dat misdragingen in het publieke domein deels een kwestie van

profilering zijn en waren. Wanneer elke club op de kaart staat, zal het waarschijnlijk rustiger worden (Respondent 3). Ook wordt gesignaleerd dat bij outlaw motorclub-gerelateerde incidenten vaak personen betrokken zijn die al op andere wijze bij de politie bekend waren (Respondent 2).

10. Slotbeschouwing

De ontwikkelingen in het Nederlandse outlaw motorclub-domein volgen elkaar in rap tempo op en worden op de voet gevolgd door aandachtige media en alerte overheidsorganisaties. De twee aspecten die de overheid voornamelijk bezighouden zijn mogelijke onrust in het publieke domein en de betrokkenheid van outlawbikers bij (georganiseerde) criminaliteit.

De meest in het oog springende ontwikkeling is de verviervoudiging van de grootste outlaw motorcycle gangs in Nederland in de afgelopen 4 jaar. Overigens is groei een fenomeen dat ook op Europees niveau speelt, evenals de fors gestegen toetreding van etnische minderheden en de toelating van supportclubs die geen motorclub zijn. Ook binnen de outlaw motorclubs zelf is het belang van het motorrijden afgenomen; een deel van de leden heeft zelfs geen motorrijbewijs. Een ontwikkeling die met de groei gepaard gaat is een versoepeld toetredings- en uittredingsbeleid. De clubs zelf lijken een minder stringente selectie te hanteren en van de toetredende leden wordt niet dezelfde toewijding en investering verwacht als in het verleden. Daarnaast kunnen leden sneller toetreden als fullcolourlid en kunnen zij sneller doorgroeien naar leidinggevende functies.

Ten tijde van het uitkomen van het vorige kennisdocument, was Hells Angels MC de leidende outlaw motorcycle gang in Nederland. Tevens was het de enige internationaal actieve outlaw club in Nederland. Vier jaar later kunnen Satudarah, No Surrender, de Red Devils en de Bandidos hieraan toegevoegd worden. Het krachtenveld in de outlaw motorclub-wereld is daardoor komen te verschuiven. De opheffing van de Raad van Acht, waar de Hells Angels de drijvende kracht achter waren, is illustratief voor deze verandering. Naast de aanwezigheid van

andere spelers, lijken in Nederland andere regels te zijn gaan gelden. De strikte regulering van clubs die de *three piece back patch* mogen voeren lijkt niet meer centraal gehandhaafd. Ook wordt soms massaal overgepatcht zonder dat hierop een sterke reactie volgt. Het hopen van de ene club naar een andere, al dan niet na een bad standing, lijkt eveneens geen doodszonde meer. Op gedrag dat eerder als provocerend gezien werd, wordt momenteel vaak niet of nauwelijks gereageerd. Anders dan in steden in andere landen, zijn in sommige Nederlandse steden tot wel vier outlaw motorcycle gangs gevestigd; geografisch gezien tolereren de clubs elkaar klaarblijkelijk tot op zekere hoogte in hun territorium.

Het groeiende aantal clubs en de uitbreiding binnen de clubs baren de overheid evenwel zorgen, zowel op het gebied van openbare orde als in het kader van een groeiend crimineel potentieel. Met de uitbreiding over de grens gaat de mogelijkheid gepaard dat Nederlandse outlawclubs betrokken raken in een conflict via hun buitenlandse chapters of dat Nederlandse chapters van internationale clubs een buiten Nederland spelend conflict importeren. Vanwege het gesloten karakter van de outlaw motorcycle gangs is het moeilijk in te schatten hoe groot de kans op escalatie in Nederland is: het is immers niet bekend hoe de precieze machtsverhoudingen en belangen liggen. In het algemeen wordt aangenomen dat de bestuursleden van de grotere clubs contact met elkaar onderhouden om eventuele conflicten te deëscaleren.

Een andere ontwikkeling is het actieve imagomanagement van sommige Nederlandse clubs in de (klassieke en sociale) media. Outlaw motorcycle gangs positioneren zich vaak als reguliere hobbyclubs die door justitie gestigmatiseerd worden. Betrokkenheid bij criminaliteit is volgens hen een zaak van individuen, niet van clubs. Prioritering door politie en justitie kan er inderdaad toe leiden dat als zodanig herkenbare leden van outlaw motorcycle gangs vaker dan anderen worden gecontroleerd, aangehouden

en vervolgd. Een dergelijk registratie-effect alleen biedt echter geen verklaring voor het hoge percentage outlawbikers met justitiecontacten dat werd gevonden onder de bikers die, voornamelijk door controles, bij de politie bekend zijn. Daarnaast werden door de politie in de afgelopen drie jaar meer dan dertig rechercheonderzoeken verricht met ten minste één outlawbiker als verdachte. Dit betroffen voornamelijk onderzoeken naar (aanleiding van) gewelds- en opiumdelicten. Zelfs als dit criminele activiteiten zijn van individuen of combinaties van individuen binnen motorclubs - zonder actieve regie vanuit de outlaw motorclubs en niet ten behoeve van dezelfde outlaw motorcycle gangs - dan is vaak wel gebruik gemaakt van de criminogene gelegenheidsstructuur die een outlaw motorcycle gang biedt. De intimiderende werking die uitgaat van de *power of the patch* en de *power by numbers* zorgt voor geloofwaardigheid en status bij het crimineel zaken doen. Daarnaast faciliteert de afgeschermd omgeven van het clubhuis vertrouwelijke communicatiemogelijkheden. De aanwezigheid van leden met ervaring in het criminele circuit biedt nieuwkomers een toetredingsmogelijkheid. Bovendien leent de structuur van te vertrouwen *brothers* verenigd in chapters in binnen- en buitenland zich voor het vinden van criminele partners en handelsmogelijkheden.

Opvallend zijn ook enkele kenmerken die een reguliere hobbyclub niet zal hebben, zoals de functie *sergeant-at-arms* of regelgeving waarin standaard opgenomen is hoe te handelen in het geval het betreffende lid in detentie zit. Ook het *defence fund* dat leden moet ondersteunen die (door handelen uit clubbelang) problemen met justitie hebben, is een opmerkelijke voorziening. Bovendien werden bij de bestudeerde opsporingsonderzoeken bijna standaard wapens in beslaggenomen. Daarnaast kwam naar voren dat veelal (op clubniveau) gebruik wordt gemaakt van contrastrategieën die ook gezien worden bij criminele samenwerkingsverbanden. Dit betreft bijvoorbeeld het zwijgen en doen zwijgen: er zijn clubregels met betrekking tot het (niet) praten met de politie en de ervaring leert dat getuigen en slachtoffers

terughoudend zijn met verklaren. Daarnaast wordt communicatie afgeschermd door het veelvuldig wisselen van telefoonnummer, de aanwezigheid van jammers en sweepers, versluierd taalgebruik en het uitstellen van besprekingen tot bij persoonlijke ontmoetingen. Ook wordt (crimineel) vermogen afgeschermd.

Om het ondermijnende effect tegen te gaan dat outlaw motorcycle gangs kunnen hebben door ongewenste activiteiten in het publieke domein en in het illegale circuit, zette de minister fors in met een integrale aanpak, waarbij meerdere overheidspartners geactiveerd werden.

Tot slot volgt uit het huidige rapport niet dat alle outlawbikers crimineel actief zijn en ook niet dat alle outlaw motorcycle gangs criminele organisaties zijn. Wat wel vastgesteld kan worden is dat outlaw motorcycle clubs een criminogene gelegenheidsstructuur bieden en dat deze ook daadwerkelijk benut wordt, zowel door nieuwkomers als bekenden in het criminele circuit.

Bronnen

Literatuur

Algemeen Dagblad (2014, 28 februari). Hells Angels mishandelen man en agent.

(ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/3605123/2014/02/28/Hells-Angels-mishandelen-man-en-agent.html)

Algemeen Dagblad (2014, 29 maart). Brand bij clubhuis Bandidos Heerhugowaard, (m.ad.nl/ad/m/nl/1012/Nederland/article/detail/3624735/2014/03/29/Brand-bij-clubhuis-Bandidos-Heerhugowaard.dhtml?originatingNavigationItemId=5585).

Barker, T. (2007), *Biker Gangs and Organized Crime*. Cincinnati. Anderson Publishing Co.

Barker, T. & Human, K.M. (2009). Crimes of the Big Four motorcycle gangs. *Journal of Criminal Justice*, 37(2), 174-179.

BBC.co.uk (s.d.). 1984: Seven killed in Sidney biker shootings, (news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/september/2/newsid_2495000/2495261.stm)

Blokland, A., K. Grimbergen, W. Bernasco & P. Nieuwebeerta (2010). Criminaliteit en etniciteit: criminele carrières van autochtone en allochtone jongeren uit het geboortecohort 1984. *Tijdschrift voor Criminologie*, 51, 3, 122-154.

Blokland, A., M. Soudijn & E. Teng (ter perse 2014). Wij zijn geen padvindes. Een verkennend onderzoek naar de criminele carrières van leden van één procent motorclubs. *Tijdschrift voor Criminologie*, 56(3), te verschijnen in september 2014.

Boere, R. & C. van der Wal (2013, 22 augustus). Eddy en zijn moeder bleven maar pinnen. *Algemeen Dagblad*.

Boerman, F.A., W. van Tilburg & M. Grapendaal (2002). *Landelijke criminaliteitskaart 2000-2001: aangifte- en verdachtenanalyse op basis van HKS-gegevens*. Zoetermeer: DNRI.

Bovenkerk, F. (2010). *Uittreden. Over het verlaten van criminele organisaties* (Inaugurele rede Universiteit van Amsterdam). Amsterdam: Vossiuspers UvA. (38 pp.). (forum.nl/Portals/LeerstoelFrankBuijs/oratie_Bovenkerk.pdf)

Bovenkerk, F. & C.J.C.F. Fijnaut (1996). *Georganiseerde Criminaliteit in Nederland*. Een analyse van de situatie in Amsterdam. Rapportage Commissie Van Traa, Deelonderzoek IV, 's Gravenhage, SDU uitgevers.

Boxtel, W. van (2012). [Interview door B. van Hout]. *Panorama*, (31).

Bouma, R. (2014, 8 februari). Leden Hells Angels aangehouden op de Weaze. *Friesland Actueel*. (frieslandactueel.nl/2014/02/08/leden-hells-angels-aangehouden-weaze/)

Bruin, W. de (2012). Breed front tegen outlawbikers. Einde aan onaantastbaarheid. *Opportuun*, 18(12), 28-30.

Bundeskriminalamt (2011). *Organisierte Kriminalität. Bundeslagebild 2010*. Wiesbaden: Bundeskriminalamt. (26 pp.). (bka.de/nn_193360/DE/Publikationen/JahresberichteUndLagebilder/OrganisierteKriminalitaet/organisierteKriminalitaet__node.html?__nnn=true)

Burgwal, L. (2012). *Hells Angels in de lage landen*. Just Publishers.

Caine, A. (2009). *The fat Mexican: The bloody rise of the Bandidos Motorcycle Club*. Toronto: Random House Canada. (222 pp.).

Daamen, M. (2012). 'Wij zijn een trotse club' - Op bezoek bij Satudarah-voorman Manuhutu. *Nieuwe Revu*, (15 mei), 18-23.

De Amicis, A. (2009). *Hell's Angels criminal enterprise*. S.l. (44 pp.). (ncjrs.gov/pdffiles1/228801.pdf)

De la Haye, M. (2013a). "Het is pure pesterij" – MC-Kopstukken hebben het gehad met politie en justitie'. *Panorama*, 37, 15-21.

De la Haye, M. (2013b). Op bezoek bij motorclub No Surrender. Dit is geen club van booskijkers. *Panorama*, 20, 15-22.

De La Haye, M. (2013c). Klaas Otto wint panorama's echte mannen trofee 2013. *Panorama*. 44, 53-54.

De La Haye, M. (2014). De transfer van het jaar. Van Satudarah naar No Surrender. *Panorama*, 5, 16-20.

Dienstbühl, D. & S. Nickel (2012). Outlaw Motorcycle Clubs - Organisierte Kriminalität und mafiöse Strukturen?. *Kriminalistik*, 66(8-9), 475-481.

Dobyns, J. & N. Johnson-Shelton (2009). *No Angel. Twee jaar lang undercover bij de Hells Angels*. Amsterdam: Forum. (384 pp.).

Dulaney, W.L. (2005). A brief history of 'Outlaw' Motorcycle Clubs. *International Journal of Motorcycle Studies*, 1 (2).

ED.nl (2014, 27 maart). Motordagen in Aarle-Rixtel en Valkenswaard verboden (ed.nl/regio/laarbeek/motordagen-in-aarle-rixtel-en-valkenswaard-verboden-1.4288615).

Europol. (2010) *Rapid expansion of Outlaw Motorcycle Club Gangs in Europe. Law enforcement specialists gathered in Croatia to discuss expansion of Hells Angels into South-East Europe and Turkey* (Press release). (europol.europa.eu/index.asp?page=news&news=pr101007.htm pdf: <http://10.30.89.10:250/doc/omcg201009.pdf>)

Europol (2013). Fear of turf war between outlaw motorcycle gangs in Europe. (europol.europa.eu/node/1886)

Ferwerda, H., E. Kleemans, D. Korf & P. van der Laan (2003). Veelplegers. *Tijdschrift voor Criminologie*, 45 (2), 110-118.

Haenen, M. (2011, 28 december). Criminelen hebben greep op horeca, *NRC*. (nrc.nl/nieuws/2011/12/28/criminelen-hebben-greep-op-horeca/)

Haenen, M. (2013, 6 maart). Justitie: groei motorclubs gevaarlijk – mogelijk ‘biker war’ op komst. *NRC*. (nrc.nl/nieuws/2013/03/06/justitie-groei-motorclubs-gevaarlijk-mogelijk-biker-war-op-komst/)

Ham, T. van, B. Bremmers & H. Ferwerda (2013). *Portretten van notoire ordeverstoorders*, Een analyse van de landelijke databank notoire ordeverstoorders. Arnhem. Bureau Beke.

Harris, D., R. Turner, I. Garrett & S. Atkinson (2011). *Understanding the psychology of gang violence: implications for designing effective violence interventions*. London: Ministry of Justice.

- Hebel, von F. (2013, 18 december). Bestuurslid Satudarah verdacht van gijzeling. *Leeuwarder Courant*.
- Held, N. (2011). Rockertum: kriminelle vereinigung oder nur freiheitsliebende Motorradvereine?. *Kriminalistik*, 65(4), 236-241.
- Heuvel, J. van den & B. Huisjes (2009). *De gevallen engel. Eén man tegen de Hells Angels* (2e druk). Schelluinen: House of Knowledge. (239 pp.).
- Heuvel, J. van den & T. Kuijpers (2013, 17 mei). Angels wippen voorzitter. *Telegraaf*.
(telegraaf.nl/binnenland/21572535/___angels_wippen_voorzitter___.html)
- Hoogh de, M. (2013). Satudarah wordt 'schijtziek' van justitie. *Nieuwe Revu*, 52, 30-31
- Hoogh de, M. (2014). 'Dit maakt Satudarah alleen maar sterker'. *Nieuwe Revu*, 5, 36-37.
- Huisman, S. & F. Jansen (2012). Willing offenders outwitting capable guardians. *Trends in Organized Crime*, 15(2-3), 93-110.
- Husken, M. & H. Lensink (2005, 12 november). De methode Holleeder. *Vrij Nederland*. (vn.nl/Meer-dossiers/Crime/Artikel-Crime/De-methodeHolleeder)
- Husken, M. & H. Lensink (2007, 17 november). Een gefabuleerde bom. *Vrij Nederland*.
(vn.nl/Meer-dossiers/Crime/Artikel-Crime/Een-gefabuleerde-bom)
- Husken, M. & H. Lensink (2011, 20 september). No Angels. De macht van een paar hobbyclubs. *Vrij Nederland*.

(vn.nl/Archief/Justitie/Artikel-Justitie/No-Angels-De-macht-van-een-paar-hobbyclubs)

Jakobsen, A. (2013, 11 november). Dutch bike gang moving into Danish territory. *The Copenhagen Post*.
cphpost.dk/news/dutch-biker-gang-moving-into-danish-territory.7702.html

Kapteijns, L. (13 maart 2014). President motorclub No Surrender doet aangifte tegen burgemeester Bergen op Zoom.

Omroepbrabant.

(omroepbrabant.nl/?news/2078941243/President+motorclub+No+Surrender+doet+aangifte+tegen+burgemeester+Bergen+op+Zoom.aspx)

Kleemans, E.R., E.A.I.M. van den Berg & H.G. van de Bunt (1998). *Georganiseerde criminaliteit in Nederland*, Rapportage op basis van de WODC-monitor. 's-Gravenhage: WODC.

Kleemans, E.R., M.E.I. Brienen & H.G. van de Bunt (2002). *Georganiseerde criminaliteit in Nederland*, Tweede rapportage op basis van de WODC-monitor. Meppel: Boom.

Kleemans, E.R. & C.J. de Poot (2007). *Criminele carrières in de georganiseerde misdaad*. Den Haag: WODC.

KLPD & Politieregio Limburg-Zuid. (2010). *Hells Angels en andere 1%-MC's in Nederland*. Driebergen.

Kovaleski, S.F. (2013, 28 november). 'Despite Outlaw Image, Hells Angels Sue Often'. *New York Times*.
(nytimes.com/2013/11/29/us/despite-outlaw-image-hells-angels-sue-often.html?smid=tw-share&_r=1&pagewanted=all&)

Kruisbergen, E.W., H.G. van de Bunt & E.R. Kleemans (2012). *Georganiseerde criminaliteit in Nederland*, Vierde rapportage op basis van de Monitor Georganiseerde Criminaliteit. Meppel: Boom-Lemma.

L1.nl (10 maart 2014). No Surrender zet alle Limburgers uit motorclub. (l1.nl/nieuws/246812-no-surrender-zet-alle-limburgers-uit-motorclub)

L1.nl (28 maart 2014). Wapens Bandidos ook onder grond verstoppt. (l1.nl/nieuws/249198-wapens-bandidos-ook-onder-grond-verstoppt)

Laan, S. van der. (2013, 5 oktober 2013). Poolcentrum dicht na vechtpartij Satudarah en Marokkanen. *Elsevier*. (elsevier.nl/Nederland/nieuws/2013/10/Poolcentrum-dicht-na-vechtpartij-Satudarah-en-Marokkanen-1005095W/)

Landmann, V. (2012). Rockerkriminalität. Gespenst oder Realität?. *Kriminalistik*, 66(7), 451-460.

Leest W. van der. & L. Moerenhout (2012). *Nieuwe vormen van georganiseerde criminaliteit, in het bijzonder afpersing en medicijnvervalsing*. Verslag van een onderzoek voor het Nationaal dreigingsbeeld 2012. Zoetermeer: dienst IPOL.

Leidsch Dagblad.nl (26 maart 2013). Politie pakt leden motorclub Trailer Trash Travellers op voor afpersing in Leiden. <http://www.leidschdagblad.nl/regionaal/leidenenregio/article21457363.ece>

Leinfelt, F. & A. Rostami (2012). *The Stockholm Gang Model*. Stockholm Gang Intervention & Prevention Project Panther.

- Leistra, G. (2010). Dodelijke broederschap. Mysterieuze 'TATTOOKILLERS' voor de rechter voor mislukte aanslag op crimineel. Vermoeden is dat andere harde liquidaties wél lukten. *Elsevier*, 66(25), 16 e.v.
- Leistra, G. (2011). Machtsstrijd motorclubs. *Elsevier*, (35), 26-27. Over de machtsstrijd tussen Hells Angels en Satudarah. Deze laatsten onderhouden contacten met de Duitse Bandidos.
- LIEC/RIEC (2013). Tussenstand integrale aanpak 1% Motorclubs. (Vertrouwelijk)
- Limburger, de. (2012, 12 januari). Leden Satudarah in drugslijn.
- Limburger, de. (2013, 20 juli). Ex-nomad leidt motorclub.
- Linden, van der, S. (2011, 21 oktober). Satudarah niet welkom in de horeca. *Omroep Brabant*. (omroepbrabant.nl/?news/163392912/Satudarah+niet+welkom+in+de+horeca.aspx)
- Linden, van der F. (2012). Risicovolle maar legale beveiligingsorganisaties, stijgende belangstelling van beruchte motorclubs voor beveiligingsbranche, *Beveiliging*, mei 2012, 80-82.
- Marsden, W. & J. Sher (2008). *Helse Engelen*. Amsterdam: Uitgeverij Luitingh-Sijtoff. (Oorspronkelijke, Engelstalige publicatie, 2006)
- Ministerie van Veiligheid & Justitie (2012a, 30 januari). Bestrijding georganiseerde criminaliteit (brief van de minister van veiligheid en justitie nr. 29911-59).

Ministerie van Veiligheid & Justitie (2012b, 17 augustus). Bestrijding georganiseerde criminaliteit (brief van de minister van veiligheid en justitie nr. 29911-71).

Mistrati M. & S. Fisher (2014, februari 2014). Satudarah vil have Hells Angels til forhandlingsbordet, Satudarah bekræfter konflikt og overfald i fængsel. *Ekstrabladet*. (ekstrabladet.dk/112/article2227049.ece)

National commissioner of police (2002). *Status Report on Organised Crime in Denmark in 2001*. Copenhagen. (politi.dk/NR/rdonlyres/BC2ED461-1B25-42A6-9D5C-96121E8FF5C6/0/Orgkrim_2001_endeligversion_eng.pdf)

Nederlands Dagblad, het (2013, 12 augustus). Tienduizend euro boete bij toertocht motorclub. (nd.nl/artikelen/2013/augustus/12/tienduizend-euro-boete-bij-toertocht-motorclub)

Nederlands Dagblad (2014, 19 maart). Hells Angels weer uit Sittard vertrokken. (nd.nl/artikelen/2014/maart/19/hells-angels-weer-uit-sittard-vertrokken)

NOS.nl (2012, 8 maart). Hells Angels royeren verdacht lid. (nos.nl/artikel/349909-hells-angels-royeren-verdacht-lid)

NOS.nl (2013, 18 juli). Celstraffen voor 'tattookillers'. (nos.nl/artikel/396355-celstraffen-voor-tattookillers)

NOS.nl (2013, 25 februari). Holleeder start motorclub op. (nos.nl/artikel/478091-holleeder-start-motorclub-op)

NOS.nl (2013, 24 december). Nieuwe rechters voor 'tattookillers'. (nos.nl/artikel/590434-nieuwe-rechters-voor-tattookillers)

NOS.nl (2014, 22 januari). Megatransfer: president Satudarah naar No Surrender.
(nos.nl/op3/artikel/600624-megatransfer-president-satudarah-naar-no-surrender)

NOS.nl (2014, 19 maart). Hells Angels weg uit Sittard.
(nos.nl/artikel/625339-hells-angels-weg-uit-sittard)

NOS.nl (2014, 17 maart). Motorclub Bandidos naar Nederland.
(nos.nl/artikel/624237-motorclub-bandidos-naar-nederland).

NOS.nl (2014, 17 maart). Aanval op huis lid Bandidos. (nos.nl/artikel/624379-aanval-op-huis-lid-bandidos).

NOS.nl (2014, 17 maart). Hells Angels: Bandidos provoceren.
(nos.nl/artikel/624483-hells-angels-bandidos-provoceren).

Parool, het (2013, 16 mei). No Surrender begint chapter voor 'jonge' Turken en Marokkanen.
(parool.nl/parool/nl/4/AMSTERDAM/article/detail/3442346/2013/05/16/No-Surrender-begint-chapter-voor-jonge-Turken-en-Marokkanen)

Parool, het (2013, 20 juni). Geen clubhuis in Amsterdam. (parool.nl/parool/nl/4/AMSTERDAM/article/detail/3462102/2013/06/20/President-No-Surrender-Geen-clubhuis-in-Amsterdam)

Parool, het (2011, 31 juli 2011). ME rukt massaal uit om motorbende te arresteren.
(parool.nl/parool/nl/7/MISDAAD/article/detail/2823800/2011/07/31/ME-rukt-massaal-uit-om-motorbende-te-arresteren)

Parool, het (2014, 27 maart). Bandidos breiden uit naar Noord-Holland.

(parool.nl/parool/nl/224/BINNENLAND/article/detail/3623549/2014/03/27/Bandidos-breiden-uit-naar-Noord-Holland.dhtml)

Pekelder Streekblad (2013, 5 november). Prominent lid Red Devils MS aangehouden voor mishandeling, bedreiging en diefstal.

(pekelderstreekblad.nl/112-nieuws/24625/prominent-lid-red-devils-mc-aangehouden-voor-mishandeling-bedreiging-en-diefstal)

Ploeg, T. van der (2012). Hoe moeilijk is het om een vereniging - of andere rechtspersoon - te verbieden? *Nederlands Juristenblad*, 87(16), 1094-1100.

Politieacademie (2014). *A case study of Outlaw Motorcycle Clubs and media in the Netherlands*. Casestudy in het kader van de opleiding Politiekunde aan de Politieacademie.

Politie.nl (2014, 27 maart). Verdachten poging van afpersing aangehouden.

(politie.nl/nieuws/2014/maart/27/02-apeldoorn-aanhouding-afpersers)

Politiken.dk (2014, 2 maart). Medie: Hells Angels og Satudarah har sluttet fred.

(politiken.dk/indland/ECE2223486/medie-hells-angels-og-satudarah-har-sluttet-fred)

Politirapporten.nu (2014, 23 februari). HA og Satudarah i kæmpeslagsmål. (politirapporten.nu/?p=17184)

RCMP-Gazette. (2007). Ripping off Society. In Venø, A. (2007). *The Mammoth Book of Bikers*. London: Constable & Robinson Ltd.

RTVNH (2013, 19 augustus). Motorclubs treffen elkaar bij Ajax-Feyenoord. (rtvnh.nl/nieuws/114569/Motorclubs+treffen+elkaar+bij+Ajax+-+Feyenoord)

RTVOost (2013, 28 mei). Werkstraf voor vader en zoon uit Nijverdal. (rtvoost.nl/nieuws/default.aspx?nid=164526)

Seegers, J. (2011, 7 december). Vier ton voor Hells Angels om Amsterdams clubhuis te verlaten. *NRC*. (nrc.nl/nieuws/2011/12/07/vier-ton-voor-hells-angels-om-amsterdams-clubhuis-te-verlaten/)

Spapens, T. (2012) Do mafias control the criminal world? A network perspective. (papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2089733)

Stephenson, R.H. (2007). Milperra Massacre. In Veno, A. (2007). *The Mammoth Book of Bikers*. London: Constable & Robinson Ltd.

Telecrime (2013, 5 mei). No Surrender-lid mogelijk betrokken bij overval Parijs. (telecrime.nl/no-surrender-lid-mogelijk-betrokken-bij-overval-parijs)

Telegraaf, de (2013, 28 november). Motorkleding geweigerd in Bossche horeca. (telegraaf.nl/binnenland/22095228/___Horeca_weigert_motorkleding__.html)

Tretheway, S. & T. Katz (2007). Motorcycle Mafia. In: Veno, A. (2007). *The Mammoth Book of Bikers*. London: Constable & Robinson Ltd.

Twentsche Courant Tubantia, de (2013, 29 augustus). Eis : 10 jaar cel lid Satudarah.

Quinn, J.F. (2001). Angels, Bandidos, Outlaws, and Pagans: the evolution of organized crime among the big four 1% motorcycle clubs, *Deviant Behavior*, 22 (4), 379-399.

Quinn, J.F. & C.J. Forsyth (2011). The tools, tactics, and mentality of outlawbiker wars, *American Journal of Criminal Justice*, 36, 216-230.

Quinn, J.F. & D.S. Koch (2001). The nature of criminality within one-percent motorcycle clubs, *Deviant Behavior*, 24 (3), 281-305.

Vandaag.be (2013, 14 november). Clublokaal Hells Angels uitgebrand.
(vandaag.be/binnenland/140110_clublokaal-hells-angels-uitgebrand.html)

Veen, E. van der (2013, 11 mei). Aan de rand van de ring. *Blauw*, 9 (10), 6-13.

Veno, A. (red.) (2007). *The Mammoth Book of Bikers*. London: Constable & Robinson Ltd.

Verkuijlen, J. (2013, 8 augustus). Honderd Harleyrijders zamelen geld in voor ernstig zieke jongetjes in Eindhoven.
Omroep Brabant.(omroepbrabant.nl/?news/1975781433/Honderd+Harleyrijders+zamelen+geld+in+voor+ernstig+zieke+jongetjes+n+Eindhoven.aspx)

Verwer, M. (2014). Motorclub No Surrender niet altijd negatief in publiciteit.
(actueelnieuwsnederland.nl/artikel/100013824/motorclub-no-surrender-niet-altijd-negatief-in-publiciteit)

Volkskrant, de (2005, 18 oktober). De onstuitbare ondergang van de bruut met de glimlach.

(volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/674964/2005/10/18/De-onstuitbare-ondergang-van-de-bruut-met-de-glimlach)

Volkskrant, de (2011, 2 augustus). Angst om clubstrijd blijft na heenzenden Satudarah MC-leden.

(volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/2826120/2011/08/02/Angst-om-clubstrijd-blijft-na-heenzenden-Satudarah-MC-leden)

Volkskrant, de (2013, 18 februari), Duitse politie onderzoekt Satudarah.

(volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3395995/2013/02/18/Duitse-politie-onderzoekt-Satudarah)

Volkskrant (2014, 27 maart). Wat is er aan de hand met de beruchte Bandidos?

(volkskrant.nl/vk/nl/2664/Nieuws/article/detail/3623509/2014/03/27/Wat-is-er-aan-de-hand-met-de-beruchte-Bandidos.dhtml)

Vugts, P. (2010, 18 oktober). Avondje kickboksen, avondje politiefuik. *Het Parool*.

(parool.nl/parool/nl/7/MISDAAD/article/detail/1033980/2010/10/18/Avondje-kickboksen-avondje-politiefuik)

Vugts, P. (2013, 4 mei). Dat ene procent dat het voor de rest verpest. *Het Parool*, p. 18-19.

Vugts, P. (2013, 30 mei). Holleeder perste Hells Angel af. *Het Parool*.

(parool.nl/parool/nl/965/HOLLEEDER/article/detail/3449681/2013/05/30/Holleeder-perste-president-Hells-Angels-af)

Vugts, P. (2013, 5 december). Ruzie motorbendes – of niet? *Het Parool*.

Wierup, L. & D. Olsson (2013). *Helvetet inifrån: femton år i Sveriges största brottsorganisation*. [Ny utg.] Stockholm: Mån-pocket. Book.

Wartna, B.S.J., Blom, M., & N. Tollenaar (2011). *De WODC-Recidivemonitor: 4e, herziene versie*. Den Haag: WODC. Memorandum 2011-3.

Watson, J.M. (1980). Outlaw Motorcyclists - An Outgrowth of Lower Class Cultural Concerns, *Deviant Behavior*, 4, 31-48.

Wely, M. van. (2014, 22 januari). 'Het gevaar dat ik loop, is reëel'. *Dagblad van het Noorden*.

Wolf, D.R. (1991) *The Rebels: a brotherhood of outlawbikers*. Toronto: University of Toronto Press.

Websites

CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek), StatLine: statline.cbs.nl

CPB (Centraal Planbureau), cpb.nl/cijfer/kerngegevensstabel-2012-2015

Overheid.nl, zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken

Rechtspraak, uitspraken.rechtspraak.nl

Facebook, www.facebook.com

Uitzendingen

AT5. (2011, 30 juli). Hells Angels massaal naar Leidseplein. (at5.nl/artikelen/66140/hell-s-angels-massaal-naar-leidseplein)

Blik op Nieuws. (2013, 12 april 2013). Lid Hells Angels gewond door vechtpartij met No Surrender.

(blikopnieuws.nl/bericht/200176/lid-hells-angels-gewond-door-vechtpartij-met-no-surrender)

Heuvel, J. van den. (2013, 5 december). De keiharde werkelijkheid achter No Surrender. Hilversum: RTL.

(rtlxl.nl/#!/de-keiharde-werkelijkheid-achter-no-surrender-313886/96bed35a-d6ad-3898-b81e-2662ff8315f7)

Jinek, E. (verslaggever) (2014, 4 februari). Eén-op-Eén: Interview Xanterra Manuhutu, Hilversum: KRO-NCRV.

Omroep Zeeland (2013, 11 november). Satudarah eist excuses van Bergmann.

(omroepzeeland.nl/nieuws/2013-11-11/565701/satudarah-eist-excuses-van-bergmann)

Wesselink, F. (verslaggever) (2012, 27 november). De week van Filemon. Hilversum. BNN.

Bijlage 1: Onderzoeksmethoden

Het rapport wordt gevoed door twee data-stromen: kwalitatief en kwantitatief. De gehanteerde onderzoeksmethoden worden hieronder toegelicht.

Kwalitatief

Literatuuronderzoek

In het kader van het literatuuronderzoek zijn zowel binnenlandse en buitenlandse wetenschappelijke publicaties als onderzoeks-journalistieke uitgaven met betrekking tot het onderwerp outlawbikers geraadpleegd. Hiernaast zijn politierapporten bestudeerd.

Mediascan op beeldvorming

Zowel de traditionele media als de nieuwe, sociale media zijn gescand met het oog op de beantwoording van twee vragen: Hoe profileren de vier grootste outlaw motorcycle gangs zich in de media? En welk beeld schetst de media van outlawbikers? Ten tijde van het afbakenen van de onderzoekssubjecten waren de grootste clubs: Hells Angels MC, Satudarah MC, No Surrender MC en Trailer Trash MC. De onderzoeksperiode was het jaar 2013. Dit onderzoek werd ten behoeve van het onderhavige rapport uitgevoerd door een student Politiekunde aan de Politieacademie. Een specifiekere beschrijving is te vinden in: Politieacademie (2014). *A case study of Outlaw Motorcycle Clubs and media in the Netherlands*. Casestudy in het kader van de opleiding Politiekunde aan de Politieacademie.

Mediascan op inhoud

Naast een scan op beeldvorming, zijn ook mediaberichten bekeken op een eventuele inhoudelijke bijdrage. De berichten uit de printmedia zijn geselecteerd op relevantie door een

medewerker van de infocel outlaw motorcycle gangs van de Landelijke Eenheid. De infocel is medio 2011 opgericht. De berichten dateren van na deze datum. De meeste media-berichten waren afkomstig van nieuwsmedia; zowel dagbladen als (hun) internetsites. Ook zijn enkele week- of maandbladen, die onder andere interviews met outlawbikers of opinieartikelen publiceerden, geraadpleegd. Daarnaast zijn interviews en andere infotainmentprogramma's die in 2013 op televisie werden uitgezonden bekeken.

Dossieranalyse

Voor de dossieranalyse zijn vijftien opsporingsonderzoeken geselecteerd die door de Landelijke Eenheid of andere Eenheden werden uitgevoerd in de periode 2010-2013. Het criterium daarbij was dat in bovenstaande periode nog opsporingshandelingen zijn verricht door de politie; het onderzoek kan al voor 2009 gestart zijn. Een volgend criterium was dat een outlawbiker (fullmember of prospect) verdachte moest zijn in het onderzoek. Opsporingsonderzoeken waarin outlawbikers alleen slachtoffer waren zijn dus niet bestudeerd. Uit de onderzoeken die binnen deze criteria vielen, zijn vervolgens de onderzoeken geselecteerd die inzicht gaven in het onderwerp outlawbikers. Voorafgaand aan het dossieronderzoek werd doorgaans gesproken met enkele personen die nauw bij het onderzoek betrokken zijn geweest: de teamleider, dossiervormer, analist of een andere politiemedewerker (zie bijlage 2). Enkele van hen waren bij meerdere opsporingsonderzoeken betrokken. Bij alle opsporingsonderzoeken werd met dezelfde vragenlijst gewerkt. De meeste informatie werd verkregen uit tapgesprekken en verhoren. Een beschrijving van de opsporingsonderzoeken staat in bijlage 3.

Interviews

Met elf respondenten, die door de aard van hun functie zicht hebben op de ontwikkelingen binnen de outlaw motorcycle gangs, zijn diepte-interviews gehouden. De meeste respondenten hebben een politieachtergrond (zie bijlage 2).

Kwantitatief

Voor het onderzoek naar antecedenten en het onderzoek naar sociodemografische kenmerken zijn dezelfde onderzoeksgroep en vergelijkingsgroep gebruikt. De totstandkoming van beide groepen wordt hieronder beschreven. Voor het onderzoek naar criminele carrières, zoals geregistreerd in het Justitieel Documentatie Systeem (JDS), werd aangesloten bij een onderzoek van de Universiteit Leiden en de Landelijke Eenheid dat reeds gestart was. De beschrijving van de totstandkoming van de onderzoeksgroep en de betreffende methoden zijn grotendeels ontleend aan deze studie (Blokland, Soudijn & Teng, te verschijnen). Het onderzoek naar sociodemografische kenmerken werd in samenwerking met overheidspartners uitgevoerd.

Onderzoeksgroep

De outlaw motorclubs hebben geen officiële ledenlijsten die openbaar zijn op te vragen. Op verzoek van de onderzoekers heeft de infocel outlaw motorcycle gangs van de Landelijke Eenheid een bestand samengesteld en aangeleverd waarin leden van outlaw motorclubs zijn geïdentificeerd. Hieronder volgt een korte uitleg van de inhoud van dit bestand en de bewerkingen die dit bestand specifiek voor dit onderzoek heeft ondergaan. Het bestand is samengesteld op basis van registraties in politieke bedrijfsprocessensystemen. Een mutatie in een politiesysteem betekent dat een constatering officieel erkend wordt en op naam is vastgesteld door een politiemedewerker. De systemen die geraadpleegd zijn, bewaren informatie voor een maximale duur van vijf jaar, zodat de mensen in het bestand in elk geval op enig moment in de afgelopen vijf jaar als lid van een outlaw motorclub zijn gezien. Bij de totstandkoming van het bestand is een conservatieve definitie van lidmaatschap gehanteerd. Alleen de tenaamstelling van de eigenaar van een voertuig dat wordt gezien met leden van een outlaw motorclub is bijvoorbeeld niet voldoende om als lid in het bestand te worden opgenomen. De identiteit van de persoon in kwestie moet door de politiebeampte zijn vastgesteld. Daarnaast moet zijn waargenomen dat iemand

bij een outlaw motorclub hoort, bijvoorbeeld omdat hij zich in het openbaar in de 'officiële' kleding van bepaalde motorclubs vertoont of met regelmaat clubavonden bezoekt. Dergelijke registraties zijn om allerlei redenen vastgelegd. Te denken valt aan verkeerscontroles, aangiftes, registraties van wijkagenten die ambtshalve kennis hebben over het lidmaatschap van personen, et cetera.¹⁰⁹

Van de personen in het bestand is eveneens vastgelegd in welke mate er al dan niet sprake is van een volwaardig lidmaatschap van een outlaw motorclub. Er wordt onderscheid gemaakt tussen fullcolour-leden, prospects en hangarounds. Tot slot staan in het bestand nog personen genoemd als *associates*. Hier gaat het om mensen die geen lid zijn van de club, maar wel op clubavonden verschijnen of in andere hoedanigheid relaties met de motorclub onderhouden. Als iemand mogelijk lid is, maar hij niet in de *colours* door een politieambtenaar als zodanig is waargenomen, wordt hij in het bestand weggeschreven als *associate*. De status wordt dus eerder als te laag dan te hoog weggeschreven. Op het moment van samenstellen van het bestand kende Nederland twaalf outlaw motorcycle gangs, met diverse chapters verspreid over het hele land. Het totale gezamenlijke aantal leden is onbekend. In welke mate de leden in het huidige bestand een steekproef vormen die in wetenschappelijke zin representatief is voor de totale populatie Nederlandse outlawbikers is daarom eveneens onbekend.

In november 2012 is door de infocel een bestand van 682 namen aan de onderzoekers verstrekt. Na toestemming van justitie voor het doen van wetenschappelijk onderzoek naar de criminele carrières van personen die in het bestand voorkomen, zijn daar in mei 2013 nog 101 extra namen aan toegevoegd die in de

---

109 De infocel schat in dat in meer dan 90% van de gevallen outlawbikers op de lijst zijn gekomen naar aanleiding van handhavingsacties en minder dan 10% als gevolg van opsporingsonderzoeken.

tussenliggende periode als outlawbiker in politiesystemen werden geregistreerd. Het bestand is vervolgens in oktober 2013 nogmaals bij de infocel outlaw motorcycle gangs tegen het licht gehouden met het oog op de status van sommige leden. Dit resulteerde erin dat sommige leden die als *hangaround* stonden genoteerd, alsnog als volwaardig lid konden worden benoemd. Personen van wie de status uiteindelijk met onvoldoende zekerheid kon worden vastgesteld (associates) werden van de lijst verwijderd. Dit resulteerde uiteindelijk in een analysebestand met daarin gegevens met betrekking tot de criminele carrières van 601 leden. Dit waren 501 fullcolour-leden, 76 prospects en 24 hangarounds.

Om de privacy van betrokken personen te waarborgen, is het databestand ontdaan van alle tot personen herleidbare gegevens alvorens het aan de onderzoekers is verstrekt. Ook zijn in het bestand alle clubnamen vervangen door willekeurig gekozen letters, zodat analyses op groepsniveau mogelijk zijn, zonder dat bij de onderzoekers bekend is van welke outlaw motorclub een bepaalde persoon lid is.

Vergelijkingsgroep

Om de bevindingen met betrekking tot de bij de infocel bekende outlawbikers in een betekenisvol perspectief te plaatsen, zijn dezelfde gegevens opgevraagd voor een vergelijkingsgroep. Motorrijders lijken hiervoor een geschikte vergelijkingsgroep. Omdat het niet mogelijk was om een steekproef te trekken uit alle motorrijders in Nederland, is gekozen voor een steekproef uit alle motorbezitters in Nederland. Een kanttekening hierbij is dat niet zeker is dat alle motorbezitters daadwerkelijk ook motorrijden. Daarnaast bleken niet alle bij de politie bekende outlawbikers zelf een motor op naam te hebben. Ook heeft niet elke outlawbiker een motorrijbewijs. Aangezien outlawbikers zich als motorrijders positioneren, is een benadering van motorrijders aan de hand van motorbezit desalniettemin een logische keuze als vergelijkingsgroep.

Voor het samenstellen van de vergelijkingsgroep is het RDW-bestand 'lichte voertuigen' met peildatum 8 oktober 2012 gebruikt. Dit bestand bevat alle kentekens van in Nederland geregistreerde lichte voertuigen. In dit bestand moet in principe tevens aangegeven worden of het een motorfiets of een ander type licht voertuig betreft. Aangezien dit echter in de praktijk niet altijd bleek te gebeuren, is besloten de motoren op kenteken te selecteren. Bepaalde sidecodes (combinaties van letters en cijfers, zoals 00-00-AA) duiden op een motorfiets. Aan de hand van deze sidecodes zijn de motoren uit het bestand gefilterd. In totaal bevatte het bestand 1.695.972 motoren. Om slechts mannelijke motorbezitters die nog in leven zijn te selecteren, zijn de kentekenhouders (aansprakelijken) op grond van hun fiscale nummer gematcht met het BVR (Beheer van Relaties)-bestand van de Belastingdienst met peildatum 8 oktober 2013. Vervolgens werden de mannen, die een geboortjaar hebben dat in dezelfde range valt als de geboortejaren van de bij de politie bekende outlawbikers en waarvan geen sterfdatum is ingevoerd in BVR, geselecteerd. Dit resulteerde in 1.243.362 kentekens. Hieruit zijn (met teruglegging) random 601 kentekens - met daarachter personen - getrokken waarbij gematcht is op de geboortejaren van de outlawbikers. Vervolgens is hieruit een random steekproef (met teruglegging) van 300 getrokken. In de steekproef bleek achteraf één dubbeling te zitten. Deze persoon had meer dan 1000 motoren op naam. Bij de analyses op sociodemografische kenmerken is daarom gewerkt met een vergelijkingsgroep van 299 personen. Voor de latere JDS-analyse is *at random* één extra persoon met hetzelfde geboortjaar getrokken uit de selectie van 601 om de vergelijkingsgroep aan te vullen tot 300. De vergelijkingsgroep bevat geen personen die ook als outlawbiker bekend stonden bij de politie.

De steekproef is getrokken uit 578.437 personen (oftewel: 578.437 unieke Burger Service Nummers (BSN's)). Aangezien niet is gefilterd op unieke BSN's, hadden personen met meerdere motoren meer kans om geselecteerd te worden. Dit is ook gebeurd, zoals blijkt uit bovenstaande dubbeling. Het is niet bekend of dit van invloed is op de representativiteit van de

steekproef. De waarde die het vaakst voorkomt (modus) is 1 motor op naam (27%).

Criminele carrières

De criminele carrières van outlawbikers zijn in kaart gebracht op basis van gegevens uit het Justitieel Documentatie Systeem (JDS). In juli 2013 leverde het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatie Centrum (WODC) hiertoe een uittreksel uit Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD), een actuele kopie van het JDS welke geschikt is gemaakt voor het doen van wetenschappelijk onderzoek naar criminele carrières (Wartna, Blom & Tollenaar, 2011). Zo gelden in het OBJD niet de in het JDS gebruikelijke verjaringstermijnen, waardoor ook relatief 'oude' justitiecontacten zichtbaar blijven. Het OBJD bevat informatie over elke zaak die door de politie bij het Openbaar Ministerie is geregistreerd, ongeacht de uiteindelijke afdoening.¹¹⁰ Voor de huidige analyses is enkel gebruik gemaakt van die aangebrachte zaken waarvoor ten minste voor één feit een schuldigverklaring volgde. Onder 'schuldigverklaring' wordt hier verstaan een 'schuldig' vonnis door een rechter, of een transactie of sepot om beleidsredenen door het OM. Vrijspraken, ontslag van rechtsvervolging en OM sepot om technische redenen worden niet geteld als veroordeling. Naast het aantal en de pleegdatum van de geregistreerde delicten, levert het OBJD informatie over het type delicten waarvoor men werd geregistreerd en, indien van toepassing, de aard en de hoogte van de (vrijheids)straf. Op basis van dit bestand konden de criminele carrières van de 601 bij de politie bekende leden van Nederlandse outlaw motorclubs worden gereconstrueerd, vanaf hun twaalfde jaar (minimum leeftijd van strafrechtelijke verantwoordelijkheid) tot en met hun leeftijd in juli 2013. In tabel 11 staan de gehanteerde delictscategorieën. Deze categorieën zijn een samenvoeging van de standaardclassificatie die het CBS hanteert.

---

¹¹⁰ Veroordelingen door een buitenlandse rechter blijven buiten beschouwing.

Delictcategorieën	Subcategorieën (naar standaardclassificatie misdrijven CBS)
geweld (excl. zeden en vermogen met geweld)	bedreiging
	misdrijven tegen het leven
	mishandeling
zeden	verkrachting
	feitelijke aanranding der eerbaarheid
	overige seksuele misdrijven
vermogen met geweld	diefstal met geweld
	afpersing
vermogen zonder geweld	valsheidsmisdrijven
	eenvoudige diefstal
	gekwalficeerde diefstal
	verduistering
	bedrog
	(schuld)heling
vernieling, lichte agressie en openbare orde	openbare orde
	discriminatie
	gemeengevaarlijke delicten
	tegen het openbaar gezag
	schennis der eerbaarheid
	vernieling
drugs	opiumwet (harddrugs)
	opiumwet (softdrugs)
	opiumwet (soort drug onbekend)
verkeer	rijden onder invloed of weigeren test
	doorrijden na ongeval
	overig wegenverkeerswet
overig	overig wetboek van strafrecht
	wet wapens en munitie
	overige wetten

Tabel 11. Delictcategorieën.

Sociodemografische kenmerken

De analyse op sociodemografische kenmerken werd uitgevoerd in samenwerking met overheidspartners waarmee een convenant is gesloten. Voor de onderzoeksgroep en vergelijkingsgroep werden dezelfde gegevens opgevraagd op basis van het BSN. Van één outlawbiker is het BSN onbekend. Aangezien alle gegevens over de onderzoeksgroep steeds gegenereerd worden op basis van het BSN, is deze persoon uit de analyse gelaten.

Uit Beheer van Relaties (BVR) van de Belastingdienst is informatie ontleend over de volgende onderwerpen: leeftijd, nationaliteit, woonland, verhuizingen, emigratie, VOW, eenmanszaken, bedrijfstakken, branches en de gezinssituatie. Loonsoort en brutoloon komen uit het bestand Fiscale Loongegevens (FLG) van het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen). Het motorbezit is ontleend aan het RDW. De gekozen peildatum voor alle onderwerpen is december 2012, tenzij anders vermeld.

Om vast te stellen of iemand een windhapper is, werden meerdere bestanden geraadpleegd. Een windhapper is hier gedefinieerd als 'een natuurlijk persoon tussen de achttien en vijfenzestig jaar oud, met een verzamelinkomen¹¹¹ van < € 15.000 bruto per jaar samen met de eventuele partner (gehuwd of samenwonend)'. Indien geen verzamelinkomen bekend was (bijvoorbeeld wanneer iemand geen aangifte heeft gedaan omdat hij niet aangifteplichtig is) werd het inkomen bepaald aan de hand van de loongegevens van deze persoon en zijn eventuele partner uit het bestand 'FLG' (fiscale loongegevens opgegeven door de werkgever). De grens van € 15.000 bruto is gekozen omdat dit afgerond de bijstandsnorm is voor twee partners.

---

111 Het verzamelinkomen is afkomstig uit de aangifte inkomstenbelasting 2011.

Bijlage 2: Respondenten

Respondenten met wie is gesproken in het kader van expert-interviews:

	Functie	Organisatie
Respondent 1	Inspecteur / Expert	Politie, Landelijke Eenheid, Dienst Landelijke Recherche
Respondent 2	Analist	Politie, Landelijke Eenheid, Dienst Landelijke Recherche
Respondent 3	Teamleider	Politie, Landelijke Eenheid, Dienst Landelijke Recherche
Respondent 4	Officier van Justitie	Openbaar Ministerie
Respondent 5	Unithoofd	Politie, Landelijke Eenheid, Dienst Infra
Respondent 6	Analist	Politie, Eenheid Amsterdam
Respondent 7	Analist	Politie, Eenheid Limburg
Respondent 8	Analist	Central Intelligence Agency (CIA) (VS)
Respondent 9	Officier van Justitie	Openbaar Ministerie
Respondent 10	Teamleider	Politie, Landelijke Eenheid, Dienst Landelijke Recherche
Respondent 11	Wijkagent	Politie, Eenheid Zeeland-West-Brabant

Tabel 12. Respondenten expert-interviews.

Respondenten met wie is gesproken in het kader van dossieronderzoek:

	Functie	Eenheid / Dienst
Respondent 12	Analist	Amsterdam
Respondent 13	Teamleider	Den Haag
Respondent 14	Dossiervormer	Den Haag
Respondent 15	Analist	Den Haag
Respondent 16	Informatiecoördinator	Den Haag
Respondent 17	Teamleider	Landelijke Recherche
Respondent 18	Teamleider	Rotterdam
Respondent 19	Dossiervormer	Landelijke Recherche
Respondent 20	Dossiervormer	Landelijke Recherche
Respondent 21	Teamleider	Landelijke Recherche
Respondent 22	Analist	Landelijke Recherche
Respondent 23	Dossiervormer	Landelijke Recherche
Respondent 24	Tactische coördinator	Zeeland-West-Brabant
Respondent 25	Dossiervormer	Zeeland-West-Brabant
Respondent 26	Rechercheur/dossiervormer	Noord-Nederland
Respondent 27	Analist	Noord-Nederland
Respondent 28	Teamleider	Rotterdam

Tabel 13. Respondenten dossieranalyse.

Bijlage 3: Opsporingsonderzoeken

Onderzoek A

Na een doorzoeking in een woning van een vrouw en haar zoontje van twee, waarbij tachtig kilo amfetamine en zes kilo cocaïne in beslag werd genomen, wordt zij gegijzeld en bedreigd. Degenen aan wie de verdovende middelen toebehoren (onder andere waarschijnlijk haar (ex-)vriend) geloven haar verhaal niet. Een outlawbiker en twee Engelse mannen bedreigen de vrouw en haar zoontje met de dood (met een vuurwapen) en gijzelen haar in haar woning. Vervolgens krijgt zij de opdracht via de advocaat van haar (ex-)vriend een 'bewijs van inbeslagname' van de politie te regelen.

Onderzoek B

Na onenigheid en een vechtpartij tussen de eigenaar van een horecagelegenheid, die tevens hangaroud is van een outlaw motorcycle club, en zijn werknemer, neemt een derde werknemer, portier en sergeant-at-arms van een outlaw motorclub, het op zich om eerder genoemde werknemer 'uit de horecagelegenheid te werken'. De portier rekruteert twee bikers van zijn club die de werknemer met geweld dwingen zijn belang in de horecagelegenheid af te staan ten gunste van de eigenaar.

Onderzoek C

Met behulp van een pseudokoper werden twee wapenaankopen gedaan bij de sergeant-at-arms van een chapter. Na aanwijzingen voor handel in verdovende middelen werd een aanvullend onderzoek gestart. Door verdachten van meerdere chapters werd gehandeld in amfetamine, cocaïne en hennep.

Onderzoek D

De president van een chapter A betreft een grondstof voor de productie van synthetische drugs van een crimineel samenwerkingsverband uit de Baltische staten. Een lid van een ander chapter B produceert met een derde de synthetische drugs voor de president. Deze overziet vervolgens de export van het eindproduct naar Azië, die door de president van prospect-chapter C wordt uitgevoerd. Een lid van chapter A verleent hand-en-span diensten en overziet tevens de handel naar de buurlanden. Een ander lid en een prospect van hetzelfde chapter worden soms ingezet voor praktische klusjes, zoals het ophalen van chemicaliën.

Onderzoek E

Een treasurer A en een aankomend lid B hebben in het verleden een conflict gehad. Aangezien B nu ook lid wil worden van de club, weliswaar bij een ander chapter, moet dit worden uitgesproken. In het bijzijn van de sergeant-at-arms en een prospect loopt dit echter uit op een nieuw conflict. De sergeant verklaart de verdachte te hebben willen slaan met een vuurwapen, maar schiet hem door het hoofd. Zij proberen vervolgens het lijk te laten verdwijnen.

Onderzoek F

Twee incidenten zijn samengevoegd tot één dossier aangezien het grotendeels dezelfde verdachten betrof. In het eerste geval bedreigde een groep van meer dan tien outlawbikers enkele portiers met een vuurwapen, nadat eerder één van hen in colours toegang was geweigerd. De tweede onderzoekscomponent betrof een ontmoeting over geld waarbij twee mannen door een groep outlawbikers gedwongen werden in een auto te stappen waarna zij op een andere plek zijn bestolen en mishandeld met onder andere een grote staaflantaarn en een mes.

Onderzoek G

Een motorclub X krijgt intimiderend bezoek van een outlaw motorclub A met de mededeling dat zij zich moeten aansluiten bij hen. Als de club dat weigert, en in plaats daarvan supportclub wordt van een andere outlaw motorclub B, verschijnen leden van motorclub A en dwingen de president van X om de sleutel van het clubhuis in te leveren. Tevens proberen zij zich als nieuw bestuur in te schrijven in de KvK, wat niet lukt.

Onderzoek H

In dit onderzoek wordt een sergeant-at-arms verdacht van uitkeringsfraude en witwassen.

Onderzoek I

Twee personen, van wie één vice-president is van een chapter, persen samen meerdere personen af. Hierbij wordt een probleem gecreëerd of gefingeerd, of een bestaand probleem met een derde wordt gebruikt. Voor het probleem wordt vervolgens hulp aangeboden door de verdachten. Daarnaast wordt slachtoffers een (onhaalbare) betalingsverplichting opgelegd voor een (fictieve) gunst uit het verleden. Eén dreiging waarmee een bepaald slachtoffer onder druk wordt gezet is verkrachting van zijn vrouw door leden van de betreffende motorclub.

Onderzoek J

Twee prospects beheren een hennepkwekerij. Wanneer wordt ingebroken in de kwekerij, schiet de bewaker, een ex-lid, één van de inbrekers dood.

Onderzoek K

Twee personen, van wie één de sergeant-at-arms is van een outlaw motorclub, maken plannen om een undergroundbanker

te overmeesteren en de € 1000.000 die in zijn huis zou moeten liggen, te stelen. Het kaderlid moet de wapens regelen.

Onderzoek L

In dit opsporingsonderzoek zijn de volgende verdenkingen onderzocht: beheren van hennepkwekerijen en de im- en export van soft- en harddrugs. De verdachten gebruiken verschillende rechtspersonen om de activiteiten te faciliteren en de opbrengsten wit te wassen. De betrokken verdachten zijn lid van twee verschillende motorclubs.

Onderzoek M

Dit onderzoek heeft betrekking op het vermoedelijk beramen van één of meerdere geweldsmisdrijven.

Onderzoek N

Dit onderzoek richtte zich op leden van een chapter als deelnemers aan een criminele organisatie. Meerdere feiten kwamen erin naar voren, waaronder het afpersen van een beveiligingsbedrijf, een schietpartij tussen een lid en een prospect van verschillende chapters, mishandeling van een café-eigenaar en een ter plaatse gekomen politieagent, en het onder dwang inrichten van een hennepplantage in de woning van een derde.

Onderzoek O

In dit onderzoek zijn de handel in verdovende middelen, diefstal en het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel onderzocht. De hoofdverdachte is president van een chapter.

Bijlage 4: Mondiale groei

	Outlaws		Hells Angels		Bandidos		Gremium		Satudarah		No Surrender		Red Devils	
	09	14	09	14	09	14	09	14	09	14	09	14	09	14
West-Europa														
Nederland			9	17					9	34		24		11
België	13	15	4	8	2	2*				5		1	12	8
Verenigd Koninkrijk	28	29	16	21										2
Ierland	6	6		1										
Frankrijk	6	5	5	8	7	10*				2				
Luxemburg				4									2	1
Kanaal-eilanden					2									
Midden-Europa														
Duitsland	36	44	30	66	42	65	63	71		15		1	32	58
Oostenrijk			4	6				4						
Zwitserland		1	6	9						1				
Polen	9	6		3			8	16						
Tsjechië		1	2	4										
Slovenië				2			2	2						
Slowakije				1										
Zuid-Europa														
Spanje	1	2	4	10		1*	8	7		6		1		
Portugal			2	4										
Antillen							1							
Italië	4	4	8	11	5	8	5	10						3
Griekenland			2	6										
Turkije			1	4				1		1		1		7
Kroatië			1	1										
Bosnië-Herz							3	6						4
Montenegro		1												
Malta				1										

	Outlaws		Hells Angels		Bandidos		Gremium		Satudarah		No Surrender		Red Devils	
	09	14	09	14	09	14	09	14	09	14	09	14	09	14
Noord-Europa														
Denemarken			9	9	13	19*				1				
Zweden	3	2	7	14	9	10				1			8	5
Noorwegen	8	14	6	8	5	4*								
Finland			4	6	6	9								
IJsland		2		1										
Letland				1										
Litouwen				1										
Estland				2		1*								
Oost-Europa														
Rusland	10	6	1	4		1*								
Hongarije				3										
Roemenië				3		1								
Oekraïne						4								
Servië				1		2*		2						
Noord-Amerika														
Verenigde Staten	92	110	72	81	101	102*								
Canada	9	14	32	32									2	8
Domin. Rep.				1										
Antillen				1					1					
Costa Rica					1	1*								
Zuid-Amerika														
Chili			1	4									2	1
Paraguay						1*								
Brazilië			5	10									4	3
Argentinië			3	3										
Suriname									1					
Venezuela								2						

	Outlaws		Hells Angels		Bandidos		Gremium		Satudarah		No Surrender		Red Devils	
	09	14	09	14	09	14	09	14	09	14	09	14	09	14
Oceanië														
Australië	17	20	10	16	20	45							3	2
Nieuw-Zeeland			3	3		2								1
Afrika														
Zuid-Afrika			5	6									3	5
Azië														
Japan	1	1												
Thailand	2	4		1	5	11		3		2				
Filipijnen	1	2												
Singapore					1	1				1			1	
Maleisië					1	1				1				
Indonesië						6				7				
China														1
TOTAAL	246	289	252	420	220	307	90	124	9	79	0	28	69	120

Tabel 14. Mondiale groei, 2009 – 2014. Bron: Europol en internet.¹¹²

112 De gegevens uit 2009 zijn afkomstig uit het vorige kennisdocument en een inventarisatie van Europol uit september 2009. De gegevens onder '2014' zijn afkomstig van de websites van de club, verzameld op 3 maart 2014. De gegevens van Bandidos met een * zijn afkomstig uit een inventarisatie van Europol uit september 2013. Het totaal aantal chapters van Bandidos is een combinatie van de gegevens uit 2013 en 2014.

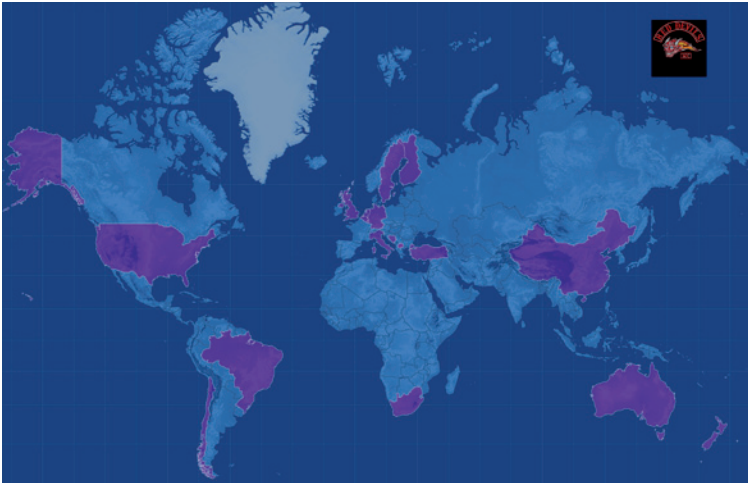
Bijlage 5: Geografische spreiding

Figuur 18. Landen met Hells Angels chapters in 2014. Bron: Politie.

Figuur 19. Landen met Satudarah chapters in 2014. Bron: Politie.

Figuur 20. Landen met Red Devils chapters in 2014. Bron: Politie.

Figuur 21. Landen met No Surrender chapters in 2014. Bron: Politie.

Figuur 22. Landen met Bandidos chapters in 2014. Bron: Politie.

